

ОШ“ЂУРА ЈАКШИЋ“  
С. Милетића 16.  
Киkinда  
Тел. 0230 402 990  
Email: [skola@djurajaksic.edu.rs](mailto:skola@djurajaksic.edu.rs)



# ПРОГРАМ РАДА ШКОЛЕ ЗА ПЕРИОД ОД 2018 ДО 2022 ГОДИНЕ

14.09. ,2018., КИКИНДА

Председник Школског одбора

---

Предраг Недин



На основу члана 57. став 1. тачка 2 Закона о основама система образовања и  
васпитања (Службени гласник  
Републике Србије бр. 72/2009, 52/2011, 55/2013 – аутентично тумачење 68/2015 и  
62/2016) и на основу члана  
29. Закона о основном образовању и васпитању (Службени гласник Републике  
Србије бр. 55/2013),  
Школски одбор на седници од 14. септембра 2018. године је усвојио  
Програм рада школе за период од 2018 до 2022. године.

Председник Школског одбора

---

Предраг Недин

## САДРЖАЈ

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОГРАМА.....	1
2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ШКОЛИ.....	2
3. ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	2
4. ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПРВИ ЦИКЛУС.....	3
4.2.1. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРВИ РАЗРЕД.....	4
4.2.4. ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ЗА ПРВИ РАЗРЕД.....	7
4.3. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ДРУГИ РАЗРЕД.....	43
4.4. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД.....	64
4.4.1. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД.....	66
4.4.2. ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА.....	67
4.5.1. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ОБРАЗОВАЊА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД.....	97
4.5.2. ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА.....	100
5. ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.....	120
5.1. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД.....	122
5.2. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД.....	206
5.3. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА СЕДМИ РАЗРЕД.....	230
5.4. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ОСМИ РАЗРЕД.....	248
6. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ.....	266
7. ПРОГРАМ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ.....	281
8. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ.....	292
9. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ.....	293
10. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА.....	295
11. ПРОГРАМ ПРИМЕНЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ПРАВИМА ДЕТЕТА.....	304
12. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ.....	305
13. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ.....	323
14. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ.....	325
15. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ.....	325
16. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	326
17. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ.....	328
18. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ.....	328
19. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ.....	330
20. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ.....	331
21. ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАЊЕ И ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН.....	333
22. РАД СА МИГРАНТИМА.....	334
23. ПРОГРАМ РАДА ЋАЧКОГ ПАРЛАМЕНТА.....	334
24. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА.....	335
25. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ.....	335
26. САРАДЊА СА ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИМА ЛОК. САМО.....	336
27. ПРАВИЛА ПОНАШАЊА У УСТАНОВИ И ШКОЛИ.....	339
28. ДЕЖУРСТВО У ШКОЛИ.....	339
29. ПОСТУПЦИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И БЕЗБЕДНОСТИ УЧЕНИКА У ШКОЛСКОМ ОБЈЕКТУ.....	340
30. ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАНОВИ.....	343
31. ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	344

# **1.ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОГРАМА**

Школски програм ОШ "Ђура Јакшић" Кикинда је основни радни документ који обухвата све садржаје, процесе и активност који су усмерени на остваривање циљева у првом и другом циклусу обавезног образовања, а који су регулисани како на националном, тако и на школском нивоу. Циљ школског програма јесте да омогући наставницима и професорима, базичне професионалне ослободнице у планирању, реализацији и евалуацији целокупног школског живота .

- Закон о основама система образовања и васпитања (Службени гласник РС " бр. 72/09, 52/11, 55/2013),
- Закон о основном образовању и васпитању ("Сл. гласник РС " бр. 55/2013),
- Статут ОШ "Ђура Јакшић" Кикинда,
- Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС, Просветни гласник бр.10/04, 20/04, 1/05, 3/06, 15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 3/11, 7/11, 1/13, 4/13,14/13),
- Правилник о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и наставном програму за трећи разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС, Просветни гласник бр.1/05,15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 3/11, 7/11, 1/13 ),
- Правилник о наставном програму за четврти разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС,Просветни гласник бр.3/06, 15/06, 2/08, 3/11, 7/11, 1/13),
- Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС,Просветни гласник бр.6/07, 2/10, 7/10, 3/11, 1/13, 4/13)
- Правилник о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС,Просветни гласник бр.5/08, 3/11, 1/13 )
- Правилник о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС,Просветни гласник бр.6/09, 3/11, 8/13)
- Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС, Просветни гласник бр.2/2010, 3/11, 8/13)
- Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања(Сл. Гласник РС – Просветни гласник“ бр. 10/2017.)
- Резултати самовредновања;
- Извештај о раду школе у протеклој школској години,
- Школски развојни план,
- услови рада у школи и образовне потребе ученика, родитеља, локалне заједнице.

## **2.ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ШКОЛИ**

Основну школу „Ђура Јакшић“ у Кикинди основао је Народни одбор општине Кикинда 1950 године.

Школа је установа која обавља делатност редовног основног образовања остваривањем школског програма. Она има својство правног лица и у правном промету са трећим лицима има неограничена овлашћења и потпуну одговорност. Образовно васпитни рад обавља се на српском језику кроз:

- разредну, разредно-предметну и предметну наставу, зависно од узраста ученика и од циклуса образовања
- допунску и додатну наставу
- изборну и факултативну наставу
- ваннаставне активности
- слободне активности
- продужени боравак
- наставу у природи, излете и екскурзије
- културну и јавну делатност и друге друштвене делатности.

## **3.ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА СУ:**

- стицање знања о језику, књижевности и медијима релевантним за будуће образовање и професионални развој;
- оспособљавање ученика да користи стандардни матерњи језик, ефикасно комуницира у усменом и писаном облику у различите сврхе;
- оспособљавање ученика да комуницирају у усменом и писаном облику на теме из свакодневног живота на страном језику;
- развијање свести о значају вишејезичности у савременој вишекултурној заједници;
- разумевање повезаности различитих научних дисциплина;
- разумевање и сналажење у садашњости и повезаности друштвених појава и процеса у простору и времену (Србија, Европа, свет);
- прихватање и уважавање другог/друге без обзира на националну, верску, родну и друге разлике;
- разумевање појава, процеса и односа у природи на основу знања физичких, хемијских и биолошких закона, модела и теорија;
- правилно формирање математичких појмова и стицање основних математичких знања и вештина;
- стицање способности за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема;
- овладавање информационо-комуникационим технологијама;
- развијање вештина и техника уметничког изражавања;
- познавање различитих техника, стилова и медија уметничког изражавања;
- познавање вредности сопственог културног наслеђа и повезаности са другим културама и традицијама;
- развијање одговорног односа према сопственом здрављу и здрављу других;

# 4.ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ( I, II, III, IV РАЗРЕД ) ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ЗА ПЕРИОД ОД ШКОЛСКЕ 2018/19. ДО 2021/22. ГОДИНЕ

## 4.1.НАСТАНИ ПЛАН ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС

а) Годишњи фонд часова обавезних и изборних предмета

А. Обавезни наставни предмети	Први разред		Други Разред		Трећи Разред		Четврти Разред	
	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
Физичко васпитање			3	108	3	108	3	324
Физичко и здр. Васпитање	3	108						108
<b>У К У П Н О: А</b>	<b>19</b>	<b>684</b>	<b>20</b>	<b>720</b>	<b>20</b>	<b>720</b>	<b>20</b>	<b>720</b>
<b>Б. Изборни наставни предмети</b>								
Верска наст./ Грађ. Васпитање	1	36	1	36	1	36	1	36
Народна традиција	1	36	1	36	1	36	1	36
Чувари природе	1	36	1	36	1	36	1	36
<b>У К У П Н О: Б</b>	<b>2</b>	<b>72</b>	<b>2</b>	<b>72</b>	<b>2</b>	<b>72</b>	<b>2</b>	<b>72</b>
<b>В. Остали облици обра.-вас. рада</b>								
Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
Додатни рад	-	-	-	-	-	-	1	36
Час одељ. старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
Пројектна настава	1	36						36
Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
Екскурзија	1-3 дана		1-3 дана		1-3 дана		1-3 дана	

## 4.2.НАСТАВНИ

### ПЛАН ЗА ПРВИ

### РАЗРЕД

А. Обавезни наставни предмети	Први Разред	
	нед.	год.
Српски језик <sup>1</sup>	5	180
Српски језик као нематерњи језик <sup>2</sup>	2	72
Енглески језик	2	72
Математика	5	180
Свет око нас	2	72
Природа и друштво	-	-
Ликовна култура	1	36
Музичка култура	1	36
Физичко васпитање	3	108
<b>У К У П Н О: А</b>	<b>19-21*</b>	<b>684-756*</b>
<b>Б. Изборни наставни предмети</b>		
Верска настав./ Грађ. Васпитање	1	36
Матерњи језик/говор са елементима националне културе	2	72
<b>У К У П Н О: Б</b>	<b>1-3*</b>	<b>36-108*</b>
<b>УКУПНО А+Б</b>	<b>20-22</b>	<b>720-792*</b>
<b>ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА</b>		
Редовна настава	20-22*	720-792*
Пројектна настава <sup>5</sup>	1	36
Допунска настава	1	36
Додатна настава		
	7 до 10 дана	
<b>ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА</b>		
Час одељенског старешине	1	36
Ваннаставне <sup>6</sup>	1-2	36-72
Екскурзије	1-3 дана годишње	

## **4.2.1.ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

### **4.2.2. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:**

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovitom развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celoviti развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;



15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;

16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

#### 4.2.3. ПРОГРАМИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика првог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења намењени су, пре свега, наставницима који непосредно раде са ученицима, али и онима који на посредан начин узимају учешће у образовању и васпитању.

#### **Препоруке за планирање образовно-васпитне праксе**

Приликом планирања наставе и учења потребно је руководити се:

- индивидуалним разликама међу ученицима у погледу начина, темпа учења и брзине напредовања;
- интегрисаним приступом у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих предмета;
- партиципативним и кооперативним активностима које омогућавају сарадњу;

- превасходно активним и искуственим методама наставе и учења;
- уважавањем свакодневног искуства и знања које је ученик изградио ван школе, повезивањем активности и садржаја учења са животним искуствима ученика и подстицањем примене наученог и свакодневном животу;
- неговањем радозналости, одржавањем и подстицањем интересовања за учење и континуирано сазнавање;
- редовним и осмишљеним прикупљањем релевантних података о напредовању ученика, остваривању предметних исхода и постигнутом степену развоја компетенција ученика.

Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре, као и до сада, креира свој годишњи (глобални) план рада из кога касније развија своје оперативне планове. Како су исходи дефинисани за крај наставне године, наставник треба да их операционализује прво у оперативним плановима, а потом и на нивоу конкретне наставне јединице. Од њега се очекује да за сваку наставну јединицу дефинише пирамиду исхода на три нивоа: оне које би сви ученици требало да достигну, оне које би већина ученика требало да достигне и оне које би требало само неки ученици да достигну. На овај начин постиже се индиректна веза са стандардима на три нивоа постигнућа ученика. При планирању треба, такође, имати у виду да се исходи разликују. Неки се лакше и брже могу остварити, али је за већину исхода потребно више времена и више различитих активности (то се посебно односи на вештине).

Након искуства коришћења различитих дидактичких материјала у предшколском васпитању и образовању, ученици се у првом разреду по први пут сусрећу са уџбеницима. Зато је важно оспособљавати их од почетка за њихово правилно коришћење, као и упућивати их на друге изворе информација, а све у циљу достизања дефинисаних исхода.

Такође, први разред даје основу за изградњу компетенције за учење учења. Ученик коришћењем претходних знања и вештина постепено овладава и вештинама планирања, коришћења различитих информација као и применом знања и вештина у различитим ситуацијама.

### **Препоруке за праћење и вредновање образовно-васпитне праксе**

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика, које је у првом разреду описно, само је део праћења и вредновања образовно-васпитне праксе. Резултате целокупног праћења и вредновања наставник узима као основу за планирање наредних корака у раду са ученицима и развијању своје образовно-васпитне праксе.

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*

#### **4.2.4. ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ЗА ПРВИ РАЗРЕД**

##### **ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :**

1. Српски језик

2. Страни језик
3. Ликовна култура
4. Музичка култура
5. Свет око нас
6. Математика
7. Физичко васпитање

**.ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :**

- 1.Верска настава
- 2.Грађанско васпитање – сазнање о себи и другима
- 3.Мађарски језик са елементима националне културе
- 4.Ромски језик са елементима националне културе

**4.2.5.ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА:**

1. Час одељењског старешине
2. Допунска настава
3. Слободна активност ( у складу са могућностима школе )
4. Екскурзија ( 1 дан годишње )
5. Пројектна настава 36 часова годишње

## 4.2.6. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Назив предмета	<b>СРПСКИ ЈЕЗИК</b>
Циљ	Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.
Разред	<b>први</b>
Годишњи фонд часова	<b>180 часова</b>

6.

<b>ИСХОДИ</b> По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	<b>ОБЛАСТ/ТЕМА</b>	<b>САДРЖАЈИ</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице;</li> <li>- влада основном техником читања и писања ћириличног текста;</li> <li>- разуме оно што прочита;</li> <li>- активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита;</li> <li>- препозна песму, причу и драмски текст;</li> <li>- одреди главни догађај, време (редослед догађаја) и место дешавања у вези са прочитаним текстом;</li> <li>- уочи ликове и прави разлику између њихових позитивних и негативних особина;</li> <li>- изрази своје мишљење о понашању ликова у књижевном делу;</li> <li>- препозна загонетку и разуме њено</li> </ul>	<p><b>ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ</b></p> <p><b>стандарди</b></p> <p>Основни: 1CJ.1.2.1. 1CJ.1.2.2.</p>	<p>Глас и слово; штампана и писана слова ћириличног писма. Речи и реченице као говорне и писане целине. Текстови засићени словима која се обрађују/текстови предвиђени за глобално читање.</p> <p>Све врсте текстова који су написани штампаним или писаним словима. Језичке игре. Аналитичко-синтетичка вежбања; лексичка и синтаксичка вежбања; моторичке вежбе. Писање (преписивање, самостално писање и диктат).</p> <p>Читање (шчитавање/глобално читање, гласно и тихо читање); питања којима се проверава разумевање прочитаног. Изговор и писање гласова који ученицима причињавају тешкоће (нпр. ђ, ћ; џ, ч; ј, љ).</p>

<p>значење;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- препозна басну и разуме њено значење;</li> <li>- разликује слово, реч и реченицу;</li> <li>- правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом, односно интерпункцијским знаком на крају;</li> <li>- правилно употреби велико слово;</li> <li>- учтиво учествује у вођеном и слободном разговору;</li> <li>- обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима;</li> <li>- усмено препричава; усмено прича према слици/сликама и о доживљајима;</li> <li>- усмено описује ствари из непосредног окружења;</li> <li>- бира и користи одговарајуће речи у говору; на правилан начин користи нове речи у свакодневном говору;</li> <li>- напамет говори краће књижевне текстове;</li> <li>- учествује у сценском извођењу текста;</li> <li>- пажљиво и културно слуша саговорнике;</li> <li>- слуша, разуме и парафразира поруку;</li> <li>- слуша интерпретативно читање и казивање књижевних текстова ради разумевања и доживљавања;</li> <li>- примењује основна правописна правила;</li> <li>- пише читко и уредно;</li> <li>- писмено одговара на постављена питања;</li> <li>- спаја више реченица у краћу целину;</li> <li>- пише реченице по диктату примењујући основна правописна правила;</li> <li>- гласно чита, правилно и са разумевањем;</li> <li>- тихо чита (<i>у себи</i>) са разумевањем прочитаног;</li> <li>- пронађе информације експлицитно изнете</li> </ul>	<p><b>КЊИЖЕВНОСТ</b></p> <p><b>стандарди</b></p> <p>Основни: 1CJ.1.5.2. 1CJ.1.5.3. 1CJ.1.5.4.</p>		<p><b>ШКОЛСКА</b></p> <p><b>Поезија</b></p> <p><b>Проза)</b></p> <p><b>Драмски</b></p> <p><b>Популарни и информативни</b></p> <p><b>ЛЕКТИРА</b></p> <p><b>текстови</b></p> <p><b>текстови</b></p>
	<p><b>ЈЕЗИК</b></p> <p><b>Граматика, и ортоепија</b></p>	<p><b>правопис</b></p>	<p>Реченица; реч; слово.</p>
	<p><b>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</b></p> <p><b>стандарди</b></p> <p>Основни: 1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.3. 1CJ.1.3.3. 1CJ.1.3.1. 1CJ.1.3.2. 1CJ.1.3.8. 1CJ.1.3.5.</p>	<p><b>Говорење</b></p> <p><b>Слушање</b></p> <p><b>Писање</b></p>	<p>Вођени и слободни разговор.</p> <p>Стварне и симулиране ситуације.</p> <p>Питања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама, о књижевном и некњижевном тексту.</p>
		<p><b>Читање</b></p>	<p>Књижевни текстови..</p> <p>Информативни текстови:</p> <p>1.уџбенички;</p> <p>2. вануџбенички: о правилима учтивог понашања (бонтон); о месту у којем ученици живе; о животињама итд.</p>

у тексту.

Кључни појмови: почетно читање и писање, књижевност, језик и језичка култура.

## УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм предмета *Српски језик* у првом разреду основне школе чине четири предметне области: Почетно читање и писање, Књижевност, Језик и Језичка култура. Препоручена дистрибуција часова по предметним областима је следећа: Почетно читање и писање - 90 часова, Књижевност - 45 часова, Језик - 10 часова и Језичка култура - 35 часова. Све области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима.

Назив предмета	<b>СТРАНИ ЈЕЗИК</b>
Циљ	<b>Циљ</b> учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.
Разред	<b>први</b>
Годишњи фонд часова	<b>72 часа</b>

## ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да	ОБЛАСТ/ТЕМА Комуникативне функције	САДРЖАЈИ
- поздрави и отпоздрави, применјујући најједноставнија језичка средства; - представи себе и другог; - разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; - разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на	<b>ПОЗДРАВЉАЊЕ</b>	<b>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</b>  <b>Sadržaji</b> <i>Hi! Hello. Good morning/afternoon/evening/night. How are you? I'm fine, thank you, and you? Goodbye. Bye. See you (later/tomorrow). Have a nice day/weekend! Thanks, same to you!</i>  <b>(Inter)kulturni sadržaji:</b> Formalno i neformalno pozdravljanje; ustaljena pravila učtivosti.

<p>нјих;  - даје кратка и једноставна упутства и налоге;  - разуме позив и реагује на нјега;  - упути позив на заједничку активност;  - разуме кратке и једноставне молбе и реагује на нјих;  - упути кратке и једноставне молбе;  - исказе и прихвати захвалност и извинјенје на једноставан начин;  - разуме једноставно исказане честитке и одговара на нјих;  - упути једноставне честитке;  - препозна и именује жива бића, предмете и места из непосредног окружења;  - разуме једноставне описе живих бића, предмета и места;  - опише жива бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства;  - разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на нјих;  - изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима;  - разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на нјих;</p>	<p><b>Представљање себе и других;  Давање основних информација о себи; давање и тражење основних информација о другима</b></p>	<p><b>Језичке активности  у комуникативним ситуацијама</b>  Slušanje kratkih i jednostavnih tekstova u kojima se neko predstavlja; predstavljanje sebe i drugih osoba, prisutnih i odsutnih.</p> <p><b>Sadržaji</b>  Lične zamenice u funkciji subjekta - <i>I, you ...</i>  Prisvojni pridevi - <i>my, your...</i>  Pokazne zamenice - <i>this, that</i>  Glagol <i>to be</i> - <i>the Present Simple Tense</i>  Pitanja sa <i>Who /How (old)</i>  Osnovni brojevi (1-10)</p> <p><b>(Inter)kulturni sadržaji:</b> Prepoznavanje najosnovnijih sličnosti i razlika u načinu upoznavanja i predstavljanja u našoj zemlji i zemljama engleskog govornog područja.</p>
	<p><b>Разумевање и давање једноставних упутстава и налога</b></p>	<p><b>Језичке активности  у комуникативним ситуацијама</b>  Slušanje naloga i uputstava i reagovanje na njih; davanje kratkih i jednostavnih uputstava (komunikacija u učionici - uputstva i nalozi koje razmenjuju učesnici u nastavnom procesu, uputstva za igru i slično).</p> <p><b>Sadržaji</b>  <b>(Inter)kulturni sadržaji:</b>  Poštovanje osnovnih normi učtivosti; dečje pesme odgovarajućeg sadržaja.</p>
	<p><b>Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности</b></p>	<p><b>Језичке активности  у комуникативним ситуацијама</b>  Slušanje kratkih jednostavnih poziva na zajedničku aktivnost i reagovanje na njih (poziv na rođendan, igru, druženje...); upućivanje i prihvatanje/odbijanje poziva na zajedničku aktivnost, uz korišćenje najjednostavnijih izraza.</p> <p>Imperativ (</p> <p><b>Inter)kulturni sadržaji:</b> Prikladno prihvatanje i odbijanje poziva; proslava rođendana, igre, zabava i razonoda.</p>
	<p><b>Исказивање молбе, захвалности и извињења</b></p>	<p><b>Језичке активности  у комуникативним ситуацијама</b>  Slušanje jednostavnih iskaza kojima se traži pomoć, usluga ili obaveštenje; davanje jednostavnog, usmenog odgovora na iskazanu</p>

<p>- тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о положају у простору;</p> <p>- разуме једноставне исказе којима се изражава припаданје/неприпаданје, поседовање/непоседовање и реагује на њих;</p> <p>- тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припаданје/неприпаданје, поседовање/непоседовање;</p> <p>- разуме једноставне исказе за изражавање допаданја/недопаданја и реагује на њих;</p> <p>- тражи мишлјење и изражава допаданје/недопаданје једноставним језичким средствима.</p>		<p>molbu; izražavanje i prihvatanje molbi, zahvalnosti i izvinjenja.</p> <p><b>(Inter)kulturni sadržaji:</b></p> <p>Pravila učtive komunikacije.</p>
	<p><b>Честитање</b></p>	<p><b>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</b></p> <p>Slušanje kratkih i jednostavnih ustaljenih izraza kojima se čestita praznik, rođendan; reagovanje na upućenu čestitku i upućivanje kratkih prigodnih čestitki.</p> <p><b>Sadržaji</b></p> <p><b>(Inter)kulturni sadržaji:</b></p> <p>Najznačajniji praznici i način obeležavanja/proslave i čestitanja; prigodne dečje pesme i igre.</p>
	<p><b>Описивање живих бића, предмета, места и појава</b></p>	<p><b>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</b></p> <p>Slušanje kraćih jednostavnih opisa živih bića, predmeta i mesta u kojima se pojavljuju informacije o spoljnom izgledu, pojavnim oblicima, dimenzijama i ostalim najjednostavnijim karakteristikama; davanje kratkih usmenih opisa živih bića, predmeta i mesta.</p> <p>Glagoli <i>have got, to be</i> za davanje opisa</p> <p>Pravilna množina imenica: <i>book - books, apple - apples...</i></p> <p>Modalni glagol <i>can</i> uz glagol <i>see</i></p> <p><b>(Inter)kulturni sadržaji:</b></p> <p>Dečje pesme i priče odgovarajućeg sadržaja.</p>
	<p><b>Исказивање потреба, осета и осећања</b></p>	<p><b>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</b></p> <p>Slušanje iskaza u vezi sa potrebama, osetima, osećanjima; saopštavanje</p>



		<p>svojih potreba, oseća i osećanja i (empatično) reagovanje na tuđa.</p> <p><b>(Inter)kulturni sadržaji:</b> Pravila učtve komunikacije.</p>
	<b>Исказивање положаја у простору</b>	<p><b>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</b> Слушање кратких текстова у којима се на једноставан начин описује положај у простору; усмено тражење и давање информација о положају у простору.</p> <p><b>(Inter)kulturni sadržaji:</b> Kultura stanovanja: selo, grad.</p>
	<b>Исказивање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања</b>	<p><b>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</b> Слушање кратких текстова с једноставним исказима за изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања и реаговање на њих; усмено исказивање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања.</p> <p><b>(Inter)kulturni sadržaji:</b> Porodica, prijatelji, kućni ljubimci, igračke.</p>
	<b>Изражавање допадања/недопадања</b>	<p><b>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</b> Слушање кратких текстова с једноставним исказима за изражавање допадања/недопадања и реаговање на њих; усмено исказивање слагања/неслагања, допадања/недопадања</p> <p><b>(Inter)kulturni sadržaji:</b></p>

## ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ У НАСТАВИ СТРАНИХ ЈЕЗИКА ЗА ОСНОВНУ ШКОЛУ

*Напомена:* Тематске области се прожимају и исте су у сва четири разреда првог циклуса основне школе. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са захтевима програма, узрастом и интересовањима ученика.

1) Лични идентитет

- 2) Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, комшије, наставници итд.)
- 3) Географске особености
- 4) Становање - форме, навике
- 5) Живи свет - природа, љубимци, очување животне средине
- 6) Временско искуство и доживљај времена (прошлост - садашњост - будућност)
- 7) Школа и школски живот
- 8) Млади - живот деце и омладине
- 9) Здравље и хигијена
- 10) Емоције (љубав према породици, друговима)
- 11) Превозна средства
- 12) Временске прилике
- 13) Уметност за децу (нарочито модерна књижевност за децу; пригодне традиционалне и модерне песме)
- 14) Обичаји и традиција, фолклор, прославе (рођендани, празници)
- 15) Слободно време - забава, разонода, хобији
- 16) Исхрана и гастрономске навике
- 17) Путовања
- 18) Мода и облачење
- 19) Спорт
- 20) Вербална и невербална комуникација, конвенције понашања и опхођења

## **УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА**

Програм предмета страни језик у првом циклусу основне школе усмерен је на развој функционалних знања и заснован је на комуникативно дефинисаним исходима учења, односно активностима које ученик успешно реализује користећи страни језик. Језичке активности слушања, читања, (раз)говора и писања у програму посматрају се интегративно, као нераздвојиве компоненте аутентичне комуникације појединца у било којој говорној заједници.

### **Технике/активности**

Током часа препоручује се динамично смењивање техника/активности које не битребало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на упутства наставника на страном језику или са аудио-записа (слушај, пиши - од трећег разреда, повежи, одреди, пронађи, али и активности у вези са радом у учионици: нацртај, исеци, обој, отвори/затвори свеску, итд.)

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.)

Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.)

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селекувати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.)

Игре примерене узрасту и дидактичком захтеву (за загревање, развијање пажње и концентрације, јачање мотивације, увођење нове језичке грађе или пак утврђивање).

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).

Решавање "текућих проблема" у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

"Превођење" исказа у гест и геста у исказ.

Заједничко прављење илустрованих и писаних (од трећег разреда) материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

## СТРАТЕГИЈЕ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ ЈЕЗИЧКИХ ВЕШТИНА У ПРВОМ И У ДРУГОМ РАЗРЕДУ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Предности наставе страног језика у првом и другом разреду основне школе у вези су са специфичностима усвајања језика на раном узрасту. Основна карактеристика раног учења није аналитичко учење, већ усвајање језика на сличан начин на који се усваја матерњи језик - дете страни језик користи искључиво у комуникацији и у ситуацијама које су блиске његовим интересовањима. Вишеструке су предности учења језика у овом узрасту (Титоне 1989)<sup>1</sup>:

- неурофизиолошке: изузетна пластичност мозга омогућава лакше усвајање фонетских елемената, акцента, изговора, интонације, као и синтаксичких образаца;
- психолошке: код ученика се развија мотивација будући да не осећа страх од грешке приликом употребе новог језика, лако прихвата игру и спремније излаже пред групом;
- образовне: учење страног језика позитивно утиче на когнитивни развој детета и прихватање другог и другачијег.

\_\_\_\_\_<sup>1</sup> Титоне, Р. (1989). *Он тхе билингуал персон. Отава, Цанадиан Социету фор Италиан Студиес.*

## ПРЕЗЕНТОВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ САДРЖАЈА

С обзиром на различите стилове учења, разноврсност активности кључна је реч за презентовање нове лексичке грађе. Важно је да уважавамо предзнања ученика, јер нам она могу бити добра основа за рад и лакше разумевање теме.

**Визуелна наставна средства** (картице, постери, стварни предмети из непосредног окружења, како је у општим смерницама већ напоменуто)

**Пантомима** (као врста драмских техника), ...

**Одговарајући контекст** (приче у сликама, песме, игре и сл.)

**Дијалошки модели** (као основа за "имитирање")

**Пројектне активности**

**Драмске активности**

**Читање и писање**

**Социокултурна компетенција**

**Граматички садржаји**

Назив предмета

**МАТЕМАТИКА**

Циљ

**Циљ** учења предмета *математика* је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред

**први**

Годишњи фонд часова

**180 часова**

7.

**ИСХОДИ**

По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:

**ОБЛАСТ/ТЕМА**

**САДРЖАЈИ**

<ul style="list-style-type: none"> <li>- одреди међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло;</li> <li>- упореди предмете и бића по величини;</li> <li>- уочи и именује геометријске облике предмета из непосредне околине;</li> <li>- именује геометријска тела и фигуре;</li> <li>- групише предмете и бића са заједничким својством;</li> <li>- сложи/разложи фигуру која се састоји од познатих облика;</li> <li>- разликује: криву, праву, изломљену, затворену и отворену линију;</li> <li>- црта праву линију и дуж помоћу лењира;</li> <li>- броји унапред и уназад и са прескоком;</li> <li>- прочита, запише, упореди и уреди бројеве прве стотине и прикаже их на бројевној правој;</li> <li>- користи редне бројеве;</li> <li>- разликује парне и непарне бројеве, одреди највећи и најмањи број, претходника и следбеника;</li> <li>- користи појмове: сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика;</li> <li>- сабира и одузима два једноцифрена броја не записујући поступак;</li> <li>- сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице;</li> <li>- растави број на сабирке и примени замену места и здруживање сабирака ради лакшег рачунања;</li> <li>- реши текстуални задатак са једном операцијом;</li> <li>- разликује новчане апоене до 100 динара и упореди њихову вредност;</li> <li>- уочи правило и одреди следећи члан започетог низа;</li> <li>- прочита и користи податке са једноставнијег стубичног и сликовног дијаграма или табеле;</li> <li>- измери дужину задатом, нестандартном јединицом мере;</li> <li>- преслика тачке и фигуре у квадратној мрежи на основу задатог упутства.</li> </ul>	<p><b>ГЕОМЕТРИЈА</b></p> <p><b>1МА.1.2.1.</b></p> <p><b>1МА.2.2.1.</b></p>	<p><b>ПОЛОЖАЈ, ВЕЛИЧИНА И ОБЛИК ПРЕДМЕТА</b></p>	<p>Просторне релације. Величина предмета и бића. Геометријска тела: лопта, коцка, квадар, ваљак, пирамида и купа. Геометријске фигуре: круг, правоугаоник, квадрат и троугао.</p>
		<p><b>ЛИНИЈЕ</b></p>	<p>Права, крива и изломљена линија. Затворена и отворена линија. Тачка и линија. Дуж.</p>
	<p><b>БРОЈЕВИ</b></p> <p><b>1МА.1.1.1.</b></p> <p><b>1МА.1.1.4.</b></p> <p><b>1МА.2.1.1.</b></p> <p><b>1МА.2.1.3.</b></p> <p><b>1МА.2.1.4.</b></p> <p><b>1МА.2.1.5.</b></p> <p><b>1МА.3.1.1.</b></p> <p><b>1МА.3.1.2.</b></p> <p><b>1МА.3.1.3.</b></p> <p><b>1МА.3.1.4.</b></p>	<p><b>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ</b></p>	<p>Бројање, писање и читање бројева. Приказивање бројева помоћу тачака на бројевној правој. Упоређивање бројева. Редни бројеви. Сабирање и одузимање бројева у оквиру 20 и приказивање на бројевној правој. Сабирање и одузимање бројева до 100 без прелаза преко десетице и приказивање на бројевној правој. Својства сабирања. Откривање непознатог броја у једнакостима с једном операцијом. Динар, кованице и новчанице до 100 динара.</p>
			<p>Мерење дужине нестандартним јединицама мере.</p>

Кључни појмови: односи у простору, геометријски облици, број, сабирање и одузимање и мерење.

## УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Ради лакшег планирања наставе даје се оријентациони предлог броја часова по темама (укупан број часова за тему, број часова за обраду новог градива + број часова за утврђивање, увежбавање и систематизацију градива). Приликом израде оперативних планова наставник распоређује укупан број часова предвиђен за поједине теме по типовима часова (обрада новог градива, утврђивање и увежбавање, понављање, проверавање и систематизација градива), водећи рачуна о циљу предмета и исходима.

Геометрија (27; 11 + 16)

8. Бројеви (146; 57 + 89)

9. Мерење и мере (7; 3 + 4)

10. Предложени редослед реализације тема:

11. 1. Геометрија - Положај, величина и облик предмета;

12. 2. Бројеви - Природни бројеви до 10 и нула, сабирање и одузимање до 10;

13. 3. Геометрија - Линије;

14. 4. Бројеви - Природни бројеви до 20, сабирање и одузимање до 20;

15. 5. Мерење и мере;

16. 6. Бројеви - Природни бројеви до 100, сабирање и одузимање до 100 (без преласка десетице).

17.

18. ГЕОМЕТРИЈА

**19. Положај, величина и облик предмета**

**20. Линије**

21. БРОЈЕВИ

22. МЕРЕЊЕ И МЕРЕ

23..

**24.**

25.

Назив предмета

**СВЕТ ОКО НАС**

Циљ

**Циљ** учења предмета *свет око нас* јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Разред

**први**

Годишњи фонд часова

**72 часа**

26.

<b>ИСХОДИ</b> По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	<b>ОБЛАСТ/ТЕМА</b>	<b>САДРЖАЈИ</b>
<p>- препозна и исказе радост, страх, тугу и бес уважавајући себе и друге;</p> <p>- правовремено и примерено ситуацији исказе своје основне животне потребе за храном, водом и одласком у тоалет;</p> <p>- се понаша тако да уважава различитости својих вршњака и других људи;</p> <p>- придржава се договорених правила понашања у школи и прихвата последице ако их прекрши;</p> <p>- сарађује са вршњацима у заједничким активностима;</p> <p>- одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља;</p> <p>- чува своју, школску и имовину других;</p> <p>- прати инструкције одраслих у опасним ситуацијама: поплава, земљотрес, пожар;</p> <p>- својим речима опише пример неке опасне ситуације из свог непосредног окружења;</p> <p>- примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и преласка улице;</p> <p>- снађе се у простору помоћу просторних одредница: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичних објеката;</p> <p>- одреди време својих активности помоћу временских одредница: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра;</p> <p>- посматрањем и опипавањем предмета одреди својства материјала: тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво-глатко;</p> <p>- учествује у извођењу једноставних огледа којима испитује природне феномене;</p> <p>- разликује природу од производа људског рада на примерима из непосредног окружења;</p> <p>- препознаје облике појављивања воде у непосредном окружењу: потоци, реке, баре, језера;</p> <p>- препознаје изглед земљишта у непосредном</p>	<b>НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ</b>	<b>Ја и други</b>
		<b>Породични дом, школа</b>
		<b>Здравље и безбедност</b>
		<b>Оријентација у простору и времену</b>
	<b>Човек ствара</b>	<p>Основна осећања (радост, страх, туга и бес). Основне животне потребе (дисање, храна, вода, спавање и потреба за тоалетом). Сличности и разлике по полу, старости, способностима и интересовањима.</p> <p>Групе људи: породица, школска заједница, разред, одељење, суседи. Права и обавезе чланова група. Правила понашања појединца и групе. Празници: породични, школски.</p> <p>Здрав начин живота: становање, одевање, исхрана, лична хигијена, рад, одмор. Безбедно понашање у саобраћају на путу од куће до школе (кретање улицом са и без тротоара, прелажење преко улице, безбедно место за игру). Опасне ситуације по живот, здравље и околину, превенција и правилно понашање (у дому и школској средини, саобраћају, током природних непогода).</p> <p>Кретање и сналажење у простору у односу на просторне одреднице: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичне објекте. Сналажење у времену у односу на временске одреднице: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра.</p> <p>Човек ради и ствара (материјали и средства за рад, производи људског рада). Материјали за израду предмета (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина) и њихова својства (тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво- глатко).</p>

<p>окурењу: равница, брдо, планина;          - идентификује биљке и животиње из непосредног окурења на основу њиховог спољашњег изгледа;          - уочава разноврсност биљака и животиња на основу спољашњег изгледа;          - препознаје главу, труп, руке и ноге као делове тела и њихову улогу у његовом свакодневном животу;          - препознаје улогу чула вида, слуха, мириса, укуса и додира у његовом свакодневном функционисању и сазнавању окурења;          - штеди воду и одлаже отпад на предвиђена места;          - се понаша тако да не угрожава биљке и животиње у непосредном окурењу;          - повезује резултате учења и рада са уложеним трудом.</p>		<p><b>Разноврсност природе</b></p>	<p>Сунчева светлост и топлота. Основна својства ваздуха: провидност, мирис, кретање. Облици појављивања воде: потоци, реке, баре, језера, киша, снег. Облици појављивања воде у непосредном окурењу. Основна својства воде: укус, мирис, провидност, раствара поједине материјале. Изглед земљишта: равница, брдо, планина. Изглед земљишта у непосредном окурењу. Основна својства земљишта: боја, растреситост, влажност; Карактеристичне биљке и животиње у непосредном окурењу. Изглед и делови тела биљака. Изглед и делови тела животиња на примерима сисара, птица, риба, инсеката. Човеково тело - делови тела (глава, труп, руке и ноге) и чула (вида, слуха, укуса, мириса и додира). Значај воде, ваздуха, земљишта, сунчеве светлости и топлоте за живот биљака, животиња/човека. Одговоран однос човека према животној средини (штедња воде, одлагање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама).</p>
--	--	------------------------------------	---

Кључни појмови: оријентација, култура живљења и друштвена стварност у непосредном окурењу.

## УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм предмета *Свет око нас* задржао је постојећи оквир, фонд од два часа недељно, односно 72 часа годишње и досадашњи завичајни принцип.



Завичајни принцип (принцип животне близине) одређује просторну и временску блискост природних и друштвених појава и процеса и као такав представља једну од суштинских одлика овог предмета. У првом разреду се креће од просторно и временски најближих феномена за ученика, док се у старијим разредима просторни и временски оквир постепено шири.

Уважавање окружења у којем ученици живе директно је у вези са уважавањем искустава и знања ученика. Ученици у школу долазе са идејама о свету, себи и свему другом што их окружује. Изградили су их личним ангажовањем у свакодневним активностима - играњем, слушањем, посматрањем, размишљањем, разговарањем, неки и читањем итд. Зато је веома важно да полазне тачке у развоју научних идеја о природним и друштвеним појавама и процесима у настави буду управо идеје и искуства са којима ученици долазе у школу. Кроз разноврсне активности којима се уважава средина у којој ученици живе и њихово непосредно свакодневно искуство из конкретне средине, ученицима се омогућава да доживе и разумеју сложеност, разноликост и међусобну повезаност свих чинилаца који делују у њиховом природном и друштвеном окружењу. Истовремено се подстиче њихова радозналост за откривање појава и процеса у природној и друштвеној заједници.

Основна интенција наставе *Света око нас* усмерена је на развој интелектуалних, психофизичких, когнитивно-конативних и социјално-афективних сфера личности ученика, што се одражава у наведеном циљу за крај циклуса и датим предметним исходима.

Предметни исходи *света око нас* показују шта су ученици оспособљени да учине, предузму, изведу и обаве захваљујући знањима, ставовима и вештинама које су развили током године учења овог наставног предмета. Исходи се остварују у спрези садржаја, метода наставе и учења и активности ученика некад унутар једне теме, а најчешће кроз више тема.

Ученике треба оспособљавати да самостално истражују и анализирају природне и друштвене појаве и процесе. У зависности од исхода који се жели остварити, учитељ треба да подстакне ученике на различите врсте активности које ангажују како поједина чула, тако и више чула паралелно.

Стварност (природна и друштвена) која нас окружује и из које произилази садржај овог предмета, заснована је на *повезаности различитих појава и процеса*. Због тога садржаји *Света око нас*, а касније и *Природе и друштва* морају да буду одраз те целовитости и повезаности појава које се изучавају.

Поред тога, приступ настави и учењу треба да буде *повезан и са логиком и методологијом научне дисциплине* одакле произлази одређени садржај.

Учитељ остварује постављени циљ и исходе кроз наставу и остале организационе форме рада у школи, без додатног оптерећења родитеља и њиховог обавезног ангажовања у остваривању програма. Родитељи могу бити добровољно ангажовани као расположиви потенцијал локалне средине, у зависности од њихових знања, могућности и хтења.

### **Однос циља, исхода, препоручених програмских садржаја, метода наставе и учења и активности ученика**

Већина предметних исхода постиже се кроз непосредну истраживачку активност деце и ненаметљив подстицај и подршку наставника.

- Посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видних карактеристика);
- Описивање - вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања;
- Процењивање - самостално одмеравање;
- Груписање - уочавање сличности и различитости ради класификовања;
- Праћење - континуирано посматрање ради запажања промена;
- Бележење - записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања;
- Практиковање - у настави, свакодневном животу и спонтаној игри и раду;
- Експериментисање - намерно модификоване активности, огледи које изводи сам ученик;
- Истраживање - испитивање својстава и особина, веза и узрочно-последичних односа;
- Сакупљање - прављење колекција, збирки, албума из природног и друштвеног окружења;
- Стварање - креативна продукција;
- Играње - дидактичке, едукативне и спонтане игре;
- Активности у оквиру мини-пројекта - осмишљавање и реализација.

Ради прегледности препоручени садржаји су дати у темама.

Ја и други  
Оријентација у простору и времену  
Разноврсност природе  
Нежива природа  
Човек ради и ствара

Назив предмета

## ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ

**Циљ** учења предмета *ликовна култура* је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Разред

**први**

Годишњи фонд часова

**36 часова**

ИСХОДИ	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		
<ul style="list-style-type: none"><li>- опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор;</li><li>- пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу објеката/предмета и облицима из природе и окружења;</li><li>- одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни;</li><li>- црта на различитим подлогама и форматима папира;</li><li>- користи материјал и прибор у складу са инструкцијама;</li><li>- обликује једноставне фигуре од меког материјала;</li><li>- одабере, самостално, начин спајања најмање два материјала;</li><li>- преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад;</li><li>- изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске,</li></ul>	<b>ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ</b>	<b>Простор.</b> Уметничка занимања и производи.  <b>Установе културе</b>
	<b>ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ</b>	<b>Облици.</b> Положај облика у простору и у равни Кретање.. Светлост и сенка..
	<b>ОБЛИКОВАЊЕ</b>	<b>Материјал и прибор.</b>  Обликовање скулптуре. . Обликовање цртежа. Обликовање слике.. Преобликовање. Различите информације као мотивација за стваралачки рад.
	<b>СПОРАЗУМЕВАЊЕ</b>	<b>Читање визуелних информација.</b> Илустрација у дечјим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани и анимирани филм - традиционално урађени

сећања и опажања; - преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену; - изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука; - повеже одабрану установу културе са њеном наменом; - поштује договоре и правила понашања и облачења приликом посете установама културе.		(слободоручно обликовани или нацртани ликови) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму. Изглед места и ликова. Знак. Графички знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучни знак. Лепо писање. Украсна слова. Традиција. Празници и украшавање. Невербално изражавање. Пантомима, игре, перформанс.
--	--	--

Кључни појмови: простор, облик и линија.

## УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

### ОПШТИ ДЕО

Програм предмета *ликовна култура* усмерен је на изградњу компетенција које су ученицима неопходне за живот у савременом свету. Програмска концепција није измењена, већ додатно подржава креативност наставника. Новине су исходи за крај разреда. Достицањем исхода ученик постепено развија компетенције. Улога наставника је да креира свој програм, при чему треба да буде фокусиран на исходе, односно да осмисли активности и одабере методе, технике и поступке који ће на најефикаснији начин омогућити достизање исхода.

Од бројних исхода које ученици достижу до краја године одабрани су они које сви ученици могу да достигну.

### ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Структура програма је оквирна, тематске целине постоје искључиво ради прегледности (наставник планира структуру). Није пожељно да структура уџбеника буде основ за планирање наставе. Највећа вредност уџбеника је у визуелним садржајима и у објашњењу кључних појмова. Ученици могу и даље користити постојеће уџбенике, али није пожељно да наставник копира структуру уџбеника. Наставне јединице се планирају оквирно, а било би добро да назив упућује на тренутак када се кључни појам први пут уводи. По завршетку наставне јединице не завршава се учење

појма. На пример, ако је назив прве наставне јединице *Простор*, то не значи да ученици треба да уче о простору само током трајања те наставне јединице.

## ПРЕПОРУКЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Ликовна култура и окружење  
Односи у видном пољу  
Обликовање  
Споразумевање

Назив предмета	<b>МУЗИЧКА КУЛТУРА</b>
Циљ	<b>Циљ</b> учења предмета <i>музичка култура</i> је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.
Разред	<b>први</b>
Годишњи фонд часова	<b>36 часова</b>

27.

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна;</li> <li>- разликује одабране звукове и тонове, певање/свирање; хор/један певач/група певача; оркестар/један свирач/група свирача, боју различитих певачких гласова и инструмената и музичке изражајне елементе;</li> <li>- препозна музички почетак и крај и понављање теме или карактеристичног мотива у слушаном делу;</li> <li>- повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела;</li> <li>- поштује договорена правила понашања при слушању музике;</li> <li>- користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука;</li> <li>- изговара у ритму уз покрет бројалице;</li> </ul>	<b>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</b>	<p>Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук - лик, музика - радња. Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори). Звуци тела (пулс, куцање срца, дисање...). Звуци из природе и окружења. Звучни знак (школско звоно, аутомобилска сирена...). Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак - дуг), јачина (гласан - тих), висина (висок - дубок). Тишина и одсуство звука. Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>- пева по слуху песме различитог садржаја и расположења;</li> <li>- пева по слуху уз покрет народне песме, музичке игре;</li> <li>- примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању;</li> <li>- свира по слуху звучне ономатопеје и илустрације, ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма;</li> <li>- повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама, ритам са графичким приказом;</li> <li>- објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења;</li> <li>- учествује у школским приредбама и манифестацијама;</li> <li>- направи деље ритмичке инструменте;</li> <li>- ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким удараљкама, једноставну мелодију на краћи задати текст;</li> <li>- изабере према литерарном садржају одговарајући музички садржај.</li> </ul>		<p>Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне за ученике (празници, приредбе, свечаности, рођендани, венчања, новогодишње и божићне песме...).</p> <p>Музичка прича.</p> <p>Карактер дела и елементи музичке изражајности (условљеност).</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Музика и здравље.</p> <p>Носиоци звука (це-де плејер, ем пе 3 плејер, рачунар...).</p>
	<p><b>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</b></p>	<p>Изговор бројалице у ритму уз покрет - плескање, пуцкетање прстима, корачање, дланом о надланицу, ударом о клупу.</p> <p>Звучне ономатопеје и илустрације.</p> <p>Држање тела и дисање - правилан начин певања.</p> <p>Правилна дикција - изговарање брзалица и бројалица.</p> <p>Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.</p> <p>Певање песама уз покрет - песме уз игру и народне песме.</p> <p>Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (до-зелено, ре-браон, ми-жуто, фа-плаво и сол-црвено).</p> <p>Дечји ритмички инструменти и начини свирања на њима.</p> <p>Свирање по слуху пратње уз бројалице и песме - пулс, ритам, груписање удара.</p> <p>Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима - песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације.</p> <p>Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука.</p> <p>Свирање графички представљеног ритма.</p> <p>Музички бонтон.</p>
	<p><b>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</b></p>	<p>Израда дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала.</p> <p>Стварање звукова из непосредне околине и природе</p>

		<p>спонтаном или договореном импровизацијом. Креирање сопствених покрета уз музику која се изводи или слуша. Стварање звучних ефеката и једноставне ритмичке пратње користећи различите изворе звука. Бирање инструмената на основу звука и стварање једноставне ритмичке пратње уз бројалице, песме и музичке игре. Стварање мањих ритмичких целина на основу музичког искуства - изговором у ритму, различитим покретима, предметима и дечјим ритмичким инструментима. Стварање музичких питања и одговора на дечјим ритмичким инструментима у дијалогу. Стварање једноставне мелодије на краћи текст. Бирање познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација за стварање звучне приче - праћење литерарног текста.</p>
--	--	---

Кључни појмови: тон, покрет, мелодија, ритам и извођење.

## УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Природа саме музике, па и предмета *музичка култура* указује на стално прожимање и садејство свих области и тематских јединица које су предвиђене наставним програмом. Ниједна област се не може изучавати изоловано од друге и бити сама себи циљ, а да се истовремено не разговара о свим другим аспектима музике. Музику од почетка треба повезивати са што више догађаја у животу детета.

Настава је усмерена на остваривање исхода и даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике, лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике и музичко стваралаштво.

Паралелно одвијање различитих музичких активности подстиче фину менталну комбинаторику, драгоцену за развијање укупног менталног и психо-моторног потенцијала ученика, као и одличну основу за интеграцију са другим предметима.

**Исходи** представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика. Музичке активности су говор у ритму, певање, свирање, покрет уз музику, слушање музике и видови стваралаштва. Препоручени **музички садржаји**

(бројалице, песме, ритмички аранжмани, композиције за слушање музике) остављају простор за избор других садржаја у складу са могућностима ученика и инвентивношћу наставника. Да би постигао очекиване исходе васпитно-образовног процеса, наставник реализује наставу користећи глас, покрет и музичке инструменте. Корелација између предмета може бити полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз рад у групама и у одељењу, као и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања.

У оквиру саме организације часа преовлађује активност којом треба да се савлада нови музички садржај, али је она увек у комбинацији са другим музичким активностима. Полази се од централне теме (нпр. назива песме која се учи, или композицији која се слуша). Процес учења увек полази од што квалитетнијег избора музичких примера. Специфичност предмета се огледа у томе да се музичке активности одвијају паралелно или једна музичка активност логички води ка другој. На пример, извођење бројалице уз покрет води ка свирању на дечјим ритмичким инструментима. Вежбе правилног држања тела, дисања и говорне артикулације претходе обнављању познатих песама, које су опет садржајно и/или музички сличне оној коју ће учити. Уз песму или бројалицу може се свирати ритмичка пратња. Слушање музике може се комбиновати са свим другим активностима.

Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

Настава музичке културе остварује се кроз следеће области:

- Слушање музике,
- Извођење музике,
- Музичко стваралаштво.

## ПРОЦЕС ВРЕДНОВАЊА

Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, тако да ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где се налази у процесу развоја у оквиру музике и музичког изражавања. Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања, у вези са тим шта ученик осећа као препреке (вољне и невољне) у свом развоју, као и на које начине се, *из ученикове перспективе*, оне могу пребродити.

У смислу активности, постигнућа ученика треба проценити на основу учениковог контакта са музиком и то:

1. допринос ученика за време групног рада,
2. израда креативних задатака на одређену тему,



3. рад на пројекту (ученик даје решење за неки проблем и одговара на конкретне потребе),

4. специфичне вештине.

5. начин размишљања и ставови

Назив предмета	<b>ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ</b>		
Циљ	Циљ учења предмета <i>физичко и здравствено васпитање</i> је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.		
Разред	први		
Годишњи фонд часова	108 часова		

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА		САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> <li>- примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања);</li> <li>- правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања;</li> <li>- комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу;</li> <li>- одржава равнотежу у различитим кретањима;</li> <li>- разликује правилно од неправилног држања тела и правилно држи тело;</li> <li>- примењује правилну технику дисања приликом вежбања;</li> <li>- изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу;</li> <li>- игра дечји и народни плес;</li> </ul>	<b>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ</b>		Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.
	<b>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ</b>	Ходање и трчање	Ходање: кратким корацима, -дугим корацима, - у различитом ритму, - ходање са реквизитом, - ходање са променом, правца и смера. Техника трчања: - трчање преко препрека, - трчање са променом правца и смера, - брзо трчање 20 м са стартом из различитих почетних положаја, - игре са коришћењем научених облика ходања и трчања.
		Скакања	Поскоци у месту.

<ul style="list-style-type: none"> <li>- користи основну терминологију вежбања;</li> <li>- поштује правила понашања на просторима за вежбање;</li> <li>- поштује мере безбедности током вежбања;</li> <li>- одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање;</li> <li>- поштује правила игре;</li> <li>- навија фер и бодри учеснике у игри;</li> <li>- прихвати сопствену победу и пораз;</li> <li>- уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања;</li> <li>- наведе делове свога тела и препозна њихову улогу;</li> <li>- уочи промену у расту код себе и других;</li> <li>- уочи разлику између здравог и болесног стања;</li> <li>- примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања;</li> <li>- одржава личну хигијену;</li> <li>- учествује у одржавању простора у коме живи и борави;</li> <li>- схвати значај коришћења воћа у исхрани;</li> <li>- правилно се понаша за столом.</li> </ul>		<b>и прескакања</b>	Поскоци у кретању. Скакања удаљ. Скакања увис. Прескакање дуге вијаче. Вежбе скакања и прескакања упором рукама. Игре уз коришћење различитих облика скакања и прескакања.
		<b>Бацања и хватања</b>	Бацање лоптице из места у даљину и у циљ. Бацање лоптице из кретања. Бацање лопте увис. Вођење лопте. Додавање лопте. Игре са вођењем, додавањем лопте и гађањем у циљ.
		<b>Пузања, вишења, упори и пењања</b>	Пузања на тлу. Пењања. Провлачења. Вис лежећи опружено. Помицања улево и удесно у вису лежећем и вису слободном. Упори.
		<b>Вежбе на тлу</b>	<p><b>Основни садржаји</b></p> <p>Основни ставови и положаји. Поваљка на леђима. Став на лопатицама (свећа). Колут напред из чучња у чучањ. Поваљка на стомаку. Састав од научених елемената. Игре са усвојеним вежбама.</p> <p><b>Проширени садржаји</b></p> <p>Колут назад из чучња у чучањ, низ косу површину. Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби.</p>
		<b>Вежбе равнотеже</b>	Ходање по линији. Ходање по шведској клупи. Лагано трчање на шведској клупи или ниској греди.

			Кратак састав на линији обележеној на тлу, шведској клупи и ниској греди.
		<b>Вежбе са реквизитима</b>	Вежбе обликовања са реквизитима. Трчања, поскоци и скокови уз коришћење реквизита. Дизање и ношење предмета и реквизита на различите начине. Елементарне игре са реквизитима. Игре са ластишом.
		<b>Плес и Ритмика</b>	Ходање и трчање са променом ритма, темпа и динамике уз плесак и уз музичку пратњу. Галоп напред. Дечији поскок. Њихање и кружење вијачом или траком. Суножни скокови кроз вијачу са обртањем напред. Народно коло по избору.
		<b>Полигони</b>	Комбиновани полигон од усвојених вештина (вежби).
	<b>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</b>	<b>Култура вежбања и играња</b>	Основни термини у вежбању. Вежбам безбедно. Чувам своје и туђе ствари. Правила елементарних игара. Некад изгубим, а некада победим. Навијам фер.
		<b>Здравствено васпитање</b>	Упознај своје тело. Растемо. Видим, чујем, осећам. Моје здравље. Ко све брине о мом здрављу. Лична хигијена. Хигијена простора у коме живим. Хигијена простора у коме вежбам. Животне намирнице и правилна исхрана. Заједно за столом.

Кључни појмови: васпитање, физичко вежбање, игра, здравље и култура.

**УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА**

Програм предмета *физичког и здравственог васпитања* састоји се од три предметне области:

- физичка способност,
- моторичка вештина,
- физичка и здравствена култура.

Програм првог разреда базиран је на континуитету усвојених знања, вештина, ставова и вредности из предшколског васпитања и образовања.

## ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ РАДА

Организациони облици рада који омогућавају остваривање планираних исхода су редовна настава и ваннаставне активности.

План и програм ваннаставних активности предлаже Одељенско веће првог разреда и саставни је део годишњег плана рада школе и школског програма. У оквиру њих постоје следећи облици рада:

- спортско-рекреативне активности,
- недеља школског спорта,
- активности у природи (крос, спортски дан, излети, зимовање, летовање...),
- школска такмичења,
- корективно-педагошки рад.

## Часови физичког и здравственог васпитања

### ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ

На свим часовима као и на другим организационим облицима рада, посебан акценат се ставља на:

- развијање физичких способности које се континуирано реализује у припремном делу часа. Део главне фазе користи се за развој основних физичких способности узимајући у обзир утицај који наставна тема има на њихов развој. Методе и облици рада бирају се у складу са потребама и могућностима ученика и материјално-техничким условима за рад;

- подстицање ученика на самостално вежбање;
- учвршћивање правилног држања тела.

## МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ

## ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА

### Спортско-рекреативне активности

Реализују се према интересовању ученика. Сачињава се посебан програм при чему се узимају у обзир материјални и просторни услови рада, узрасне карактеристике и способности ученика.

### Недеља школског спорта

Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције, школа у оквиру Школског програма реализује недељу школског спорта.

### Активности у природи (излет, крос, зимовање, летовање...)

### Школска такмичења

### Корективно-педагошки рад

## ПЛАНИРАЊЕ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

Број часова по наставним темама планира се на основу процене наставника, материјално-техничких и просторних услова. Наставне теме или поједини садржаји за које не постоје услови за реализацију могу бити замењени одговарајућим темама или садржајима програма за које постоје одговарајући услови.

## ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ

Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика.

1. Развој снаге:

- без реквизита и са реквизитима,
- на справама и уз помоћ справа.

2. Развој покретљивости:

- без реквизита и са реквизитима,
- уз коришћење справа,

3. Развој издржљивости:

- трчање,
- елементарне игре,
- вежбање уз музику,
- плес.

4. Развој координације:

- извођење координационих вежби у различитом ритму и у променљивим условима.

5. Развој брзине:

- једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.),
- штафетне игре,
- извођење вежби максималном брзином.

За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање.

## МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ

Ходање и трчање

Скакања и прескакања

Бацања и хватања

Вишења, упори и пењања;

Вежбе на тлу

Вежбе равнотеже

Вежбе са реквизитима

Плес и ритмика

Полигони

Пливање

## ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА

Ова наставна област реализује се кроз све друге наставне области и теме уз практичан рад и састоји се од две наставне теме *Култура вежбања и играња* и *Здравствено васпитање*.

Култура вежбања и играња

*Основни термини у вежбању*

*Вежбама безбедно*

*Чувам своје и туђе ствари*

*Правила елементарних игара*

*Некад изгубим, а некада победим*

*Навијам фер*

*Здравствено васпитање*

*Упознај своје тело*

*И ја растем*

*.Видим, чујем, осећам*

*Моје здравље*

*Ко све брине о мом здрављу*

*Тражим помоћ*

*Лична хигијена*

*Хигијена простора простора у коме живим*

*Хигијена простора простора у коме вежбама*

*Животне намирнице и правилна исхрана*

*Заедно за столом*

#### 4.2.7. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Назив предмета	<b>ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ</b>	
Циљ	Циљ учења програма <i>грађанско васпитање</i> је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.	
Разред	први	
Годишњи фонд часова	36 часова	
<b>ИСХОДИ</b> По завршеном разреду ученик ће бити	<b>ОБЛАСТ/ТЕМА</b>	<b>САДРЖАЈИ</b>

у стању да:		
<p>- наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује;</p> <p>- уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу;</p> <p>- понаша се на начин који не угрожава потребе, права и осећања других;</p> <p>- препозна код себе и других основна осећања;</p> <p>- препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима;</p> <p>- преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву;</p>	<p><b>ЉУДСКА ПРАВА</b>  <b>Ја и други у одељењу</b></p>	<p><b>Идентитет</b>  Ко сам ја? Наше јаке стране, у чему смо успешни, у чему бисмо волели да напредујемо. Таленти и интересовања која поседујемо. Наше сличности и разлике. Основна осећања (радост, страх, туга, бес) и како се препознају.</p> <p><b>Потребе и права</b>  Разлике између жеља и основних животних потреба.</p> <p><b>Права детета</b>  <b>Кршење и заштита права</b>  Препознавање кршења права детета. Које се обратити у ситуацијама кршења права детета. Одговорност према себи и другима.</p>
<p>- тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права;</p> <p>- разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу, књижевним делима, филмовима;</p> <p>- комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме;</p> <p>- слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење;</p> <p>- сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму;</p> <p>- договара се и одлучује у доношењу одељенских правила и да се понаша у складу са њима;</p> <p>- својим речима образложи неопходност правила која регулишу</p>	<p><b>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</b>  <b>Одељење/група као заједница</b></p>	<p><b>Функционисање заједнице</b>  Одељење/група као заједница. Вредности одељења/групе - равноправност, одговорност, солидарност, поштовање и брига за друге, толерантност, праведност, поштење. Уважавање различитости. Правила у одељењу/групи и њихова функција. Одлучивање у одељењу/групи. Одговорност деце и одраслих за функционисање заједнице.</p>
<p>- сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму;</p> <p>- договара се и одлучује у доношењу одељенских правила и да се понаша у складу са њима;</p> <p>- својим речима образложи неопходност правила која регулишу</p>	<p><b>ПРОЦЕСИ САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</b>  <b>Комуникација сарадња</b></p>	<p><b>Комуникација</b>  Слушање/неслушање. Кад разговарамо држимо се теме. Изношење мишљења. Уважавање саговорника.</p> <p><b>Сарадња</b>  Групни рад, договарање и сарадња са вршњацима и одраслима.</p>
	<p><b>ГРАЂАНСКИ</b></p>	<p><b>Планирање и извођење једноставне акције у</b></p>



<p>живот у заједници;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати;</li> <li>- заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу;</li> <li>- учествује у изради плана једноставне акције;</li> <li>- са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију;</li> <li>- доприноси промоцији акције;</li> <li>- на једноставан начин вреднује изведену акцију.</li> </ul>	<p><b>АКТИВИЗАМ</b></p> <p><b>Акција</b></p> <p><b>одељења/групе</b></p>	<p><b>одељењу/групи</b></p> <p>Кораци у планирању и извођењу акције. Чиме се поносимо и чиме нисмо задовољни у одељењу. Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити. Одређивање циља и израда плана акције - подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције - видео, фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе - приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције - чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.</p>
--	--	---

Кључни појмови: различитости, комуникација и права.

## УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм *грађанског васпитања*, у првом циклусу основног образовања и васпитања, организован је по моделу спирале што значи да су садржаји у сва четири разреда дати у областима *Људска права*, *Демократско друштво*, *Процеси у савременом свету* и *Грађански активизам*.

Област *демократско друштво* је конципирана аналогно предмету *свет око нас* где сеученици у процесу сазнавања полако воде од непосредног окружења (породица, одељење) ка широј друштвеној средини (школа, окружење, држава, свет).

Остваривање исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника. Наставници су у прилици да бирају: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције као и да сами осмисле неке друге активности.

*Грађанско васпитање*, као програм, део је ширег концепта образовања за демократијуи грађанско друштво и у том смислу је тесно повезано са другим предметима, ваннаставним активностима и етосом школе. Најјача корелација је са *српским језиком* и предметом *свет око нас* где се може користити тематско планирање.

У овом предмету продукти ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте као што су постери, аудио-визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања и друго. Они се могу користити при интеграцији или рекапитулацији обрађених садржаја, процени напредовања ученика, као и самопроцени наставника колико успешно ради. Продукти се могу користити и ван одељења/групе, на пример на изложби у холу школе, у школским новинама, сајту школе.

За реализацију предмета и остваривање дефинисаних исхода врло је важна улога наставника. Он је модел који својим понашањем доприноси стварању демократске атмосфере која је погодна за размену и аргументовање идеја и мишљења међу ученицима, он је тај који даје повратну информацију и подстиче ученике на разумевање односа у групи. Он подржава ученике када им је тешко да се изразе, помаже им у избору правих речи.

Оцењивање ученика у *грађанском васпитању* је усаглашено са Правилником о оцењивању у основној школи и ученицима блиско јер се описно оцењују из свих предмета.

Предмет : ***БЕРСКА НАСТАВА***

Циљ	Оперативни задаци	Садржаји програма	Број часова и време реализације
-----	-------------------	-------------------	---------------------------------------

<p>- Циљ верске наставе јесте да се њом посведочи садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају.</p>	<p>- развија отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима; - развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, односу са природом, о феномену смрти; - изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живи; - изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао.</p>	<p><b>1. ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖИЈА</b></p> <p><b>2. БОГ ЈЕ ЗАЈЕДНИЦА ЛИЧНОСТИ ОЦА И СИНА И СВЕТОГА ДУХА</b></p> <p><b>3. ЧОВЕК КАО БИЋЕ ЗАЈЕДНИЦЕ</b></p> <p><b>4. БОГ ЈЕ ИЗ ЉУБАВИ СТВОРИО СВЕТ ЗАЈЕДНО СА СИНОМ И ДУХОМ</b></p> <p><b>5. ИСУС ХРИСТОС ЈЕ ПОСРЕДНИК ИЗМЕЂУ БОГА И СТВОРЕНЕ ПРИРОДЕ</b></p> <p><b>6. ЦРКВА ЈЕ ЗАЈЕДНИЦА СВИХ ЉУДИ И ЦЕЛЕ ПРИРОДЕ КРОЗ ХРИСТА СА БОГОМ</b></p> <p><b>7. ПРАВОСЛАВНА ИКОНОГРАФИЈА ПОКАЗУЈЕ СВЕТ И ЧОВЕКА У ЗАЈЕДНИЦИ СА БОГОМ</b></p>	<p>7 часова</p> <p>6 часова</p> <p>6 часова</p> <p>6 часова</p> <p>6 часова</p> <p>3 часа</p> <p>2 часа</p>
---	--	---	---

Предмет : ***ВЕРСКА НАСТАВА***

Начин остваривања програма	Врсте активности
----------------------------	------------------

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Припрема ученике да прихвате да је постојање израз заједнице, односно да је личност заједница са другом личношћу;</li> <li>- искуство љубави које чини да свет који нас окружује не буде маса, већ да га чине конкретна и непоновљива бића;</li> <li>- да биће са којим смо у заједници љубави постаје извор и нашег постојања као конкретне личности.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Разговор;</li> <li>- цртање;</li> <li>- причање;</li> <li>- рецитовање;</li> <li>- бојење,...</li> </ul>

### ***МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ:***

Позивамо се на Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног васпитања и образовања(Сл. Гласник РС-просветни гласник,10/04, 20/04, 1-05,3/06, 2/08, 2/10, 7/10

### **РОМСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ**

Позивамо се на Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног васпитања и образовања(Сл. Гласник РС-просветни гласник,10/04, 20/04, 1-05,3/06, 2/08, 2/10, 7/10

## **4.3..НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ДРУГИ РАЗРЕД**

### **4.3.1.Обавезни предмети**

- 1.Српски језик
- 2.Математику
- 3.Свет око нас
- 4.Ликовну културу
- 5.Музичку културу
- 6.Физичко васпитање

### **4.3.2.Изборни предмети:**

Обавезни изборни:

- 1.Верска настава/грађанско васпитање

Изборни:

- 2.Народна традиција

3.Матерњи језик са елементима националне културе(мађарски, ромски

#### 4.3.3 НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ РАЗРЕД

	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	Други разред	
		недељно	годишње
1.	<u>Српски</u> језик <sup>1</sup>	5	180
2.	Српски језик <sup>2</sup>	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Свет око нас	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко васпитање	3	108
8.	Страни језик	2	72
Укупно : А		22-23*	720-792*
Редни број	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	Други разред	
		недељно	годишње
1.	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36
2.	Народна традиција	1	36
6.	Матерњи језик са елементима националне културе	2	72
Укупно : Б		2-3	72-108
Укупно : А+Б		22-25*	792-900

Предмет:	Циљ:			
<b>СРПСКИ ЈЕЗИК II</b>		да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе, и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине		
Задаци	Садржај и стандарди постигнућа	Начин остваривања Програма	Активности	Фонд
-уочавање и схватање реченице као основне језичке категорије, препознавање и разумевање главних реченичних делова -упознавање са фонетским и морфолошким појмовима према захтевима програма -савладавање нових програмских захтева из правописа -овладавање техником читања и писања латиницом -мотивисање, подстицање и усмеравање на читање лектире -увежбавање читања наглас, усавршавање, читање у себи у функцији тумачења текста -уочавање и тумачење битних чињеница текста према захтевима програма -симултано усвајање књижевних и функционалних појмова -овладавање основним облицима језичког изражавања и даља усавршавање и неговање језичке културе -систематско и доследно реализовање програмираних и њима сличних вежбања у говору и писању	-језик 60 (усвајање латинице-читање, писање) 1CJ.1.4.3. 1CJ.1.4.4. 1CJ.1.4.5. 1CJ.2.4.5. 1CJ.2.4.6. 1CJ.2.4.8. 1CJ.2.4.9.  -књижевност 80 1CJ.1.5.1. 1CJ.1.5.2. 1CJ.1.5.3. 1CJ.1.5.4. 1CJ.1.2.5. 1CJ.1.2.6. 1CJ.2.5.2. 1CJ.2.5.3. 1CJ.2.5.4. 1CJ.2.5.5. 1CJ.2.5.6. 1CJ.3.5.1.  -језичка култура 40 1CJ.O.1.1. 1CJ.O.1.2. 1CJ.O.1.3. 1CJ.O.1.4. 1CJ.O.1.5. 1CJ.1.2.1. 1CJ.1.2.2. 1CJ.1.2.4. 1CJ.1.2.8. 1CJ.1.3.1. 1CJ.1.3.2. 1CJ.1.3.3. 1CJ.1.3.4. 1CJ.1.3.5. 1CJ.1.3.6. 1CJ.1.3.7. 1CJ.1.3.8. 1CJ.1.3.9. 1CJ.1.3.10 1CJ.2.2.1. 1CJ.2.2.3. 1CJ.2.2.7. 1CJ.2.2.8. 1CJ.2.2.9. 1CJ.2.3.1. 1CJ.2.3.3. 1CJ.2.3.6. 1CJ.2.3.7. 1CJ.2.3.8. 1CJ.2.3.9. 1CJ.3.2.7. 1CJ.3.3.5. 1CJ.3.3.6.	1.а)граматичка б)правопис 2.а)лектира б)читање текста в) тумачење текста г)књижевни појмови 3.а)основни облици усменог и писменог изражавања б)усмена и писмена вежбања	-усмено излагање -рад на тексту -разговор -драмске игре -осмишљавање приче -рецитовање -богаћење активног речника -писмене и говорне вежбе	180



Предмет:		Циљ:			
МАТЕМАТИКА II разред		да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву. Да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе , за успешно настављање математичких образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталне способности , формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.			
Задаци	Садржај и стандарди постигнућа	Начин остваривања програма	Активности	Фонд	

<p>Ученици треба да :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-савладају сабирање и одузимање до 100</li> <li>-схвате множење као сабирање једнаких сабирака, упознају и користе термине и знак множења;</li> <li>-упознају операцију дељења, користе термине и знак дељења;</li> <li>-упознају (на примерима) комутативности асоцијативност рачунских операција (без употребе ових назива)</li> <li>-уочавају својства нуле као сабирка, чиниоца и дељеника, а јединице као чиниоце и делиоца;</li> <li>-савладају таблицу множења једноцифрених бројева и одговарајуће случајеве дељења до аутоматизма</li> <li>-савладају множење и дељење у оквиру 100, упознају функцију заграде и редослед извожења рачунских операција;</li> <li>-успеју да прочитају и запишу помоћу слова збир, разлику, производ и количник, као и да знају да одреде вредност</li> </ul>	<p><b>-природни бројеви до 100:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-сабирање и одузимање природних бројева до 100(са прелазом преко десетице), комутативност и асоцијативност сабирања</li> <li>-множење и дељење природних бројева; знаци за множење и дељење; речи: чиниоци, производ, дељеник, делилац, количник, нула и јединица као чиниоци, нула као ељеник комутативност и асоцијативност множења</li> <li>-изрази (две операције); заградсе, редослед рачунских операција. Слово као замена за неки број</li> <li>-одређивање непознатог броја у једнакостима</li> <li>-појкам половине</li> <li>-решавање једноставних задатака(највише две операције).</li> </ul> <p>1MA.1.1.1. 1MA.1.1.2. 1MA.1.1.3. 1MA.1.1.4. 1MA.1.1.5. 1MA.2.1.1. 1MA.2.1.2. 1MA.2.1.3 .1MA.2.1.4. 1MA.2.1.5. 1MA.3.1.1. 1MA.3.1.2. 1MA.3.1.3. 1MA.3.1.4 .1MA.3.1.5.</p> <p><b>-геометријски облици</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Предмети облика лопте, ваљка, квадрат и коцке. Упоредивање предмета по облику, ширини,</li> </ul>	<p><b>Природни бројеви до 100 (145 - 55+90)</b></p> <p><b>Геометријска тела и фигуре (25 – 8+17)</b></p> <p><b>Мерење и мере (10 – 3+7)</b></p>	<p>Посматрање, уочавање, уопштљавање</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-сабирање, одузимање, множење, дељење</li> <li>-упоређивање, процењивање мерење</li> <li>-решавање проблема у групи или самостално</li> <li>-практично учење</li> <li>-примена стечених знања</li> </ul>	<p>180</p>
--	--	---	--	------------

<p>израза са две операције;  -уознају употребу слова  као ознаку за непознати  број (односно замену за  неки број) у  најједноставнијим  примерима сабирања и  одузимања;  -умеју да решавају  текстуалне задатке са  једном и две рачунске  операције, као и  једначине са једном  операцијом(на основу  веза измежу  компонената операција)  -схвате појам половине;  -уочавају и стичу  одређене спретности у  цртању, праве и дужи  као радних кривих и  изломљених кривих  -уочавају и цртају  правоугаоник и квадрат  наквдратној мрежи  -уознају и примењују  мере за дужину(м, дм,  цм) и време (час, минут,  дан, седмица месец)</p>	<p>висини и дебљини  -Дуж, полиуправа и права.  Цртање разних кривих и  изломљених линија. Отворена и  затворена изломљена линија.  Уочавање цртање  правоугаоника и квадрата на  квадратној мрежи.  1МА.1.2.1. 1МА.1.2.2. 1МА.1.2.3.  1МА.2.2.2.</p> <p><b>-Мерење и мере:</b></p> <p>-Мерење дужи помоћу метра,  дециметра и центиметра. Мере  за време: час, минут, дан,  седмица, месец. Односи између  јединица упознатих мера.  1МА.1.4.1. 1МА.1.4.4. 1МА.2.4.1.  1МА.2.4.2. 1МА.3.4.1.</p>			
---	---	--	--	--

Предмет: Т:		Циљ:			
МУЗИЧКА КУЛТУРА II		је да стварањем навика за бављењем музиком код ученика развијају(негују) репродуктивне и стваралачке способности у музици као и фиормирање националног идентитета.			
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд	
-неговање способности извођења музике певање/свирање -стицање навика слуишања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музуичких порука. -подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима(извођење, слушање истраживање и стварање звука) -упознавање традиционалне уметничке музике свог и других народа -упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности -развијање критичког мишљења (исказивање осећања о музици која се изводи и слуша).	-певање и свирање са увођењем музичке писмености 16 -музичко изражавање и стварање 10 -слушање музике 10	-извођење музике -слушање -сатварање -музичке игре	-извођење -певање -свирање -слушање -стварање	36	

Предмет:				Циљ:					
СВЕТ ОКО НАС II		Да деца упознају себе, своје окружење и развијају способност за одговоран живот у њему .							
Задаци		Садржај и стандарди постигнућа		Начин остваривања програма		Активности		Фонд	

<p>-формирање елементарних научних појмова из природних и друштвених наука</p> <p>-овладавање почетним техникама сазнајног процеса и почетним методама учења;</p> <p>-подстицање дечијих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима ситуацијама у окружењу</p> <p>-подстицање и развијање истраживачких активности деце</p> <p>-развијање одговорног односа према окружењу као и интересовања и спремности за његово очување</p>	<p>-жива и нежива природа 28</p> <p>1ПД.1.1.1. 1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.3. 1ПД.1.1.5. 1ПД.1.1.6. 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.1.2. 1ПД.2.1.4. 1ПД.3.1.1.</p> <p>-где човек живи 15</p> <p>1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2. 1ПД.1.5.4. 1ПД.1.6.1. 1ПД.1.6.2. 1ПД.1.6.5. 1ПД.2.5.2. 1ПД.3.5.2.</p> <p>-људска делатност 17</p> <p>1ПД.1.5.3. 1ПД.1.2.1. 1ПД.1.2.3. 1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.1.3.6. 1ПД.2.5.3. 1ПД.2.2.3. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.5. 1ПД.3.3.1.</p> <p>-кретање у простору и времену 12</p> <p>1ПД.1.4.1. 1ПД.1.4.2. 1ПД.1.4.5. 1ПД.2.4.1. 1ПД.2.4.5.</p>	<p>У наставном процесу полази се од несистематизованих искуствених сзнања детета и иде се ка општим, научно заснованим, систематизованим знањима из области природе, друштва и културе . При избору програмске грађе примењена је концепција спиралних кругова у циљу формирања елементарних појмова и постављања мреже за систем појмова из наведених области, у складу са узрасним карактеристикама ученика .Наведени садржаји су усмерени на развој интелектуалних, психофизичких, когнитивно-конативних и социјално-ефективних сфера личности детета .</p>	<p>-разматрање</p> <p>-процењивање</p> <p>-груписање</p> <p>-праћење</p> <p>-експериментисање</p> <p>-истраживање</p> <p>-сакупљање</p> <p>-стварање</p> <p>-играње</p>	72
Предмет:	Циљ:			

# ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ II РАЗРЕД

да разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних, теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<p>-Подстицање раста, развоја и утицања на правилно држање тела</p> <p>-Развоју и усавршавање моторичких способности;</p> <p>-Стицање моторичких умења која су, као садржајутврђени програмом физичког васпитања и стиц ањетеоријских знања неопходних за њихово усвајање</p> <p>-Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно образовног подручја</p> <p>-Формирање морално-вољних квалитета личности;</p> <p>-оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;</p> <p>-стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине</p>	<p>-ходање и трчање 15</p> <p>-скакање и прескакање 24</p> <p>-бацања и хватања 15</p> <p>-вишења упори и пењања 4</p> <p>-вежбе на тлу 12</p> <p>-вежбе упором рукама 3</p> <p>-вежбе равнотеже 10</p> <p>-вежбе реквизитима 5</p> <p>-различите вежбе и народни плесови 12</p> <p>-минимални образовни захтеви 8</p>	<p>-ходање у месту и кретање</p> <p>-трчање до 20 метара</p> <p>-поскоци у месту и кретању</p> <p>-скок у даљ и вис</p> <p>-прескакање дуге вијаче</p> <p>-бацање, вођење и додоавање лопте</p> <p>-пењање уз морнарске лестве</p> <p>-колут унапред и уназад</p> <p>.мали полигони</p> <p>-ходови по линији</p> <p>-ходање по шведској клупи</p> <p>-вежбе са палицом, обручем и вијачом</p> <p>-дизање и ношење предмета</p> <p>-плесови</p>	<p>-практична активност</p> <p>-демонстрација</p> <p>-самосталан и интерактиван рад</p> <p>-разговор</p>	108

Предмет:		Циљ:		
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ II		Подстицање развоја личности и социјалног сазнавања личности код ученика основне школе. Овај наставни предмет треба да пружи могућност ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања, и да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, компонентне, одговорне и креативне личности, отворене за договор и сарадњу, која поштује себе и друге.		



Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<p>-подстицање групног рада, договарање сарадња са вршњацима и одраслима</p> <p>-подстицање самосвести, самопоштовања и уважавања других</p> <p>-оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствена осећања и потребе и њихову међусобну повезаност, да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге</p> <p>-развијање комуникативне способности, невербалне и вербалне комуникације, вештине ненасилне комуникације</p> <p>-оспособљавање ученика за примену вештина ненасилне комуникације у решавању сукоба и вршњачком посредовању</p> <p>-развијање креативног изражавања</p> <p>- оспособљавање ученика да упознају непосредно друштвено окружење и сопствено место у њему да активно доприносе</p>	<p>I тема 2</p> <p>II тема 3</p> <p>III тема 7</p> <p>IV тема 4</p> <p>V тема 4</p> <p>VI тема 4</p> <p>VII тема 6</p> <p>VIII тема 4</p> <p>IX тема 2</p>	<p>I тема</p> <p>1.упознавање родитеља са програмом</p> <p>2. упознавање деце са програмом</p> <p>II тема</p> <p>1.репортери</p> <p>2. поносим се што</p> <p>3.изражавање захвалности другом</p> <p>III тема</p> <p>1.речник осећања</p> <p>2.како се ко осећа</p> <p>3.о стиду и срамоти</p> <p>4. љубомора</p> <p>5.кривица</p> <p>6.ја и љубав</p> <p>7.моје потребе</p> <p>IV тема</p> <p>1.како да кажем</p> <p>2.слушање и неслушање</p> <p>3.да ли се чујемо</p> <p>4.чујем ти срце</p> <p>V тема</p> <p>1.кад ја нећу</p> <p>2.посредовање у сукобу између дечака и девојчице</p> <p>3.посредовање у сукобу између истог пола</p> <p>4.посредовање у сукобу између родитеља и децембар</p> <p>VI тема</p> <p>1.породично стабло</p> <p>2.жирафе у учионици</p> <p>3.шта се коме допада</p> <p>4.шта можемо да урадимо</p> <p>VII тема</p>	<p>1. разговор</p> <p>2. цртање</p> <p>3. игре</p> <p>4. слушање</p> <p>5. размена искуства</p> <p>6. игра улога</p>	36

<p>развоју школе по мери детета  -оспособљавање ученика да упознају и уважавају децја права и да буду слободни да активно учествују у њиховом остваривању  -развијање и неговање осневне људске вредности</p>		<p>1.дечја права  2.моја одговорност  3.кад деца крше децја права  4.кад родитељи крше децја права  5.кад одрасли у школи крше децја права  6.различити смо али су нам права иста  VIIIтема  1.ја то већ уmem  2.шта кад се то деси  3.мој омиљени јунак из приче/бајке/филма  4.сарадња  IXтема  1.ја пре, ја после  2.презентација</p>		
---	--	--	--	--

Предмет:  <b>ВЕРСКА НАСТАВА II</b>	Циљ:  Циљ наставе православног катихизиса ( веронауке ) у другом разреду основне школе јесте прихватање да је постојање израз заједништва личности, а да личност постоји само у заједници слободе са другом личношћу .			
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Да изгради свест да Бог општи са светом кроз Христа;</li> <li>- да је Христос корпоративна личност ;</li> <li>- да запази да у Цркви нико не може постојати сам за себе , без заједнице са свима;</li> <li>- да стекне појам о бићу као заједници ;</li> <li>- да схвати да је извор сваког греха егоизам , индивидуализам .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Због кога је Бог створио свет . Црква је конкретна литургијска заједница .</li> <li>- Литургија је заједница многих људи и природе с Богом оцем преко једног човека Христа . Структура литургије (епископ, свештеници , ђакони и народ) .</li> <li>- Црква као икона будућег царства . Одбијање првог човека Адама да сједини створену природу с Богом , односно да сарађује на остварењу Божијег плана освету (човеков пад и последице тога – првородни грех ) .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Циљ и начин остваривања је да ученик стекне знање о томе да постојање света има свој циљ ;</li> <li>- да се истина света смешта у есхатан као заједницу свих створених бића с Богом Оцем преко Христа и да је она мерило свих историјских догађаја у којима суделује Бог .</li> <li>- да је Литургија икона Царства Божијег које ће се тек у будућности остварити ;</li> <li>- да су Бог и човек у Христу , односно у Литургији неодвојиви .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Да ученици постану чланови Литургијске заједнице ;</li> <li>- упознавање ученика са историјским настанком празника и садржајем догађаја који се славе ;</li> <li>- о садржају Васкршњег поста ;</li> <li>- личност светитеља кога ученици славе ;</li> <li>- посебну пажњу посветити Србима , Светитељима , Светом Сави , Симеону , Видовдану .</li> </ul>	36 1 час нед.
--	---	--	---	------------------

Предмет:	Циљ:			
ЛИКОВНА КУЛТУРА II		Да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.		
Оперативни задаци		Садржај	Активности	Фонд

<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- схвате ликовно- визуелни рад као израз индивидуалног осећања, доживљаја и стваралачке имажинације;</li> <li>- опажају, сећају се објашњавају и реконструишу појаве или ситуације;</li> <li>- стекну искуства о: оплемењивању животног и радног простора, контрасту облика, карактеру облика, коришћењу материјала за рад, визуелним знаковима, опажањима облика у кретању, компоновању, рекомпоновању, дејству светлости на карактер облика;</li> <li>- развију навику лепог писања;</li> <li>- развију осетљивост за лепо писање (ћириличка и латиничка палеографија)</li> </ul>	<p>I КРЕТАЊЕ ОБЛИКА У ПРОСТОРУ (6 часова- 4+2)  II ДЕЈСТВО СВЕТЛОСТИ НА КАРАКТЕР ОБЛИКА (СВЕТЛОСТ) (4 часа – 2+2)  III АМБИЈЕНТ- СЦЕНСКИ ПРОСТОР (6 часова- 4+2)  IV ЛЕПО ПИСАЊЕ СА КАЛИГРАФИЈОМ (16 часова- 10+6)  V КОНТРАСТ (КАО МОТИВАЦИЈА ЗА ОПАЖАЊЕ ОБЛИКА) (12 часова- 8+4)  VI ИНДИВИДУАЛНО КОРИШЋЕЊЕ РАЗЛИЧИТИХ МАТЕРИЈАЛА ЗА РАД (ПАКОВАЊЕ) (6 часова- 4+2)  VII РАЗНЕ ВРСТЕ ЗНАКОВА И СИМБОЛА (4 часа- 2+2)  VIII ЈЕДНОБОЈНА КОМПОЗИЦИЈА УПОТРЕБНИХ ПРЕДМЕТА (КЛУАЖ) (6 часова- 4+2)  IX ЗАМИШЉАЊА- (6 часова- 4+2)  X ПРЕОБЛИКОВАЊЕ МАТЕРИЈАЛА И ПРЕДМЕТА ЊИХОВИМ СПАЈАЊЕМ (ВЕЗИВАЊЕ) - (6 часова- 4+2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- посматрање, опажање и уочавање непоновљивости природе</li> <li>- разговор</li> <li>- проналажење решења задатака</li> <li>- цртање</li> <li>- сликање</li> <li>- вајање</li> <li>- лепо писање</li> </ul>	<p style="text-align: center;"><b>72</b></p>
---	---	--	--

## Предмет : СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК II РАЗРЕД

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСОВА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
--------------	-------------------	-------------------	---------------------------------

<p><b>Циљ</b> наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да на страном језику комуницира на основном нивоу у усменом и писаном облику о темама из његовог непосредног окружења .</p> <p>Настава страних језика треба да :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- подстакне потребу за учењем страних језика ;</li> <li>- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика ;</li> <li>- олакшава разумевање других и различитих култура и традиција;</li> <li>- стимулише машту, креативност и радозналост ;</li> <li>- подстиче употребу страног језика у личне сврхе и из задовољства .</li> </ul>	<p>Кроз наставу страног језика ученик богати себе упознајући другог ,</p> <p>Стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама . Ученик развија радозналост , истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика . Поред тога , ученик уочава значај личног залагања у процесу учења страног језика .</p>	<p><b>Школа :</b> школски прибор , простор и активности</p> <p><b>Ја и моји другови :</b> другови и особе из непосредног окружења игре ( у складу са годишњим добрима )</p> <p><b>Породица и блиско окружење :</b> ужа и шира породица и пријатељи</p> <p><b>Празници :</b> Божих , Нова година , Ускрс , рођендан и други важни празници</p> <p><b>Мој дом :</b> просторије и делови намештаја</p> <p><b>Исхрана:</b> оброци , избор хране и пића , воће и поврће навике у исхрани у земљи / ама чији се језик учи</p> <p><b>Одећа :</b> одевни предмети по годишњим добрима</p> <p><b>Окружење :</b> место и улица где станујем важне установе у окружењу ( биоскоп, школа, позориште, пошта, музеј )</p> <p><b>Остало :</b> годишња доба, месеци, дани у недељи и делови дана</p>	<p>8 часова 9 месец 8 часова 10 месец</p> <p>8 часова 11 месец 8 часова 12 месец 8 часова 1 месец 8 часова 2 месец</p> <p>8 часова 3 месец</p> <p>8 часова 4 и 5 месец</p> <p>8 часова 6 месец</p>
---	--	--	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
----------------------------	------------------

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину ;</li> <li>- поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности ;</li> <li>- наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја ;</li> <li>- ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину ;</li> <li>- уџбеници постају извори активности ;</li> <li>- учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан ;</li> <li>- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Слушање и реаговање на команде наставника или са аудио записа ( углавном физичке активности : устани, седи, ходај, скочи, играј, али и активности у вези са радом у учионици : цртај, сеци, биоји, отвори/затвори свеску, итд. ;</li> <li>- рад у паровима, малим и великим групама ( мини-дијалози, игра по улогама итд. ) ;</li> <li>- мануалне активности ( сецкање, бојење, прављење предмета од глинамола или сланиг теста ; израда постера за учионицу или родитеље и сл. ) ;</li> <li>- вежбе слушања ( према упутствима наставника или са траке повезати појмове у вежбанки, додати делове слике који недостају и сл. ;</li> <li>- игре ;</li> <li>- певање у групи ;</li> <li>- класирање и упоређивање ( по количини, облику, боји, годишњим добимма, волим/не волим, компарације ... ) ;</li> <li>- погађање предмета или лица ;</li> <li>- решавање „ текућих проблема“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти ;</li> <li>- игра по улогама ;</li> <li>- цртање по диктату ;</li> <li>- „ превођење “ исказа у гест и геста у исказ ;</li> <li>- заједничко прављење илустрованих материјала ( албум фотографија одељења , план недељних активности ) ;</li> <li>- разумевање писаног језика .</li> </ul>
--	---

Предмет : **НАРОДНА ТРАДИЦИЈА**

Циљ	Оперативни задаци	Садржаји програма	Број часова и време реализације
-----	-------------------	-------------------	---------------------------------

<p>- Остварити директно увођење ученика у активности редитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традицијске културе свог народа у ужем и ширем окружењу.</p>	<p>- упознавање са основним фолклорним текстовима ( бајке, легенде, песме, пословице);</p> <p>- упознавање са дечијим фолклором ( успаванке, игре, разбројалице);</p> <p>- усвајање елементарних знања о носећим настраним мотивима кроз познавање основних разлика између градског и сеоског начина живота, сезонских радова, обичајно – обредних радњи везаних за те празнике.</p>	<p><b>1. ПИТАЈ СВОЈУ БАКУ</b></p> <p><b>2. РАДОВИ И ПРАЗНИЦИ</b></p> <p><b>3. ЗИМСКИ ХЛЕБОВИ И ПРОЛЕЋНО БИЉЕ</b></p>	<p>8 часова</p> <p>14 часова</p> <p>14 часова</p>
---	--	--	---



Начин остваривања програма	Врсте активности
<ul style="list-style-type: none"><li>- изостанак теоријске наставе на млађем узрасту, у шта спадају и сви покушаји потпуне или делимичне реконструкције локалних или општих обичаја и обреда;</li><li>- предмет схватити као интердисциплинарно средство за лакше савлађивање нових и непознатих чињеница ( уз помоћ блиских и познатих );</li><li>- кроз савладавање декоративних елемената обичаја и обреда везаних за верске и сезонске фолклорне празнике;</li><li>- у сагласности са предметом у оквиру којег се одвија настава такође мора имати два основна вида: практични и теоријски;</li><li>- практични вид подразумева активан додир са објектима који чине материјалну компоненту традицијске културе, било да се они израђују према постојећем моделу, било дасе са њима упознаје у аутентичном амбијенту;</li><li>- теоријска настава даје тумачење одређене обичајно – обредне праксе, поставља је у јасно дефинисан контекст и приказује њен историјски развој ( тамо где је могуће );</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- разговор;</li><li>- драматизација;</li><li>- истраживање;</li><li>- цртање и сликање;</li><li>- израда икебана;</li><li>- играње уз музику;</li><li>- мешање хлеба,</li><li>- фарбање јаја;</li><li>- прикупљање биља,...</li></ul>

**МАЋАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ, РОМСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ**

Позивамо се на Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног васпитања и образовања(Сл. Гласник РС-просветни гласник,10/04, 20/04, 1-05,3/06, 2/08, 2/10, 7/10

#### 4.4. НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		недељни	годишњи
1.	Српски језик _____језик <sup>1</sup>	5	180
2.	Српски језик <sup>2</sup>	3	108
3.	Страни језик	2	72
4.	Математика	5	180
5.	Природа и друштво	2	72
6.	Ликовна култура	2	72
7.	Музичка култура	1	36
8.	Физичко васпитање	3	108
УКУПНО : А		20 – 23 *	720 - 828*

Редни број	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ <sup>3</sup>	ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		недељни	Годишњи
1.	Верска настава / Грађанско васпит.	1	36
2.	Чувари природе	1	36
3.	Народна традиција	1	36
4	Матерњи језик са елементима националне културе	1	36
УКУПНО : Б		2 - 3*	72 - 108*
УКУПНО : А + Б		22 - 26*	792 - 936*

**ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ  
ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ И ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ**

Редни број	ОБЛИК ОРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		Недељни	годишњи
1.	Редовна настава	22 - 26*	792 - 936*
2.	Допунска настава	1	36

Редни број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		Недељни	годишњи
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1 - 2	36 - 72
3.	Екскурзија	1 – 3 дана годишње	

#### **4.4.1. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

#### **СВРХА , ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

##### **Сврха програма образовања**

- Квалитетно образовање и васпитање , које омогућава стицање језичке , математичке , научне , уметничке , културне , здравствене , еколошке и информатичке писмености , непопходне за живот у савременом и сложеном друштву .
- Развијање знања , вештина , ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе , развија сопствену личност и потенцијале , поштује друге особе и њихов идентитет , потребе и интересе , уз активно и одговорно учешће у економском , друштвеном и културном животу и допринос демократском и културном развоју друштва .

##### **Циљеви и задаци програма образовања су :**

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе , друштва , себе и света у коме живе , у складу са њиховим развојним потребама , могућностима и интересовањима ;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика ;
- оспособљавање за рад , даље образовање и самостално учење , у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења ;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот ;
- развијање свести о државној и националној припадности , неговање српске традиције и културе , као и традиције и културе националних мањина ;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања ;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине ;
- усвајање , разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног , хуманог и толерантног друштва ;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање , подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све ;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница , као и етничке и верске толеранције , јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост ;
- поштовање права деце , људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву ;
- развијање и неговање другарства и пријатељства , усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности .

#### **4.4.2. ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА**

##### **ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :**

1. Српски језик
2. Страни језик – енглески језик
3. Математика
4. Природа и друштво
5. Ликовна култура
6. Музичка култура
7. Физичко васпитање

##### **ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :**

###### **Обавезни изборни:**

1. Верска настава / Грађанско васпитање – сазнање о себи и другима  
Изборни предмети
2. Народна традиција
3. Матерњи језик са елементима националне културе
4. Чуvari природе



**Предмет : СРПСКИ ЈЕЗИК трећи разред**

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА И СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	БРОЈ ЧАСОВА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.</p> <p><b>Задачи</b> наставе српског језика:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- развијање љубави према матерњем језику,</li> <li>- основно описмењавање,</li> <li>- поступно и систематично упознавање граматике и правописа,</li> <li>- упознавање језичких правила и појмова,</li> <li>- оспособљавање за успешно служење -књижевним језиком,</li> <li>- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности,</li> <li>- развијање смисла и способности за правилно , течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање,</li> <li>- увежбавање и усавршавање гласног читања и читања у себи,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Овладавање техником читања и писања на оба писма,</li> <li>- савладавање просте реченице ( појам, главни делови ),</li> <li>- стицање основних појмова о именицама, придевима и глаголима,</li> <li>- постепено увођење у тумачење основне предметности књижевног дела ( осећања, догађаји, радње, ликови, поруке, језичко-стилске карактеристике ),</li> <li>- овладавање усменим и писменим изражавањем према захтевима програма ( препричавање, причање, описивање, извештавање ) ,</li> <li>- постепено упознавање</li> </ul>	<p><b>1. ЈЕЗИК</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Граматика ( именице, глаголи, придеви, реченица, управни говор, речи и њихова значења )</li> <li>- Правопис (примена правописних правила, употреба великог слова у писању, писање речце НЕ и ЛИ, азбука и абецеда, интерпункцијски знаци, писање сугласника Ј у речима, писање скраћеница )</li> <li>- Ортоеписја ( правилно изговарање гласова Ч, Ћ, Џ, Ђ, Х, интонација реченице ) .</li> </ul> <p>1CJ.1.3.1. 1CJ.1.3.2. 1CJ.1.3.3. 1CJ.1.3.4. 1CJ.1.3.5. 1CJ.1.3.6 1CJ.1.3.7. 1CJ.1.3.8. 1CJ.1.3.9. 1CJ.1.3.10. 1CJ.1.4.1. 1CJ.1.4.2. 1CJ.1.4.3. 1CJ.2.3.1. 1CJ.2.3.2. 1CJ.2.3.3. 1CJ.2.4.1. 1CJ.2.4.2. 1CJ.2.4.3. 1CJ.2.4.4. 1CJ.2.4.5. 1CJ.2.4.6. 1CJ.2.4.7. 1CJ.2.4.6. 1CJ.2.4.9. 1CJ.3.4.1. 1CJ.3.4.2. 1CJ.3.4.4. 1CJ.3.4.5.</p> <p><b>2. КЊИЖЕВНОСТ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Лектира ( лирика, епика, драма, допунски избор, научно-популарни и информативни текстови ),</li> <li>- Читање текста ,</li> <li>- Тумачење текста ,</li> <li>- Књижевни појмови ,</li> <li>- Функционални појмови .</li> </ul> <p>1CJ.1.2.1. 1CJ.1.2.2. 1CJ.1.2.3. 1CJ.1.2.4. 1CJ.1.2.5. 1CJ.1.2.6. 1CJ.1.2.7. 1CJ.1.2.8. 1CJ.1.5.1. 1CJ.1.5.2. 1CJ.1.5.3. 1CJ.1.5.4. 1CJ.2.2.1. 1CJ.2.2.2. 1CJ.2.2.3. 1CJ.2.2.4. 1CJ.2.2.5. 1CJ.2.2.6. 1CJ.2.2.7. 1CJ.2.2.8.</p>	<p><b>55 часова</b> <b>од 9 до 6 месеца</b></p> <p><b>70 часова</b> <b>од 9 до 6 месеца</b></p>



<ul style="list-style-type: none"> <li>- оспособљавање за самостално читање, тумачење и вредновање књижевног дела,</li> <li>- оспособљавање за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста,</li> <li>- развијање потребе за књигом и навикавање на самостално коришћење библиотеке,</li> <li>- оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења,</li> <li>- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности,</li> <li>- упознавање и неговање националног и културног идентитета на делима српске књижевности и другим уметничким остварењима,</li> <li>- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује,</li> <li>- навикавање на праћење и процењивање емисија за децу,</li> <li>- подстицање на смостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво,</li> <li>- неговање и вредновање ваннаставних активности</li> <li>- васпитавање за живот и рад у духу хуманизма,</li> <li>- развијање патриотизма, културних односа и сарадње међу људима .</li> </ul>	<p>методологије израде писменог састава .</p>	<p>1CJ.2.2.9. 1CJ.2.3.4 1CJ.2.5.1. 1CJ.2.5.2. 1CJ.2.5.3. 1CJ.2.5.4. 1CJ.2.5.5. 1CJ.2.5.6. 1CJ.3.2.1. 1CJ.3.2.2. 1CJ.3.2.4. 1CJ.3.2.5. 1CJ.3.2.6. 1CJ.3.2.7. 1CJ.3.5.1. 1CJ.3.5.2.</p> <p><b>3. ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Основни облици усменог и писменог изражавања (препричавање, причање,описивање, извештавање ) ,</li> <li>- Усмена и писмена вежбања ( ортоепске вежбе, ортографске вежбе, лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе ) ,</li> <li>- Интонационо подешавање гласа у изговору,</li> <li>- Казивање напамет научених текстова,</li> <li>- Сценско приказивање драмског и драматизованог текста,</li> <li>- Загонетање и одгонетање, решавање ребуса, служење речником и енциклопедијом за децу, писање сопственог речника ,</li> <li>- Слушање саговорника, писање писма, честитке и разгледнице,</li> <li>- Слушање и вредновање говора и разговора у емисијама за децу,</li> <li>- Систематско увођење у начин планирања и писања тзв. слободних писмених састава ,</li> <li>- Два писмена задатка .</li> </ul> <p>1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.3. 1CJ.0.1.4. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.6. 1CJ.0.1.7. 1CJ.0.1.8. 1CJ.1.4.4. 1CJ.1.4.5. 1CJ.2.3.3. 1CJ.2.3.5. 1CJ.2.3.6. 1CJ.2.3.7. 1CJ.2.3.8. 1CJ.2.3.9. 1CJ.2.3.10. 1CJ.2.3.11. 1CJ.3.3.1. 1CJ.3.3.2. 1CJ.3.3.5. 1CJ.3.3.6.</p>	<p><b>55 часова</b> <b>од 9 до 6 месеца</b></p>
---	---	--	---

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика ;</li> <li>- сузбијање мисаоне инерције и ученикових имитаторских склоности ;</li> <li>- заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава ;</li> <li>- уважавање ситуационе условљености језичких појава ;</li> <li>- повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста ;</li> <li>- откривање стилске функције, односно изражајност језичких појава ;</li> <li>- коришћење језичких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика ;</li> <li>- систематска и осмишљена вежбања у говору и писању ;</li> <li>- што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава ;</li> <li>- неговање примењеног знања и умења ;</li> <li>- континуирано повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом ;</li> <li>- остваривање континуитета у систему правописних и стилских вежбања ;</li> <li>- побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама ;</li> <li>- указивање на граматичку сачињеност стилских изражајних средстава ;</li> <li>- коришћење прикладних илустрација одређених језичких појава ;</li> <li>- увођење ученика у свет књижевности али и осталих, тзв. некњижевних текстова ;</li> <li>- читање и тумачење текста превасходно је у функцији даљег усавршавања гласног читања, уз постепено, систематско и доследно увођење у технику читања у себи, као и усвајање основних појмова, односа и релација које садржи у себи прочитани текст ;</li> <li>- упознавање књижевних појмова уз обраду одговарајућих текстова и помоћу осврта на претходно читалачко искуство ;</li> <li>- функционалне појмове обрађивати тако што ћемо ученике подстицати да наведене речи разумеју и схвате и да их примењују у одговарајућим ситуацијама .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Коришћење погодног полазног текста на коме се увиђа и објашњава одговарајућа језичка појава ;</li> <li>- коришћење исказа говорних ситуација ;</li> <li>- подстицање ученика да полазни текст доживе и схвате у целини и појединостима ;</li> <li>- утврђивање и обнављање знања о познатим језичким појавама и појмовима који непосредно доприносе бољем и лакшем схватању новог градива ;</li> <li>- упућивање ученика да у тексту уочавају примере језичке појаве која је предмет сазнавања ;</li> <li>- најављивање и бележење нове наставне јединице и подстицање ученика да запажену језичку појаву истраживачки сагледају ;</li> <li>- сазнавање битних својстава језичке појаве ;</li> <li>- сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање, описивање и класификовање ;</li> <li>- илустровање и графичко представљање језичких појмова и њихових односа ;</li> <li>- дефинисање језичког појма ; истицање својстава језичке појаве и уочених законитости и правилности ;</li> <li>- препознавање, објашњавање и примена сазнатог градива у новим околностима и у примерима које наводе сами ученици ;</li> <li>- утврђивање, обнављање и примена стеченог знања и умења.</li> </ul>

## Предмет : МАТЕМАТИКА

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА И СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	БРОЈ ЧАСОВА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>Циљ наставе математике у основној школи јесте :</p> <p>да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву ; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе , за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да доприносе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика .</p> <p><b>Задаци наставе математике јесу :</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу ;</li> <li>- да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности , за успешно настављање образовања и укључивање у рад ;</li> <li>- да развија ученикову способност посматрања , опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења ;</li> <li>- да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као математичку радозналост</li> </ul>	<p>Ученици треба да :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- савладају читање, писање и упоређивање природних бројева до 1000 ;</li> <li>- упознају римске цифре ( I, V, X, L, C, D, M, ) принцип читања и писања бројева помоћу њих ;</li> <li>- успешно обављају све четири рачунске операције до 1000 ;</li> <li>- упозната својства операција користе за рационалности ( лакше) рачунање ;</li> <li>- упознају зависност резултата од компонената операције ;</li> <li>- знају да израчунају вредност бројевног израза са највише три операције ;</li> <li>- умеју да прочитају и запишу помоћу слова својства рачунских операција ;</li> <li>- знају да одреде вредност израза са словима из дате вредности слова ;</li> <li>- знају да решавају</li> </ul>	<p><b>1. Блок бројева до 1000</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- декадно записивање и читање Бројева до 1000 ;</li> <li>- упоређивање бројева према њиховим декадним записима ;</li> <li>- писање бројева римским цифрама ;</li> <li>- сабирање и одузимање бројева у блоку до 1000 ;</li> <li>- дељење са остатком у блоку бројева до 1000 ;</li> <li>- множење и дељење троцифреног броја једноцифреним ;</li> <li>- изрази ;</li> <li>- коришћење заграда и њихово изостављање ;</li> <li>- својства рачунских операција и њихова примена на трансформисање израза и за рачунске олакшице ;</li> <li>- употреба знакова за скуп и припадност скупу : {}, e ;</li> <li>- једначине облика попут : <math>x</math>, <math>+</math>, <math>-</math>, <math>13 = 25</math> ; <math>125 - x = 25</math> , <math>5 \cdot x = 225</math>.</li> <li>- неједначине облика попут : <math>X &gt; 15</math> , <math>X &lt; 245</math> ;</li> <li>- скуп решења неједначине ;</li> <li>- текстуални задаци ;</li> <li>- разломци облика : <math>\frac{1}{2}(a \leq, = 10)</math>.</li> </ul>	<p><b>138 часова ( 54 + 84 ) од 9 до 6 месеца</b></p>

<p>у посматрању и изучавању природних појава ;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- да ученици стичу способност изражавања математичким језиком , јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику ;</li> <li>- да ученици своје основне чињенице о скуповима, релацијама и и пресликавањима ;</li> <li>- да ученици савладају основне операције с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција ;</li> <li>- да ученици упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе ;</li> <li>- да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама ;</li> <li>- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и доприносе радном и политехничком васпитању и образовању ;</li> <li>- да изграђује позитивне особине ученикове личности, као што су : истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самостални рад;</li> <li>- да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода доприносе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика ;</li> <li>- да ученици стичу навику и обучавају се у коришћењу разноврсних избора знања .</li> </ul>	<p>једноставније јеначине у скупу бројева до 1000;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- упознају и правилно записују разломке чији је бројилац1 а именилац мањи или једнак 10 ;</li> <li>- успешно решавају текстуалне задатке ;</li> <li>- формирају представе о правој и полуправој ;</li> <li>- уочавају и умеју да цртају прав, оштар и туп угао;</li> <li>- знају да цртају паралелне и нормалне праве, квадрат, правоугаоник, троугао и кружницу ( помоћу лењира, троугаоника и шестара ) ;</li> <li>- стичу представе о подударности фигура ( преко модела и цртања ) ;</li> <li>- знају да одреде обим правоугаоника, квадрата и троугла ;</li> <li>- упознају мерењем масе тела и запремине течности као и нове јединице за време ( година, век ).</li> </ul>	<p>1MA.1.1.1. 1MA.1.1.2. 1MA.1.1.3. 1MA.1.1.4. 1MA.1.1.5 .1MA.1.3.1 1MA.1.3.2. 1MA.2.1.1. 1MA.2.1.2. 1MA.2.1.3 .1MA.2.1.4. 1MA.2.1.5. 1MA.2.3.1. 1MA.2.3.2. 1MA.3.1.1. 1MA.3.1.2. 1MA.3.1.3. 1MA.3.1.4. 1MA.3.1.5. 1MA.3.3.1. 1MA.3.3.2.</p> <p><b>2. Геометријски објекти и њихови међусобни односи</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- кружница ( кружна линија ) и круг ;</li> <li>- цртање помоћу шестара ;</li> <li>- угао ;</li> <li>- врсте углова – оштар, прав, туп ;</li> <li>- паралелне и нормалне праве и њихово цртање помоћу обичног и троугаоног лењира ;</li> <li>- правоугаоник и квадрат ;</li> <li>- троугао ;</li> <li>- цртање овигх фигура помоћу лењира и шестара ,</li> <li>- поређење и графичко надовезивање дужи ;</li> <li>- обим правоугаоника, квадрата и троугла .</li> </ul> <p>1MA.1.2.1. 1MA.1.2.2. 1MA.1.2.3. 1MA.2.2.1. 1MA.2.2.2. 1MA.2.2.4. 1MA.3.2.2.</p> <p><b>3. Мерење и мере</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- милиметар и километар ;</li> <li>- килограм ;</li> <li>- литар ;</li> <li>- година и век ;</li> <li>- односи између мањих и већих јединица који остају у оквиру блока бројева до 1000 .</li> </ul> <p>1MA.1.4.1. 1MA.1.4.2. 1MA.1.4.3. 1MA.1.4.4. 1MA.2.4.1. 1MA.2.4.2. 1MA.2.4.3. 1MA.2.4.4. 1MA.2.4.5. 1MA.3.4.1 1MA.3.4.2. 1MA.3.4.3.</p>	<p><b>32 часова ( 12 + 20 )</b> <b>од 10 до 4 месеца и 2 часа у 6 мес.</b></p> <p><b>10 часова ( 4 + 6 )</b> <b>9 и 10 месец и 2 часа 6 месецу</b></p>
---	--	---	--

--	--	--	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
----------------------------	------------------

<ul style="list-style-type: none"> <li>- при издвајању скупова води се рачуна о томе да је на неки детету доступан начин јасан кључ по којем је извршено издвајање и тиме у његовој свести потпуно одређена реализација припадности ;</li> <li>- такође, треба у разноврсним примерима и задацима користити симболе за скуп и припадност елемента скупу ;</li> <li>- графичко представљање разних стварних ситуација помоћу Венових дијаграма има изванредну сазнајну улогу : истицање битног и занемаривање небитног , развијање „ дидактичке писмености “ и оспособљавање детета за сврсисходно мишљење .</li> <li>- операције с бројевима , у духу овог програма треба схватити по следечем плану : издвајати погодне природне и дидактички припремљене ситуације које дају значење операцијама и бројевима</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- читати, записивати и упоређивати бројеве прве хиљаде;</li> <li>- вршити четири рачунске операције у оквиру прве хиљаде ;</li> <li>- користити при обављању рачунских операција упозната својства операција ( са нулом и јединицом ) ;</li> <li>- израчунати вредност бројевног израза са највише три операције ;</li> <li>- користити знаке за скуп и припадност елемената скупу;</li> <li>- решавати једначине ( наведене у програму ) на основу зависности између резултата и компонената операција ;</li> <li>- решавати једноставније задатке са највише три операције ;</li> <li>- записивати разломке ( наведене у програму ) ;</li> <li>- цртати углове ( прав, оштар и туп ) ; паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат, троугао и круг ( помоћу одговарајућег геометријског прибора ) ;</li> <li>- израчунати обим правоугаоника, квадрата и троугла ;</li> <li>- користити уџбеник .</li> </ul>
---	--

**Предмет : ЛИКОВНА КУЛТУРА**

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p><b>Циљ</b> васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета .</p> <p><b>Задачи :</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- настава ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажањем облика , величина , светлина боја , положаја облика у природи ;</li> <li>- да развија памћење, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење ;</li> <li>- стварање услова за разумевање природних законитости и друштвених појава ;</li> <li>- стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања ;</li> <li>- развијање способности за препознавање традиционалне , модерне, савремене уметности ;</li> <li>- развијати љубав према вредностима израженим делима свих облика уметности ;</li> <li>- развијати ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ликовно изржавање ученика у функцији развијања мишљења и визуелног ликовног сензибилитета за медијуме , уз коришћење разних материјала за компоновање , покрет у композицији , онаментику , простор , одабирање случајно добијених ликовних односа по личном избору , плакат и ликовне поруке као могућност споразумевања ;</li> <li>- увођење ученика у разне могућности комуникација ;</li> <li>- стварање услова да развијање свести о потреби чувања човекове природне и културне околине , те активног учествовања у квалитетном просторном уређењу животне околине .</li> </ul>	<p><b>Коришћење разних материјала за компоновање</b> ( медијуми и проширени медијуми ) Дорада и преобликовање започетих објеката . Појмови :медијуми-проширени медијуми .</p> <p><b>Композиција и покрет у композицији</b> Композиција линија , композиција боја , композиција облика , композиција светлина и сенки , композиција разних материјала у складу са проширеним медијумима . Појмови : композиција .</p> <p><b>Орнаментика</b> Линеарна орнаментика , површинска орнаментика , тродимензионална орнаментика. Појмови : орнамент</p> <p><b>Простор ( повезивање разних облика у целину )</b> Аутоматски начин цртања , субјективно осећање простора , илузија простора , линије површине , облици и боје у простору , шалјиви простор ... Појмови : машта.</p> <p><b>Одабирање случајно добијених ликовних односа по личном избору ученика</b> Слика осликај ( израђена материјалом )</p>	<p><b>10 ( 6+4 ) часова</b> јесен</p> <p><b>20 ( 12+8 ) часова</b> јесен</p> <p><b>10 ( 6+4 ) часова</b> зима</p> <p><b>18 ( 12+6 ) часова</b> зима</p> <p><b>6 ( 4+2 ) часова</b> пролеће</p>

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Извршити идентификацију садржаја , полазећи од опажања околине ;</li> <li>- најбоље је учење од природе , посматрање, опажање и уочавање непоновљивости природе , из чега ће произаћи и потреба за очувањем природе , а потом симболичан израз карактеристичних елемената који ће означити и природу ученика ;</li> <li>- водити рачуна да захтев буде сведен и прилагођен узрасним могућностима ученика, чиме ће бити задовољен елементарни захтев да за предвиђено време од једног , до два часа ученик заврши свој рад ;</li> <li>- ученик трба да зна какав му је задатак постављен , сам трба да проналази решења задатка , по логици непосредног естетског доживљаја ;</li> <li>- поред визуелне припреме наставник треба да има и писану припрему која се ослања на глобално и оперативно планирање за сваку годину посебно и за сваки час понаособ ;</li> <li>- наставник треба да приђе решавању задатку самостално ;</li> <li>- није препоручљиво да наставник нуди теме ученицима ;</li> <li>- наставник треба да води разговор са ученицима како би сваки ученик пре почетка рада дошао до своје идеје , а на основу понуђеног ликовног садржаја .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- цртање ( графитна оловка , дрвене боје , фломастери , угљен );</li> <li>- сликање ( водене боје , темпере );</li> <li>- вајање ( глина , пластелин );</li> <li>- колаж ;</li> <li>- дијалог са ученицима ;</li> <li>- разговор .</li> </ul>



**Предмет : МУЗИЧКА КУЛТУРА**

[illegible]

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Настава музичке културе у ОШ својим садржајима и активностима значајно доприноси целокупном развоју ученика ;</li> <li>- код ученика се развија љубав према музичкој уметности и смисао за лепо и узвишено, потпомаже његов свестран развој, оплемењује га и улепшава му живот ;</li> <li>- током наставе омогућује се развијање способности изражавања звучним средствима, упознавање вредних дела музичке уметности и стицање потребе да самостално упознају музичка дела из области народног и уметничког стваралаштва ;</li> <li>- савладавањем музичке писмености и развијањем укуса оспособљавају се ученици да активно учествују у музичком животу своје околине .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Певање песама по слуху ,</li> <li>- певање са нотног текста ;</li> <li>- писање и читање нота и осталих музичких знакова ;</li> <li>- свирање такта ;</li> <li>- свирање ритма ;</li> <li>- свирање мелодије ;</li> <li>- свирање пауза ;</li> <li>- дидактичке игре ;</li> <li>- игре са певањем ;</li> <li>- игре уз инструменталну пратњу ;</li> <li>- мале музичке драматизације ;</li> <li>- слушање музике ;</li> <li>- смишљање нових текстова уз познате бројалице ;</li> <li>- смишљање уметкае унутар бројалице ;</li> <li>- састављање бројалица ;</li> <li>- састављање ритмичких целина по одређеном моделу ;</li> <li>- стварање песме с текстом .</li> </ul>

## Предмет : ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p><b>Циљ</b> физичког васпитања јесте да разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, доприносе интегралном развоју личности ученика ( когнитивном, афективном, моторичком ), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада .</p> <p><b>Задачи</b> наставе физичког васпитања јесу :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела ;</li> <li>- стицање моторичких способности ;</li> <li>- развој и усавршавање моторичких способности ;</li> <li>- стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;</li> <li>- формирање морално-вољних квалитета личности ;</li> <li>- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада ;</li> <li>- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Задовољавање основних дечјих потреба за кретањем и играм ;</li> <li>- развијање координације, гipкoсти, равнотеже и експлозивне снаге ;</li> <li>- стицање моторичких умења у свим природним ( филогенетским ) облицима кретања у различитим условима : елементарним играма, ритмици, плесним вежбама и вежбама на тлу ; упознавање са кретним могућностима и ограничењима сопственог тела ;</li> <li>- стварање претпоставки за правилно држање тела, јачање здравља и развијање хигијенских навика ;</li> <li>- формирање и овладавање елементарним облицима кретања – „ моторичко описмењавање “ ;</li> <li>- стварање услова за социјално прилагођавање ученика на колективан живот и рад .</li> </ul>	<p><b>1. АТЛЕТИКА</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- техника трчања</li> <li>- скокови</li> <li>- скок увис</li> <li>- скок удаљ</li> <li>- бацања</li> <li>- бацање лоптице у циљ</li> </ul> <p><b>2. ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- вежбе на тлу ;</li> <li>- прескок ;</li> <li>- вратило ;</li> <li>- клупа , ниска греда ;</li> <li>- паралелни разбој до висине груди ;</li> <li>- дохватни кругови ;</li> </ul> <p><b>3. РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И НАРОДНИ ПЛЕСОВИ</b></p> <p><b>4. ОСНОВИ ТИМСКИХ ИГАРА</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- рукомет ;</li> <li>- кошарка ;</li> <li>- одбојка .</li> </ul>	<p>39 часова јесен и пролеће</p> <p>51 час зима и пролеће</p> <p>10 часова зима и пролеће</p> <p>8 часова пролеће</p>

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<p>1. Програмска концепција физичког васпитања у основној школи заснива се на јединству наставних, ваннаставних и ваншколских организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља физичког васпитања .</p> <p>2. Програм физичког васпитања претпоставља да се кроз развијање физичких способности и стицање мноштва разноврсних знања и умења ученици оспособљавају за задовољавање индивидуалних потреба и склоности, у крајњем, за коришћење физичког вежбања у свакодневном животу .</p> <p>3. Програмски задаци остварују се, осим на редовним часовима, и кроу ванчасовне и ваншколске организационе облике рада .</p> <p>4. Да би физичко васпитање било примерено индивидуалним разликама ученика, који се узимају као критериј у диференцираном приступу , наставник ће сваког ученика усмеравати на оне програмске садржаје у часовној, ванчасовној и ваншколској организацији рада који одговарају његовим индивидуалним интересовањима и могућностима .</p> <p>5. Циљ физичког васпитања се не може остварити без активног и свесног учешћа ученика у наставним и другим облицима рада , те се предвиђа стицање одређених теоријских знања , која омогућавају ученику да схвати законитости процеса на којима се заснива физичко вежбање . За обраду појединих тема не предвиђају се посебни часови , већ се користе разне могућности да се у току вежбања ученицама пружају потрбне информације у вези са конкретним задатком .</p> <p>6. Ученицима , који услед ослабљеног здравља , смањених физичких или функционалних способности , лошег држања тела и телесних деформитета не могу да прате обавезни програм , обезбеђен је корективно-педагошки рад , који се реализује у сарадњи са одговарајућом здравственом установом .</p> <p>7. Програмски садржаји односе се на оне вежбе и моторичке активности које чине основ за стицање трајних навика за вежбање и за које школа има највише услова да их реализује .</p> <p>8. Ради остваривања постављених програмских задатака , одређеним законским регулативама , прецизира се обавеза школе да обезбеди све просторне и материјалне услове за успешно остваривање врло сложених друштвених интереса у школском физичком васпитању .</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Атлетика ,</li> <li>- гимнастика ,</li> <li>- тимске игре ,</li> <li>- вежбе на тлу и справама ,</li> <li>- теоријски део .</li> </ul>

Предмет : СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСОВА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p><b>Циљ</b> наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да на страном језику комуницира на основном нивоу у усменом и писаном облику о темама из његовог непосредног окружења .</p> <p>Настава страних језика треба да :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- подстакне потребу за учењем страних језика ;</li> <li>- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика ;</li> <li>- олакшава разумевање других и различитих култура и традиција;</li> <li>- стимулише машту, креативност и радозналост ;</li> <li>- подстиче употребу страног језика у личне сврхе и из задовољства .</li> </ul>	<p>Кроз наставу страног језика ученик богати себе упознајући другог ,</p> <p>Стиче свест о значају сопственог зезика и културе у контакту са другим језицима и културама . Ученик развија радозналост , истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика . Поред тога , ученик уочава значај личног залагања у процесу учења страног језика .</p>	<p><b>Школа :</b> школски прибор , простор и активности</p> <p><b>Ја и моји другови :</b> другови и особе из непосредног окружења игре ( у складу са годишњим добима )</p> <p><b>Породица и блиско окружење :</b> ужа и шира породица и пријатељи</p> <p><b>Празници :</b> Божић , Нова година , Ускрс , рођендан и други важни празници</p> <p><b>Мој дом :</b> просторије и делови намештаја</p> <p><b>Исхрана:</b> оброци , избор хране и пића , воће и поврће навице у исхрани у земљи / ама чији се језик учи</p> <p><b>Одећа :</b> одевни предмети по годишњим добима</p> <p><b>Окружење :</b> место и улица где станујем важне установе у окружењу ( биоскоп, школа, позориште, пошта, музеј )</p> <p><b>Остало :</b> годишња доба, месеци, дани у недељи и делови дана</p>	<p>8 часова</p> <p>9 месец</p> <p>8 часова</p> <p>10 месец</p> <p>8 часова</p> <p>11 месец</p> <p>8 часова</p> <p>12 месец</p> <p>8 часова</p> <p>1 месец</p> <p>8 часова</p> <p>2 месец</p> <p>8 часова</p> <p>3 месец</p> <p>8 часова</p> <p>4 и 5 месец</p> <p>8 часова</p> <p>6 месец</p>

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину ;</li> <li>- поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности ;</li> <li>- наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја ;</li> <li>- ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину ;</li> <li>- учбеници постају извори активности ;</li> <li>- учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан ;</li> <li>- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Слушање и реаговање на команде наставника или са аудио записа ( углавном физичке активности : устани, седи, ходај, скочи, играј, али и активности у вези са радом у учионици : цртај, сеци, биоји, отвори/затвори свеску, итд. ;</li> <li>- рад у паровима, малим и великим групама ( мини-дијалози, игра по улогама итд. ) ;</li> <li>- мануалне активности ( сецкање, бојење, прављење предмета од глинамола или сланиг теста ; израда постера за учионицу или родитеље и сл. ) ;</li> <li>- вежбе слушања ( према упутствима наставника или са траке повезати појмове у вежбанки, додати делове слике који недостају и сл. ;</li> <li>- игре ;</li> <li>- певање у групи ;</li> <li>- класирање и упоређивање ( по количини, облику, боји, годишњим добимма, волим/не волим, компарације ... ) ;</li> <li>- погађање предмета или лица ;</li> <li>- решавање „ текућих проблема“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти ;</li> <li>- игра по улогама ;</li> <li>- цртање по диктату ;</li> <li>- „ превођење “ исказа у гест и геста у исказ ;</li> <li>- заједничко прављење илустрованих материјала ( албум фотографија одељења , план недељних активности ) ;</li> <li>- разумевање писаног језика .</li> </ul>

## Предмет : ПРИРОДА И ДРУШТВО

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА И СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	БРОЈ ЧАСОВА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>Општи циљ интегрисаног наставног предмета <b>Природа и друштво</b> јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему .</p> <p>Остали циљеви и задаци овог наставног предмета су :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- развијање основних појмова о природном и друштвеном окружењу и повезивање тих појмова ;</li> <li>- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности ;</li> <li>- развијање основних елемената логичког мишљења ;</li> <li>- развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења ;</li> <li>- оспособљавање за самостално учење и проналажење информација ;</li> <li>- интегрисање искуствених и научних сазнања у контуре</li> </ul>	<p>Ученици трба да :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- продубе и прошире знања о природи и друштву у завичају ;</li> <li>- стекну знања о рељефу ;</li> <li>- стекну знања о водама завичаја ;</li> <li>- стекну знања о животним заједницама ;</li> <li>- стекну знања о биљном и животињском свету ;</li> <li>- упознавање са значајем и заштитом рељефа ;</li> <li>- упознавање са значајем и заштитом вода и водених животних заједница ;</li> <li>- Стекну знања о неживој природи ;</li> <li>- упознају се са карактеристикама и значајем воде ;</li> <li>- стекну знања о ваздуху и променама које настају ;</li> <li>- Упознају се са својствима земљишта и њиховим значајем ;</li> <li>- упознају се са својствима ваздуха значајним за живи свет ;</li> <li>- упознају се са временским приликама и њиховим значајем</li> </ul>	<p><b>ПРИРОДА-ЧОВЕК-ДРУШТВО</b></p> <p><b>Мој завичај</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- облици рељефа у окружењу</li> <li>- облици појављивања воде у окружењу</li> <li>- животне заједнице</li> <li>- копнене животне заједнице</li> <li>- култивисане животне заједнице</li> <li>- карактеристични биљни и животињски свет копнених животних заједница</li> <li>- значај и заштита рељефа</li> <li>- водене животне заједнице</li> <li>- карактеристични биљни и животињски свет водених животних заједница</li> <li>- значај и заштита вода и водених животних заједница .</li> </ul> <p><b>Нежива природа</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- разлике и сличности воде и других течности</li> <li>- понашање тела у води и различитим течностима</li> <li>- промене при загревању и хлађењу течности</li> <li>- основне карактеристике течности</li> <li>- ваздух притиска и покреће</li> <li>- променљивост облика и запремине</li> <li>- промене које настају при загревању и хлађењу ваздуха</li> <li>- чврсто, течно, гасовито-разлике и сличности</li> <li>- промене материјала и објеката</li> </ul> <p><b>Веза живе и неживе природе</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- својства земљишта и њихов значај за живи свет</li> <li>- својства воде и ваздуха која су значајна за живи свет и људску делатност</li> <li>- кружење воде у природи</li> <li>- временске прилике и њихов значај за живот у</li> </ul>	<p><b>37 часова</b> <b>9 , 10 , 11 , 12 и 1</b> <b>месеца</b></p> <p><b>10 часова</b> <b>2, 3, 4 и 5 месеца</b></p>

<p>система појмова из области природе и друштва ;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- стицање елементарне научне писмености и стварање основа за даље учење ;</li> <li>- усвајање цивилизацијских тековина и упознавање могућности њиховог рационалног коришћења и дограђивања;</li> <li>- развијање еколошке свести .</li> </ul> <p><b>Циљеви и задаци</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- развијање основних научних појмова из природних и друштвених наука ;</li> <li>- развијање основних појмова о ширем природном и друштвеном окружењу – завичају ;</li> <li>- развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења ;</li> <li>- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности ;</li> <li>- развијање основних елемената логичког мишљења ;</li> <li>- стицање елементарне научне писмености, њена функционална применљивост и развој процеса учења ;</li> </ul>	<p>за живот у окружењу ;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- упознају се са различитим звуцима у природи ;</li> <li>- стекну знања о повезаности животних заједница и улога човека у очувања природе ;</li> <li>- стекну знање о различитим облицима кретања и њиховим различитим карактеристикама ;</li> <li>- стекну знање о оријентацији у простору ;</li> <li>- упознају се са оријентацијом на географској карти ;</li> <li>- Упознавање са траговима прошлости ;</li> <li>- упознавање са прошлошћу завичаја ;</li> <li>- упознавање са ликовима из народних песама, приповодака и бајки ;</li> <li>- упознавање са знаменитим људима нашег краја ;</li> <li>- упознавање са променама под топлотним и механичким утицајима;</li> <li>- упознавање са ваздухом као топлотним извором ;</li> <li>- упознавање са магнетним својствима ;</li> <li>- упознавање са становништвом нашег краја ;</li> <li>- упознавање са дечијим праљвима;</li> <li>- упознавање са производним и непроизводним делатностима</li> </ul>	<p>окружењу</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- различити звуци у природи као последице кретања</li> <li>- повезаност животних заједница и улога човека у очувању природне равнотеже</li> </ul> <p>1ПД.1.1.1. 1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.3. 1ПД.1.1.4. 1ПД.1.1.5. 1ПД.1.1.6. 1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2. 1ПД.1.5.3. 1ПД.1.5.4. 1ПД.1.5.5. 1ПД.1.6.1. 1ПД.1.6.2. 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.1.2. 1ПД.2.1.3. 1ПД.2.1.4. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.1.6. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.2.5.3. 1ПД.2.6.1. 1ПД.2.6.2. 1ПД.2.6.5. 1ПД.3.1.1. 1ПД.3.1.2. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.</p> <p><b>КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- различити облици кретања и њихове основне карактеристике</li> <li>- кретање производи звук</li> <li>- оријентација према Сунцу и одређивање главних страна света</li> <li>- оријентација помоћу плана насеља</li> <li>- оријентација на географској карти Р.Србије временске одреднице</li> </ul> <p>1ПД.1.4.1 .1ПД.1.4.2. 1ПД.1.4.3. 1ПД.1.4.4. 1ПД.1.4.5. 1ПД.1.6.3. 1ПД.2.4.1. 1ПД.2.4.3 .1ПД.2.4.4. 1ПД.3.4.1</p> <p><b>НАШЕ НАСЛЕЂЕ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- како откривамо прошлост</li> <li>- трагови прошлости</li> <li>- чувамо и негујемо остатке прошлости</li> </ul> <p><b>Некад и сад</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- одређивање ближе и даље прошлости</li> <li>- мој завичај и његова прошлост</li> <li>- ликови из наших народних песама, приповедака и бајки</li> <li>- знаменити људи нашег краја</li> </ul>	<p><b>13 часова 4 и 5 месец</b></p> <p><b>7 часова 5 и 6 месец</b></p> <p><b>5 часова 6 месец</b></p>
---	--	--	---



<ul style="list-style-type: none"> <li>- оспособљавање за сналажење у простору и времену ;</li> <li>- разумевање и уважавање сличности и разлика међу појединцима и групама ;</li> <li>- коришћење различитих социјалних вештина, знања и умења у непосредном окружењу ;</li> <li>- развијање одговорног односа према себи, окружењу и културном наслеђу .</li> </ul>	<p>људи;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Упознавање са повезаношћу села и града ;</li> <li>- упознавање са саобраћајницама;</li> <li>- упознавање са саобраћајницама у окружењу .</li> </ul>	<p>1ПД.1.6.4. 1ПД.1.6.5.</p> <p><b>МАТЕРИЈАЛИ И ЊИХОВА УПОТРЕБА</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- специфичне промене материјала под топлотним и механичким утицајима</li> <li>- електрична проводљивост воде, водених раствора и ваздуха</li> <li>- ваздух-топлотни изолатор</li> <li>- магнетна својства материјала</li> <li>- својства материјала одређују њихову употребу</li> </ul> <p>1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.3. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.1.3.6. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.2. 1ПД.2.3.3. 1ПД.2.3.4. 1ПД.3.3.1.</p> <p><b>ЉУДСКА ДЕЛАТНОСТ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- становништво нашег краја</li> <li>- дечија права</li> <li>- производне и непроизводне делатности људи и њихова међузависност</li> <li>- село и град, њихова повезаност, зависност и међуусловљеност</li> <li>- саобраћајнице у окружењу</li> <li>- међусобни утицаји човека и окружења .</li> </ul> <p>1ПД.1.2.1 1ПД.1.2.2. 1ПД.1.2.3. 1ПД.2.2.3. 1ПД.2.2.4.</p>	
---	---	---	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> <li>- У наставном процесу полази се од несистематизованих искуствених сазнања детета и иде се ка општим , научно заснованим , систематизованим знањима из области природе , друштва и културе ;</li> <li>- При избору програмске грађе , примењена је концепција спиралних кругова у циљу формирања елементарних појмова и посматрања мреже за систем појмова наведених области , у складу са узрасним карактеристикама ученика ;</li> <li>- Основна интенција наставе Природа и друштво није само усвајање програмских садржаја , већ подстицање развојних потенцијала детета ;</li> <li>- Садржаји су усмерени на развој интелектуалних , психофизичких , когнитивно-конативних и социјално-афективних сфера личности детета ;</li> <li>- Оспособљавање ученика за коришћење различитих извора знања , графичких и електронских медија , с намером да се код ученика развије функционална писменост као подлога за даље учење .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Посматрање са јасно усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу ( уочавање видних карактеристика ) ;</li> <li>- Описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања ;</li> <li>- Процењивање – самостално одмеравање ;</li> <li>- Груписање – уочавање сличности и различитости ради класификовања ;</li> <li>- Праћење – континуирано посматрање ради запажања промена ;</li> <li>- Практиковање – у настави , свакодневном животу и спонтаној игри и раду ;</li> <li>- Експериментисање – намерно модификоване активности , огледи које изводи сам ученик ;</li> <li>- Истраживање – испитивање својстава и особина , веза и узрочно-последичних односа ;</li> <li>- Сакупљање – прављење колекција , збирки , албума из природног и друштвеног окружења ;</li> <li>- Стварање – креативна продукција ;</li> <li>- Активности у оквиру мини пројекта ;</li> <li>- Играње - дидактичке , едукативне и спонтане игре .</li> </ul>

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСОВА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p><b>Општи циљ предмета</b> Сазнање о себи и другима је постицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика трећег разреда основне школе . Овај предмет треба да пружи могућност ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања, и да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, компетентне, одговорне и креативне личности, одговорне за договор и сарадњу, која поштује и себе и друге .</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима ;</li> <li>- подстицање развоја самопоуздања и личне одговорности ;</li> <li>- оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствене потребе и потребе других, и да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге ;</li> <li>- развијање свесати о потреби уважавања различитости и особености ; уочавање и превазилажење стереотипа везаних за пол, узраст, изглед, понашање, порекло ;</li> <li>- оспособљавање ученика за ненасилно решавање сукоба ;</li> <li>- развијање појма пријатељства;</li> <li>- оспособљавање ученика да разумеју неопходност правила која регулишу живот у заједници и да кроз договарање активно доприносе поштовању или мењању правила сагласно са потребама ;</li> <li>- оспособљавање ученика да упознају и уважавају дечија права и да буду способни да активно учествују у њиховом остваривању ;</li> <li>- развијање и неговање еколошке свести ;</li> </ul>	<p><b>ПРВА ТЕМА</b> - Родитељски састанак ; - Уводни час .</p> <p><b>ДРУГА ТЕМА</b> - Сличности и разлике ; - Полни стереотипи у играма ; - Последице полних стереотипа; - Последица уопштених судова; - Појава искључивања у групи ; - Понашање које одступа од очекиваног ; - Односи у одељењу ; - Односи млађи-старији ; - Дискриминација по узрасту .</p> <p><b>ТРЕЋА ТЕМА</b> - Пријатељство ; - Лаж као морални прекршај ;</p> <p><b>ЧЕТВРТА ТЕМА</b> - Обавезе у кући ; - Договарање у породици ; - Права и одговорности у заједници ; - Слобода избора ; - Кућни ред ; - Оцењивање ; - Демократија у учioniци ; - Доношење одлука на нивоу одељења ; - Планирање акције .</p> <p><b>ПЕТА ТЕМА</b> - Сукоби и њихово решавање ; - Кажњавање ;</p>	<p><b>2 часа</b> <b>9. месец</b></p> <p><b>9 часова</b> <b>9. , 10. и 11. месец</b></p> <p><b>5 часова</b> <b>11. , 12. и 1. месец</b></p> <p><b>9 часова</b> <b>1. , 2. и 3. месец</b></p> <p><b>3 часа</b></p>

	<p>- развијање моралног расуђивања и неговање основних људских вредности ;</p> <p>- оспособљавање ученика да активно доприносе развоју чколе по мери детета .</p>	<p>-Насиље у чколи .</p> <p><b>ШЕСТА ТЕМА</b></p> <p>- Лажна солидарност ;</p> <p>- Одговорност за направљену штету ;</p> <p>- Последице лажи ;</p> <p>- Циљ оправдава средство .</p> <p><b>СЕДМА ТЕМА</b></p> <p>- Однос према животињама ;</p> <p>- Природа и ја ;</p> <p>- Брига о природи .</p> <p><b>ОСМА ТЕМА</b></p> <p>- Евалуација програма и презентација резултата рада родитељима .</p>	<p><b>3. и 4. месец</b></p> <p><b>4 часа</b></p> <p><b>4. и 5. месец</b></p> <p><b>3 часа</b></p> <p><b>5. и 6. месец</b></p> <p><b>1 час</b></p> <p><b>6. месец</b></p>
--	---	---	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
----------------------------	------------------

<p>Теоријски, предмет <i>Сазнање о себи и другима</i> утемељен је на интеракционистичкој теорији психичког развоја по којој социјална интеракција основни конструктивни чинилац развоја ученика . Одлучујућу улогу у развоју има управо сарадња између одраслог и деце у зони наредног развоја деце тј. У области оних функција које у време интеракције још нису развијене код деце него су у фази настајања . Одрасли се појављују као организатор таквих размена међу децом које ће представљати подстицај за развој њиховог социјалног сазнања, самосвести, моралног и критичког мишљења .</p> <p>Методску окосницу прецдмета чине интерактивне радионице, структуриране активности које настају као резултат захтева који уводи водитељ радионице, а обједињене су око главне теме . Већина радионица у овом програму започиње причом која је блиска искуству детета, а садржи моралну дилему или сукоб потреба или вредности као повод за дискусију у пару или мањој групи, а завршава разменом у целој групи .</p> <p>Циљ је да се пружи могућност сваком детету да реструктурира своје мишљење и деловање због појаве конфликта између његове тачке гледишта и тачке гледишта која је различита од његове .</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Рад у пару или мањој групи ;</li> <li>- Дискусија ;</li> <li>- Симболизација различитих искустава ;</li> <li>- Драматизација .</li> </ul>

## Предмет : ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС ( ВЕРОНАУКА )

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p><b>Циљ</b> наставе православног катехизиса (веронауке ) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот и есхатолошки живот. То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринираној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се излагање хришћанског виђења живота и постојања света обавља у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање .</p> <p><b>Задаци</b> православног катехизиса јесу да код ученика :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој личности у односу на нас;</li> <li>- развије способност за постављање питања о целини и најдубљем смислу</li> </ul>	<p><b>Оперативни задаци</b> наставе православног катехизиса (веронауке ) у трећем разреду јесу да ученици :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- уоче да конкретни људи као личности нису постојали пре него што су се родили ;</li> <li>- сазнају да је Бог из љубави створио свет за вечнос ;</li> <li>- уоче да је Бог створио свет као скуп конкретних врста ;</li> <li>- запазе да је Бог на крају свега створио човека као личност ;</li> <li>- уоче разлику између природе и личности код човека ;</li> <li>- уоче да се структура створеног света огледа у Литургији .</li> </ul>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Бог је створио јединствени свет и то као многе конкретне врсте ни из чега ( узрок постојања света јесте Божија слобода ).</li> <li>2. Последице створености по природу и њено постојање (конкретност врста и бића значи и њихову међусобну раздјељеност-индивидуалност, али и њихову потенцијалну пропадљивост, смрт зато што су створени ни из чега ) .</li> <li>3. Стварање човека на крају свега створеног по „ икони и подобију Божијем „ ( разлика између природе и личности код човека ) .</li> <li>4. Евхаристија као свет у малом ( Литургија као сједињење свих створења преко човека Исуса Христа с Богом Оцем ) .</li> <li>5. Стварање света и човека у православној иконографији .</li> </ol>	<p><b>7 часова</b> <b>9. и 10. месец</b></p> <p><b>7 часова</b> <b>11. и 12. месец</b></p> <p><b>7 часова</b> <b>1. и 2. месец</b></p> <p><b>8 часова</b> <b>3. и 4. месец</b></p> <p><b>7 часова</b> <b>5. и 6. месец</b></p>

<p>постојања човека и света ;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- изграде способности дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе;</li> <li>- помогне у одговорном обликовању заједничког живота са другима ;</li> <li>- изгради уверење да свет и све што је у њему створени су за вечност .</li> </ul>			
--	--	--	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<p>Реализацијом програма у трећем разреду треба да се покаже : да свет није самобитан, већ да га је створио Бог Отац, из љубави, и то као конкретне врсте и бића и да постојање света зависи од воље другог, односно од Божије воље .</p> <p>За реализацију овог програма треба користити : дечија искуства која указују на то да кад нешто из љубави направомо, онда је то за нас најлепше; да нам је увек тешко кад се растајемо од оног кога волимо, као и да кад волимо неког, не примећујемо да нам нешто недостаје, односно у тој личности као да је све садржано .Треба градити свест о томе да је вера човека у бесмртност основ целокупне људске прогресивне цивилизације .</p> <p>Уреализацији програма треба пре свега имати на уму литургијско искуство постојања света, као заједнице с Богом преко једног човека, Исуса Христа, начелника на Литургији .</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Разговор ;</li> <li>- певање ;</li> <li>- читање ,</li> <li>- рецитоване ;</li> <li>- цртање .</li> </ul>

## Предмет : ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

[illegible]



<p>животне средине ;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- решавање једноставних проблем-ситуација самостално и у тиму ;</li> <li>- развијање правилног става и критичког мишљења .</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Истраживање промена у непосредној околини ( узрочно-последичне везе ) преко једноставних огледа ;</li> </ul> <p><b>ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Активно упознавање и заштита животне средине (организовање активности Чувара природе ван учионице);</li> <li>- Најчешће угрожене биљке и животиње и њихова заштита ;</li> <li>- Одговоран однос према животињама (кућни љубимци, пси луталице... ) ;</li> <li>- Чување и уређивање животног и радног простора ;</li> <li>- Сакупљање и раздвајање отпада ;</li> <li>- Правилан однос према себи и животној средини ;</li> <li>- Право на здраву животну средину , критички и одговоран став ( сарадња са локалном средином, друштвом за заштиту животне средине, друштвом за заштиту животиња ).</li> </ul>	<p><b>14 часова</b> <b>2. , 3. , 4. , 5. , 6. Месец</b></p>
---	--	--	---

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<p>Програма изборног наставног предмета Чувари природе учитељима омогућава успешну реализацију циљева и задатака .</p> <p>Наведени садржаји немају за циљ само усвајање знања, већ су у овом узрасту ученика усмерени на примену и практичну реализацију знања стечених у првом и другом разреду .</p> <p>Програмом су одређени само општи циљеви и задаци у целини, а даља, оперативна разрада циљева и задатака, препуштена је учитељима који сами креирају време, место извођења и број часова за одређене програмске садржаје .</p> <p>Реализација наставних садржаја, поред наставног процеса на часу ( описивањем, цртањем, играњем, огледом ... ) неопходна је и ван школског простора, у непосредном окружењу, школи у природи, излетима, рекреативној настави ( посматрањем, праћењем, истраживањем, сакупљањем, и организовањем разних акција ).</p> <p>Изборни наставни предмет Чувари природе пружа могућности за корелацију са другим наставним предметима јер су му садржаји мултидисциплинарни.</p> <p>Поред коришћења званично одобрених уџбеника од стране Министарства просвете и спорта Републике Србије , за реализацију програма препоручује се и шира литература и остали извори информација .</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Описивање ;</li> <li>- цртање ;</li> <li>- играње ;</li> <li>- извођење огледа ,</li> <li>- посматрање ,</li> <li>- праћење ;</li> <li>- истраживање ;</li> <li>- сакупљање ;</li> <li>- организовање разних акција ;</li> <li>- излети .</li> </ul>

## **МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ, РОМСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ**

Позивамо се на правилник о наставном плану и програму за I, II, III и IV разред основног образовања и васпитања и наставном програму за III разред основног образовања и васпитања(„Сл. Гласник РС-Просветни гласник, 1/2005, 2/09,7/10.

## НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		недељни	годишњи
1.	Српски језик _____језик <sup>1</sup>	5	180
2.	Српски језик <sup>2</sup>	3	108
3.	Страни језик	2	72
4.	Математика	5	180
5.	Природа и друштво	2	72
6.	Ликовна култура	2	72
7.	Музичка култура	1	36
8.	Физичко васпитање	3	108
	<b>УКУПНО : А</b>	<b>20 – 23 *</b>	<b>720 - 828*</b>

Редни Број	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ <sup>3</sup>	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		недељни	годишњи
1.	Верска настава / Грађанско васпит.	1	36
2.	Народна традиција	1	36
3.	Матерњи језик са елементима националне културе	1	36
4.	Чувари природе	1	36
УКУПНО : Б		2 - 3*	72 - 108*
УКУПНО : А + Б		22 - 26*	792 - 936*

**ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ И ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ**

Редни Број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		недељни	годишњи
1.	Редовна настава	22 - 26*	792 - 936*
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатни рад	1	36

Редни Број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		недељни	годишњи
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1 - 2	36 - 72
3.	Екскурзија	1 – 3 дана годишње	

#### 4.5.1. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

#### СВРХА , ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

##### Сврха програма образовања

- Квалитетно образовање и васпитање , које омогућава стицање језичке , математичке , научне , уметничке , културне , здравствене , еколошке и информатичке писмености , непоходне за живот у савременом и сложенем друштву .

- Развијање знања , вештина , ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе , развија сопствену личност и потенцијале , поштује друге особе и њихов идентитет , потребе и интересе , уз активно и одговорно учешће у економском , друштвеном и културном животу и допринос демократском и културном развоју друштва .

##### Циљеви и задаци програма образовања су :

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе , друштва , себе и света у коме живе , у складу са њиховим развојним потребама , могућностима и интересовањима ;

- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика ;
- оспособљавање за рад , даље образовање и самостално учење , у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења ;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот ;
- развијање свести о државној и националној припадности , неговање српске традиције и културе , као и традиције и културе националних мањина ;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања ;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине ;
- усвајање , разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног , хуманог и толерантног друштва ;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање , подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све ;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница , као и етничке и верске толеранције , јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост ;
- поштовање права деце , људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву ;
- развијање и неговање другарства и пријатељства , усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности .

#### **4.5.2.. ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА**

##### **ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :**

1. Српски језик
2. Страни језик – енглески језик
3. Математика
4. Природа и друштво
5. Ликовна култура
6. Музичка култура
7. Физичко васпитање

##### **ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :**

Обавезни изборни предмети

1. Верска настава / Грађанско васпитање – сазнање о себи и другима

Изборни предмети:

2. Народна традиција

3. Мађарски језик са елементима националне културе

4. Ромски језик са елементима националне културе

5. Чувари природе



Предмет:	Циљ:			
<b>ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</b>		Оспособљавање ученика да на страном језику комуницира на основном нивоу у писаном и усменом облику о темама из његовог окружења . Подстицање развијања свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика .		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Разумевање говора ;</li> <li>- Разумевање писаног текста;</li> <li>- Усмено изражавање ;</li> <li>- Интеракција ;</li> <li>- Писмено изражавање .</li> </ul>	<p>ШКОЛА (склоности према предметима , активности и теме по предметима , школски дом ) ;</p> <p>ЈА И МОЈИ ДРУГОВИ (хоби , заједничке активности , солидарност и толеранција )</p> <p>ПОРОДИЦА (слободно време у породици , путовања и излети , животиње ) ;</p> <p>ПРАЗНИЦИ (прославе и манифестације у оквиру школе и ван ње ) ;</p> <p>МОЈ ДОМ (учење , игре , обавезе ) ;</p> <p>ИСХРАНА(оброци ван куће ) ;</p> <p>ОДЕЋА (одевни предмети ) ;</p> <p>ОКРУЖЕЊЕ (суседски односи , екологија ) ;</p> <p>ОТАЛО (знаменитости земаља чији се језик учи , пригодна дечја прича или бајка , бројеви до 1000, време по часовима , новац ) .</p>	<p>Комуникативна настава језик сматра средством комуникације . Примена овог приступа подразумева примену ставова :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- циљни језик употребљава се у учионици , у пријатној и опуштеној атмосфери ;</li> <li>- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика ;</li> <li>- указивање наставника на значај граматичке прецизности исказа ;</li> <li>- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину ;</li> <li>- приступ и прихватање нових идеја ;</li> <li>- ученици су активни учесници ;</li> <li>- уџбеници су су извор активности уз употребу разног материјала .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Слушање и реаговање на команде наставника (или са траке ) ;</li> <li>- рад у пару , у групама ;</li> <li>- мануалне активности ;</li> <li>- вежбе слушања ;</li> <li>- игре ;</li> <li>- певање ;</li> <li>- класирање и упоређивање ;</li> <li>- решавање текућих проблема у разреду ;</li> <li>- цртање по диктату ;</li> <li>- израда сликовног речника ;</li> <li>- превођење исказа у гест и геста у исказ ;</li> <li>- разумевање писаног језика ;</li> <li>- писмено изражавање .</li> </ul>	<p>72</p> <p>2 часа</p> <p>недељно</p>

Предмет:	Музичка култура	Циљ:	Развијање интересовања , музичке осетљивости и креативности ; оспособљавање за разумевање музичког изражавања ; развијање осетљивости за музичке вредности и упознавање музичке традиције и културе свог и других народа .		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд	
- Неговање способности певања и свирања ; - стицање навике слушања музике и оспособљавања за разумевање музичких порука; - упознавање традиционалне и уметничке музике свог и других народа ; - развијањен критичког мишљења , - упознавање основа музичке писмености и средстава музичке уметности ; - ученици треба да : певају по слуху , певају песме солмизацијом , обраде просте и сложене тактове , свирају на дечјим музичким инструментима , изводе дечје народне и уметничке игре , импровизују мелодије на задани текст , упознају звуке разних инструмената , слушају вредна дела уметничке и народне музике.	1. Извођење музике а ) певање б) свирање  2. Слушање музике а) слушање народних песама и игара б) стварање музике	- Певање и свирање остварује се послуху и са нотног текста опонашањем демонстрације учитеља или звучних помагала ; - усвајање вештина читања нота , ученици лакше и тачније певају мелодије и стичу информације о свирању на инструменту ; - понављањем задатих мелодијских мотива вежбају памћење и развијају моторику ; - слушањем музике : стичу искуства у разликовању људских гласова и музичких инструмената , подстиче изражавање ученика о слушаном делу , навикавање на пажљиво слушање ;	- Певање песама по слуху ; - читање и писање нота и осталих музичких знакова ; - анализирање нотног текста , - тактирање ; - куцање , - распевавање ; - разговор ; - објашњавање непознатих речи; - свирање на дечјим инструментима ; - слушање музике треба спојити са : покретом , мимиком , описом , причом или разговором; - стварање музике кроз : музичка питања и одговоре , ритмичку допуњалку , компоновање , илустрацију , импровизацију игре и покрета .	18 ( 9 + 9 )  18 ( 9 + 9 )	

Предмет:	Циљ:			
<b>ЛИКОВНА КУЛТУРА</b>		Циљ баспитно-образовног рада јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљењеи деловање у складу са демократским опредељењемдруштва и карактером овог наставног предмета .		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Да развија способност опажања облика , величина , светлина , боја , положаја облика ;</li> <li>- развија способност за препознавање традиционалне , модерне и савремене уметности ;</li> <li>- да осетљивост за линије и визуелне вредности примењују у раду и животу ;</li> <li>- да ученици на сваком часу користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања ;</li> <li>- усвоје знања о боји , ликовним техникама и креативно-практично раде са односима боја ;</li> <li>- ускладе ликовни рад са другим медијима (звуком , покрето , литерарним изразом и сценским амбијентима ;</li> <li>- препознају ликовне технике .</li> </ul>	1. КОЛАЖ , ФРОТАЖ , ДЕКОЛАЖ И АСАБЛАЖ	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ставарање нових облика по личном нахођењу, рељефност, стварање нових смисаоних целина ;</li> <li>- цртањем линија полазимо од конкретних ка апстрактним облицима;</li> <li>- правилна употреба темпере и водене боје и гваш технике ;</li> <li>- мешањем боја усвојити знања о основним и изведеним бојама ;</li> <li>- перципирање природних облика изразити своје емоције кроз анализу ;</li> <li>- кроз игру доћи до сазнања о тековинама цивилизације , повезивање са другим областима : књижевношћу , позориштем , музиком .</li> </ul>	- Одлепљивање, доцртавање, досликавање, превлачење оловком преко папира , уклапање природних и вештачких облика ;	6 + 4
	2. ВЕЗИВАЊЕ ОБЛИКА У ТРОДИМЕНЗИОНАЛНОМ ПРОСТОРУ И У РАВНИ		уклапање природних и вештачких облика ;	6 + 4
	3. СЛИКАРСКИ МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ		- цртање , сликање , вајање , спајање делова играчака у нову целину ;	6 + 4
	4. ОСНОВНЕ И ИЗВЕДЕНЕ БОЈЕ		- сликање разним техникама уз мешање и додавање боја ;	6 + 4
	5. ЛИНИЈА , ПОВРШИНА , ВОЛУМЕН , БОЈА , ПРОСТОР		- сликање и мешање боја ;	6 + 4
	6. АМБИЈЕНТ – СЦЕНСКИ ПРОСТОР		- цртање , сликање , рад у глини , опажање , преношење , перципирање ;	14 + 8
			- разговор , израда маски (лепљење, цртање , сликање , шивење , резање ) .	6 + 4

Предмет:		Циљ:	Развијање основних појмова о природном и друштвеном окружењу , запажање својстава објеката , појава и процеса у окружењу , упознавање себе , испољавање индивидуалности , интегрисање научених сазнања из области природе и друштва , развијање еколошке свести и навика здравог живота .		
ПРИРОДА И ДРУШТВО					
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Развијање научних појмова из природних и друштвених наука ,</li> <li>- развијање појмова о ширем природном и друштвеном окружењу – завичају и домовини ;</li> <li>- развијање : радозналости , интересовања и способности за активно упознавање и запажање основних материјала , објеката , појава и процеса и уочавање њихове повезаности , елемената логичког мишљења ;</li> <li>- способност за сналажење у простору и времену ;</li> <li>- стицање научне писмености , њена применљивост и развој процеса учења ;</li> <li>- уважавање различитости међу групама и појединцима.</li> </ul>	<p>1. МОЈА ДОМОВИНА ДЕО СВЕТА 1ПД.1.6.1. 1ПД.1.6.2. 1ПД.1.6.3. 1ПД.2.6.1. 1ПД.2.6.2. 1ПД.2.6.3. 1ПД.3.4.1.</p> <p>2. СУСРЕТ СА ПРИРОДОМ 1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.3. 1ПД.1.1.4. 1ПД.1.1.5. 1ПД.1.1.6. 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.1.2. 1ПД.2.1.3. 1ПД.2.1.4. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.1.6. 1ПД.3.1.1. 1ПД.3.1.2.</p> <p>3. ИСТРАЖУЈЕМО ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ 1ПД.1.4.1. 1ПД.1.4.2. 1ПД.1.4.3 1ПД.2.4.1. 1ПД.2.4.2.</p> <p>4. РАД ЕНЕРГИЈА , ПРОИЗВОДЊА И ПОТРОШЊА 1ПД.1.2.1. 1ПД.1.2.2. 1ПД.1.3.1. 1ПД.1.5.3. 1ПД.2.2.1. 1ПД.2.2.2. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.3.</p> <p>5. ОСВРТ УНАЗАД - ПРОШЛОСТ 1ПД 1.6.4. 1ПД 1.6.5. 1ПД 1.6.6. 1ПД 2.6.4. 1ПД 2.6.5. 1ПД 2.6.6. 1ПД 2.6.7. 1ПД 3.6.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Континуитет у појачаном развијању знања из природних наука ;</li> <li>- полази се од несистематизованих искуствених сазнања детета ка општим , научно заснованим , систематизованим из области природе , друштва и културе ;</li> <li>- програмска грађа се примењује у виду спиралних кругова у циљу формирања елементарних појава ;</li> <li>- садржаји су усмерени на развој интелектуалних , психофизичких , когнитивно-конативних и социјално-афективних сфера личности детета ;</li> <li>- стицање умења и навика, развијање вештина и ставова .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Посматрање (усмереном и концентрисаном пажњом ) ;</li> <li>- описивање (вербално или ликовно ) ;</li> <li>- груписање (уочавање сличности и различитости ) ;</li> <li>- праћење (запажање промена ) ;</li> <li>- бележење (графичко , симболичко , електронско ) ;</li> <li>- практиковање (у настави , животу , игри , раду ) ;</li> <li>- експериментисање (огледи које изводи ученик ) ;</li> <li>- истраживање (својства , особина, узрочно-последичних односа ) ;</li> <li>- сакупљање (прављење колекција , збирки , албума из природног и друштвеног окружења ) ;</li> <li>- стварање (креативна продукција ) ,</li> <li>- активности у оквиру мини пројекта (осмишљавање , реализација и презентација ) .</li> </ul>	<p>32 ( 20 + 12 )</p> <p>4 ( 3 + 1 )</p> <p>4 ( 3 + 1 )</p> <p>8 ( 5 + 3 )</p> <p>24 ( 16+ 8 )</p>
---	---	--	---	--

Предмет:		Циљ:	Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати , да упознају , доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела , филмска , позоришна и друга уметничка остварења из српске и светске баштине .		
СРПСКИ ЈЕЗИК					
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд	

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Развијање љубави према матерњем језику, неговање и унапређивање језика ;</li> <li>- описивање на основу ороепских и ортографичких стандарда;</li> <li>- систематично упознавање граматике и правописа;</li> <li>- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком;</li> <li>- оспособљавање за правилно писмено и усмено изражавање;</li> <li>- богаћење речника;</li> <li>- увежбавање гласног читања и читања усеби ;</li> <li>- развијање потребе за књигом ,</li> <li>- усвајање појмова из сценске и филмске уметности ;</li> <li>- подстицање на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво .</li> </ul>	<p><b>ЈЕЗИК</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- граматика (реченица, именице, придеви, заменице, бројеви, глаголи, управни и неуправни говор) ;</li> <li>- правопис (употреба великог слова у писању );</li> <li>- писање управног и неуправног говора, наводници, заграда, писање присвојних придева, писање сугласника ј ;</li> <li>- ортоепија (наглашене и ненаглашене речи, изговор свих сугласника и гласовних група, уочавање дифер. функц. акц. ) .</li> </ul> <p>1CJ. 1.4.1. 1CJ. 1.4.2. 1CJ. 1.4.3. 1CJ. 2.4.1. 1CJ. 2.4.2. 1CJ. 2.4.3. 1CJ. 2.4.4. 1CJ. 2.4.5. 1CJ. 2.4.6. 1CJ. 2.4.7. 1CJ. 3.4.1. 1CJ. 3.4.2. 1CJ. 3.4.3.</p> <p><b>КЊИЖЕВНОСТ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- лектира ;</li> <li>- читање текста ,</li> <li>- тумачење текста ,</li> <li>- књижевни појмови ;</li> <li>- функционални појмови ;</li> </ul> <p>1 CJ. 1.5.1 1 CJ. 1.5.2. 1 CJ. 1.5.3. 1 CJ. 1.5.4. 1 CJ. 2.5.1. 1 CJ. 2.5.2. 1 CJ. 2.5.3. 1 CJ. 2.5.4. 1CJ. 2.5.5. 1CJ. 2.5.6. 1CJ. 2.5.7. 1CJ. 3.5.1. 1CJ. 3.5.2. 1CJ. 3.5.3.</p> <p><b>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- препричавање ;</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Представити и тумачити језик као систем ;</li> <li>- указивањем на ниво програмских захтева не оптеретити ученике ;</li> <li>- остварити селективност избором најосновнијих језичких законитости ;</li> <li>- садржаје из акцентологије обрађивати у настави читања и језичке културе ;</li> <li>- правопис савлађивати путем систематских вежбања ;</li> <li>- у настави граматике примењивати поступке који су се у пракси потврдили својом функционалношћу ;</li> <li>- усмена и систематска вежбања ;</li> <li>- неговати применљивост и стваралаштво ;</li> <li>- разумевање , схватање и примена појмова .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Читамо у себи и на глас ;</li> <li>- пишемо ;</li> <li>- тумачимо текстове ;</li> <li>- казујемо изражајно ;</li> <li>- проучавамо ;</li> <li>- проучавамо ;</li> <li>- учимо књижевне појмове ;</li> <li>- усмерено се усмено и писмено изражавамо ;</li> <li>- радимо језичке игре , вежбе , задатке , тестове ;</li> <li>- препричавамо ;</li> <li>- причамо ;</li> <li>- описујемо ;</li> <li>- радимо писмена вежбања .</li> </ul>	<p>55</p> <p>60</p>
--	--	--	--	---------------------

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- причање ;</li> <li>- описивање ;</li> <li>- усмена и писмена вежба .</li> </ul> <p> 1CJ. 0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ. 0.1.3.  1CJ. 0.1.4. 1CJ. 0.1.5. 1CJ.0.1.6.  1CJ. 0.1.7. 1CJ.0.1.8. 1CJ.1.3.1.  1CJ.1.3.2. 1CJ. 1.3.3. 1CJ.1.3.4.  1CJ.1.3.5. 1CJ.1.3.6. 1CJ.1.3.7.  1CJ.1.3.8. 1CJ.1.3.9. 1CJ.1.3.10.  1CJ.2.3.1. 1CJ.2.3.2. 1CJ.2.3.3.  1CJ.2.3.4. 1CJ.2.3.5. 1CJ.2.3.6.  1CJ.2.3.7. 1CJ.2.3.8. 1CJ.2.3.9.  1CJ.2.3.10. 1CJ.2.3.11. 1CJ.3.3.1.  1CJ. 3.3.2 1CJ.3.3.3. 1CJ.3.3.4.  1CJ.3.3.5. 1CJ.3.3.6. </p>			65
--	--	--	--	----

Предмет:		Циљ:	
----------	--	------	--

# МАТЕМАТИКА

Циљ јесте да ученици усвоје елементарна математичка знања , да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања , у решавању разноврсних задатака из животне праксе , за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање као и да допринесе развоју менталних способности и свестрану личност ученика .

Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Стицање знања неопходних за разумевање квантитативних и просторних односа ;</li> <li>- стицање основне математичке културе ;</li> <li>- развијање радних , етичких, и естетских навика ,</li> <li>- обука у коришћењу разноврсних извора знања ;</li> <li>- разумевање садржаја природних наука ;</li> <li>- изграђивање позитивних особина личности ;</li> <li>- стицање способности изражавања математичким језиком ;</li> <li>- усвајање основних чињеница о скуповима, релацијама и пресликавању ;</li> <li>- упознавање најважнијих геометријских фигура и њихових односа ;</li> <li>- прецизност у мерењу .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-Скуп природних бројева ;</li> <li>- писање и читање природних бројева у декадном систему ;</li> <li>- бројевна полуправа ,</li> <li>- разломци облика <math>a/b</math> (<math>a &lt; b</math> и <math>b \neq 0</math>) ;</li> <li>- рачунске операције у скупу природних бројева и њихова основна својства (изражена формулом ) ;</li> <li>- зависнос разлике и производа од чланова ;</li> <li>- изрази са више операција ;</li> <li>- једначине и неједначине раније упознатих облика ,</li> <li>- решавање текстуалних задатака ;</li> <li>- мерење и мере ,</li> <li>- мере за површину ;</li> <li>- површина ;</li> <li>- површина правоугаоника и квадрата , површина коцке и квадра .</li> </ul>	<p><b>СКУП ПРИРОДНИХ БРОЈЕВА</b></p> <p>1MA.1.1.1 1MA.1.1.2. 1MA.1.1.3. 1MA.1.1.4. 1MA.1.1.5. 1MA.1.3.1. 1MA.1.3.2. 1MA.2.3.1. 1MA.2.3.2. 1MA.2.1.1. 1MA.2.1.2. 1MA.2.1.3. 1MA.2.1.4. 1MA.2.1.5. 1MA.3.1.1. 1MA.3.1.2. 1MA.3.1.3. 1MA.3.1.4. 1MA.3.1.5. 1MA.3.3.1. 1MA.3.3.2.</p> <p><b>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ</b></p> <p>1MA.1.4.1. 1MA.1.4.2. 1MA.1.4.3. 1MA.1.4.4. 1MA.2.4.1. 1MA.2.4.2. 1MA.2.4.3. 1MA.2.4.4. 1MA.2.4.5. 1MA.3.4.1. 1MA.3.4.2 1MA.3.4.3.</p> <p><b>ПОВРШИНА</b></p> <p>1MA.1.2.4. 1MA.2.2.5. 1MA.2.2.6. 1MA.3.2.1. 1MA.3.2.3. 1MA.3.2.4.</p> <p><b>ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ И ЊИХОВЕ ИСПРАВКЕ</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Читамао , записујемо и упоређујемо природне бројеве ;</li> <li>- придружујемо бројевима тачке на бројевној полуправи ;</li> <li>- читамо и састављамо изразе са више операција и израчунавамо вредност ;</li> <li>- вршимо 4 рачунске операције ;</li> <li>- уочавамо зависност између резултата и компонената рачунских операција ;</li> <li>- читамао и пишемо разломке ;</li> <li>- решавамо једначине и неједначине упознатих облика ;</li> <li>- проверавамо тачност извршене рачунске рачунске операције ;</li> <li>- решавамо текстуалне задатке ;</li> <li>- израчунавамо површину квадрата , правоугаоника , коцке, и квадрата ;</li> <li>- коректно записујемо решењезадатка ;</li> <li>- користимо уџбеник .</li> </ul>	<p>132 ( 50 + 82 )</p> <p>10 ( 4 + 6 )</p> <p>30 ( 12 + 18 )</p> <p>8 ( 4 + 4 )</p>



Предмет:	Циљ:			
ВЕРСКА НАСТАВА		Циљ наставе православног катихизиса (веронауке ) у четвртом разреду јесте да ученици стекну знање о томе да постојање света има свој циљ . Тај циљ је есхатолошка као литургијска заједница , јединство свих створених бића међу собом и с Богом , преко Богочовека Исуса Христа .		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Да изгради свест да Бог општи са светом кроз Христа;</li> <li>- да је Христос корпоративна личност ;</li> <li>- да запази да у Цркви нико не може постојати сам за себе , без заједнице са свима;</li> <li>- да стекне појам о бићу као заједници ;</li> <li>- да схвати да је извор сваког греха егоизам , индивидуализам .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Због кога је Бог створио свет . Црква је конкретна литургијска заједница .</li> <li>- Литургија је заједница многих људи и природе с Богом оцем преко једног човека Христа . Структура литургије (епископ, свештеници , ђакони и народ) .</li> <li>- Црква као икона будућег царства . Одбијање првог човека Адама да сједини створену природу с Богом , односно да сарађује на остварењу Божијег плана освету (човеков пад и последице тога – првородни грех ) .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Циљ и начин остваривања је да ученик стекне знање о томе да постојање света има свој циљ ;</li> <li>- да се истина света смешта у есхатан као заједницу свих створених бића с Богом Оцем преко Христа и да је она мерило свих историјских догађаја у којима суделује Бог .</li> <li>- да је Литургија икона Царства Божијег које ће се тек у будућности остварити ;</li> <li>- да су Бог и човек у Христу , односно у Литургији неодвојиви .</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Да ученици постану чланови Литургијске заједнице ;</li> <li>- упознавање ученика са историјским настанком празника и садржајем догађаја који се славе ;</li> <li>- о садржају Васкршњег поста ;</li> <li>- личност светитеља кога ученици славе ;</li> <li>- посебну пажњу посветити Србима , Светитељима , Светом Сави , Симеону , Видовдану .</li> </ul>	<p>36 1 час нед.</p>
--	---	--	---	--------------------------

Предмет:	Циљ:
<b>ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ</b>	Подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика . Предмет треба да пружи могућност ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања и да изграде сазнања, умења , способности и вредности неопходне за формирање аутономне , комплетне , одговорне и креативне личности , отворене за договор и сарадњу .

Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Познавање дечјих и људских права и Конвенције о правима детета ;</li> <li>- разумевање и препознавање појма идентитета ;</li> <li>- разумевање појма одговорности ;</li> <li>- различитост култура ;</li> <li>- једнакост ;</li> <li>- право и правда ;</li> <li>- мир , сигурност и стабилност ;</li> <li>- демократија ;</li> <li>- примена појмова ;</li> <li>- критичко мишљење ;</li> <li>- јасно исказивање личних ставова ;</li> <li>- саосећајна комуникација ;</li> <li>- истраживање ;</li> <li>- тимски рад ;</li> <li>- ненасилно решавање сукоба ;</li> <li>- руковођење и учешће ;</li> <li>- приврженост демократији , мирољубивости , заштити права .</li> </ul>	<p>ПРВА ТЕМА : Подстицање групног рада , договарања и сарадње са вршњацима и одраслима ;</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Искуствено учење ;</li> <li>- метода партиципације и интеракције ;</li> <li>- метода рефлексije ;</li> <li>- истраживачке методе (пројекти , анализе случаја ) ;</li> <li>- интерактивне методе (дискусија , расправа , преговарање , дијалог , интервју .... ) ;</li> <li>- симулацијске методе (игра улога , симулирање доношења одлука ... ) ;</li> <li>- игровне методе (драматизација , игре улога из прича , игре опуштања ) ;</li> <li>- стваралачке методе (олуја идеја , израда новина , писање писама , обраћање локалној управи , израда плаката ).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Рад у пару ;</li> <li>- рад у групи ;</li> <li>- размена у великој групи – одељењу ;</li> <li>- рад целог разреда ;</li> <li>- индивидуални рад .</li> </ul>	2
	<p>ДРУГА ТЕМА : Дечја права су универзална , једнака за све ;</p>			8
	<p>ТРЕЋА ТЕМА : Заједно стварамао демократску атмосферу у нашем разреду , школи ;</p>			10
	<p>ЧЕТВРТА ТЕМА : Живим демократију , демократска акција ;</p>			11
	<p>ПЕТА ТЕМА : Људско биће је део целог света – развијање еколошке свести ;</p>			3
	<p>ШЕСТА ТЕМА : Евалуација</p>			2

**ПРЕДМЕТ: МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ**  
**РОМСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ**

Позивамо се на Правилник о наставном програму за четври разред основног васпитања и образовања(Сл. Гласник РС-просветни гласник,1/2005,2/09,7/10)

Предмет : ***НАРОДНА ТРАДИЦИЈА***

Циљ	Оперативни задаци	Садржаји програма	Број часова и време реализације
-----	-------------------	-------------------	---------------------------------------

<p>- Остварити директно увођење ученика у активности редитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традицијске културе свог народа у ужем и ширем окружењу.</p>	<p>- упознавање са основним фолклорним текстовима ( бајке, легенде, песме, пословице);</p> <p>- упознавање са дечијим фолклором ( успаванке, игре, разбројалице);</p> <p>- усвајање елементарних знања о носећим настраним мотивима кроз познавање основних разлика између градског и сеоског начина живота, сезонских радова, обичајно – обредних радњи везаних за те празнике.</p>	<p><b>1. ПИТАЈ СВОЈУ БАКУ</b></p> <p><b>2. РАДОВИ И ПРАЗНИЦИ</b></p> <p><b>3. ЗИМСКИ ХЛЕБОВИ И ПРОЛЕЋНО БИЉЕ</b></p>	<p>8 часова</p> <p>14 часова</p> <p>14 часова</p>
---	--	--	---

Предмет : ***НАРОДНА ТРАДИЦИЈА***

Начин остваривања програма	Врсте активности
<ul style="list-style-type: none"> <li>- изостанак теоријске наставе на млађем узрасту, у шта спадају и сви покушаји потпуне или делимичне реконструкције локалних или општих обичаја и обреда;</li> <li>- предмет схватити као интердисциплинарно средство за лакше савлађивање нових и непознатих чињеница ( уз помоћ блиских и познатих );</li> <li>- кроз савладавање декоративних елемената обичаја и обреда везаних за верске и сезонске фолклорне празнике;</li> <li>- у сагласности са предметом у оквиру којег се одвија настава такође мора имати два основна вида: практични и теоријски;</li> <li>- практични вид подразумева активан додир са објектима који чине материјалну компоненту традицијске културе, било да се они израђују према постојећем моделу, било дасе са њима упознаје у аутентичном амбијенту;</li> <li>- теоријска настава даје тумачење одређене обичајно – обредне праксе, поставља је у јасно дефинисан контекст и приказује њен историјски развој ( тамо где је могуће );</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- разговор;</li> <li>- драматизација;</li> <li>- истраживање;</li> <li>- цртање и сликање;</li> <li>- израда икебана;</li> <li>- играње уз музику;</li> <li>- мешање хлеба,</li> <li>- фарбање јаја;</li> <li>- прикупљање биља,...</li> </ul>

**Предмет :физичко васпитање**

Предмет:	Циљ:			
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ		Разноврсним и систематским моторичким активностима допринети интегралном развоју личности ученика , развоју моторичких умења , навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада .		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Подстицање раста , развоја и утицање на правилно држање тела ;</li> <li>- развој и усавршавање моторичких способности ;</li> <li>- стицање моторичких умења и стицање теоријских знања ;</li> <li>- формирање моторно – вољних карактеристика личности ;</li> <li>- оспособљавање ученика да стечена знања користе у свакодневним условима ;</li> <li>- стицање и развијање свести о потреби чувања здравља и заштите природе ;</li> <li>- усмерени развој моторичких способности .</li> </ul>	АТЛЕТИКА	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Утврђивање стања ;</li> <li>- одређивање радних задатака за појединце и групе ученика ;</li> <li>- утврђивање средстава и метода за остваривање радних задатака ;</li> <li>- остваривање васпитних задатака ;</li> <li>- праћење и вредновање ефеката рада ;</li> <li>- оцењивање ;</li> <li>- излет ;</li> <li>- крос ;</li> <li>- слободне активности ;</li> <li>- дани спорта ;</li> <li>- корективно – педагошки рад .</li> </ul>	- Брзо трчање , спринт ;	15
	ВЕЖБЕ НА ТЛУ И СПРАВАМА		- интервални рад ;	25
	РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И НАРОДНИ ПЛЕС		- скок увис , удаљ ;	
	ОСНОВИ СПОРТСКИХ ИГАРА		- бацање , штафетно трчање ;	
	АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ		- прескок ;	10
	ОБАВЕЗНИ ПРОГРАМ – ИЗАБРАНЕ СПОРТСКЕ ГРАНЕ		- колут , став на шакама , мост , вага ;	
			- двовисински разбој ;	20
			- греда , вратила , кругови , коњ са хватаљкама ;	
			- вежбе равнотеже ;	2
			- орети скокови , вијача , лопта ;	
			- обруч , плесови ;	36
			- рукомет , кошарка , одбојка , фудбал ;	
			- крос .	



# **5.ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА**  
**V, VI, VII и VIII**

**разред**

**за период од школске  
2018/2019.**

**до школске 2021/2022. године**

# **СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

## **Сврха програма образовања**

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и доприноси демократском, економском и културном развоју друштва.

## **Циљеви и задаци програма образовања су:**

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;

- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорност

## 5.1. НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Други циклус основног образовања и васпитања (V – VIII разред)

А. Обавезни наставни предмети	Пети разред		Шести Разред		Седми разред		Осми разред	
	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
Српски језик	5	180	4	144	4	144	4	136
Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	68
Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
Физика	-	-	2	72	2	72	2	68
Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
Хемија	-	-	-	-	2	72	2	68
Техничко и информатичко обр.					2	72	2	68
Техника и технологија	2	72	2	72				
Физичко васпитање					2	72	2	68
Физичко и здравствено васпитање	2	72	2	72				
Информатика	1	36	1	36				
У К У П Н О: А	23	828	24	864	26	936	26	884
Б. Обавезни изборни наставни предмети								
Верска наст./ Грађ. васпитање	1	36	1	36	1	36	1	34

Страни језик – италијанскијезик			2	72	2	72	2	68
Немачки језик	2	72						
Физичко васпитање – Изабрани спорт					1	36	1	34
<b>У К У П Н О: Б</b>	<b>3</b>	<b>108</b>	<b>4</b>	<b>144</b>	<b>4</b>	<b>144</b>	<b>4</b>	<b>136</b>
В. Изборни наставни предмети								
Информатика и рачунарство					1	36	1	34
Цртање, сликање и вајање	1	36	1	36				
Хор и оркестар	1	36	1	36				
Народна традиција	1	36	1	36			-	-
<b>У К У П Н О: В</b>	<b>2</b>	<b>72</b>	<b>2</b>	<b>72</b>	<b>1</b>	<b>36</b>	<b>1</b>	<b>34</b>
Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	34
Додатни рад	1	36	1	36	1	36	1	34
Час одељ. старешине	1	36	1	36	1	36	1	34
Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	34-68
Екскурзија	До 2 дана годишње		До 2 дана Годишње		До 2 дана годишње		До 3 дана годишње	

<sup>3</sup> Ученик бира један од понуђених наставних предмета и изучава га до краја другог циклуса.

<sup>4</sup> Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га *до краја другог циклуса*

<sup>5</sup> Ученик бира спортску грану са листе коју нуди школа на *почетку школске године*

<sup>6</sup> Школа је дужна да, поред обавезних изборних предмета са листе Б, понуди још најмање четири изборна предмета са листе В, за сваки разред, од којих ученик може да бира један предмет, према својим склоностима, *на почетку школске 2*

### 5.1.1. ПРОГРАМ ЗА V РАЗРЕД

## ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

## ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Назив предмета	<b>СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ</b>
Циљ	<b>Циљеви</b> наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.
Разред	<b>Пети</b>
Годишњи фонд часова	<b>180 часова</b>

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
	<ul style="list-style-type: none"><li>– разликује књижевни и некњижевни текст; упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности</li><li>– чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела</li><li>– чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова</li><li>– одреди род књижевног дела и књижевну врсту</li><li>– разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности</li><li>– разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији</li><li>– анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у стиху и у прози (делови фабуле – поглавље, епизода; стих); драмског дела (чин, сцена, појава)</li></ul>	
КЊИЖЕВНОСТ		<b>ЛИРИКА</b> <b>Лектира</b> <b>Књижевни термини</b> <b>и</b> <b>појмови</b>

ЈЕЗИК		<ul style="list-style-type: none"> <li>– разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца</li> <li>– разликује облике казивања</li> <li>– увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике</li> <li>– одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту</li> <li>– процени основни тон певања, приповедања или драмске радње (шаљив, ведар, тужан и сл.)</li> <li>– развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела</li> <li>– одреди тему и главне и споредне мотиве</li> </ul>	<b>ЕПИКА</b> <b>Лектира</b>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>– анализира узрочно-последично низање мотива</li> <li>– илуструје особине ликова примерима из текста</li> <li>– вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове</li> <li>– илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима</li> <li>– уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину</li> <li>– наведе примере личне добити од читања</li> <li>– напредује у стицању читалачких компетенција</li> <li>– упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст</li> </ul>	<b>ДРАМА</b> <b>Лектира</b> <b>Књижевни термини и појмови</b> .
			<b>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И</b> <b>ИНФОРМАТИВНИ</b> <b>ТЕКСТОВИ</b>
ЈЕЗИК	Граматика (морфологија, синтакса)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– разликује променљиве речи од непроменљивих</li> <li>– разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију</li> <li>– разликује основне функције и значења падежа</li> <li>– употребљава падежне облике у складу са нормом</li> <li>– употребљава глаголске облике у складу са нормом</li> <li>– разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима)</li> </ul>	<b>ДОМАЋА ЛЕКТИРА:</b> <b>Допунски избор лектире</b> .
	Правопис	<ul style="list-style-type: none"> <li>– доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова</li> <li>– користи правопис (школско издање)</li> </ul>	

## Ортоеџија

- правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице
- говори јасно поштујући књижевнојезичку норму
- течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове
- користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог
- издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)
- саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште
- проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту
- напамет говори одабране књижевне текстове или одломке

## ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

## КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Страни језик

Историја

Музичка култура

Ликовна култура

Верска настава

Грађанско васпитање

## УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Наставни програм предмета Српски језик и књижевност чине три предметне области: Књижевност, Језик и Језичка култура. Препоручена дистрибуција часова по предметним областима је следећа: Књижевност – 70 часова, Језик – 70 часова и Језичка култура – 40 часова. Све три области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима.

Наставни програм српског језика и књижевности заснован је на исходима, односно на процесу учења и ученичким постигнућима. Исходи представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности које ученик гради, проширује и продубљује кроз све три предметне области овог предмета.

## 1.. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставни програм оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника јесте да дати програм прилагоди, имајући у виду: састав одељења и карактеристике ученика; уџбенике и друге наставне материјале које ће користити; техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже; ресурсе, могућности, као и потребе локалне средине у којој се школа налази. 2.. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

## КЊИЖЕВНОСТ

Окосницу програма књижевности чине текстови из лектире. Лектира је разврстана по књижевним родовима – лирика, епика, драма и обogaћена избором нефикционалних, научнопопуларних и информативних текстова. Обавезни део лектире састоји се, углавном, од дела која припадају основном националном корпусу, али је обogaћен савременим, актуелним делима. Избор дела је у највећој мери заснован на принципу прилагођености узрасту.

## ЈЕЗИК

У настави језика ученици се оспособљавају за правилну усмену и писану комуникацију стандардним (књижевним) српским језиком. Отуда захтеви у овом програму нису усмерени само на усвајање језичких правила и граматичке норме, већ и на разумевање њихове функције и правилну примену у усменом и писменом изражавању.

### Граматика

### Правопис

### Ортоепија

## ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Развијање језичке културе један је од најважнијих задатака наставе матерњег језика. Ова наставна област, иако је програмски конституисана као посебно подручје, мора се повезивати с обрадом књижевних текстова као репрезентативних образаца изражавања, а такође и са наставом граматике и правописа. Исто тако, обрада књижевног текста и рад на граматички и правопису књижевног језика мора укључивати и садржаје који доприносе неговању културе усменог и писменог изражавања.

## 3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији остваривања исхода, а започиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности.

Формативно вредновање је саставни део савременог приступа настави и подразумева процену знања, вештина, ставова и понашања, као и развијања одговарајуће компетенције током наставе и учења. Резултат оваквог вредновања даје повратну информацију и ученику и наставнику о томе које компетенције су усвојене, а које нису, као и о ефикасности одговарајућих метода које је наставник применио ради остваривања циља. Резултати формативног вредновања на крају наставног циклуса треба да буду исказани и бројчаном оценом.

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања, праћења и вредновања. Важно је да наставник, поред постигнућа ученика, континуирано прати и вреднује властити рад. Све што се покаже добрим и ефикасним, наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а оно што буде процењено као недовољно делотворно, требало би унапредити.



Ред. број	Наставна тема/целина	Увод	Обрада	Понављање, вежбање	Систематизација	Евалуација, самоевалуац.	Укупно	Стандарди
1	ГРАМАТИКА	1	32	14	1	8	<b>56</b>	CJ.1.3.5 CJ.1.3.8. CJ.1.3.9. CJ.1.3.16 CJ.2.3.3. CJ.2.3.7 CJ.2.3.8. CJ.3.3.1. CJ.3.3.6.
2	КЊИЖЕВНОСТ	1	50	16	1	4	<b>71</b>	CJ.1.2.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.6. CJ.1.3.21 CJ.1.4.1. CJ.1.4.7. CJ.2.1.5. CJ.2.1.7. CJ.2.4.6. CJ.2.4.8 CJ.2.4.9. CJ.3.1.2. CJ.3.1.2. CJ.3.4.1 CJ.3.4.4
3	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА			31	1	5	<b>42</b>	CJ.1.2.1 CJ.1.1.2. CJ.1.2.4. CJ.1.2.9. CJ.2.2.3. CJ.2.1.5. CJ.3.2.1. CJ.3.2.4
4	ПРАВОПИС		3	7	1		<b>11</b>	CJ.1.2.1. CJ.1.2.7. CJ.2.2.3. CJ.2.3.11. CJ.3.2.1 CJ.3.2.4.
5	ОРТОЕПИЈА			4				CJ.1.1.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.6. CJ.2.1.1. CJ.2.1.4. CJ.3.1.1. CJ.3.1.2.
Свега		<b>2</b>	<b>85</b>	<b>72</b>	<b>4</b>	<b>17</b>	<b>180</b>	

Naziv predmeta	<b>СТРАНИ ЈЕЗИК</b>
Cilj	<b>Cilj</b> nastave i učenja stranog jezika je da se učenik usvajanjem funkcionalnih znanja o jezičkom sistemu i kulturi i razvijanjem strategija učenja stranog jezika osposobi za osnovnu pismenu i usmenu komunikaciju i stekne pozitivan odnos prema drugim jezicima i kulturama, kao i prema sopstvenom jeziku i kulturnom nasleđu.
Razred	<b>V</b>
Godišnji fond časova	<b>72 časa</b>

## ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

OBLAST/TEMA Komunikativne funkcije	ISHODI	SADRŽAJI
Pozdravljanje i predstavljanje sebe i drugih i traženje/davanje osnovnih informacija o sebi i drugima u širem društvenom kontekstu	<p>Po završenoj temi/oblasti učenik će biti u stanju da u usmenoj i pisanoj komunikaciji:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– razume kraće tekstove koji se odnose na pozdravljanje, predstavljanje i traženje/davanje informacija lične prirode;</li> <li>– pozdravi i otpozdravi, predstavi sebe i drugog koristeći jednostavna jezička sredstva;</li> <li>– postavi i odgovori na jednostavnija pitanja lične prirode;</li> <li>– u nekoliko vezanih iskaza saopšti informacije o sebi i drugima;</li> </ul>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje kraćih, jednostavnijih tekstova koji se odnose na date komunikativne situacije (dijalozi, narativni tekstovi, formulari i sl.); reagovanje na usmeni ili pisani impuls sagovornika (nastavnika, vršnjaka i sl.) i iniciranje komunikacije; usmeno i pisano davanje informacija o sebi i traženje i davanje informacija o drugima (SMS, imejl, formulari, članske karte, opis fotografije i sl.).</p>
Opisivanje karakteristika živih bića, predmeta, pojava i mesta	<ul style="list-style-type: none"> <li>– razume jednostavniji opis osoba, biljaka, životinja, predmeta, pojava ili mesta;</li> <li>– uporedi i opiše karakteristike živih bića, predmeta, pojava i mesta, koristeći jednostavnija jezička sredstva;</li> </ul>	
Poziv i reagovanje na poziv za učešće u zajedničkoj aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> <li>– razume jednostavnije predloge i odgovori na njih;</li> <li>– uputi jednostavan predlog;</li> <li>– pruži odgovarajući izgovor ili odgovarajuće</li> </ul>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje jednostavnijih tekstova koji sadrže predloge;</p>

	opravdanje;	usmeno i pisano pregovaranje i dogovaranje oko predloga i učešća u zajedničkoj aktivnosti; pisanje pozivnice za proslavu/žurku ili imejla/SMS-a kojim se ugovara zajednička aktivnost; prihvatanje/odbijanje predloga, usmeno ili pisano, uz poštovanje osnovnih normi učtivosti i davanje odgovarajućeg opravdanja/izgovora.
Izražavanje molbi, zahteva, obaveštenja, izvinjenja, i zahvalnosti	<p>– razume i jednostavne molbe i zahteve i reaguje na njih;</p> <p>– uputi jednostavne molbe i zahteve;</p> <p>– zatraži i pruži kratko obaveštenje;</p> <p>– zahvali i izvine se na jednostavan način;</p> <p>– saopšti kratku poruku (telefonski razgovor, dijalog uživo, SMS, pismo, imejl) kojom se zahvaljuje;</p>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje jednostavnijih iskaza kojima se traži/nudi pomoć, usluga, obaveštenje ili se izražava želja, izvinjenje, zahvalnost; usmeno i pisano traženje i davanje obaveštenja, upućivanje molbe za pomoć/uslugu i reagovanje na nju, izražavanje želja, izvinjenja i zahvalnosti.</p>
Razumevanje i davanje uputstava	<p>– razume i sledi jednostavnija uputstva u vezi s uobičajenim situacijama iz svakodnevnog života (pravila igre, recept za pripremanje nekog jela i sl.) sa vizuelnom podrškom bez nje;</p> <p>– da jednostavna uputstva (npr. može da opiše kako se nešto koristi/pravi, napiše recept i sl.);</p>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje tekstova koji sadrže jednostavnija uputstva (npr. za kompjutersku ili običnu igru, upotrebu aparata, recept za pravljenje jela i sl.) sa vizuelnom podrškom i bez nje; usmeno i pisano davanje uputstava.</p>
Opisivanje i čestitanje praznika, rođendana i značajnih događaja, čestitanje na uspehu i izražavanje žaljenja	<p>– razume čestitku i odgovori na nju;</p> <p>– uputi prigodnu čestitku;</p> <p>– razume i, primenjujući jednostavnija jezička sredstva, opiše način proslave rođendana, praznika i važnih događaja;</p>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje jednostavnijih tekstova u kojima se opisuju i čestitaju praznici, rođendani i značajni događaji; opisivanje praznika, rođendana i značajnih događaja; reagovanje na upućenu čestitku u usmenom i pisanom obliku; upućivanje prigodnih čestitki u usmenom i pisanom obliku; izrada i prezentacija projekata u vezi sa proslavom praznika, rođendana i značajnih događaja.</p>
Opisivanje događaja i sposobnosti u sadašnjosti	<p>– razume jednostavnije tekstove u kojima se opisuju stalne, uobičajene i trenutne radnje i sposobnosti;</p> <p>– razmeni informacije koje se odnose na datu komunikativnu situaciju;</p> <p>– opiše stalne, uobičajene i trenutne događaje/aktivnosti i sposobnosti koristeći nekoliko vezanih iskaza;</p>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje opisa i razmenjivanje iskaza u vezi sa stalnim, uobičajenim i trenutnim događajima/aktivnostima i sposobnostima; usmeno i pisano opisivanje stalnih, uobičajenih i trenutnih događaja/aktivnosti i sposobnosti (razgovor uživo ili putem telefona, razglednica, SMS poruka, imejl i sl.).</p>
Opisivanje događaja i sposobnosti	– razume kraće tekstove u kojima se opisuju događaji i	<b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b>

u prošlosti	<p>sposobnosti u prošlosti;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– razmeni informacije u vezi sa događajima i sposobnostima u prošlosti;</li> <li>– opiše u nekoliko kraćih, vezanih iskaza događaj u prošlosti;</li> <li>– opiše neki istorijski događaj, istorijsku ličnost i sl.;</li> </ul>	<p>Slušanje i čitanje opisa i usmeno i pisano razmenjivanje iskaza u vezi sa događajima/aktivnostima i sposobnostima u prošlosti;</p> <p>usmeno i pisano opisivanje događaja/aktivnosti i sposobnosti u prošlosti;</p> <p>izrada i prezentacija</p> <p>projekata o istorijskim događajima, ličnostima i sl.</p>
Iskazivanje želja, planova i namera	<p>željama, planovima i namerama;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– saopšti šta on/ona ili neko drugi želi, planira, namerava;</li> </ul>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje kraćih tekstova u vezi sa željama, planovima i namerama; usmeno i pisano dogovaranje o željama, planovima i namerama (telefonski razgovor, razgovor uživo, SMS, imejl i sl.).</p>
Iskazivanje potreba, oseta i osećanja	<ul style="list-style-type: none"> <li>– razume i reaguje na svakodnevne izraze u vezi sa neposrednim i konkretnim potrebama, osetima i osećanjima;</li> <li>– izrazi, osnovne potrebe, osete i osećanja jednostavnijim jezičkim sredstvima;</li> </ul>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje iskaza u vezi sa potrebama, osetima i osećanjima; usmeno i pisano dogovaranje u vezi sa zadovoljavanjem potreba;</p> <p>predlaganje rešenja u vezi sa osetima i potrebama; usmeno i pisano iskazivanje, svojih osećanja i reagovanje na tuđa.</p> <p>.</p>
Iskazivanje prostornih odnosa i veličina	<ul style="list-style-type: none"> <li>– razume jednostavnija pitanja i odgovori na njih;</li> <li>– razume obaveštenja o prostoru i veličinama;</li> <li>– opiše specifičnije prostorne odnose i veličine jednostavnim, vezanim iskazima;</li> </ul>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje kraćih tekstova u vezi sa specifičnijim prostornim odnosima i veličinama; usmeno i pisano razmenjivanje informacija u vezi sa prostornim odnosima i veličinama; usmeno i pisano opisivanje prostornih odnosa i veličina.</p>
Iskazivanje vremena (hronološkog i meteorološkog)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– razume, traži i daje jednostavnija obaveštenja o hronološkom vremenu i meteorološkim prilikama u širem komunikativnom kontekstu;</li> <li>– opiše dnevni/nedeljni raspored aktivnosti;</li> <li>– opiše meteorološke prilike i klimatske uslove u svojoj zemlji i jednoj od zemalja ciljne kulture jednostavnim jezičkim sredstvima;</li> </ul>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje jednostavnijih tekstova u vezi sa hronološkim vremenom, meteorološkim prilikama i klimatskim uslovima;</p> <p>usmeno i pisano traženje i davanje informacija o vremenu dešavanja neke aktivnosti, meteorološkim prilikama i klimatskim uslovima u širem komunikativnom kontekstu; izrada i prezentacija projekata (npr. o časovnim zonama, upoređivanje klimatskih uslova u svojoj zemlji sa klimatskim uslovima jedne od zemalja ciljne kulture i sl.).</p>

Izricanje dozvola, zabrana, pravila ponašanja i obaveza	<ul style="list-style-type: none"> <li>– razume i reaguje na jednostavnije zabrane, svoje i tuđe obaveze;</li> <li>– razmeni jednostavnije informacije koje se odnose na zabrane i pravila ponašanja u školi i na javnom mestu (u prevoznom sredstvu, sportskom centru, bioskopu, zoološkom vrtu i sl.) kao i na svoje i tuđe obaveze;</li> <li>– predstavi pravila ponašanja, zabrane i listu svojih i tuđih obaveza koristeći odgovarajuća jezička sredstva;</li> </ul>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje iskaza u vezi sa zabranama, pravilima ponašanja i obavezama; postavljanje pitanja u vezi sa zabranama, pravilima ponašanja i obavezama i odgovaranje na njih; usmeno i pisano saopštavanje zabrana, pravila ponašanja i obaveza (npr. kreiranje postera sa pravilima ponašanja, spiska obaveza i sl.).</p>
Izražavanje pripadanja i posedovanja	<ul style="list-style-type: none"> <li>– razume i formuliše jednostavnije izraze koji se odnose na posedovanje i pripadnost;</li> <li>– pita i kaže šta neko ima/nema i čije je nešto;</li> </ul>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje jednostavnijih tekstova s iskazima u kojima se govori šta neko ima/nema ili čije je nešto; postavljanje pitanja u vezi sa datom komunikativnom situacijom i odgovaranje na njih.</p> <p>Is this your dog? No, it's Steve's dog. Whose house is this? It's Jane and Sally's house. They're Jane's and Sally's bags. These are the children's toys. That's my parents' car. This is my blanket. This blanket is mine. This isn't your card. It's hers. I've got/I have a ruler. Have you got/Do you have a pen? Sally hasn't got/doesn't have an umbrella.</p>
Izražavanje interesovanja, dopadanja i nedopadanja	<ul style="list-style-type: none"> <li>– razume i reaguje na jednostavnije iskaze koji se odnose na opisivanje interesovanja, hobija i izražavanje dopadanja i nedopadanja;</li> <li>– opiše svoja i tuđa interesovanja i hobije i izrazi dopadanje i nedopadanje uz jednostavno obrazloženje;</li> </ul>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje jednostavnijih tekstova u vezi sa nečijim interesovanjima, hobijima i stvarima koje voli/ne voli, koje mu/joj se sviđaju/ne sviđaju; razmena informacija o svojim i tuđim interesovanjima, hobijima, dopadanju i nedopadanju (telefonski razgovor, intervju, običan razgovor sa prijateljima u školi i sl.); usmeno i pisano opisivanje interesovanja, dopadanja i nedopadanja (pisanje imejla o ličnim interesovanjima, hobijima, dopadanju i nedopadanju, liste stvari koje mu/joj se sviđaju/ne sviđaju i sl.); istraživačke projektne aktivnosti (npr. koliki broj učenika u odeljenju voli/ne voli plivanje, skijanje, tenis i sl.) grafičko prikazivanje i tumačenje rezultata.</p>
Izražavanje mišljenja (slaganja i neslaganja)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– razume i formuliše jednostavnije iskaze kojima se traži mišljenje, izražava slaganje/neslaganje;</li> </ul>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje jednostavnijih tekstova u vezi sa traženjem mišljenja i izražavanjem slaganja/neslaganja; usmeno i pisano traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja.</p>

Izražavanje količine, brojeva i cena	<ul style="list-style-type: none"> <li>– razume jednostavnije izraze koji se odnose na količinu nečega;</li> <li>– pita i kaže koliko nečega ima/nema, koristeći jednostavnija jezička sredstva;</li> <li>– na jednostavan način zatraži artikle u prodavnici jednostavnim izrazima za količinu, naruči jelo i/ili piće u restoranu i pita/kaže/izračuna koliko nešto košta;</li> <li>– sastavi spisak za kupovinu – namirnice i količina namirnica (dve vekne hleba, paket testenine, tri konzerve tunjevine i sl.);</li> <li>– izrazi količinu u merama – 100 gr šećera, 300 gr brašna i sl.</li> </ul>	<p><b>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</b></p> <p>Slušanje i čitanje jednostavnijih tekstova koji govore o količini nečega; postavljanje pitanja u vezi s količinom i odgovaranje na njih, usmeno i pisano; slušanje i čitanje tekstova na teme porudžbine u restoranu, kupovine, igranje uloga (u restoranu, u prodavnici, u kuhinji...); pisanje spiska za kupovinu; zapisivanje i računanje cena.</p>
--------------------------------------	---	---

## УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

### 1.. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставни програм оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује програм према потребама конкретног одељења имајући у виду састав одељења и карактеристике ученика, уџбенике и друге наставне материјале, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, као и ресурсе и могућности локалне средине у којој се школа налази

### 2.. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Комуникативна настава **језик** сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. **Технике/активности**

Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).

Мануелне активности (израда паноя, презентација, зидних новина, постера и сл.).

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).

Игре примерене узрасту.

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).

Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова.

Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, из Разумевање писаног језика:

Писмено изражавање:

## СТРАТЕГИЈЕ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ ЈЕЗИЧКИХ ВЕШТИНА

Слушање

Читање

Писање

Говор

Социокултурна компетенција и медијација

### 3.. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Назив предмета	<b>ЛИКОВНА КУЛТУРА</b>
Циљ	<b>Циљ</b> наставе и учења ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.
Разред	<b>Пети</b>
Годишњи фонд часова	<b>72 часа</b>

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
РИТАМ	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"><li>– опише ритам који уочава у природи, окружењу и уметничким делима;</li><li>– пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте ритма;</li><li>– гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером;</li><li>– користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма;</li></ul>	Поступци за безбедно и одговорно коришћење и одржавање прибора и радне површине; Материјал из природе, вештачки материјал, материјал за рециклажу, рециклирани материјал, импровизовани прибор, школски прибор и материјал, професионални прибор; Ритам у природи (смена дана и обданице, смена

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– разматра, у групи, како је учио/ла о визуелном ритму и где та знања може применити;</li> <li>– направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала;</li> <li>– искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност;</li> </ul>	<p>годишњих доба, таласи, падавине...); Ритам у простору (распоред тродимензионалних облика у природи, урбаним срединама и у ближем окружењу ученика). Ритам у структури (грађи) облика. Ритам у текстури природних и вештачких материјала;</p> <p>Врсте ритма.</p> <p>Ритам као принцип компоновања у делима ликовних уметности. Ритам у другим врстама уметности.</p> <p>Примена визуелног ритма у свакодневном животу;</p> <p>Различити ритмови као подстицај за стваралачки рад – звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, плес...;</p> <p><b>Уметничко наслеђе</b> – значај праисторијског наслеђа на простору Србије и у свету.</p>
ЛИНИЈА	<ul style="list-style-type: none"> <li>– опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима;</li> <li>– пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија;</li> <li>– гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала;</li> <li>– користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа;</li> <li>– црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог;</li> <li>– разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују;</li> <li>– искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности;</li> <li>– пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима;</li> <li>– гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад;</li> <li>– наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон;</li> <li>– обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним</li> </ul>	<p><b>Уметничко наслеђе</b> – значај наслеђа првих цивилизација.</p>
ОБЛИК	<ul style="list-style-type: none"> <li>– обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним</li> </ul>	<p><b>Уметничко наслеђе</b> – наслеђе етно културе. Значајни римски споменици на тлу Србије.</p>



## ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ

- материјалом и поступком;
- преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност;
- комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену;
- објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе;
- разматра, у групи, како је учио/ла о облицима и где та знања примењује;
- искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно;
- пореди различите начине комуницирања од праисторије до данас;
- обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму, линији, облику и материјалу;
- изрази исту поруку писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом;
- тумачи једноставне визуелне информације;
- објасни зашто је наслеђе културе важно.

**Уметничко наслеђе** – значај наслеђа за туризам и за познавање сопственог порекла.

## КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Сви предмети

## УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

### 1.. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући у виду специфичност наставног предмета ликовна култура, програм је оријентисан на процес (учења) и на исходе. Под учењем се подразумевају сва дешавања на часу која воде ка стицању функционалних знања и умења и развијању способности, навика и вредносних ставова, а који омогућавају целовит развој ученика и припремају их за живот у савременом свету.

Часови се одржавају у специјализованој учионици (кабинету намењеном настави предмета ликовна култура, информатика и рачунарство, техника и технологија или другог наставног предмета, а у зависности од опреме која је потребна за реализацију часа), учионици опште намене, простору школе, установама културе, локалном окружењу... Место реализације часова одређује се у складу са могућностима и потребама школе и локалне заједнице, као и са планираним начином реализације часа или наставне јединице.

Садржаји програма од петог до осмог разреда нису промењени, већ су организовани у четири тематске целине и допуњени.. Оваква организација садржаја омогућава и коришћење постојећих уџбеника, без потребе за реорганизацијом или допуном њихових садржаја (кључни садржаји су обрађени у свим одобреним уџбеницима).

Исходи теме су искази о томе за шта је сваки ученик (у мањој или већој мери) оспособљен по завршетку учења теме. Исходе тема не треба изједначавати са исходима задатака, активности или наставне јединице, који се дефинишу прецизније (уобичајено их дефинише наставник како би могао лакше да процењује и прилагођава сопствену праксу). Један исход задатка достиже се по завршетку једног задатка/активности. Један исход теме достиже се

по завршетку више разноврсних активности, односно тек по завршетку теме. Приликом планирања активности и задатака пожељно је да сваки води ка достизању више од једног исхода теме.

## 2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм није организован по предметним областима, јер није пожељно, а често ни могуће, одвојено изучавати садржаје различитих предметних области (ни стандарди постигнућа за крај школовања нису организовани по предметним областима).

### Развој ученика

#### Креативност

#### Опажање.

#### Ликовне технике и материјал

#### Теорија обликовања

#### Медијска писменост и комуникација

#### Уметничко наслеђе

## 3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Оцењивање се врши према Правилнику о оцењивању.

Процењивање напредовања ученика и оствареност исхода врши се такозваном алтернативном (или аутентичном) методом, која се и до сада користила у пракси.

Назив предмета	<b>МУЗИЧКА КУЛТУРА</b>	
Циљ	<b>Циљ</b> наставе и учења музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.	
Разред	<b>Пети</b>	
Годишњи фонд часова	<b>72 часа</b>	
<b>ОБЛАСТ/ТЕМА</b>	<b>ИСХОДИ</b>	<b>САДРЖАЈИ</b>
<b>ЧОВЕК И МУЗИКА</b>	У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да:	
	– наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу; – објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања;	Човек у праисторији Улога музике у првобитном друштву; Елементи музичког тока: покрет, ритам (ритам као основа ритуала), коло/групни плес;

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека;</li> <li>– реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма;</li> <li>– идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и сл.);</li> </ul>	<p>Најстарија фолклорна музичка традиција у Србији и светске баштине.</p> <p>Човек Антике</p> <p>Божанска природа музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– митолошка свест античког човека;</li> <li>– музички атрибути богова;</li> <li>– музика и држава.</li> </ul> <p>Музика у храму и музика на двору;</p> <p>Примери различитих инструмената и музичких облика у античким цивилизацијама;</p> <p>Улога и место музике у античким цивилизацијама: Индија, Сумер/Вавилон, Кина, Египат, Грчка, Рим;</p> <p>Појава првих нотација, пентатоника;</p>
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	<ul style="list-style-type: none"> <li>– класификује инструменте по начину настанка звука;</li> <li>– опише основне карактеристике удараљки;</li> <li>– препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи;</li> <li>– користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација);</li> <li>– изражава се покретима за време слушања музике;</li> <li>– вербализује свој доживљај музике;</li> <li>– идентификује ефекте којима</li> </ul> <p>различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања;</p>	<p>Најстарији инструменти: тело, удараљке, дувачки, жичани;</p>
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<ul style="list-style-type: none"> <li>– анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте;</li> <li>– илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...);</li> <li>– критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље;</li> <li>– понаша се у складу са правилима музичког бонтона;</li> <li>– користи могућности ИКТ-а за слушање музике;</li> </ul>	<p>Елементи музичке изражајности – темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената;</p> <p>Слушање вокалних, вокално-инструменталних и кратких инструменталних композиција, домаћих и страних композитора;</p> <p>Слушање дела најстарије фолклорне традиције српског и других народа;</p> <p>Слушање народних и уметничких дела</p>

ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Певање	<ul style="list-style-type: none"> <li>– пева и свира самостално и у групи;</li> <li>– примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација);</li> <li>– кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику;</li> <li>– користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције;</li> </ul>	Певање песама по слуху самостално и у групи;
	Свирање	<ul style="list-style-type: none"> <li>– исказе своја осећања у току извођења музике;</li> <li>– примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;</li> <li>– учествује у школским приредбама и манифестацијама;</li> <li>– користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...);</li> </ul>	<p>Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима;</p> <p>Свирање дечјих, народних и уметничких композиција из нотног текста;</p> <p>Извођење дечијих, народних и уметничких игара;</p> <p>Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација на инструментима или покретом;</p>
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО		<ul style="list-style-type: none"> <li>– користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет;</li> <li>– изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина;</li> <li>– комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом;</li> <li>– учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката;</li> <li>– користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво.</li> </ul>	<p>Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука;</p> <p>Креирање покрета уз музику коју ученици изводе;</p> <p>Осмишљавање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива;</p> <p>Импровизација мелодије на задати текст;</p> <p>Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима;</p> <p>Израда једноставних музичких инструмената;</p> <p>Реконструкција музичких догађаја у стилу старих цивилизација.</p>

## КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Српски језик и књижевност

Матерњи језик

Историја

Страни језици

Математика

Биологија

Географија  
Ликовна култура  
Физичко и здравствено васпитање  
Информатика и рачунарство  
Верска настава  
Грађанско васпитање

## **УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА**

Настава је усмерена на остваривање исхода и даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир.

Искуствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике, лично музичко изражавање ученика и музичко стваралаштво у оквиру којих ученик користи теоријска знања као средства за партиципацију у музици. У том смислу основни методски приступ је од звука ка теорији.

Исходи по холистичком принципу обухватају различите сфере феномена музике и заједно рефлектују музичко биће у нама, те као такви јесу остварљиви за сваког ученика. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

### **1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА**

Наставни програм оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује овај дати програм потребама конкретног одељења имајући у виду: састав одељења и карактеристике ученика; уџбенике и друге наставне материјале које ће користити; техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже; ресурсе, могућности, као и потребе

### **2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА**

Настава музичке културе остварује се кроз следеће области:

- Човек и музика,
- Музички инструменти,
- Слушање музике,
- Извођење музике,
- Музичко стваралаштво.

#### **ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ**

**Певање**

**Свирање**

**Народне песме и игре**

**Дечје песме**

**Свирање на Орфовим инструментима**

**МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО**

- музичка питања и одговоре,
- компоновање мелодије на задати текст,
- састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива,
- импровизација игре/покрета на одређену музику,
- илустрацију доживљаја музике,
- израду музичких инструмената (функционалних или нефункционалних),
- музичко-истраживачки рад,
- осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката,
- осмишљавање музичких квизова,
- осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација,
- креативну употребу мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сликовни материјал, мобилни телефони...

Уколико има могућности, могу се осмислити и реализовати тематски пројекти на нивоу одељења или разреда (племенска музика, музика на двору, у храму, пригодна музика...).

### 3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Настава музичке културе подразумева учешће свих ученика, а не само оних који имају музичке предиспозиције. Тако се у настави музичке културе за исте васпитно-образовне задатке могу добити различите оцене, као и за различите резултате исте оцене, због тога што се конкретни резултати упоређују са индивидуалним ученичким могућностима.

Начин провере и оцена треба да подстичу ученика да напредује и активно учествује у свим видовима музичких активности. У зависности од области и теме, постигнућа ученика се могу оценити усменом провером, краћим писаним проверама (до 15 минута) и проценом практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања.

У процесу вредновања резултата учења наставник треба да буде фокусиран на ученичку мотивацију и ставове у односу на извођење и стваралаштво, способност концентрације, квалитета перцепције и начин размишљања приликом слушања, као и примену тероетског знања у музицирању.

Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања у вези са тим шта ученик осећа као препреке (вољне и невољне) у свом развоју, као и на које начине се, из ученикове перспективе, оне могу пребродити.

Када је у питању вредновање области Музичко стваралаштво, оно треба вредновати у смислу стваралачког ангажовања ученика, а не према квалитету насталог дела, јер су и најскромније музичке импровизације, креативно размишљање и стварање, педагошки оправдане.

#### СКУПНО ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ

##### ХОР

Свака основна школа је обавезна да организује рад хорова.

##### ОРКЕСТАР

Оркестар је инструментални састав од најмање 10 извођача који свирају у најмање три самосталне деонице. У зависности од услова које школа има, могу се образовати оркестри блок флаута, тамбурица, гудачког састава, хармоника, мандолина као и мешовити оркестри.

Рад наставника са оркестром улази као редовна настава (3 часа недељно, 108 часова годишње) у недељни фонд часова наставника музичке културе, а ученицима је део радне обавезе.

## ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

У зависности од афинитета, креативних способности или извођачких могућности ученика рад се може организовати кроз следеће активности:

- солистичко певање,
- групе певача,
- „Мала школа инструмента” (клавир, гитара, тамбуре...),
- групе инструмената,
- млади композитори,
- млади етномузиколози (прикупљање мало познатих или готово заборављених песама средине у којој живе),
- музичко-креативне радионице (прављење музичких инструмената, илустрације везане за наставу музичке културе и школске музичке догађаје, ажурирање школског сајта, креирање, организација и реализација музичких догађаја...),
- ритмичке радионице (модерни и традиционални плес, ритмичке игре, „бит боксинг” – вокалне перкусије, игре чашама, штаповима...),
- посете концертима у школи и ван ње (концерти еминентних уметника, концерти у организацији Музичке омладине или неког другог удружења, концерти ученика музичких школа, пријатеља школе, пројекције музичких филмова...).

Програм рада треба прилагодити индивидуалним могућностима, зрелости и нивоу претходног знања сваког ученика.

СТАНДАРДИ	ОБЛАСТ
<p>Основни ниво: Ученик препознаје основне елементе музичке писмености у складу са Наставним програмом и основне карактеристике певачких гласова. Препознаје одређене музичке жанрове.</p> <p>- Средњи ниво: Ученик препознаје основне елементе музичке писмености одређене Наставним програмом, основне карактеристике певачких гласова и разликује вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне саставе. Познаје основне појмове појединих музичких жанрова и народног стваралаштва.</p> <p>- Напредни ниво: Ученик зна и разуме елементе музичке писмености у складу са Наставним програмом, препознаје основне карактеристике група музичких инструмената. Познаје основне појмове појединих музичких жанрова, народног стваралаштва и контекст настанка српске народне музике</p>	<p>ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ</p>
<p>Основни ниво: Ученик препознаје основна темпа,</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>

динамику и врсту такта слушаног дела, разликује инструментале и вокалне саставе. На основу	
<p>слушања музичког примера може да препозна припадност одређеном музичком жанру.</p> <p>- Средњи ниво: Ученик познаје основна темпа, динамику, врсту такта у слушаном делу и може да одреди основне карактеристике композиције. Препознаје вокалне групе и инструменталне саставе. Може да одреди припадност слушаног примера одређеном жанру и препознаје народно и уметничко стваралаштво.</p> <p>- Напредни ниво: Ученик препознаје основна темпа, динамику, врсту такта и карактер слушаног дела. Препознаје инструменталне и вокалне саставе. Препознаје везу музичког садржаја примера са ванмузичким програмом. Препознаје одређена дела народног и уметничког музичког стваралаштва, као и фолклорну музику других народа.</p>	
<p>Основни ниво: Ученик може да пева или свира (на неком од Орфових инструмената) једноставније музичке примере у С-дуру до 8 тактова.</p> <p>- Напредни ниво: Ученик може да пева уз тактирање и/или свира (на неком од Орфових инструмената) једноставније музичке примере поштујући основне ритмичке вредности темпа, основни динамички распон и партитурне ознаке. Може да пева у хору или свира у оркестру једноставније песме различитих жанрова. Уме да изведе игру по избору (народну или класичну).</p>	МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ
Учествује у школским приредбама.	
<p>Основни ниво: Ученик може да осмисли једноставну ритмичку пратњу песме коју зна на неком од Орфових инструмената и да нацрта или направи једноставне музичке инструменте.</p> <p>- Напредни ниво: Ученик може да осмисли једноставну ритмичку пратњу песме коју зна, и даје запише и одсвира. Може активно да учествује у компоновању мање музичке целине са наставником. Ученик може да направи модел инструмената по избору од понуђених инструмената из окружења. Може да осмисли музичку игру (драматизација песме) на основу песме различитих жанрова.</p>	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО

Назив предмета	<b>ИСТОРИЈА</b>
Циљ	<b>Циљ</b> наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.
Разред	<b>Пети</b>
Годишњи фонд часова	<b>36 часова</b>



ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	<p>Основни садржаји</p> <p>Појам прошлости и историја као наука о прошлости људског друштва.</p> <p>Хронологија – рачунање времена.</p> <p>Подела прошлости и периодизација историје.</p> <p>Историјски извори – дефиниција, основна подела и установе у којима се чувају.</p> <p>Проширени садржаји</p> <p>Сродне науке и помоћне историјске науке.</p> <p>Историја око нас.</p> <p>Историјско наслеђе – тековине.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру);</li> <li>– лоцира одређену временску одредницу на временској ленти;</li> <li>– разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости;</li> <li>– именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје;</li> <li>– разврста историјске изворе према њиховој основној подели;</li> <li>– повеже врсте историјских извора са установама у којима се чувају (архив, музеј, библиотека);</li> </ul>	<p>Основни садржаји</p> <p>Основне одлике праисторије (начин живота људи, проналасци).</p> <p>Подела праисторије (камено, метално доба).</p> <p>Проширени садржаји</p> <p>Најважнији праисторијски локалитети у Европи и Србији (Ласко, Алтамира, Лепенски Вир, Винча...).</p>
ПРАИСТОРИЈА	<ul style="list-style-type: none"> <li>– наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији;</li> <li>– разликује основне одлике каменог и металног доба;</li> </ul>	<p>Основни садржаји</p> <p>Појам Старог истока – географске одлике, најзначајније цивилизације (Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија).</p> <p>Друштвени односи (робовласничко и теократско друштво) и државно уређење (монархија – царства/краљевства) у цивилизацијама Старог истока.</p> <p>Основне одлике привреде и свакодневни живот – обичаји, занимања, култура</p>
СТАРИ ИСТОК	<ul style="list-style-type: none"> <li>– лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока;</li> <li>– користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока;</li> <li>– одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице;</li> <li>– пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку;</li> <li>– наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока;</li> <li>– идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог</li> </ul>	

истока;

- разликује врсте писама цивилизација Старог истока;
- илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет;
- користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум или век;
- изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним хронолошким редоследом;
- прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему;
- визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом;

- опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке;
- лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке;
- приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине;
- пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој;
- идентификује узроке и последице грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата;
- истражи основна обележја и значај религије старих Грка;
- разликује легенде и митове од историјских чињеница;
- наведе значај и последице освајања Александра Великог;
- илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на савремени свет;
- користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију;
- израчуна временску удаљеност између појединих догађаја;
- користи основне историјске појмове;

исхране и становања.

Култура и историјско наслеђе народа Старог истока – религија (монотеизам и политеизам), писмо, књижевност, уметност, наука, цивилизацијске тековине (математика, архитектура, календар, иригациони систем, саобраћајна средства, медицина, закони...).

Проширени садржаји

Специфичности египатске религије.

Специфичности религија цивилизација Месопотамије.

Основне одлике јудаизма.

Најважније цивилизације Далеког истока (Индија, Кина).

## АНТИЧКА ГРЧКА

Основни садржаји

Појам античке Грчке – географске одлике.

## АНТИЧКИ РИМ

- лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе;
- наведе основне разлике између античке римске републике и царства;
- разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима;
- истражи основна обележја и значај религије античког Рима;
- илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет;
- пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму;
- наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства;
- лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије;
- користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију.

### Основни садржаји

Појам античког Рима – географске одлике и периодизација.

## КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Српски језик и књижевност

Матерњи језик

Географија

Ликовна култура

Музичка култура

Верска настава

Грађанско васпитање

## УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм је конципиран тако да су за сваку од пет тематских целина (Основи проучавања прошлости, Праисторија, Стари исток, Античка Грчка и Антички Рим), дати исходи, основни и проширени садржаји.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи историју. Они омогућавају да се циљ наставе историје достигне у складу са предметним и међупредметним компетенцијама и стандардима постигнућа.

Главна карактеристика наставе усмерене на остваривање исхода је та да је фокусирана на учење у школи, што значи да ученик треба да учи:

- смислено: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из историје и других предмета;
- проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема;
- дивергентно: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине;

- критички: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената;
- кооперативно: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника.

# 1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

# 2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

# 3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

<b>ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ ИСТОРИЈА</b>
<b>1.УВОД ( Прошлост; Време; Историја наука о прошлости )</b>
<b>ОСНОВНИ НИВО</b>
ИС 1.1.1. – Именује и разликује основне историјске одреднице
ИС 1.1.2. –Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода
ИС 1.1.4. –Уме да одреди ком веку припадају одређене године из прошлости
ИС 1.1.5. –Уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости
ИС 1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне информације дате у форми слике
<b>2. ПРАИСТОРИЈА ( Основне одлике праисторије)</b>
<b>ОСНОВНИ НИВО</b>
ИС1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода
ИС1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју
ИС1.1.6.Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације
ИС1.2.3.Препознаје једноставне и карактеристичне информације дате у форми слике
<b>СРЕДЊИ НИВО</b>
ИС 2.2.2 Уме да закључи о окм историјском феномену је реч на основу карактзеристичних сликовних историјских извора.
<b>НАПРЕДНИ НИВО</b>
ИС 3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије ( уме да прецизно одреди којој деценији, веку или историјском периоду припада одређена година, личност или историјски феномен)
ИС3.2.1.Уме да изврши селекцију историјских извора
<b>3. СТАРИ ВЕК (Основна обележја Старог истока; Најстарији период грчке историје; Грчки полиси-Спарта и Атина; Грчко-персијски ратови и Пелопонески рат; Грчка култура; Хеленистичко доба и његова култура; Постанак Рима; Рим-светска сила старог века; Рим у доба царства; Римска култура; Хришћанство; Пад Западног римског царства)</b>
<b>ОСНОВНИ НИВО</b>
ИС1.1.1. – Именује и разликује основне историјске одреднице
ИС1.1.4. Уме да одреди ком веку припадају одређене године из прошлости
ИС1.1.6. Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације
ИС1.1.8. Именује најважније појмове из опћте историје
ИС1.2.1. Препознаје на основу основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних и материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч
ИС1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне информације дате у форми слике

ИС1.2.4. Уме да прочита једноставне карактеристичне информације дате у форми карте у којој је наведена легенда
ИС1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче
ИС1.2.8. Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима
<b>СРЕДЊИ НИВО</b>
ИС2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом истзоријским одредницом и историјским периодом
ИС2.1.3. Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје
ИС2.1.4. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости
ИС2.2.2. Уме да закључи о окм историјском феномену је реч на основу карактзеристичних сликовних историјских извора.
ИС2.2.4. Уме да осреди угао гледања на историјску појаву на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену
<b>НАПРЕДНИ НИВО</b>
ИС3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије ( уме да прецизно одреди којој деценији, веку или историјском периоду припада одређена година, личност или историјски феномен)
ИС3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости
ИС3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице одређених историјских дешавања
ИС3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских догађаја
ИС 3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем ( закључује на основу историјске карте без понуђене легенде...)
ИС3.2.6 Уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву

Назив предмета	<b>ГЕОГРАФИЈА</b>
Циљ	<b>Циљ</b> наставе и учења географије је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље.
Разред	<b>Пети</b>
Годишњи фонд часова	<b>36 часова</b>

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком;</li> <li>– повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом;</li> <li>– на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека;</li> <li>– разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи;</li> <li>– разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља;</li> <li>– објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему;</li> <li>– разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике;</li> <li>– одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене;</li> </ul>	<p>Ширење географских хоризоната и велика географска открића. Одговорност човека према планети Земљи.</p>
ВАСИОНА	<ul style="list-style-type: none"> <li>– помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику;</li> <li>– помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана;</li> <li>– примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач;</li> </ul>	<p>Васиона, галаксија, Млечни пут, звезде, сазвежђа. Сунчев систем: Сунце, планете, сателити, Месец, месечеве мене, астероиди, комете, метеори.</p>
ПЛИАНЕТА ЗЕМЉА	<ul style="list-style-type: none"> <li>– разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице;</li> <li>– повеже смер ротације са сменом дана и ноћи;</li> <li>– повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу</li> </ul>	<p>Облик и димензије Земље, распоред копна и воде на Земљи Сила Земљине теже, глобус, екватор, полови.</p> <p>Ротација Земље и последица ротације: смена обданице и ноћи, привидно кретање Сунца, локално време. Револуција Земље и последице револуције: неједнака дужина</p>

Унутрашња грађа и рељеф Земље	<p>површине Земље;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева;</li> <li>– разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље);</li> <li>– разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље;</li> <li>– наведе спољашње силе (ветар, вода) Земље;</li> <li>– помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање);</li> <li>– разликује хипоцентар и епицентар и наведе турсне зоне у свету и у Србији;</li> <li>– наведе поступке које ће предузети за време земљотреса ;</li> <li>– опише процес вулканске ерупције и њене последице;</li> <li>– помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење;</li> <li>– помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину;</li> <li>– разликује ерозивне и акумулативне процесе;</li> <li>– наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови);</li> </ul>	<p>обданице и ноћи током године, смена годишњих доба, календар, топлотни појасеви.</p> <p>Постанак и унутрашња грађа Земље, литосферне плоче: кретање плоча, промена положаја континената.</p> <p>Вулканизам и земљотреси: елементи, настанак, зоне појава у свету и Србији, последице и шта радити у случају земљотреса.</p> <p>Стене: магматске, седиментне, метаморфне.</p> <p>Постанак рељефа процесима набирања и раседања, планине, низије, надморска и релативна висина.</p> <p>Обликовање рељефа дејством воде (радом река, таласа, леда, растварање стена) и ветра.</p> <p>Човек и рељеф (позитивни и негативни утицаји).</p>
Ваздушни омотач Земље	<ul style="list-style-type: none"> <li>– опише структуру атмосфере;</li> <li>– наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...);</li> <li>– разликује појам времена од појма клима;</li> <li>– наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе;</li> <li>– графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ;</li> <li>– користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима;</li> <li>– наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања;</li> <li>– наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја);</li> </ul>	<p>Атмосфера (састав, структура и значај).</p> <p>Време и клима: климатски елементи и појаве (температура, притисак, влажност ваздуха, падавине, облачност, ветар).</p> <p>Климатски чиниоци, основни типови климе.</p> <p>Човек и клима (атмосферске непогоде, утицај човека на климу).</p>
Воде на Земљи	<ul style="list-style-type: none"> <li>– уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе;</li> <li>– наведе и опише својства морске воде;</li> <li>– помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива;</li> </ul>	<p>Светско море и његова хоризонтална подела, својства морске воде (сланост, температура, боја, провидност), кретање морске воде (таласи, цунами, плима и осека, морске струје).</p>

Биљни и животињски  
свет на Земљи

- наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току);
- разликује типове језерских басена према начину постанка;
- наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства;
- наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње;
- наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања;
- помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи;
- помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима;
- опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста;
- наведе примере за заштиту живог света на Земљи.

Воде на копну: подземне воде и извори, реке, језера и ледници.  
Човек и вода – поплаве и бујице, заштита вода од загађења.

Распростирање биљног и животињског света на Земљи.  
Угроженост и заштита живог света.

## КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Биологија

Историја

Математика

Информатика и рачунарство

Физичко и здравствено васпитање

Ликовна култура

## УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Наставни програм географије који је пред вама представља програм оријентисан на исходе. Суштинска промена овог програма, у односу на претходни, је у томе да је он оријентисан на процес учења и ученичка постигнућа, а не на наставне садржаје. Исходи дефинисани програмом представљају ученичка постигнућа и као такви су основна водила наставнику који креира наставу и учење. Наставни програм је тематски конципиран. За сваку област/тему дати су садржаји. Како је сада у први план стављен исход, а не садржај предмета, наставни садржаји дати у програму представљају само препоручене садржаје наставнику. Наставник је креатор наставе и учења и он има пуну слободу у планирању, осмишљавању и коришћењу садржаја којима ће остварити дефинисане исходе.

Исходи су искази о томе шта ће ученици знати, разумети и умети да ураде након обрађене наставне области/теме, односно на основу знања која граде учећи географију. Исходи представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности које ученик гради, проширује и продубљује кроз три програмске области овог предмета.

Главна карактеристика наставе усмерене на достизање исхода је учење у школи током којег наставник треба да обезбеди услове у којима ће ученик учити:

– смислено: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем онога што учи са оним што је већ учио из географије и других предмета;



- проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема;
- дивергентно: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине;
- критички: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената; предвиђањем последица;
- кооперативно: кроз рад и сарадњу са ученицима и наставником, кроз дискусију и размену мишљења користећи све расположиве изворе знања.

## 1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

## 2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програмску структуру чине три области:

1. Човек и географија

2. Васиона

3. Планета Земља

## 3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

## СТАНДАРДИ у Географији

Наставни садржаји	Фонд	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<b>Васиона и Земља</b>	4+2	<b>ГЕ 1.2.1.</b> именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред <b>ГЕ 1.2.2.</b> описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања	<b>ГЕ 2.2.1</b> описује небеска тела и њихова кретања	<b>ГЕ 3.2.1.</b> препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика
<b>Географска карта</b>	5+3	<b>ГЕ 1.1.1.</b> разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања <b>ГЕ 1.1.2.</b> наводи начине представљања Земљине површине (глобус и географска карта) <b>ГЕ 1.1.3.</b> препознаје и чита географске и допунске елементе карте	<b>ГЕ 2.1.1.</b> одређује стране света у простору и на географској карти <b>ГЕ 2.1.2.</b> одређује положај места и тачака на географској карти <b>ГЕ 2.1.3.</b> препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом <b>ГЕ 2.1.4.</b> приказује понуђене	<b>ГЕ 3.1.1.</b> доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте

<b>ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</b>				
<b>Земљина кретања</b>	2+2	<b>ГЕ 1.2.1.</b> Именује небеска тела и у Сунчевом систему и наводи њихов распоред <b>ГЕ 1.2.2.</b> описује облик Земље и препознаје појаве	<b>ГЕ 2.2.1</b> описује небеска тела и њихова кретања	<b>ГЕ 3.2.1.</b> препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања

		појаве и процесе везане за њена кретања		
<b>Унутршња грађа и рељеф Земље</b>	7+4	<b>ГЕ 1.2.3.</b> Именује Земљине сфере (литосферу) и препознаје њене основне одлике	<b>ГЕ 2.2.2.</b> разликује и објашњава географске чињенице – објекте, појаве и процесе у литосфери	<b>ГЕ.3.2.2.</b> објашњава физичко географске законитости у географском омотачу и наводи мере за његову заштиту обнову и унапређивање
<b>Ваздушни омотач Земље</b>	4+2	<b>ГЕ 1.2.3.</b> Именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу) и препознаје њихове основне одлике	<b>ГЕ 2.2.2.</b> разликује и објашњава географске чињенице – објекте, појаве и процесе у литосфери и атмосфери	<b>ГЕ.3.2.2.</b> објашњава физичко географске законитости у географском омотачу и наводи мере за његову заштиту обнову и унапређивање

Назив предмета	<b>МАТЕМАТИКА</b>			
Циљ	<b>Циљ</b> наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.			
Разред	<b>Пети</b>			
Годишњи фонд часова	<b>144 часа</b>			
<b>ОБЛАСТ/ТЕМА</b>	<b>ИСХОДИ</b>	<b>САДРЖАЈИ</b>		

ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева);</li> <li>– реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева);</li> <li>– примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама;</li> <li>– разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце;</li> <li>– одреди и примени НЗС и НЗД;</li> <li>– изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке;</li> <li>– правилно користи речи и, или, не, сваки у математичко-логичком смислу;</li> <li>– анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом;</li> <li>– опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг;</li> </ul>	<p>Први део Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу <math>\mathbb{N}_0</math>.</p> <p>Други део Прости и сложени бројеви.</p>
ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	<ul style="list-style-type: none"> <li>– нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор;</li> <li>– упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски;</li> <li>– преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом,</li> <li>– правилно користи геометријски прибор;</li> <li>– идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе;</li> </ul>	<p>Тачке и праве; односи припадања и распореда.</p>
УГАО	<ul style="list-style-type: none"> <li>– нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор;</li> <li>– измери дати угао и нацрта угао задате мере;</li> <li>– упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно,</li> <li>– реши једноставан задатак применом основних својства паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова);</li> </ul>	<p>Угао, централни угао; једнакост углова.</p>
РАЗЛОМЦИ	<ul style="list-style-type: none"> <li>– прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други;</li> <li>– одреди месну вредност цифре у запису децималног броја,</li> <li>– заокругли број и процени грешку заокругљивања;</li> <li>– израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну</li> </ul>	<p>Први део Појам разломка облика <math>\frac{a}{b}</math> (<math>a, b \in \mathbb{N}</math>).</p> <p>Други део Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази.</p>

ОСНА СИМЕТРИЈА	<p>линеарну једначину и неједначину;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину;</li> <li>– одреди проценат дате величине;</li> <li>– примени размеру у једноставним реалним ситуацијама;</li> <li>– примени аритметичку средину датих бројева;</li> <li>– сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер;</li> <li>– идентификује оносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије;</li> <li>– симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор;</li> <li>– конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства;</li> <li>– конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави.</li> </ul>	<p>Једначине и неједначине у скупу разломака.</p> <p>Трећи део</p> <p>Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера). Основна неједнакост <math>p &lt; \frac{(p+q)}{2} &lt; q</math>.</p> <p>Осна симетрија у равни и њене особине.</p> <p>Оса симетрије фигуре.</p> <p>Симетрала дужи и конструкција нормале.</p> <p>Симетрала угла.</p>
----------------	--	---

## УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Основне карактеристике програма математике су: усклађеност са програмом математике за први циклус основног образовања и васпитања, логичка повезаност садржаја и настојање, где год је то могуће, да садржаји претходе садржајима других предмета у којима се примењују. При избору садржаја и писању исхода за предмет математика узета је у обзир чињеница да се учењем математике ученици оспособљавају за: решавање разноврсних практичних и теоријских проблема, комуникацију математичких језиком, математичко резонување и доношење закључака и одлука. Такође, у обзир је узета и чињеница да сам процес учења математике има своје посебности које се огледају броју година изучавања и недељног броја часова предмета и неопходности стицања континуираних знања.

Садржаји програма представљају основу за остваривање исхода, јер је њима обухваћено све оно што ученик треба да изгради на нивоу знања, које представља основни услов за остваривање исхода.

Наставници у својој свакодневној наставној пракси, треба да се ослањају на исходе, јер они указују шта је оно за шта ученици треба да буду оспособљени током учења предмета у једној школској години. Исходи представљају очекиване и дефинисане резултате учења и наставе. Остваривањем исхода, ученици усвајају основне математичке концепте, овладавају основним математичким процесима и вештинама, оспособљавају се за примену математичких знања и вештина и комуникацију математичким језиком. Кроз исходе се омогућава остваривање и међупредметних компетенција као што су комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња и компетенција за целоживотно учење.

**Напомена: за реализацију 4 писмена задатака (у трајању од по једног часа), са исправкама, планирано је 8 часова.**

### 1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставни програм усмерава наставника да наставни процес конципира у складу са дефинисаним исходима, односно да планира како да оствари исходе, које методе и технике да примени, као и које активности ће за то одабрати.

### 2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

**Природни бројеви и дељивост**

**Основни појмови геометрије**

Угао

Разломци

Осна симетрија

### 3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе треба да буде и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика.

<b>ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ МАТЕМАТИКА</b>
<b>Основни ниво</b>
<b>БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА</b>
У области <i>БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА</i> ученик/ученица уме да:
М.А.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне)
М.А.1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно
М.А.1.1.2. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно
М.А.1.1.3. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $\frac{1}{5}$ од $n$ , где је $n$ дати природан број
М.А.1.1.4. дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим
М.А.1.1.5. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама
<b>АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ</b>
У области <i>АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ</i> ученик/ученица врши формалне операције

које су редуциране и зависе од интерпретације; уме да:
<b>М.А.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану</b>
<b>М.А.1.2.2. израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима</b>
<b>М.А.1.2.3. сабира, одузима и множи мономе</b>
<b>М.А.1.2.4. одреди вредност функције дате таблицом или формулом</b>
<b>ГЕОМЕТРИЈА</b>
<b>У области ГЕОМЕТРИЈА ученик/ученица:</b>
<b>М.А.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве)</b>
<b>М.А.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)</b>

М.А.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника)

М.А.1.3.4. влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину)
М.А.1.3.5. влада појмовима: купа, ваљак и лопта (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе)
М.А.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)
<b>МЕРЕЊЕ</b>
<b>У области МЕРЕЊЕ ученик/ученица уме да:</b>
М.А.1.4.1. користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена и углова
М.А.1.4.2 претвори веће јединице дужине, масе и времена у мање
М.А.1.4.3. користи различите апоене новца
М.А.1.4.4. при мерењу одабере одговарајућу мерну јединицу; заокругљује величине исказане датом мером
<b>ОБРАДА ПОДАТАКА</b>
<b>У области ОБРАДА ПОДАТАКА ученик/ученица уме да:</b>
М.А.1.5.1. изражава положај објеката сврставајући их у врсте и колоне; одреди положај тачке у првом квадранту координатног система ако су дате координате и обратно
М.А.1.5.2. прочита и разуме податак са графикана, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум зависне Величине
М.А.1.5.3. податке из табеле прикаже графиконом и обрнуто
М.А.1.5.4. одреди задати проценат неке величине

<b>Средњи ниво</b>
<b>БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА</b>
<b>У области БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА ученик/ученица уме да:</b>
М.А.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима
М.А.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа
М.А.2.1.3. примени основна правила дељивости са 2, 3, 5, 9 и декадним јединицама
М.А.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама
<b>АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ</b>
<b>У области АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ ученик/ученица је рачунске процедуре</b>
<b>довео/ла до солидног степена увежбаности; уме да:</b>
М.А.2.2.1. реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате
М.А.2.2.2. оперише са степенима и зна шта је квадратни корен
М.А.2.2.3. сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином
М.А.2.2.4. уочи зависност међу променљивим, зна функцију $y=ax$ и графички интерпретира њена својства; везује за та својства појам директне пропорционалности и одређује непознати члан Пропорције
М.А.2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима



<b>ГЕОМЕТРИЈА</b>	
<b>У области ГЕОМЕТРИЈА ученик/ученица уме да:</b>	
М.А.2.3.1.	одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима
М.А.2.3.2.	одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему
М.А.2.3.3.	користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена
М.А.2.3.4.	влада појмовима: призма и пирамида; рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку
М.А.2.3.5.	израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку
М.А.2.3.6.	уочи односиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма)
<b>МЕРЕЊЕ</b>	
<b>У области МЕРЕЊЕ ученик/ученица уме да:</b>	
<b>У области ОБРАДА ПОДАТАКА ученик/ученица уме да:</b>	
М.А.2.5.1.	влада описом координатног система (одређује координате тачака, осно или централно симетричних итд)
М.А.2.5.2.	чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу)
М.А.2.5.3.	обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном

М.А.2.5.4. примени процентни рачун у једноставним реалним ситуацијама (на пример, промена цене неког производа за дати проценат)
М.А.2.4.1. пореди величине које су изражене различитим мерним јединицама за дужину и масу
М.А.2.4.2. претвори износ једне валуте у другу правилно постављајући одговарајућу пропорцију
М.А.2.4.3. дату величину искаже приближном вредношћу
<b>ОБРАДА ПОДАТАКА</b>

## Напредни ниво

М.А.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама

**У области БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА ученик/ученица уме да:**

### АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ

**М.А.3.1.2. користи у проблемским ситуацијама**  
**У области АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ ученик/ученица је постигао/ла висок степен**

**увежбаности извођења операција уз истицање својстава која се примењују; уме да:**

М.А.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних једначина са две непознате

М.А.3.2.2. користи особине степена и квадратног корена

М.А.3.2.3. зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставнији облик

М.А.3.2.4. разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом; зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства

М.А.3.2.5. користи једначине, неједначине и системе једначина решавајући и сложеније текстуалне задатке

<b>ГЕОМЕТРИЈА</b>
М.А.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише
М.А.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука
М.А.3.3.4. израчуна површину и запремину призме и пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати
М.А.3.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати
М.А.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката
<b>МЕРЕЊЕ</b>
<b>У области МЕРЕЊЕ ученик/ученица уме да:</b>
М.А.3.4.1. по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима
М.А.3.4.2. процени и заокругли дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима; изражава оцену грешке (нпр. мање од 1 динар, 1cm, 1g)
<b>ОБРАДА ПОДАТАКА</b>
<b>У области ОБРАДА ПОДАТАКА ученик/ученица уме да:</b>
М.А.3.5.1. одреди положај (координате) тачака које задовољавају сложеније услове
М.А.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле
М.А.3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали

М.А.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина

М.А.3.5.4. примени процентни рачун у сложенијим ситуацијама



Назив предмета	<b>БИОЛОГИЈА</b>	
Циљ	Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.	
Разред	<b>Пети</b>	
Годишњи фонд часова	<b>72 часа</b>	
<b>ОБЛАСТ/ТЕМА</b>	<b>ИСХОДИ</b>	<b>САДРЖАЈИ ПРЕПОРУЧЕНИ</b>
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> <li>– истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада;</li> <li>– групише жива бића према њиховим заједничким особинама;</li> <li>– одабира макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића;</li> </ul>	Жива бића, нежива природа и биологија.
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	<ul style="list-style-type: none"> <li>– идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење;</li> <li>– једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље;</li> </ul>	
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> <li>– прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке;</li> <li>– разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота;</li> <li>– поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате;</li> <li>– користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;</li> </ul>	
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	<ul style="list-style-type: none"> <li>– доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи;</li> <li>– направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим</li> </ul>	Жива бића из непосредног окружења.

ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	<p>бићима у непосредном окружењу;</p> <p>– предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин;</p> <p>– илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава;</p> <p>– идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања.</p>	<p>Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напици.</p> <p>Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци.</p> <p>Физичка активност и здравље.</p> <p>Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.</p>
-----------------	--	---

**КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА:**

- Математика
- Физичко и здравствено васпитање
- Информатика и рачунарство
- Географија
- Техника и технологија
- Ликовна култура
- Српски језик и књижевност
- Матерњи језик

**УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА**

Програм биологије за пети разред је део спиралног наставног програма биологије за основну школу и оријентисан је на остваривање исхода.

Спирални наставни програм подразумева да у сваком разреду из сваке области ученик усваја мању количину информација, до којих долази самостално уз подршку наставника. У сваком наредном разреду количина информација – знања се по мало повећава, при чему се ново знање повезује са знањем и искуством стеченим у претходном разреду, уз постепено појачавање захтева, у смислу логичких и методолошких операција. На тај начин се знање постепено проширује и продубљује, односно гради.

**1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА**

Наставни програм оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује овај дати програм потребама конкретног одељења имајући у виду: састав одељења и карактеристике ученика; уџбенике и друге наставне материјале које ће користити; техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже; ресурсе, могућности, као и потребе локалне средине у којој се школа налази.



## 2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Ученици у пети разред улазе са знањем основних биолошких појмова, са одређеним животним искуствима и уобличеним ставовима, али и да се по томе разликују, и да на томе треба пажљиво градити нова знања, вештине, ставове и вредности. Док се не појаве уџбеници који одговарају овом програму, препоручује се да наставници израђују материјале за учење.

Акценат наставе биологије у петом разреду је на разумевању концепта разноврсности живог света и његовог значаја за природу и човека, значаја процеса који карактеришу живот и односа који се успостављају у природи. То би требало да буде добра основа за даље учење биологије и осталих предмета из природне групе и развој научног и критичког приступа биолошким феноменима.

**Област: Порекло и разноврсност живог света**

**Област: Јединство грађе и функције као основа живота**

**Област: Наслеђивање и еволуција**

**Област: Живот у екосистему**

**Област: Човек и здравље**

## 3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое циљева учења и начине оцењивања.

СТАНДАРДИ			
Садржаји	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
<b>Увод</b>	уме да наведе основне карактеристике живог света разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима	2.1.1 примењује критеријуме за разликовање живог од неживог на карактеристичном Биолошком	примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима и у атипичним примерима (вируси, делови организама, плодови и сл.) уме да објасни зашто је нешто класификовано као живо или као неживо
<b>Особине живих бића и разноврсност живог света</b>	уме да наведе основне карактеристике живог света разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња	примењује критеријуме за разликовање живог од неживог на карактеристичном биолошком материјалу (препаратима, огледима) познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима	примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима и у атипичним примерима (вируси, делови организама, плодови и сл.) уме да објасни зашто је нешто класификовано као живо или као неживо

			<p>разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима</p>
--	--	--	---

<p><b>Царство биљака- грађа и животни процеси</b></p>	<p>1.1.3 препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња</p> <p>1.1.5 зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о њима</p> <p>зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије</p> <p>зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим се одељцима одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија</p> <p>зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма</p> <p>познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси</p> <p>разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном</p> <p>разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање)</p> <p>зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином</p> <p>разуме да јединка једне врсте даје</p>	<p>2.1.2 познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима</p> <p>2.1.4 уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме</p> <p>зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам</p> <p>разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје</p> <p>разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање</p> <p>разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања</p> <p>разуме механизам настанка зигота</p>	<p>3.1.5 уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама</p> <p>зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност</p> <p>разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције</p>
---	---	---	---

	потомке исте врсте зна основне појмове о процесима размножавања		
<b>Разноврсност биљака, значај и заштита</b>	<p>1.1.4 уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих</p> <p>зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије</p> <p>зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим се одељцима одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија</p> <p>зна основне карактеристике грађе биљака,</p>	<p>2.1.3 познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе</p> <p>разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне и сл.)</p> <p>зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке; зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива,</p>	<p>3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реда најважнијих група</p> <p>зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност</p> <p>разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције</p>

	<p>животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма</p> <p>1.4.3 уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланаца исхране и правце кружења најважнијих супстанци (воде, угљеника, азота)</p> <p>разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад)</p> <p>препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата)</p> <p>зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења</p>	<p>ткива са истом функцијом органе, органи са истом функцијом системе органа</p> <p>2.2.3 зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>2.4.3 уме на разноврсним примерима да одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране, и најважнија својства биоценоза и популација</p> <p>разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије</p> <p>разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)</p>	
<b>Царство гљива</b>	<p>зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије</p> <p>зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим се одељцима одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија</p> <p>зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма</p>	<p>2.2.1 разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне и сл.)</p> <p>2.4.4 зна да у природи постоји кружење појединих појединих супстанци (вода, угљеник и азот)</p> <p>2.4.9 разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)</p>	<p>зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност</p> <p>разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције</p>

Назив предмета	<b>ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА</b>
Циљ	<b>Циљ</b> наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.
Разред	<b>Пети</b>
Годишњи фонд часова	<b>72 часа</b>

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање</li> <li>– разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју</li> <li>– наводи занимања у области технике и технологије</li> <li>– процењује сопствена интересовања у области технике и технологије</li> <li>– организује радно окружење у кабинету</li> <li>– правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу</li> </ul>	<p>Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења.</p> <p>Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије.</p> <p>Правила понашања и рада у кабинету.</p> <p>Организација радног места у кабинету и примена мера заштите на раду.</p> <p>Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животном и радном окружењу.</p>	<p>72 ( 2 недељно)</p>

## САОБРАЋАЈ

- процени како би изгледао живот људи без саобраћаја
- класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени
- наводи професије у подручју рада саобраћај
- направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија
- разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила
- правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају
- користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима
- аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник
- повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика
- одговорно се понаша као путник у возилу
- показује поштовање према другим учесницима у саобраћају
- анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла

## ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ

- самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет
- правилно чита технички цртеж
- преноси податке између ИКТ уређаја
- примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару
- користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима
- користи Интернет сервисе за претрагу и

Улога, значај и историјски развој саобраћаја.

Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени.

Професије у подручју рада саобраћај.

Употреба информационих технологија у савременом саобраћају

Саобраћајна сигнализација – изглед и правила поступања.

Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила (ролери, скејт, тротинет) у саобраћају – рачунарска симулација и саобраћајни полигон.

Обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају.

Заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и дечијим возилима.

Прибор за техничко цртање (оловка, гумица, лењир, троугаоници, шестар). Формати цртежа (А3, А4). Размера.

Типови и дебљине линија

Геометријско

Елементи котирања

Цртање техничког цртежа са елементима

Пренос података између ИКТ уређаја

РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА

приступање онлине ресурсима  
– преузима одговорност за рад  
– представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер

– повезује својства природних материјала са применом  
– објасни технологије прераде и обраде дрвета, производњу папира, текстила и коже  
– сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета  
– правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега)  
– направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом  
– самостално израђује једноставан модел

– самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе  
– одабира материјале и алате за израду предмета/модела  
– мери и обележава предмет/модел  
– ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате  
– користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења  
– самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ  
– показује иницијативу и јасну оријентацију ка

КОНСТРУКТОРСКО  
МОДЕЛОВАЊЕ

Апликација за дигиталну обраду слике. Операције подешавања осветљености и контраста слике. Промена величине/резолуције слике, издвајање дела слике.  
Креирање документа у програму за обраду текста.  
Форматирање текста, уметање слике и графике.  
Интернет претрага и приступ онлине ресурсима.  
  
Природни ресурси на Земљи: енергија и материјали.  
Управљање отпадом (рециклажа; заштита животне средине).  
Врсте, својства и примена природних материјала.  
Технологија прераде и обраде дрвета.  
Технологија прераде и обраде коже.  
Текстилна технологија.  
Технологија производње папира.  
Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета – сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање).  
Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање наведених материјала – маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега.

Израда предмета/модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата.  
Приказивање идеје, поступка израде и решења/производа.  
Тимски рад и подела задужења у тиму.



остваривању циљева и постизању успеха

- планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова
- активно учествује у раду пара или мале групе у складу са улогом и показује поштовање према сарадницима
- пружи помоћ у раду другим ученицима
- процењује остварен резултат и развија предлог унапређења

## КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Информатика и рачунарство

Математика

Биологија

Географија

Ликовна култура

## УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Наставни предмет техника и технологија намењен је развоју основних техничких компетенција ученика ради његовог оспособљавања за живот и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих задатака је да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавршавање и целоживотно учење, као и да је развијање предузимљивости један од важних предуслова личног и професионалног развоја.

Наставни програм за пети разред оријентисан је на остваривање исхода.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет техника и технологија. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у пет наставних тема: животно и радно окружење, саобраћај, техничка и дигитална писменост, ресурси и производња и конструкторско моделовање.

Назив предмета	<b>ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО</b>		
Циљ	Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.		
Разред	<b>Пети</b>		
Годишњи фонд часова	<b>36 часова</b>		
<b>ОБЛАСТ / ТЕМА</b>	<b>ИСХОДИ</b> По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	<b>САДРЖАЈИ</b>	<b>БРОЈ ЧАСОВА</b>
<b>ИКТ</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу</li> <li>– правилно користи ИКТ уређаје</li> <li>– именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја</li> <li>– прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса</li> <li>– прилагоди радно окружење кроз основна подешавања</li> <li>– креира дигитални слику и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички)</li> <li>– креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички)</li> <li>– примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа</li> <li>– креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички)</li> <li>– сачува и организује податке</li> </ul>	Предмет изучавања информатике и рачунарства. ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера. Подешавање радног окружења. Организација података. Рад са сликама. Рад са текстом. Рад са мултимедијом. Рад са презентацијама.	72 ( 2 недељно)

## ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ

- разликује основне типове датотека
- реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја;
- доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине
- разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на интернету
- реагује исправно када дођу у контакт са непримереним садржајем или са непознатим особама путем интернета
- приступа интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај
- информацијама на интернету приступи критички
- спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету
- разуме значај ауторских права
- препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем
- рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на интернету

## РАЧУНАРСТВО

- изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке
- схвати математичко-логички смисао речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, израза „ако...онда”
- зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски
- наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема
- креира једноставан рачунарски програм у визуелном

Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин.

Правила безбедног рада на интернету.

Претраживање интернета, одабир резултата и преузимање садржаја.

Заштита приватности личних података.

Заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом.

Увод у логику и скупове: унија, пресек, разлика; речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, „ако...онда”.

Увод у алгоритме аритметике: писмено сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам.

Увод у тему програмирања.

Радно окружење изабраног софтвера за визуелно програмирање.

Алати за рад са графичким објектима, текстом,

окужењу

- сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби
- користи математичке операторе за израчунавања
- објасни сценарио и алгоритам пројекта
- анализира и дискутује програм
- проналази и отклања грешке у програму
- сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом, формулацији и представљању резултата и закључака
- одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације пројекта
- наведе кораке и опише поступак решавања пројектног задатка
- вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен
- поставља резултат свог рада на интернет, ради дељења са другима, уз помоћ наставника

звучом и видеом.

Програм – категорије, блокови наредби, инструкције.

Програмске структуре (линијска, циклична, разграната).

Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења.

Израда пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима.

Представљање резултата пројектног задатка.

## КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Сви предмети

### УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм наставног предмета информатика и рачунарство, у другом циклусу основног образовања и васпитања, организован је по спиралном моделу и оријентисан је на остваривање исхода. Исходи говоре о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи овај предмет. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у три тематске целине: ИКТ, Дигитална писменост и Рачунарство.

У настави оријентисаној на постизање исхода потребно је уважити стечене дигиталне вештине ученика. У планирању и припремању наставе, наставник полази од исхода које треба остварити и планира, не само своје, већ, превасходно активности ученика на часу. Наставник треба да буде више оријентисан ка менторској улози, а мање ка предавачкој. Потребно је да наставник програмске исходе, који треба да се достигну до краја петог разреда, разложи на исходе – кораке за сваки час, било да се ради о часовима обраде или утврђивања, а које треба да оствари сваки

ученик. Такође, треба да за сваки час планира и припреми средства и начине провере остварености пројектованих исхода. Препорука је да наставник планира и припрема наставу самостално и у сарадњи са колегама из разредног већа због успостављања корелација међу предметима.

Потребно је радити на развоју алгоритамског начина мишљења у поступку решавања проблема и задатака, развоју логичког мишљења и изградњи личних стратегија за учење уз примену ИКТ-а.

Да би сви ученици достигли предвиђене исходе, потребно је активности осмислити тако да укључују практичан рад, уз примену ИКТ-а, повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и са другим предметима. Достижање дефинисаних исхода може се остварити уз одређени степен слободе наставника како у избору метода рада, програмских алата и технологија (рачунар, дигитални уређај...), тако и у редоследу и динамици реализације елемената различитих тематских области. На интернету се могу се наћи примери добре праксе који се, уз прилагођавање условима рада и поштовањем ауторских права, могу користити.

С обзиром да је настава овог предмета теоријско-практичног карактера изводи се са половином одељења, један час недељно, у рачунарском кабинету/дигиталној учионици.

Назив предмета	<b>ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ</b>
Циљ	<b>Циљ</b> наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.
Разред	<b>Пети</b>
Годишњи фонд часова	<b>72 часа + 54 часа</b> (обавезне физичке активности ученика)

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> <li>– примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби</li> <li>– изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама</li> <li>– упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички</li> </ul>	<b>Обавезни садржаји</b> Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације	<b>72 (2 недељно)</b>

МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ		напредак	Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности
	Атлетика	– комбинује и користи постигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу – доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама	<b>Обавезни садржаји</b> Техника истрајног трчања Истрајно трчање – припрема за крос Техника спринтерског трчања Техника високог и ниског старта Скок увис (прекорачна техника) Бацање лоптице (до 200 г)
			<b>Препоручени садржаји</b> Техника штафетног трчања Скок удаљ Бацања кугле 2 кг Бацање „вортекс-а” Тробој
	Спортска гимнастика	– одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела – користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри – процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици	<b>Обавезни садржаји</b> Вежбе на тлу Прескоци и скокови Вежбе у упору Вежбе у вису Ниска греда Гимнастички полигон <b>Препоручени садржаји</b> Вежбе на тлу (напредне варијанте) Висока греда Трамболина Прескок Коњ са хватаљкама

Основе тимских и спортских игара

- користи елементе технике у игри
- примењује основна правила рукомета у игри
- учествује на унутародељенским такмичењима

Плес и ритмика

- изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу
- игра народно коло
- изведе кретања у различитом ритму
- изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура

Вежбе у упору (сложенији састав)

Вежбе у вису (сложенији састав)

### Обавезни садржаји

#### Рукомет/минирукомет:

Основни елементи технике и правила;

- вођење лопте,
- хватања и додавања лопте,
- шутирања на гол,
- финтирање,
- принципи индивидуалне одбране
- основна правила рукомета/минирукомета

Спортски полигон

#### Препоручени садржаји

Напредни елементи технике, тактике и правила игре:

- хватања котрљајућих лопти,
- дриблинг,
- шутирања на гол,
- финтирање,
- основни принципи колективне одбране.

### Обавезни садржаји

Покрети уз ритам и уз музичку пратњу

Ритмичка вежба без реквизита

Скокови кроз вијачу

Народно коло „Моравац”

Народно коло из краја у којем се школа налази

Основни кораци друштвених плесова

#### Препоручени садржаји

<p><b>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</b> (Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад)</p>	<p><b>Пливање</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– контролише и одржава тело у води</li> <li>– преплива 25 м слободном техником</li> <li>– скочи у воду на ноге</li> <li>– поштује правила понашања у и око водене средине</li> </ul> <p><b>Физичко вежбање и спорт</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– објасни својим речима сврху и значај вежбања</li> <li>– користи основну терминологију вежбања</li> <li>– поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама</li> <li>– примени мере безбедности током вежбања</li> <li>– одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање</li> <li>– примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама</li> <li>– навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин</li> <li>– користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности</li> <li>– прихвати сопствену победу и пораз у складу са „ферплејом”</li> <li>– примењује научено у физичком и</li> </ul>	<p>Вежбе са обручем Вежбе са лоптом Сложенији скокови кроз вијачу</p> <p><b>Обавезни садржаји</b></p> <p>Предвежбе у обучавању пливања Игре у води Самопомоћ у води</p> <p><b>Препоручени садржаји</b></p> <p>Плива једном техником Роњење у дужину</p> <p>Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању</p> <p>Основна правила Рукомета/минирукомета и Малог фудбала</p> <p>Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе)</p> <p>Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању</p> <p>Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање</p> <p>Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту</p> <p>„Ферплеј” (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација)</p> <p>Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта</p> <p>Значај развоја физичких способности за снажање у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...)</p>
--	--	--



Здравствено васпитање	<p>здравственом васпитању у ванредним ситуацијама</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту</li> <li>– направи план дневних активности</li> </ul>	<p>Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела)</p> <p>Планирање дневних активности</p>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље</li> <li>– разликује здраве и нездраве начине исхране</li> <li>– направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника.</li> <li>– примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања</li> <li>– препозна врсту повреде</li> <li>– правилно реагује у случају повреде</li> <li>– чува животну средину током вежбања</li> </ul>	<p>Физичка активност, вежбање и здравље</p> <p>Основни принципи вежбања и врсте физичке активности</p> <p>Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања</p> <p>Лична и колективна хигијена пре и после вежбања</p> <p>Утицај правилне исхране на здравље и развој људи</p> <p>Исхрана пре и после вежбања</p> <p>Прва помоћ:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– значај прве помоћи,</li> <li>– врсте повреда.</li> </ul> <p>Вежбање и играње на чистом ваздуху – чување околине приликом вежбања</p>

#### КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Биологија

Географија

Музичка култура

Ликовна култура

Информатика

Математика

Српски језик

## **УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА**

Концепција физичког и здравственог васпитања заснива се на јединству часовних, ванчасовних и ваншколских организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља кроз достизање исхода и стандарда овог васпитно-образовног подручја.

Главна промена у савременој концепцији и пракси образовања и васпитања, па тако и у програму предмета физичко и здравствено васпитање, је померање тежишта са наставних садржаја на јасно дефинисане исходе, односно са наставних садржаја на процес учења и његове резултате.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли у предмету физичко и здравствено васпитање, и учешћем у обавезним физичким активностима. Исходи представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у три предметне области:

- физичке способности,
- моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине и
- физичка и здравствена култура.

Они омогућавају да се циљ овог предмета достигне у складу са предметним и међупредметним компетенцијама и стандардима постигнућа.

Исходи не прописују структуру, садржаје и организацију наставе, као ни критеријуме и начин вредновања ученичких постигнућа.

## **ВАНЧАСОВНЕ И ВАНШКОЛСКЕ АКТИВНОСТИ**

План и програм ових активности предлаже Стручно веће и саставни је део годишњег плана рада школе и школског програма.

### **Б. Слободне активности – секције**

### **В. Недеља школског спорта**

### **Г. Активности у природи (кросеви, зимовање, летовање)**

### **Д. Школска и ваншколска такмичења**

### **Ђ. Корективно-педагошки рад и допунска настава**

### **Ослобађање ученика од наставе физичког и здравственог васпитања**

Ученик може бити ослобођен само од практичног дела програма наставе за одређени период, полугодиште или целу школску годину на основу препоруке изабраног лекара.

Ученик ослобођен практичног дела у обавези је да присуствује часовима. За рад са ослобођеним ученицима наставник сачињава посебан програм рада базиран на усвајању теоријских и васпитних садржаја у складу са програмом и у корелацији са садржајима других предмета..

### **Исходи за ученике ослобођене од практичног дела наставе**

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:

- Наведе основна правила, гимнастике, атлетике, спортске игре, пливања;

- Дефинише основна здравствено-хигијенска правила вежбања;
- Презентује и анализира информације о физичком вежбању, спорту, здрављу, историји спорта, актуелним спортским подацима итд.);
- Учествоје у организацији Недеље школског спорта и школских такмичења.

### **Планирање васпитно-образовног рада**

Дефинисани исходи су важан део и незаобилазан елемент процеса планирања наставе и учења. Дефинисани као резултати учења на крају сваког разреда, током планирања рада потребно је одредити временску динамику у односу на бављење појединим исходима током школске године. Неопходно је посебну пажњу обратити на исходе које није могуће достићи током једног или више часова, већ је у ту сврху потребно реализовати различите активности током године.

Облици наставе

Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:

- теоријска настава (до 4 часа);
- практична настава (68–72 часа).

#### **Теоријска настава**

Посебни теоријски часови могу се организовати само у оним ситуацијама када не постоје услови за реализацију наставе у просторима за вежбање или алтернативним објектима, и као први час у полугодишту. На тим часовима детаљније се обрађују садржаји предвиђени темама Физичко вежбање и спорт и Здравствено васпитање уз могући практичан рад у складу са условима.

Максималан број часова без практичног рада не би требало да буде већи од четири (4) у току школске године.

При планирању теоријских садржаја неопходно је узети у обзир: садржај програма, претходна искуства ученика, садржаје других предмета (корелацију – међупредметне компетенције).

#### **Практична настава**

Број часова по темама планира се на основу, процене наставника, материјално-техничких и просторних услова. Наставне теме или поједини садржаји за које не постоје услови за реализацију могу бити замењени одговарајућим темама или садржајима програма за које постоје одговарајући услови. Оквирни број часова по темама:

1. Атлетика (16);
2. Гимнастика (16);
3. Основе тимских и спортских игара: Рукомет – минирукомет; (16)
4. Ритмика и плес (4);
5. Пливање (12);
6. Тестирање и мерење (6–8).

Програм физичког и здравственог васпитања остварује се реализацијом обавезних и препоручених садржаја.

**Обавезни садржаји** су они које је неопходно спровести у раду са ученицима узимајући у обзир способности ученика, материјално-техничке и просторне услове.

**Препоручени садржаји** су они које наставник бира и реализује у раду са ученицима (групама или појединцима), који су савладали обавезне садржаје, узимајући у обзир ниво достигнутог исхода, потребе ученика и услове за рад.

### **Физичке способности**

При планирању кондиционог вежбања у главној фази часа, треба узети у обзир утицај наставне теме на физичке способности ученика и применити вежбе чији делови биомеханичке структуре одговарају основном задатку главне фазе часа и служе за обучавање и увежбавање (обраду и утврђивање) конкретног задатка. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе (континуирани, понављајући и интервални метод, кружни тренинг, и др.), пилагођене узрасним карактеристикама ученика. У раду са ученицима примењивати диференциране облике рада, доzirати вежбања у складу са њиховим могућностима и примењивати одговарајућу терминологију вежби. Време извођења вежби и број понављања, задају се групама ученика или појединцима у складу са њиховим способностима, водећи рачуна о постизању што веће радне ефикасности и оптимизацији интензитета рада. Акценат се ставља на оне моторичке активности којима се најуспешније супротставља последицама хипокинезије.

Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика.

#### **1. Развој снаге**

- без и са реквизитима,
- на справама и уз помоћ справа.

#### **2. Развој покретљивости**

- без и са реквизитима,
- уз коришћење справа,
- у помоћ сувежбача.

#### **3. Развој аеробне издржљивости**

- истрајно и интервално трчање,
- вежбање уз музику – аеробик,
- тимске и спортске игре,
- други модели вежбања.

#### **4. Развој координације**

- извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима (кретање екстремитетима у две равни).

#### **5. Развој брзине и експлозивне снаге**

- једноставне и сложене структуре кретања изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.),

- штафетне игре,
- извођење вежби различитом максималном брзином (бацања, скокови, акробатика, шутирања, ударци кроз атлетику, гимнастику, тимске и спортске игре).

За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање.

### **Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине**

1. Атлетика
2. Спортска гимнастика
- 3.1. Рукомет – минирукомет
4. Плес и ритмика;;
5. Пливање;
6. Тестирање и мерење активности.

### **Оквирни број часова по темама обавезних физичких активности**

1. Основе тимских и спортских игара:  
Мали фудбал (18);
2. Друге активности предвиђене програмом стручног већа (36).

### **Дидактичко-методички елементи**

Основне карактеристике часова:

- јасноћа наставног садржаја;
- оптимално коришћење расположивог простора, справа и реквизита;
- избор рационалних облика и метода рада;
- избор вежби оптималне образовне вредности;
- функционална повезаност свих делова часа – унутар једног и више узастопних часова једне наставне теме.

Уколико на часу истовремено вежбају два одељења, настава се спроводи одвојено за ученике и ученице.

Приликом избора облика рада неопходно је узети у обзир просторне услове рада, број ученика на часу, број справа и реквизита и динамику обучавања и увежбавања наставног задатка.

Избор дидактичких облика рада треба да буде функцији рационалне организације и интензификације часа, као и достизања постављених исхода.

### **Праћење и оцењивање**

Исходи представљају добру основу за праћење и процену постигнућа ученика, односно креирање захтева којима се може утврдити да ли су ученици достигли оно што је описано одређеним исходом. Исходи помажу наставницима у праћењу, прикупљању и бележењу постигнућа ученика. Како ће у процесу вредновања искористити исходе наставник, сам осмишљава у односу на то који се начин праћења и процене њему чини најрационалнијим и најкориснијим. Поред тога, постојање исхода олакшава и извештавање родитеља о раду и напредовању ученика.

У процесу оцењивања пожељно је користити лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика.

У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе физичког и здравственог васпитања, препоручује се да наставник подједнако, континуирано прати и вреднује:

- Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата:
- вежбање у адекватној спортској опреми;
- редовно присуствовање на часовима физичког и здравственог васпитања и обавезним физичким активностима;
- учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима и др.
- Приказ једног од усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања),
- Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике):

**Атлетика:**

**Спортска гимнастика: .**

**Рукомет:**

**Мали фудбал:.**

**Плес и ритмика:**

**Пливање:**

**Педагошка документација**

- Дневник рада за физичко и здравствено васпитање;
  - Планови рада физичког и здравственог васпитања и обавезних физичких активности ученика: план рада стручног већа, годишњи план (по темама са бројем часова), месечни оперативни план, план ванчасовних и ваншколских активности и праћење њихове реализације.
  - Писане припреме: форму и изглед припреме сачињава сам наставник уважавајући: временску артикулацију остваривања, циљ часа, исходе који се реализују, конзистентну дидактичку структуру часова, запажања након часа;
  - Радни картон: наставник води за сваког ученика. Радни картон садржи: податке о стању физичких способности са тестирања, оспособљености у вештинама напомене о специфичностима ученика и остале податке неопходне наставнику.
- Педагошку документацију наставник сачињава у писаној, а по могућности и електронској форми.

# 1. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Назив предмета	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	
Циљ	<b>Циљ</b> наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.	
Разред	<b>Пети</b>	
Годишњи фонд часова	<b>36 часова</b>	
ОБЛАСТ/ТЕМА	<b>ИСХОДИ</b> По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	<b>САДРЖАЈИ</b>
ЉУДСКА ПРАВА Права детета	<ul style="list-style-type: none"> <li>– разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права;</li> <li>– препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава;</li> <li>– штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права;</li> <li>– учествује у доношењу правила рада групе и поштује их;</li> <li>– аргументује потребу посебне заштите права детета;</li> <li>– на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе;</li> <li>– наводи примере и показатеље остварености и кршења дечијих права;</li> <li>– наводи чиниоце који утичу на остварење дечијих права;</li> <li>– поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи;</li> <li>– препозна ситуације кршења својих права и права других;</li> <li>– идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја;</li> </ul>	<b>Потребе и права</b> Потребе и жеље. Потребе и права. Права и правила у учионици. Правила рада у учионици, доношење групних правила. <b>Права детета у документима о заштити права</b> Посебност права детета и људска права. Конвенција о правима детета. Врсте права. Показатељи остварености и кршења дечијих права . Конвенција о правима детета у документима која се односе на школу.
ДЕМОКРАТСКО	– поштује правила одељенске заједнице и правила на нивоу	<b>Права и функционисање заједнице</b>

## ДРУШТВО

Школа као заједница

школе;

- поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва;
- искаже свој став о значају правила у функционисању заједнице;
- понаша се у складу са правилима и дужностима у школи;
- наводи начине демократског одлучивања;
- препозна одговорност одраслих у заштити права деце;
- објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права;
- реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ;

– препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи;

– прихвата друге ученике и уважава њихову различитост;

– проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу;

– наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама;

– проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита;

– у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира;

– препозна и објасни врсте насиља;

– прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама;

– заштити од дигиталног насиља;

– анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу;

– аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба;

Моје заједнице.

Школа као заједница.

Одлучивање у учионици и школи.

Гласање и консензус као демократски начини одлучивања.

### Одговорности и обавезе у заједници

Одговорност деце.

Одговорности одраслих (родитеља, наставника).

### Кршење и заштита права

Шта могу и коме да се обратим у ситуацијама насиља.

### Наши идентитети

Наше сличности и разлике

(раса, пол, национална припадност, друштвено порекло, вероисповест, политичка или друга уверења, имовно стање, култура, језик, старост и инвалидитет).

Стереотипи и предрасуде.

Дискриминација.

Толеранција.

### Сукоби и насиље

Сукоби и начини решавања сукоба.

Предности конструктивног решавања сукоба.

Врсте насиља: физичко, активно и пасивно, емоционално, социјално, сексуално, дигитално.

Реаговање на насиље.

Начини заштите од насиља.

## ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ

Сукоби и насиље



## ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ

- препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став према томе;
- идентификује проблеме у својој школи;
- прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике;
- осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте;
- активно учествује у тиму, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин);
- учествује у доношењу одлука у тиму/групи поштујући договорене процедуре и правила;
- учествује у извођењу акције;
- процењује ефекте спроведене акције и идентификује пропусте и грешке;
- презентује, образлаже и аргументује изабрану акцију и добијене резултате за унапређивање живота у школи.

### Планирање и извођење акција у школи у корист права детета

Учешће ученика у школи.

Избор проблема.

Тражење решења проблема.

Израда плана акције.

Анализа могућих ефеката акције.

Планирање и извођење акције.

Завршна анализа акције и вредновање ефеката.

Приказ и анализа групних радова.

## КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Српски језик и књижевност

Матерњи језик

Историја

Ликовна култура

Музичка култура

Информатика и рачунарство

## УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм наставног предмета грађанско васпитање, у другом циклусу основног образовања и васпитања, организован је по моделу спирале и оријентисан је на остваривање исхода. Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу онога што су стекли учећи овај предмет. Они представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у четири области (Људска права, Демократско друштво,

У програму су наведени садржаји које наставник може да допуњује, проширује и мења према конкретним потребама и плану сопственог рада али увек имајући у виду исходе које треба остварити. Редослед наведених исхода не исказује њихову важност јер су сви од значаја за постизање

општег циља предмета. Између исхода, како у оквиру једне, тако и више области, постоји повезаност. Остваривање једног исхода доприноси остваривању других исхода. Многи исходи су процесни и представљају резултат кумулативног дејства образовно-васпитног рада, током дужег временског периода. Посебност грађанског васпитања је у томе што је оно део ширег концепта образовања за демократију и грађанско друштво и у том смислу је тесно повезано са другим предметима, ваннаставним активностима и уопште етосом школе.

По врсти, исходи могу бити:

- а) сазнајни (нпр. објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права);
- б) емоционални (нпр. препозна своје потребе, као и потребе других);
- в) вољни (нпр. учествује у извођењу акције);
- г) комбиновани (нпр. препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став према томе јер ставови садрже сазнајну, емоционалну и вољну компоненту).

Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима. Наставници су у прилици да бирају: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекте, истраживања, промоције, покретање акција као и да сами осмисле неке друге активности. За ученике петог разреда неке од ових метода рада су новина те их треба постепено навикавати на начин рада где су и они активни креатори наставе.

Садржај грађанског васпитања има природну везу са другим наставним предметима. То се види у исходима који се односе на препознавање добрих примера и кршење људских права у садржајима који се обрађују у историји или у књижевним делима која се читају у оквиру српског језика и књижевности, односно матерњег језика. Из тог разлога, међупредметно планирање је велика подршка остварењу циља овог предмета. Посебну пажњу треба обратити на последњу област програма где се претходно стечена знања и вештине интегришу и практикују. Акције треба да буду мале и изводљиве али да имају све неопходне кораке. Ученике треба охрабривати када наиђу на тешкоће и јасно указивати да су и неуспеле акције такође добре, јер њиховом анализом долазимо до увида који су кораци били погрешни. Бројни су примери тема у оквиру којих се могу осмислити акције у школи у корист права детета. На пример, вршњачка подршка је важан сегмент укупне подршке инклузивног образовања, тако да је укљученост младих људи у овај сегмент живота и рада школе веома значајан. Он се огледа управо у заједничком промишљању наставника и ученика на тему како осмислити план подршке, како га најуспешније реализовати, водећи рачуна о потребама сваког ученика обухваћеног инклузивним образовањем.

У предмету грађанско васпитање продукти ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте као што су постери, аудио-визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања, представе и друго. Они се могу користити при интеграцији или рекапитулацији обрађених садржаја, процени напредовања ученика, као и самопроцени наставника колико успешно ради. Продукти се могу користити и ван групе, на пример на изложби у холу школе, у школским новинама, сајту школе, у раду ученичког парламента, у локалној заједници или локалним медијима.

За реализацију наставе овог предмета и остваривање дефинисаних исхода, врло је важна улога наставника. Он је модел који својим понашањем даје пример и доприноси стварању демократске атмосфере која је погодна за размену и аргументовање идеја и мишљења међу ученицима; он је тај који даје повратне информације и подстиче ученике на разумевање односа у групи. .

Значај предмета налази се и у чињеници да исходи грађанског васпитања у великој мери доприносе развоју неколико међупредметних компетенција и да се његови садржаји врло добро уклапају у различите ваннаставне активности. Посебно је значајан допринос развоју међупредметне компетенције комуникација јер се при раду на свим садржајима инсистира на исказивању сопственог мишљења, осећања, ставова и то на начин који не угрожава друге, као међупредметне компетенције решавање проблема јер је приступ предмету да се у свакој тематској целини ученици оснажују да препознају проблеме али и активно траже решења.

Чињеница да се предмет описно оцењује не умањује потребу да се континуирано прати напредовање ученика у достизању исхода које започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његово даље напредовање. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Грађанско васпитање пружа изузетну могућност за неговање саморефлексије (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре.

Naziv predmeta	<b>ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК</b>
Cilj	<b>Cilj</b> nastave i učenja stranog jezika je da se učenik usvajanjem funkcionalnih znanja o jezičkom sistemu i kulturi i razvijanjem strategija učenja stranog jezika osposobi za osnovnu pismenu i usmenu komunikaciju i stekne pozitivan odnos prema drugim jezicima i kulturama, kao i prema sopstvenom jeziku i kulturnom nasleđu.
Razred	<b>Peti</b>
Godišnji fond časova	<b>72 časa</b>

## Изборни предмети:

### ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК-ПРВА ГОДИНА УЧЕЊА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	бр.часов а
<p><b>Циљ наставе страног језика у основном образовању</b></p> <p>заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика. Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику</p>	<p><b>На крају петог разреда, ученик треба да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- препознаје страни језик који учи међу другим страним језицима</li> <li>- разуме оне изразе које наставник употребљава током часа да би дао упутства за рад и друго;</li> <li>- разуме једноставне дечје песме и бројалице у вези са обрађеном тематиком.</li> <li>-разуме смисао кратких писаних порука</li> <li>-разговорно изговара гласове</li> </ul>	<p><b>Школа:</b></p> <p><b>Ја и моји другови:</b></p> <p><b>Породица и блиско окружење:</b></p> <p><b>Празници:</b></p> <p><b>Мој дом:</b></p> <p><b>Исхрана:</b></p> <p><b>Одећа:</b></p> <p><b>Окружење:</b></p> <p><b>Остало:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- годишња доба, месеци, дани у недељи и делови дана,</li> <li>- бројеви до 100</li> <li>- основни подаци о земљи</li> <li>земљама чији се језик учи</li> </ul> <p><b>Граматички Садржаји Реченица</b></p> <p>Основне реченичне структуре у</p>	<p>-циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;</p> <p>-почев од петог разреда очекује се да наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа;</p> <p>-знања ученика мере се јасно одређеним <b>релативним</b> критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;</p> <p>-настава се заснива и на социјалној интеракцији;</p> <p>-рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора</p> <p>-учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;</p> <p>-наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја;</p> <p>-Вежбе слушања</p> <p>-Рад у паровима, малим и</p>	<hr/> <p><b>72</b></p>

и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика	-ступи у дијалог у оквиру четири-пет реплика - поставља једноставна питања допуњава и пише речи и кратке реченице	потврдном, одричном и упитном облику <b>Именице (заједничке, властите)</b> <b>Члан</b> <b>Негација</b> <b>Заменице</b> <b>Придеви</b> <b>Предлози</b> <b>Прилози</b> <b>Глаголи</b> <b>Бројеви</b> Основни до 100.	великим групама -Мануалне активности -уџбеници постају извори активности	
--	---	--	--	--

## ГОДИШЊИ (ГЛОБАЛНИ) ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

**Наставни предмет: немачки језик, прва година учења**

**Предметни наставник: Катарина Торњански**

**Разред: пети**

**Уџбеник: PRIMA PLUS A1.1, издавачка кућа Дата Статус**

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:				
<b>1. Neu hier</b> Поздрављање и представљање себе; тражење и давање основних информација о себи; изражавање допадања и недопадања;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- разумеју краће текстове који се односе на представљање и тражење/давање информација личне природе</li> <li>- поздраве и отпоздраве, представе себе користећи једноставна језичка средства</li> <li>- поставе и одговоре на једноставна питања личне природе</li> <li>- разуме и реагује на једноставне исказе, који се односе на изражавање допадања/недопадања</li> <li>- да кажу шта воле/не воле</li> <li>- попуњавају формулар са основним информацијама о себи</li> <li>- напишу кратак текст о себи</li> <li>-разумеју и примењују правила учтиве комуникације</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>Wie heißt du? Wie geht's dir/Ihnen? Woher kommst du?/ Wo wohnst du?/ Was magst du?</i></li> <li>- Презент глагола kommen, wohnen, machen, heißen, mögen, sein у облицима за ich, du, Sie</li> <li>- Упитне речи: wie, wo, woher.</li> <li>- мелодију реченице</li> </ul>	<p>Компетенција за целоживотно учење: ученик уочава структуру градива, користи различите методе учења;</p> <p>Вештина комуникације: негује културу дијалога;</p> <p>Вештина сарадње: активно слуша и поставља питања;</p> <p>Познаје друге културе и традиције, поштује разлике</p>	<b>9</b>	<b>3</b>	<b>6</b>
<b>Међупредметна повезаност</b>	Грађанско васпитање, српски и енглески језик, географија, информатика и рачунарство					
<b>Стандарди постигнућа</b>	1.1.1. 1.1.2. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7 1.1.10. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.19. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.					
<b>Начин праћења</b>	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.					

БОРЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Број часова по теми	Обрала	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:				
<b>2. Meine Klasse</b> Тражење и давање основних информација о себи и другима; описивање предмета; изражавање шта изражавање допадања и недопадања;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- питају за број телефона</li> <li>- користе бројеве до 100 да би исказали број телефона и старост</li> <li>- представе друге</li> <li>- питају и кажу шта воле / не воле</li> <li>- именују школски прибор</li> <li>- именују школске предмете и изнесу став о њима</li> <li>- разумеју кратку презентацију на тему</li> <li>- направе кратку презентацију на тему</li> <li>- уочавају сличности и разлике у изгледу школског простора у земљи циљне културе и код нас</li> <li>- сарађује и прави у групи пано</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>Wie ist deine Handynummer? Was ist das? Wie heißt das auf Deutsch? Mathe ist super! Magst du...?</i></li> <li>- Презент глагола у свим лицима</li> <li>- Одређени члан der, die, das у номинативу</li> <li>- Неодређени члан: ein, eine, ein у номинативу</li> <li>- Присвојни члан: mein, dein у номинативу</li> <li>- Акцентовање речи</li> <li>- Мелодија реченице / питања</li> </ul>	<p>Компетенција за целоживотно учење: ученик уочава структуру градива, користи различите методе учења;</p> <p>Вештина комуникације: изражава став и мишљење, негује културу дијалога;</p> <p>Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција</p> <p>Вештина сарадње: активно слуша и поставља питања; доприноси заједничком раду;</p> <p>Познаје друге културе и традиције, поштује разлике</p>	<b>11</b>	<b>4</b>	<b>7</b>
<b>Корелација</b>	Грађанско васпитање, српски и енглески језик, информатика и рачунарство, математика, ликовна култура					
<b>Стандарди постигнућа</b>	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.17. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.					
<b>Начин праћења</b>	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.					

БОРЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбају:				
<b>3. Tiere</b> Тражење и давање основних информација о себи и другима; описивање карактеристика живих бића; изражавање допадања и недопадања;	- именују животиње - разумеју једноставнији опис животиња - опишу карактеристике животиње користећи једноставна језичка средства - преносе исказе у трећем лицу - разумеју текст на тему животиња - користе множину именица у описивању животиња - разумеју постављена питања на тему животиња - поставе и одговоре на афирмативна питања на тему животиња - разумеју кратку презентацију на тему омиљене животиње - направе кратку презентацију на тему омиљене животиње - уочавају сличности и разлике у односу према кућним љубимцима	- Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре: <i>Ich habe... Mein Lieblingstier ist... Hast du ein Haustier? Was ist dein Lieblingstier? Woher kommt...?</i> - Одређени члан der, die, das у акузативу - Неодређени члан: ein, eine, ein у акузативу - Негација: kein у акузативу - Изговор кратких и дугих вокала - Постављање питања и одговора са ja и nein - множину именица	Компетенција за целоживотно учење: ученик уочава структуру градива, користи различите методе учења;  Вештина комуникације: изражава став и мишљење, негује културу дијалога;  Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција  Вештина сарадње: активно слуша и поставља питања;  Еколошка компетенција: спремност за ангажовање у заштити околине и животиња	9	3,5	5,5
<b>Корелација</b>	Биологија, грађанско васпитање, информатика и рачунарство, српски и енглески језик					
<b>Стандарди постигнућа</b>	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.					
<b>Начин праћења</b>	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.					



БОРЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:				
<b>4. Mein Tag</b> Исказивање хронолошког времена; описивање догађаја у садашњости; изражавање допадања / недопадања; описивање карактеристика предмета;  <b>Weihnachten –</b> Прослава Божића, честитање, обичаји	- разумеју једноставна обавештења о хронолошком времену - траже и дају једноставна обавештења о хронолошком времену - опишу дневни / недељни распоред активности - говоре о школским предметима - разумеју текст на тему - напишу текст на тему - разумеју презентацију на тему - направе презентацију на тему - размењују информације на тему - уоче карактеристике живота у школи – наставних и ваннаставних активности -разуме исказане честитке и одговара на њих -упути једноставне честитке -уочи и поштује сличности и разлике међу културама	- Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>Wie  viel Uhr ist es? Wann beginnt der  Unterricht? Um wie viel Uhr  kommst du nach Hause? Mein  Lieblingsfach ist... Geschichte ist  nicht so toll.</i> - Исказивање шта воле / не воле - Временске прилоге - Временске предлоге - Вођење дијалога на тему - Честитање	Компетенција за целоживотно учење: ученик уочава структуру градива, користи различите методе учења;  Вештина комуникације:уме јасно да искаже одређени садржај, негује културу дијалога, изражава мишљење;  Користи информационе технологије, презентацију и основну обраду података;  Дигитална компетенција: употреба електронских медија;  Вештина сарадње: активно слуша и поставља питања;  Познаје друге културе и традиције, поштује разлике	12	3,5	8,5
<b>Корелација</b>	Грађанско васпитање, српски и енглески језик, музичка и ликовна култура, информатика и рачунарство					
<b>Стандарди постигнућа</b>	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.					

БОРЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Број часова по теми	Обрала	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:				
<b>5. Hobbys</b> Тражење и давање информација о себи и другима; Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности; изражавање молби;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- разумеју краће текстове на тему</li> <li>- питају и дају информације у вези са темом</li> <li>- разумеју једноставније предлоге и одговоре на њих</li> <li>- упуте једноставан предлог</li> <li>- пруже одговарајући изговор или оправдање</li> <li>- договоре састанак са другом / другарицом</li> <li>- кажу шта знају / не знају</li> <li>- разумеју једноставна питања којима се тражи дозвола и питају за дозволу</li> <li>- разумеју и тумаче статистику</li> <li>- размењују информације на тему</li> <li>- уочавају сличности и разлике у интересовањима својих вршњака у земљи циљне културе и код нас</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>Was machst du gerne? Kommst du mit? Ich habe keine Zeit. Kannst du ...?</i></li> <li>- Употребу неправилних глагола, глагола са раздвојним префиксима и глагола können</li> <li>- Употребу глагола können</li> <li>- Ред речи у реченици</li> <li>- Вокал ö</li> <li>- Вођење дијалога на тему</li> </ul>	<p>Компетенција за целоживотно учење: ученик уочава структуру градива, користи различите методе учења;</p> <p>Вештина комуникације: изражава став и мишљење, негује културу дијалога, уме јасно да искаже одређен садржај;</p> <p>Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција, уме да чита и тумачи статистичке податке;</p> <p>Вештина сарадње: активно слуша и поставља питања;</p> <p>Брига за здравље: бављење спортом</p>	9	3,5	5,5
<b>Корелација</b>	Грађанско васпитање, српски и енглески језик, информатика и рачунарство, физичко васпитање					
<b>Стандарди постигнућа</b>	1.1.2. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.					
<b>Начин праћења</b>	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.					

БОРЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ча со ва	Об ра да	та ли ти
------------------------------	--------	--	----------------------------	----------------	----------------	----------------

(Комуникативне функције)	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:				
<b>6. Meine Familie</b> Описивање карактеристика живих бића; исказивање просторних односа; изражавање припадања и поседовања;	- разумеју једноставан опис особа - описују особе користећи једноставна језичка средства - разумеју једноставна питања која се односе на тему и одговарају на њих - разумеју обавештења о простору - дају обавештења о простору - разумеју и формулишу једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност - разумеју текст на тему - разговарају на тему - напишу текст на тему - размењују информације на тему - упознају се са породичним односима у земљи циљне културе	- Изразе и речи које се односе на тему: <i>Das ist meine Familie. Das ist mein / meine Oma / Oma...</i> - Изражавање на тему - Занимања у мушком / женском роду: <i>der Lehrer / die Lehrerin</i> - Разговор о омиљеним занимањима - Употребу присвојног члана у номинативу: <i>mein / meine; dein / deine...</i> - Употребу прилога за место: <i>vorne, hinten, rechts, links</i> - Вођење дијалога на тему	Компетенција за целоживотно учење: ученик уочава структуру градива, користи различите методе учења;  Вештина комуникације: уме јасно да искаже одређени садржај, негује културу дијалога, изражава мишљење;  Користи информационе технологије, презентацију и основну обраду података;  Дигитална компетенција: употреба електронских медија;  Вештина сарадње: активно слуша и поставља питања;  Познаје друге културе и традиције, поштује разлике	12	3,5	8,5
Корелација	Грађанско васпитање, српски и енглески језик, информатика и рачунарство, ликовна култура					
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.19. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.					
Начин праћења	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.					

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:				
<b>7. Was kostet das</b> Изражавање количине, бројева и цена; исказивање жеља; изражавање мишљења;	<ul style="list-style-type: none"> <li>- разумеју једноставне изразе који се односе на количини нечега</li> <li>- питају и кажу колико нечега има</li> <li>- на једноставан начин затраже артикле</li> <li>- питају и кажу колико нешто кошта</li> <li>- разумеју жеље и реагују на њих</li> <li>- размене једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама</li> <li>- саопште шта они или неко други жели</li> <li>- разумеју и формулишу једноставне исказе којима се тражи мишљење</li> <li>- упознају се са валутом немачког говорног подручја</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>Ich möchte.../Ich hätte gern... Was kostet...? Das ist aber teuer. Wie viel Taschengeld bekommst du? Ich finde das...</i></li> <li>- Разговор на тему</li> <li>- Исказивање жеља</li> <li>- Употребу неправилних глагола</li> <li>- Употребу модалног глагола <i>möchten</i></li> <li>- Ред речи у реченици</li> <li>- Изговор дифтонга <i>ei, au, eu</i></li> <li>- Различите технике читања</li> </ul>	<p>Компетенција за целоживотно учење: ученик уочава структуру градива, одваја битно од небитног, користи различите методе учења;</p> <p>Вештина комуникације: уме јасно да искаже одређени садржај, негује културу дијалога, изражава мишљење;</p> <p>Користи информационе технологије, презентацију и основну обраду података;</p> <p>Дигитална компетенција: употреба електронских медија;</p> <p>Вештина сарадње: активно слуша и поставља питања;</p>	<b>10</b>	<b>3</b>	<b>7</b>
<b>Корелација</b>	Грађанско васпитање, српски и енглески језик, информатика и рачунарство					
<b>Стандарди постигнућа</b>	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.					
<b>Начин праћења</b>	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.					

<b>Укупан број часова: 72</b>	<b>За обраду: 24,5</b>	<b>За остале типове часова: 47,5</b>
-------------------------------	------------------------	--------------------------------------

## ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

### ПРЕДМЕТ- **ВЕРСКА НАСТАВА-ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<b>Циљ наставе православног катихизиса</b> (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот (будућу димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим	Да код ученика: -развије способност уочавања да су грех и зло у свету последица погрешног изражавања човекове слободе; -развије способност уочавања да Бог поштује човекову слободу али да не одустаје да свет доведе у вечно постојање; -изгради свест о томе да Бог воли човека и свет и да их никад не напушта, али вечни живот зависи и од слободе човека и његове заједнице с Богом; -развије способност спознавања да Бог није одустао од првобитног циља због кога је створио свет, а то је да се свет сједини с Њим посредством човека и да тако живи вечно; -развије способност уочавања сличности у структури старозаветне и новозаветне цркве.	<b>1. Припрема света за долазак Сина Божјег у свет (7)</b>  <b>2. Стари завет између Бога и света кроз избрани народ (7)</b>  <b>3. Аврам, родоначелник јеврејског народа, праслика Христа као главе цркве (7)</b> <b>4.Мојсијев закон као припрема и водич ка Христу (8)</b>  <b>5.Старозаветни мотиви у православној иконографији (7)</b>	Теме треба реализовати препричавањем библијске историје . Упоредо с библијском историјом, глобална светска историја показује да људи, будући да су иконе Божје, не престају да теже бесмртности. То треба искористити и покренути у настави дијалог између хришћанског виђења истинског постојања. Нагласак треба ставити на литургијско искуство превазилажења смрти, с назнаком да хришћанство остварење ове тежње види у слободи Бога и слободи човека и њиховом личном јединству, док нехришћанске теорије нуде решење утемељено или на свемогућству Божјем и нужности, или на створеној природи, односно на тражењу лека против смрти у природи.	<b>36</b>

наукама и теоријама о свету				
-----------------------------	--	--	--	--

ПРЕДМЕТ- **ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<b>Општи циљ предмета</b> је оспособљавање ученика за активно учешће у животу школе и локалне заједнице, проширивањем знања о демократији, њеним принципима и вредностима кроз практично деловање.	-подстицање и оспособљавање за активно учешће у животу школе развијањем вештина за унапређивање услова школског живота кроз праксу; -уознавање школских правила и процедура; -разумевање функционисања органа управљања школе и стручних тела; -уознавање права и одговорности свих актера на нивоу школе; -развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање мишљења; -обучавање техникама групног рада; -развијање способности	УПОЗНАВАЊЕ ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНАТА ПРОГРАМА (6)  САГЛЕДАВАЊЕ УСЛОВА ШКОЛСКОГ ЖИВОТА (4)  ИЗБОР ПРОБЛЕМА НА КОМЕ ЋЕ СЕ РАДИТИ (1)  САКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА О ИЗАБРАНОМ ПРОБЛЕМУ (8)  АКТИВИЗАМ И ПАРТИЦИПАЦИЈА – ПЛАН АКЦИЈЕ (12)  ЈАВНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПЛАНА АКЦИЈЕ (1)	<b>-Програмске садржаје би требало реализовати тако да се ученицима омогуће:</b> слобода изражавања мишљења и ставова о отвореним питањима и проблемима које су сами идентификовали као значајне; разумевање и разматрање различитих мера које се у школи / локалној заједници предузимају у циљу решавања проблема; унапређење вештина комуникације у различитим социјалним ситуацијама (у школи, на нивоу вршњачке групе и са наставницима, као и ван школе, Реализација програма се заснива на коришћењу <i>интерактивних и истраживачких</i> метода рада. <i>Симулација и играње улога</i> су веома корисне технике за припремање ученика за различите ситуације са којима раније нису имали прилику да се суоче <i>Основна теза</i> које би наставници све време требало да се придржавају је да ученике учимо не <i>шта</i> да мисле, него <i>како</i> да мисле	<b>36</b>

	критичког просуђивања и одговорног одлучивања и делања.	ОСВРТ НА НАУЧЕНО – ЕВАЛУАЦИЈА (4)		
--	---	-----------------------------------	--	--

ПРЕЕМЕТ . МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ

КУЛТУРЕ

Позивамо се на Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред(Сл. Гласник- Просветни гласник бр.5/08,2/08,2/10,/10)

## 5.1.2.ОБАВЕЗНИ И ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ У VI РАЗРЕДУ

### ПРЕДМЕТ СРПСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<b>Циљ</b> наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна,	-развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује; -поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика; -оспособљавање за успешно служење књижевним језиком -развијање осећања за аутентичне естетске	ЈЕЗИК <b>Граматика</b> <b>Правопис</b> <b>Ортоепија</b>  Сј.1.1.6. Сј.1.1.3. Сј.1.2.1. Сј.1.2.5. Сј.1.2.6. Сј.2.1.2. Сј.2.1.3 Сј.2.4.6. Сј.1.2.7. Сј.1.2.8.	-ученицима се језик представља и тумачи као систем. -Поступност се обезбеђује самим избором и распоредом наставних садржаја -Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. -садржаје из акцентологије не треба обрађивати као посебне наставне јединице -Правопис се савлађује путем систематских вежбања, -подстицањемисаоног осамостаљивања ученика -континуирано повезивање знања о језику са	

филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.	<p>вредности у књижевној уметности;</p> <p>-поступно оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);</p> <p>-развијање поштовања према културној баштини</p>	<p>Cj.2.2.5. Cj.3.2.5 Cj.1.3.1. Cj.1.3.4. Cj.1.3.5. Cj.1.3.6. Cj.1.3.10. CJ. 2.3.2. Cj.2.3.3. Cj.2.3.4. Cj.2.3.8. Cj.3.3.2. Cj.3.3.4. Cj.3.3.6.</p> <p><b>КЊИЖЕВНОСТ</b></p> <p><b>Лектира</b></p> <p><b>Тумачење текста</b></p> <p><b>Књижевнотеоријски појмови (<i>Лирика, Епика, Драма</i>)</b></p> <p>Cj.1.4.1. Cj.1.4.2. Cj.1.4.3. Cj.1.4.4. Cj.1.4.6. Cj.1.4.7. CJ.2.4.1 Cj.2.4.5. Cj.2.4.6. Cj.2.4.8. Cj.3.4.1. Cj.3.4.2. Cj.3.4.3. Cj.3.4.4. Cj.3.4.7.</p> <p><b>Функционални појмови</b></p> <p><b>Читање</b></p> <p><b>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</b></p> <p><b>Основни облици усменог и писменог изражавања</b></p>	<p>непосредном говорном праксом;</p> <p>-повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста;</p> <p>-побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама;</p> <p>-<i>Функционални појмови</i> се не обрађују посебно, већ се у току наставе указује на њихова примењена значења</p>	144
--	--	---	---	-----



ПРЕДМЕТ ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b> наставе страног језика у основном образовању је:развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији</p>	<p>-разуме и реагује у односу на усмени текст -усмено и писмено се изражава у вези са предвиђеним темама ( до 70 речи) -чита текст са разумевањем ( до 150 речи) -преноси и преводи кратке поруке -користи граматичке садржаје предвиђене програмом</p>	<p><b>КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ</b>                      -Представљање себе и других                      -Поздрављање                      -Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама)                      -Разумевање и давање једноставних упутстава и команди                      -Постављање и одговарање на питања                      -Молбе и изрази захвалности                      -Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности                      -Изражавање допадања/недопадања                      -Изражавање физичких сензација и потреба                      -Именовање активности (у вези са темама)                      -Исказивање просторних односа и величина (<i>Идем, долазим из..., Лево, десно, горе, доле...</i>)                      -Давање и тражење информација о себи и другима                      -Тражење и давање обавештења                      -Описивање лица и предмета                      -Изрицање забране и реаговање на забрану                      -Изражавање припадања и поседовања                      -Тражење и давање обавештења о времену на часовнику                      -Скретање пажње                      -Тражење мишљења и изражавање слагања/неслагања                      -Исказивање извињења и оправдања</p> <p><b>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ</b>                      Именице                      Члан                      Придеви                      Заменице                      Детерминатори</p>	<p>-циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима                      -говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика                      -наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа;                      -уџбеници постају извори активности и морају бити праћени употребом аутентичних материјала;                      -настава се заснива и на социјалној интеракцији                      -сви граматички садржаји уводе се без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају                      -знања ученика мере се јасно одређеним <i>релативним</i> критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;</p>	<p><b>72</b></p>

		Предлози Глаголи Бројеви Упитне реченице Везници		
--	--	--	--	--

# ПРЕДМЕТ ЛИКОВНА КУЛТУРА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b> васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.</p>	<p>Оспособљавање ученика за визуелно памћење и предочавање; -оспособљавање ученика за артикулисано ликовно изражавање -проширивање сазнања и искуства ученика у коришћењу различитих материјала и средстава за рад у процесу ликовног изражавања; -мотивисање ученика на активан однос према актуелним питањима које се односе на заштиту и унапређивање човекове природне и културне средине. -развијање моторичких способности и навике за лепо писање -подстицање потребе за посеђивање музеја, изложби и за чување културних добара -развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне и модерне уметности</p>	<p><b>СЛОБОДНО РИТМИЧКО ИЗРАЖАВАЊЕ БОЈЕНИМ МРЉАМА</b> (4) Л.К.1.1.1. Л.К.2.1.2. Л.К.3.2.2.</p> <p><b>ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ</b> (3) Л.К.1.2.3. Л.К.2.2.1. Л.К.3.2.2.</p> <p><b>ТЕКСТУРА</b> (6) Л.К.1.1.1. Л.К.2.2.1. Л.К.3.1.2</p> <p><b>СВЕТЛИНА</b> (8) Л.К.1.3.4. Л.К.2.1.1. Л.К.3.1.1. Л.К.3.1.2</p> <p><b>БОЈА</b> (12) Л.К.1.3.4. Л.К.2.1.1. Л.К.3.2.2. Л.К.3.1.2.</p> <p><b>СВЕТ УОБРАЗИЉЕ У ДЕЛИМА УМЕТНОСТИ</b> (3) Л.К.1.3.3. Л.К.2.3.1. Л.К.3.3.4</p>	<p>Посебна важност је у наставнику који усаглашава образовне задатке (ликовне проблеме) са интересовањима ученика <b>Садржаје програма ликовне културе треба остварити:</b> 1. примањем (учењем), тако што ће ученицима бити омогућено да стичу знања из области ликовне културе, савладавају технолошке поступке ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума и да упознају законитости и елементе ликовног језика; 2. давањем (стварањем) путем подстицања ученика да се изражавају у оквиру ликовних активности и остварују резултате (увек на вишем нивоу култивисање и јачање ликовне осетљивости).</p>	<p><b>36</b></p>

# ПРЕДМЕТ МУЗИЧКА КУЛТУРА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
-----	--------	-------------------------------------	-------------------------	-----------

		ПОСТ.		
<b>Општи циљ</b> наставе музичке културе је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа, развијање музикалности и креативности, неговање смисла за заједничко музицирање.	-неговање способности извођења музике (певање, свирање)  -стицање навике слушања музике  -упознавање основа музичке писмености  -упознавање са делима и композиторима  -певање по слуху нотног текста	<b>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (18)</b>  МК.1.3.1. МК.1.3.2. МК.3.3.1.  <b>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (10)</b>  МК.1.2.1. МК.1.2.2. МК.1.2.4. МК.2.2.2. МК.3.2.3.  <b>СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ (8)</b>  МК.1.4.2. МК.1.4.4. МК.3.4.2.	Основни принцип у остваривању циљева и задатака треба да буде активно учешће ученика на часу, а наставна јединица је увек уметничко дело.  Настава музичке културе остварује се кроз: - певање, свирање и стицање основне музичке писмености; - слушање музике; - дечје музичко стваралаштво.  Групним и појединачним певањем или свирањем развија се способност ученика да активно учествују у музичком животу своје средине.	<b>36</b>

### ПРЕДМЕТ ИСТОРИЈА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧА СОВА
<b>Циљ</b> изучавања наставног предмета <i>историја</i> је културни напредак и хуманистички развој ученика. Циљ наставе историје је и да допринесе	-разумевање појма средњи век и основних одлика тог историјског периода -разумевање	<b>УВОД (4)</b> ИС 1.1.1.; 1.1.4.; 1.1.6.; 1.2.1.; 1.2.2.; 2.1.1.; 2.2.1. 3.1.1.; 3.2.1. <b>ЕВРОПА И СРЕДОЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ (15)</b> ИС 1.1.5.; 1.1.6.; 1.1.7.; 1.1.8.; 1.1.9.; 1.1.10.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.;	У остваривању циља наставе историје припрема за часове је од изузетне важности, као и планирање наставе на	

разумевању историјског простора и времена, историјских процеса и токова, као и развијању националног, европског и светског идентитета и духа толеранције код ученика.	одлика феудалног друштва -стицање знања о државама средњовековне Европе -стицање знања о српским средњовјековним државама -разумевање улоге религије у средњем веку -коришћење историјских карата	<p>2.1.1. , 2.1.3. , 2.1.6.; 2.2.1.; 2.2.2.; 2.2.3. 3.1.1.; 3.1.6.; 3.2.3.; 3..2.5.</p> <p><b>СРБИ И ЊИХОВО ОКРУЖЕЊЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ (14)</b></p> <p>ИС 1.1.4.; 1.1.6.; 1.1.7.; 1.1.9.; 1.1.10., 1.2.1.; 1.2.3.; 1.2.4.</p> <p>2.1.1.; 2.1.2.; 2.1.5.; 2.2.1.; 2.2.2.; 3.1.2.; 3.1.6., 3.2.5.;</p> <p><b>ЕВРОПА У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ (13)</b></p> <p>ИС 1.1.4.; 1.1.5.; 1.1.6.; 1.1.8.; 1.1.9.; 1.1.19.; 1.2.1.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.2.5.</p> <p>2.1.1.; 2.1.3.; 2.1.6.; 2.2.1.; 2.2.3.; 3.1.1.; 3.1.2.; 3.2.3.3.1.5.; 3.1.6.; 3.2.1.; 3.2.3.; 3.2.5.; 3.2.6. 3.2.7.</p> <p><b>СРБИ И ЊИХОВО ОКРУЖЕЊЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ (15)</b></p> <p>ИС 1.1.4.; 1.1.6.; 1.1.7.; 1.1.9.; 1.1.10.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.2.8.</p> <p>2.1.1., 2.1.2.; 2.1.3.; 2.1.5.; 2.2.1.; 2.2.2.; 2.2.3.;</p> <p>3.1.1., 3.1.2.; 3.1.3.; 3.1.4.; 3.1.5.; 3.2.1.; 3.2.4.</p> <p><b>СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ДОБА ОСМАНЛИЈСКИХ ОСВАЈАЊА (11)</b></p> <p>ИС 1.1.5.; 1.1.6., 1.1.9., 1.1.10.; 1.2.1., 1.2.3.; 1.2.4.; 1.2.5.; 1.2.7.; 1.2.8.</p> <p>2.1.1.; 2.1.2.; 2.1.4.; 2.1.5.; 2.1.6.; 2.2.1.; 2.2.2.; 2.2.3.; 2.2.4.; 2.2.5.</p> <p>3.1.1.; 3.1.2.; 3.1.3.; 3.1.4., 3.1.6., 3.2.1., 3.2.2.; 3.2.4.; 3.2.5.; 3.2.6.</p>	годишњем и месечном нивоу. -неопходно је да се обезбеди корелација са сродним предметима, као што су географија, српски језик, ликовна и музичка култура, верска настава и грађанско васпитање.	72
---	---	--	---	----

## ПРЕДМЕТ ГЕОГРАФИЈА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<b>Циљ</b> наставе географије је усвајање знања о природно географским и друштвено	-стицање знања о основним појавама, процесима и објектима у васиони -картографско описмењавање -разумевање	<p>УВОД (1)</p> <p>ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</p>	Предложен је <b>оријентациони</b> број часова по свакој наставној теми. Слобода и креативност наставника испољиће се кроз самостално планирање и	

географским објектима, појавама и процесима и њиховим међусобним везама и односима у геопростору. Настава географије треба да допринесе стварању реалне и исправне слике о свету као целини и месту и улози наше државе у свету.	повезаности појава у географском омотачу -стицање знања о основним географским одликама Републике Србије -стицање знања о основним географским одликама Републике Европе -упознавање интеграцијских процеса у Европи -упознавање најважнијих природних и друштвених одлика Европе	(8) ГЕ.1.2.3. ГЕ.2.2.2. ГЕ.3.2.2.  СТАНОВНИ-ШТВО И НАСЕЉА НА ЗЕМЉИ (5) ГЕ.1.3.1. ГЕ.2.3.1. ГЕ.3.3.1.  ГЕОГРАФСКА СРЕДИНА И ЉУДСКЕ ДЕЛАТНОСТИ (3) ГЕ.1.3.2. ГЕ.2.3.2. ГЕ.3.3.2.  РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ (52) ГЕ.1.4.2. ГЕ.2.4.2. ГЕ.1.4.2. ГЕ.2.4.2. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.4. ГЕ.3.4.2. ГЕ.3.4.3.	одређивање типова часова, као и избора наставних метода, техника, активности, дидактичких средстава и помагала. Корелација географије са другим наставним предметима представља поступак који је неопходно спроводити у настави. Коришћење географских карата је неопходно и обавезно на свим часовима.	72
--	---	---	---	----

## ПРЕДМЕТ ФИЗИКА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<b>Циљ</b> наставе физике је да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да	-развијање функционалне писмености -упознавање основних начина расуђивања у физици -разумевање појава процеса и односа у природи -схватање метода експеримента -развијање логичког	УВОД (2)  КРЕТАЊЕ (14) ФИ 1,2,1 ФИ 1,2,2 ФИ 1,2,3 ФИ 1,4,4 ФИ 2,2,2 ФИ 2,4,3	Задаци наставе физике остварују се кроз следеће облике: -излагање садржаја уз демонстрационе огледе -решавање задатака (квалитативних и квантитативних) -лабораторијске вежбе Важно је да наставник наглашава обједињеност	

стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање физичких појава и за активно стицање знања кроз истраживање.	мишљења -схватање да је материјални свет погодан за експериментално истраживање -оспособљавање за руковање инструментима за мерење -уознавање појма грешке и значаја релативне грешке -усвајање основних представа о механичком кретању -усвајање појма масе и тежине	<p>ФИ 2,6,1 ФИ 2,6,2 ФИ 3,4,1</p> <p><b>СИЛА</b> (14) ФИ 1,1,1 ФИ 1,1,2 ФИ 1,7,1 ФИ 1,7,2 ФИ 2,1,2 ФИ 2,6,1 ФИ 2,6,2 ФИ 3,1,3</p> <p><b>МЕРЕЊЕ</b> (15) ФИ 1,4,1 ФИ 1,4,2 ФИ 1,4,3 ФИ 1,4,6 ФИ 1,7,1 ФИ 1,7,2 ФИ 2,4,2 ФИ 2,4,3 ФИ 2,6,1 ФИ 2,6,2</p> <p><b>МАСА И ГУСТИНА</b> (15) ФИ 1,4,5 ФИ 1,4,6 ФИ 1,7,1 ФИ 1,7,2 ФИ 2,4,3 ФИ 2,6,1 ФИ 2,6,2</p> <p><b>ПРИТИСАК</b> (12) ФИ 1,1,3 ФИ 1,7,1 ФИ 1,7,2 ФИ 2,1,6 ФИ 2,4,1 ФИ 2,4,3 ФИ 2,6,2 ФИ 2,6,1 ФИ 3,1,4</p>	<p>облика у циљу откривања , формулисања и примене закона (посматра се појава и прати се ток, ученик на основу сопственог расуђивања описује посматрану појаву, након тога наставник језиком физике дефинише нове појмове и речима формулише закон појаве).</p> <p>Ученицима ОШ најприступачнији је индуктивни метод закључивања(од појединачног ка општем).</p>	<b>72</b>
--	--	---	--	-----------

ПРЕДМЕТ **МАТЕМАТИКА**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<b>Циљ</b> наставе математике у основној школи јесте да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање	<b>Ученике треба оспособити да:</b>  -схвате потребу увођења негативних бројева, упознају структуре скупова целих и рационалних бројева, појмове супротног броја,	<p><b>ЦЕЛИ БРОЈЕВИ</b> (24) МА.1.1.1. МА.1.1.6. МА.1.1.3. МА.2.1.1. МА.2.1.2. МА.2.1.4. МА.3.1.1. МА.3.1.3.</p> <p><b>РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ</b></p>	<p>Поређење целих бројева ослања се на њихово представљање тачкама на бројевној правој и прати представу о распореду тих тачака.</p> <p>Наративно изражавање дефиниција је дидактички оправдано, али оно мора да следи из математичких прецизних формулација.</p>	

појава и зависности у природи и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да доприносе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.	реципрочног броја и апсолутну вредност броја -умеју да решавају једноставније једначине и неједначине у скупу рационалних бројева -разумеју процентни начин изражавања -упознају класификацију троуглова и четвороуглова -схвате једнакост површина геометријских фигура -примењују правила за израчунавање површине троугла	(45) МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.1.3. МА.1.1.4. МА.1.2.1. МА.1.5.4. МА.2.1.1. МА.2.1.2. МА.2.1.4. МА.2.2.5. МА.2.5.4. МА.3.1.1. МА.3.1.3. МА.3.5.4. МА.3.4.2.  ТРОУГАО (30) МА.2.3.2. МА.3.3.2. МА.3.3.6.  ЧЕТВОРОУГАО (20) МА.1.3.2. МА.2.3.2. МА.3.3.2. МА.3.3.6.  ПОВРШИНА ЧЕТВОРОУГЛА И ТРОУГЛА (17) МА.1.3.2. МА.2.3.6. МА.3.3.6. МА.3.3.2.	Проценат треба представити као начин изражавања количинских односа, без памћења посебних правила и образаца.  Једначење површина геометријских фигура осмишљава се на класични начин, ослањајући се на појмове допунске и разложиве једнакости.	<b>144</b>  <b>Напомена:</b> Обавезна су четири једночасовна школска писмена задатка годишње (с исправкама 8 часова).
---	---	---	---	--

## ПРЕДМЕТ БИОЛОГИЈА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОС.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВ А
<b>Циљ</b> наставе биологије у основној школи је да ученици усвајањем образовно-васпитних садржаја упознају основне појмове о живом свету, његовом историјском	<b>Ученици треба да:</b>  -уоче потребу за класификовањем живог света због разноврсности -уочавају сличности и разлике у грађи и начину живота биљака и животиња -упознају основне	УВОД (3) БИ.1.1.4 БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.2.1.3 БИ.3.14  ПРАЖИВОТИЊЕ (9)  БИ.1.1.3 БИ.2.1.2	Наставне теме су логички распоређене, а обрађују садржаје из биологије – зоологије. Ради лакшег разумевања наставник не треба да инсистира на детаљној грађи, већ да стави акценат на животни простор, разноврсност, значај и грађу појединих	<b>72</b>



<p>развоју, природним појавама и законитостима које у њему владају. Изучавањем биологије код ученика треба развијати основну научну писменост, логичко расуђивање, способност критичког мишљења, свест о властитом положају у природи, објективност и логичко расуђивање, љубав према природи и осећање дужности да чувају и заштите природу, да развијају хигијенске навике и здравствену културу</p>	<p>појмове о природном систему животиња -схвате улогу инсеката у природи -схвате значај одговорног односа према животињама -схвате значај фосилних остатака -упознају животни простор , грађу, начин живота риба, водоземаца,гмизаваца, птица и сисара -упознају животни простор , грађу, начин живота сунђера, дупљара, мекушаца, зглавкара и бодљокожаца</p>	<p>БИ.3,1.3</p> <p><b>ЦАРСТВО ЖИВОТИЊА</b> (48)</p> <p>БИ.1.1.3. БИ.1.1.5 БИ.1.2.1 БИ.1-2-3. БИ.1.2.7 БИ.1.4.3. БИ.2.1.2 БИ.2.2.9 БИ.2.2.2 БИ.2.2.7 БИ.3.1.3. БИ.3.26. БИ.3.2-3</p> <p><b>УГРОЖЕНОСТ И ЗАШТИТА ЖИВОТИЊА</b> (6)</p> <p>БИ.1.4.6. БИ.1.4.7. БИ.1.4.8. БИ.2.4.8. БИ.2.4.9</p> <p><b>УВОД У ЕВОЛУЦИЈУ ЖИВОГ СВЕТА</b> (6)</p> <p>БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5. БИ.2.3.6. БИ.3.3.5.</p>	<p>група у оквиру царства животиња.</p> <p>Приликом израде планова рада (глобалног и оперативног) треба предвидети око 50% часова за обраду новог градива и око 50% за друге типове часова, укључујући и излазак у природу.</p> <p>Вербално-текстуалне методе треба да буду мање заступљене, а предност треба дати практичном раду,активностима ван учионице и демонстративно – илустративним методама.</p>
--	--	--	---

ив предмета

## ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Циљ

**Циљ** учења *технике и технологије* је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Разред

**шести**

Годишњи фонд часова

**72 часа**

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења;</li> <li>- анализира карактеристике савремене културе становања;</li> <li>- класификује кућне инсталације на основу њихове намене;</li> <li>- класификује врсте саобраћајних објеката према намени;</li> <li>- повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре са безбедношћу учесника у саобраћају;</li> <li>- повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе;</li> <li>- демонстрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације;</li> <li>- скицира просторни изглед грађевинског објекта;</li> <li>- чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући фазе изградње грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола;</li> <li>- користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3Д приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући потребе савремене културе становања;</li> <li>- самостално креира дигиталну презентацију и представља је;</li> <li>- класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и процењује могућности њихове примене;</li> <li>- повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину;</li> <li>- повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова;</li> <li>- реализује активност која указује на важност рециклаже;</li> <li>- образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије;</li> <li>- правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора;</li> <li>- повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије;</li> <li>- повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране;</li> </ul>	<b>ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ</b>	Значај и развој грађевинарства..
	<b>САОБРАЋАЈ</b>	Саобраћајни системи. Саобраћајни објекти. Управљање саобраћајном сигнализацијом. Правила безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају.
	<b>ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</b>	Приказ грађевинских објеката и техничко цртање у грађевинарству. Техничко цртање помоћу рачунара. Представљање идеја и решења уз коришћење дигиталних презентација
	<b>РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</b>	Подела, врсте и карактеристике грађевинских материјала. Техничка средства у грађевинарству и пољопривреди. Организација рада у грађевинарству и пољопривреди. Обновљиви извора енергије и мере за рационално и безбедно коришћење топлотне енергије. Рециклажа материјала у грађевинарству и пољопривреди и заштита животне средине. Моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије
	<b>КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ</b>	Израда техничке документације. Израда макете/модела у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи

<ul style="list-style-type: none"> <li>- описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране;</li> <li>- изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примену мера заштите на раду;</li> <li>- самостално/тимски врши избор макете/модела грађевинског објекта и образлажи избор;</li> <li>- самостално проналази информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ;</li> <li>- креира планску документацију (листу материјала, редослед операција, процену трошкова) користећи програм за обраду текста;</li> <li>- припрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује;</li> <li>- израђује макету/модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду;</li> <li>- учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела;</li> <li>- одреди реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова.</li> </ul>		<p>обновљиве изворе енергије.</p> <p>Представљање идеје, поступка израде и решења производа.</p> <p>Одређивање тржишне вредности производа укључујући и оквирну процену трошкова.</p> <p>Представљање производа и креирање дигиталне презентације.</p>
---	--	--

**Кључни појмови садржаја:** грађевинарство, пољопривреда, саобраћај, техничка документација, енергетика, предузимљивост и иницијатива

## УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм наставе и учења *технике и технологије* захтева разноврстан методички приступ с обзиром на различитост функција и карактера појединих делова програмских садржаја, као и психофизичке могућности ученика. С обзиром да је настава *технике и технологије* теоријско-практичног карактера, часове треба остваривати са одељењем подељеним на групе, односно са **највише 20 ученика**. Програм наставне и учења треба остваривати на спојеним часовима.

**Животно и радно окружење** Препоручени број часова је 6.

**Саобраћај** Препоручени број часова је 8.

**Техничка и дигитална писменост** Препоручени број часова је 18.

**Ресурси и производња** Препоручени број часова је 20.

**Конструкторско моделовање** Препоручени број часова је 20.

**ПРЕДМЕТ- ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ**

Назив предмета	
Циљ	<b>Циљ</b> учења <i>физичког и здравственог васпитања</i> је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.
Разред	<b>шести</b>
Годишњи фонд часова	<b>72 часа + 54 часа обавезних физичких активности</b>

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА		САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> <li>- примени комплексе простих и општеприпремних вежби у већем обиму и интензитету у самосталном вежбању;</li> <li>- користи научене вежбе у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама;</li> <li>- упоређује резултате тестирања са вредностима за свој узраст;</li> <li>- примени досегнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу;</li> <li>- разликује атлетске дисциплине;</li> <li>- развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике;</li> <li>- одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела;</li> <li>- схвати вредност спортске гимнастике за сопствени развој;</li> <li>- изведе елементе кошаркашке технике;</li> <li>- примени основна правила кошарке;</li> <li>- користи елементе кошарке у игри;</li> <li>- примени основне елементе тактике у одбрани и нападу;</li> <li>- учествује на унутар одељенским такмичењима;</li> <li>- изведе кретања у различитом ритму;</li> <li>- игра народно коло;</li> <li>- изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура;</li> <li>- изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу;</li> <li>- контролише покрете и одржава тело у води;</li> <li>- преплива 25 м техником краула и леђног краула;</li> <li>- процени своје способности и вештине у води;</li> <li>- скочи у воду на главу;</li> <li>- поштује правила понашања у води, и око водене средине;</li> <li>- објасни својим речима значај примењених вежби;</li> <li>- процени ниво сопствене дневне</li> </ul>	<b>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ</b>		<b>Основни садржаји</b> Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације. Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.
	<b>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ</b>	<b>Атлетика</b>	<b>Обавезни садржаји</b> Техника штафетног трчања. Скок удаљ. Бацања кугле 2 кг. Истрајно трчање - припрема за крос. Скок увис (опкорачна техника). Бацање "вортекс-а".  <b>Проширени садржаји</b> Тробој.
		<b>Спортска гимнастика</b>	<b>Основни садржаји</b> Вежбе на тлу. Прескоци и скокови. Вежбе у упору. Вежбе у вису. Греда. Гимнастички полигон.  <b>Проширени садржаји</b> Вежбе на тлу (напредне варијанте). Висока греда. Трамболина. Прескок. Коњ са хватаљкама. Вежбе у упору (сложенији састав). Вежбе у вису (сложенији састав).
		<b>Основе тимских и</b>	<b>Основи садржаји</b> Кошарка:

<p>физичке активности;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- препозна начине за побољшање својих физичких способности;</li> <li>- препозна могуће последице недовољне физичке активности;</li> <li>- правилно се понаша на вежбаљима као и на спортским манифестацијама;</li> <li>- примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње;</li> <li>- одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима;</li> <li>- примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама;</li> <li>- примерено се понаша као посматрач на такмичењима;</li> <li>- решава конфликте на друштвено прихватљив начин;</li> <li>- пронађе и користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности;</li> <li>- прихвати победу и пораз;</li> <li>- вреднује спортове без обзира на лично интересовање;</li> <li>- примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама;</li> <li>- процени лепоту покрета у физичком вежбању и спорту;</li> <li>- подстиче породицу на потребу примене редовне физичке активности;</li> <li>- повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље;</li> <li>- примени препоручени дневни ритам рада, исхране и одмора;</li> <li>- користи здраве намирнице у исхрани;</li> <li>- користи само препоручене додатке исхрани;</li> <li>- примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању;</li> <li>- правилно реагује након повреда;</li> <li>- чува животну средину током вежбања;</li> <li>- препозна последице конзумирања дувана.</li> </ul>		<b>спортских игара</b>	<p>Основни елементи технике и правила:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- кретање у основном ставу у одбрани,</li> <li>- контрола лопте у месту и кретању,</li> <li>- вођење лопте,</li> <li>- дриблинг,</li> <li>- хватања и додавања лопте,</li> <li>- шутирања,</li> <li>- принципи индивидуалне одбране,</li> <li>- откривање и покривање (сарадња играча),</li> <li>- основна правила кошарке.</li> </ul> <p><b>Проширени садржаји</b></p> <p>Напредни елементи технике, тактике и правила игре:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- дриблинг (сложеније варијанте),</li> <li>- финтирање.</li> </ul> <p>Основни принципи колективне одбране и напада.</p>
		<b>Плес и ритмика</b>	<p><b>Основи садржаји</b></p> <p>Вежбе са вијачом. Народно коло "Моравац". Народно коло из краја у којем се школа налази.</p> <p><b>Проширени садржаји</b></p> <p>Састав са обручем. Састав са лоптом. Кратки састав са вијачом. Енглески валцер.</p>
		<b>Пливање</b>	<p><b>Основни садржаји</b></p> <p>Предвежбе у обучавању технике пливања. Техника краула. Техника пливања леђног краула. Одржавање на води ради самопомоћи.</p> <p><b>Проширени садржаји</b></p> <p>Роњење у дужину 5-10 м.</p>
		<b>Полигони</b>	<p>Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.</p>
	<b>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</b>	<b>Физичко вежбање и спорт</b>	<p><b>Основни садржаји</b></p> <p>Основна правила вежбања. Основна правила Кошарке и правила Рукомета. Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара која се користе у вежбању. Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање. Облици насиља у физичком</p>

			<p>васпитању и спорту.  "Ферплеј" (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација).  Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта.  Развој физичких способности у функцији сналажења у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...).</p>
		<p>Повезаност физичког вежбања и естетике.  Значај вежбања у породици.  Планирање вежбања у оквиру дневних активности.</p>	
		<p><b>Здравствено васпитање</b></p>	<p><b>Основни садржаји</b></p> <p>Значај физичке активности за здравље.  Поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања.  Последице неодржавања хигијене - хигијена пре и после вежбања.  Значај употребе воћа и поврћа у исхрани.  Последице неправилне исхране и прекомерног уношења енергетских напитака.  Поступци ученика након повреда (тражење помоћи).  Вежбање и играње у различитим временским условима (упутства за игру и вежбање на отвореном простору).  Чување околине на отвореним просторима изабраним за вежбање.  Последице конзумирања дувана.</p>

**Кључни појмови садржаја:** физичко вежбање, плес, кошарка, здравље, васпитање.

## УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Концепција *физичког и здравственог васпитања* заснива се на јединству наставних и ваннаставних организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља кроз достизање исхода и стандарда овог васпитно-образовног подручја.

Циљ и исходи предмета се остварују кроз наставу *физичког и здравственог васпитања* (у трајању од 2 школска часа недељно) и *обавезне физичке активности* сваког ученика (у трајању од 1,5 школски час недељно). Програм шестог разреда базиран је на континуитету усвојених знања, вештина, ставова и вредности из петог разреда.

Настава *физичког и здравственог васпитања* усмерена је према индивидуалним разликама ученика, које се узимају као критеријум у диференцираном приступу, па самим тим неопходно је упутити ученика или групу ученика, на олакшане или проширене садржаје у часовној, ванчасовној и ваншколској организацији рада.









Наставницима се препоручује да у току шестог разреда, ради развијања међупредметних компетенција и остваривања корелације са другим предметима, реализују са ученицима најмање два пројектна задатка који обухватају теме и из других предмета. Време реализације пројектних задатака (једног из области ИКТ и Дигитална писменост и другог из области Рачунарство) одређује наставник у договору са ученицима и са наставницима других предмета, који обухватају област изабране теме. При избору тема, понудити неколико пројектних тема и омогућити тимовима ученика да одаберу ону која највише одговара њиховим интересовањима.

Информационо-комуникационе технологије

Препоручени број часова је 10.

Дигитална писменост

Препоручени број часова је 4.

Пројектни задатак из области ИКТ и Дигитална писменост

Препоручени број часова је 4.

Рачунарство

Препоручени број часова је 15.

Пројектни задатак из области Рачунарство

## **ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ**

### **ПРЕДМЕТ- ВЕРСКА НАСТАВА-ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<b>Циљ наставе православног катихизиса</b> (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот (будућу димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при	<b>Да код ученика:</b>  -развије отвореност према Богу, савршенијем од нас -развије способност за постављање питања о смислу живота, о људској слободи, о смрти, односу са природом  <b>Ученици треба да:</b>  -уоче да је слобода кључни елемент у разумевању Тајне Христове -науче да се слобода поистовећује са личношћу -запазе разлику у приказивању Христа у	УВОД (1)  ЛИТУРГИЈА КАО ТАЈНА ХРИСТОВА (5)  РОЂЕЊЕ ХРИСТОВО (5)  ХРИСТОС ЈЕ СИН БОЖИ (5)  УЛОГА БОГА У СПАСЕЊУ СВЕТА (5)  УЛОГА ЧОВЕКА У СПАСЕЊУ СВЕТА (5)	Теме треба реализовати на основу сведочанстава забележених у Новом завету. А затим и на основу светоотачких тумачења, уз наглашавање да је кључни елемент у Тајни Христовој слобода Бога и човека која се изражава као љубав према ближњем.  На примерима иконографије указати да је Христос и Бог и човек.  Указати на сличност и разлике између старог Адама и	<b>36</b>

чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету.	православној иконографији и ренесансној уметности	ХРИСТОВО СТРАДАЊЕ И ВАСКРСЕЊЕ (5)  ХРИСТОВ ЖИВОТ У ИКОНОГРАФИЈИ (5)	Христа као новог Адама.	
---	---	---	-------------------------	--

### ПРЕДМЕТ- ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<b>Општи циљ предмета</b> је оспособљавање ученика за активно учешће у животу школе и локалне заједнице, проширивањем знања о демократији, њеним принципима и вредностима кроз практично деловање.	-подстицање и оспособљавање за активно учешће у животу локалне заједнице -разумевање нивоа и органа власти -уознавање мера власти -уознавање права и одговорности грађана -развијање комуникацијских вештина -обучавање за тимски начин рада -развијање способности критичког расуђивања	УПОЗНАВАЊЕ ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНАТА ПРОГРАМА (6)  УОЧАВАЊЕ ПРОБЛЕМА У ЗАЈЕДНИЦИ (4)  ИЗБОР ПРОБЛЕМА НА КОМЕ ЋЕ СЕ РАДИТИ (1)  САКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА О ИЗАБРАНОМ ПРОБЛЕМУ (8)  ИЗРАДА СТУДИЈЕ (12)  ЈАВНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА СТУДИЈЕ (1)  ОСВРТ НА НАУЧЕНО –	-Програмске садржаје би требало реализовати тако да се ученицима омогуће: слобода изражавања мишљења и ставова о отвореним питањима и проблемима које су сами идентификовали као значајне; разумевање и разматрање различитих мера које се у школи / локалној заједници предузимају у циљу решавања проблема; унапређење вештина комуникације у различитим социјалним ситуацијама (у школи, на нивоу вршњачке групе и са наставницима, као и ван школе, Реализација програма се заснива на коришћењу интерактивних и истраживачких метода рада. Симулација и играње улога су веома корисне технике за припремање ученика за различите ситуације са којима раније нису имали прилику да се суоче Основна теза које би наставници све време требало да се	<b>36</b>

		ЕВАЛУАЦИЈА (4)	придржавају је да ученике учимо не <i>шта</i> да мисле, него <i>како</i> да мисле	
--	--	-------------------	---	--

### ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК-ДРУГА ГОДИНА УЧЕЊА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b> наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика. Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика</p>	<p><b>На крају шестог разреда, ученик треба да:</b></p> <p>-разуме кратке дијалоге и монолошка излагања до осам реченица -разуме једноставне песме -реагује на кратка упутства -разуме смисао писаних порука до 70 речи -ступа у дијалог од 6 до 7 реплика -разуме упутства за вежбање у уџбенику -чита у себи и на глас</p>	<p><i>Теме обрађене у 5. разреду се проширују:</i></p> <p><b>Школа:</b></p> <p><b>Ја и моји другови:</b></p> <p><b>Породица и блиско окружење:</b></p> <p><b>Празници:</b> <b>Мој дом:</b> <b>Исхрана:</b> <b>Одећа:</b> <b>Окружење:</b></p> <p><b>Остало:</b></p> <p>- годишња доба, месеци, дани у недељи и делови дана, - бројеви до 100 - основни подаци о земљи земљама чији се језик учи</p> <p><b>Граматички садржаји</b> <b>Реченица</b> Основне реченичне структуре у потврдном, одричном и упитном облику <b>Именице (заједничке, властите)</b> <b>Члан</b> <b>Негација</b> <b>Заменице</b> <b>Придеви</b> <b>Предлози</b> <b>Прилози</b> <b>Глаголи</b> <b>Бројеви</b> Основни до 100.</p>	<p>-циљни језик употребљава се у учioniци у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; -говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; - наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа; -знања ученика мере се јасно одређеним <i>релативним</i> критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; -настава се заснива и на социјалној интеракцији; -рад у учioniци и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора -учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; -наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја; -Вежбе слушања -Рад у паровима, малим и великим групама -уџбеници постају извори активности</p>	<hr/> <p>72</p>

# ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ

(1 час недељно, 36 часова годишње)

## Циљ и задаци

**Циљ** васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

## Задаци:

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

## Оперативни задаци

Ученици треба да:

- развијају ликовно-естетски сензибилитет за спонтани ритам бојених мрља, линија, текстуру, светлину, боју и чулну осетљивост и осећајност за визуелно споразумевање и свет уобразиље у ликовним делима;
- покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло-тамно, облик-боја, простор, композиција;
- посматрају и естетски доживљавају дела ликовних уметности;

- развијају љубав према ликовном наслеђу;
- се оспособе за стваралачко преношење визуелно-ликовних искустава у природно-друштвено научна подручја и тако развију интересовање за оплемењивање и заштиту природе и смисао за унапређивање културе живљења;
- развијају свест да ће знања користити у даљој професионалној оријентацији и унапређивању опште културе.
- развијају стваралачки однос према околини и веће компетенције визуелног мишљења;
- развијају осетљивост за проблеме у коришћењу ликовно-техничких средстава.

Структура:	1. Садржаји програма 2. Креативност 3. Медијуми
------------	---

## САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

### ЦРТАЊЕ

Тачка, линија и смер (3)  
 Слободан ритам маса и волумена, бојених мрља, линија, светлина (2)  
 Компонување основних тродимензионалних облика (3)  
 Компонување више ритмичких целина у простору (употребни предмети) (3)  
 Естетско процењивање (1)

### СЛИКАЊЕ

Хроматски и ахроматске скуп (2)  
 Интензивне (јарке, чисте) боје и боје ослабљеног интензитета (замућене боје) (2)  
 Топле и хладне боје (2)  
 Визуелно споразумевање (3)  
 Пантомима, говор тела (1)  
 Амбијент - сценски простор (1) .  
 Амбијент - сценски простор (1)  
 Тактилне вредности површине и облика (2)  
 Чврста и мека форма (2)  
 Моделовање геометријских и неправилних форми (2)  
 Конвексна и конкавна форма (2)  
 Односи маса и волумена (2)  
 Естетска анализа (2)

### НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Програмски садржаји омогућавају препознавање и развој даровитости ученика и њихових индивидуалних способности и постепено увођење ученика у област професионалне оријентације.

#### Остваривање садржаја:

Садржаје програма ликовне културе треба остварити:

1. примањем (учењем), тако што ће ученицима бити омогућено да стичу знања из области ликовне културе, савладавају технолошке поступке ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума и да упознају законитости и елементе ликовног језика;

2. давањем (стварањем) путем подстицања ученика да се изражавају у оквиру ликовних активности и остварују резултате (увек на вишем нивоу култивисања и јачања ликовне осетљивости).

Цртање

Сликање

Графика

Вајање

Примењена графика

Керамика

## ХОР И ОРКЕСТАР

(1 час недељно, 36 часова годишње)

### Циљ и задаци

Општи циљ наставе изборног предмета *хор и оркестар* је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

### Задаци:

- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музике;
- подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности;
- припремање програма за културну и јавну делатност школе;
- упознавање занимања музичке струке.

### Оперативни задаци

Ученици треба да:

- певају по слуху и из нотног текста песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске);
- упознају основне појмове из музичке писмености;
- упознају музичке дела уз основне информације о делу и композитору;

- развијају стваралачке способности.

## САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ

## НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

У програму изборног предмета истакнуто место има слушање музичких дела и активно музицирање (певање и свирање). Основе музичке писмености и музичко-теоретски појмови у оваквом приступу планирани су у функцији бољег разумевања музике и музичког дела.

Основни принцип у остваривању циљева и задатака треба да буде активно учешће ученика на часу. Настава изборног предмета остварује се кроз:

- певање, свирање и основе музичке писмености;
- слушање музике;
- дејје музичко стваралаштво.

Групним и појединачним певањем или свирањем развија се способност ученика да активно учествује у музичком животу своје средине.

### *Полазна опредељења при конципирању програма изборног предмета*

Слушање музике

Основе музичке писмености

Певање песама по слуху и из нотног текста

Свирање

Музичко стваралаштво

Дидактичко-методичка упутства

Препоручени садржаји овог наставног предмета ученицима треба да пруже знања и информације како би разумели, пратили, разликовали, доживљавали и што боље процењивали музичке вредности.

За успешну реализацију наставе музичке културе неопходно је остварити основни предуслов: кабинет са наставним и очигледним средствима

Садржаји музичке културе треба да пруже ученицима довољно знања и обавештености која ће им омогућити да разликују стварне вредности и квалитете у свету музике која их окружује у свакодневном животу од оних садржаја које не развијају њихов укус и не доприносе њиховом естетском васпитању.

Усвајање знања ученика зависи од организације часа, који мора бити добро планиран, осмишљен и занимљив. Ученик треба да буде активан на часу, а час музичке културе треба да буде доживљај за ученике. .



Домаће писмене задатке или писане тестове, контролне задатке, реферате не треба давати ни у једном разреду.

Наставу треба увек повезивати са другим предметима, музичким животом друштвене средине и учествовати на такмичењима и музичким приредбама.

### ЗАХТЕВИ ПРОГРАМА ПО АКТИВНОСТИМА

Извођење музике  
Свирање  
Слушање музике  
Музичко стваралаштво  
Праћење и вредновање ученика

Да би се остварио процес праћења напредовања и степена постигнућа ученика у настави изборног предмета, неопходно је да наставник претходно упозна и идентификује музичке способности сваког ученика.

За изборни наставни предмет одређује се 1 час недељно, односно 36 часова годишње.

### 5.1.3. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА VII РАЗРЕД

## ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

### ПРЕДМЕТ СРПСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСО ВА
<b>Циљ</b> наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела,	-систематизација и проширивање знања о врстама речи и граматичким категоријама променљивих речи о значењу и употреби падежа, о врстама глагола - систематизација и проширивање знања реченичним члановима -напоредни односи међу реченичним члановима -појам синтагме и састав именичке синтагме -појам актива и пасива -систем независних предикатских реченица - напоредни односи међу независним предикатским реченицама у оквиру	<b>ЈЕЗИК</b> <b>Граматика</b> <b>Правопис</b> <b>Ортоепија</b> СЈ.1.3.1. СЈ.1.3.6. СЈ.1.3.7. СЈ.1.3.8. СЈ.1.3.4. СЈ.1.3.9. СЈ.1.3.10 СЈ.1.3.15. СЈ.2.3.2. СЈ.2.3.3. СЈ.2.3.5. СЈ.2.3.6. СЈ.3.3.4. <b>КЊИЖЕВНОСТ</b> <b>Лектира</b> <i>(Лирика, Епика, Драма, Допунски</i>	<b>Језик</b> -ученицима се језик представља и тумачи као систем. -Поступност се обезбеђује самим избором и распоредом наставних садржаја -Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. -садржаје из акцентологије не треба обрађивати као посебне наставне јединице -Правопис се савлађује путем систематских вежбања, -подстицањем саосаонаг осамостаљивања ученика	



позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.	<p>комуникативне реченице</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-конгруенција разликовање кратких акцената и реченички акценат</li> <li>-основни појмови о старословенском језику</li> <li>-осамостаљивање за анализу лирских, епских и драмских дела</li> <li>-усвајање књижевних и функционалних појмова</li> <li>-излагање, опис и приповедање</li> <li>-технички и сугестивни опис и приповедање</li> <li>-рад на некњижевном тексту</li> <li>-информатичко читање и упућивање ученика у читање " с оловком у руци"</li> </ul>	<p><b>избор, Непопуларни и информативни текстови)</b></p> <p><b>Тумачење текста</b></p> <p><b>Књижевнотеоријски појмови</b></p> <p><b>(Лирика, Епика, Драма)</b></p> <p><b>Функционални појмови</b></p> <p><b>Читање</b></p> <p>CJ.1.1.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.5. CJ.1.1.6. CJ.1.4.2. CJ.1.4.3. CJ.1.4.5. CJ.1.4.6. CJ.2.1.1. CJ.3.4.1. CJ.3.4.3</p> <p><b>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</b></p> <p><b>Основни облици усменог и писменог изражавања</b></p> <p>CJ.1.2.1. CJ.1.2.2. CJ.1.2.3. CJ.1.2.4. CJ.2.2.3. CJ.3.2.1.</p>	<p>-континуирано повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом;</p> <p>-повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста;</p> <p>-побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама;</p> <p>-неговати ише облике знања и умења- примењивост и стваралаштво</p> <p><b>Језичка култура:</b> лексичке и морфолошке вежбе, семантичке вежбе, синтаксичке вежбе, подстицање ученика на литерарно стваралаштво</p>	144
---	---	--	--	-----

## ПРЕДМЕТ ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b> наставе страног језика јесте да осигура да сви ученици стекну базичку језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда обраовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и</p>	<p>-развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских вредности</p> <p>-стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу уз уважавање различитости</p> <p>-ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му у једноставној писменој и усменој комуникацији омогућити да се споразумева са људима из других</p>	<p><b>КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-Представљање себе и других</li> <li>-Поздрављање</li> <li>-Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама)</li> <li>-Разумевање и давање једноставних упутстава и команди</li> <li>-Постављање и одговарање на питања</li> <li>-Молбе и изрази захвалности</li> <li>-Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности</li> <li>-Изражавање допадања/недопадања</li> <li>-Изражавање физичких сензација и потреба</li> <li>-Именовање активности (у вези са темама)</li> <li>-Исказивање просторних односа и величина (<i>Идем, долазим из..., Лево, десно, горе, доле...</i>)</li> <li>-Давање и тражење информација о себи и</li> </ul>	<p>-циљни језик употребљава се у учioniци у добро осмишљеним контекстима</p> <p>-говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика</p> <p>-наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа;</p> <p>-учбеници постају извори активности и морају бити праћени употребом аутентичних материјала;</p>	72

заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.	<p>земаља</p> <p>ученик треба да усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи</p> <p><b>Стандарди:</b></p> <p>разумевање говора, разумевање писаног текста, усмено изражавање, писано изражавање, интеракција, медијација, знања о језику.</p>	<p>другима</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Тражење и давање обавештења</li> <li>- Описивање лица и предмета</li> <li>- Изрицање забране и реаговање на забрану</li> <li>- Изражавање припадања и поседовања</li> <li>- Тражење и давање обавештења о времену на часовнику</li> <li>- Скретање пажње</li> <li>- Тражење мишљења и изражавање слагања/неслагањ</li> <li>-Исказивање извињења и оправдања</li> </ul> <p><b>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ</b></p> <p>Именице</p> <p>Члан</p> <p>Придеви</p> <p>Заменице</p> <p>Детерминатори</p> <p>Предлози</p> <p>Глаголи</p> <p>Прилози и прилошке одредбе</p> <p>Бројеви</p> <p>Упитне реченице</p> <p>Везници</p>	<p>-настава се заснива и на социјалној интеракцији</p> <p>-сви граматички садржаји уводе се без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају</p> <p>-знања ученика мере се јасно одређеним <i>релативним</i> критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;</p>	
---	---	---	--	--

**ПРЕДМЕТ ЛИКОВНА КУЛТУРА**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b> наставе ликовне културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да подстиче и развија ученичко стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.</p>	<p>Ученици треба да: проширују искуства у ликовном изражавању и развију ликовни-естетски сензибилитет за: арабеску, пропорције, композиције и простор, обједињавање покрета игре и звука и фотографију -уознају основне елементе ликовне организације и припреме се за самостално и колективно преобликовање одређеног простора -се оспособе да повезују ликовни рад са литерарним и сценским изразом, звуком и покретом -уознају вредности споменика културе и културну баштину.</p>	<p align="center"><b>АРАБЕСКА</b> (1+3) <b>Л.К. 1.3.1</b> <b>Л.К. 2.3.1 Л.К. 3.3.1</b></p> <p align="center"><b>ПРОПОРЦИЈЕ</b> (1+3) <b>Л.К.1.1.2.Л.К.2.1.2.</b> <b>Л.К. 3.2.4</b></p> <p align="center"><b>КОМПОЗИЦИЈА И ПРОСТОР</b> (17+2+1) <b>Л.К. 1.1.3 Л.К. 2.2.1</b> <b>Л.К. 3.2.4</b></p> <p align="center"><b>ОБЈЕДИЊАВАЊЕ ПОКРЕТА, ИГРЕ И ЗВУКА</b> (2+4) <b>Л.К.1.3.2. Л.К.2.2.1.</b> <b>Л.К. 3.3.4</b></p> <p align="center"><b>ФОТОГРАФИЈА</b> (2) <b>Л.К. 1.3.1 Л.К. 2.3.1</b> <b>Л.К. 3.3.1</b></p>	<p>Посебна важност је у наставнику који усаглашава образовне задатке (ликовне проблеме) са интересовањима ученика <b>Садржаје програма ликовне културе треба остварити:</b> 1. примањем (учењем), тако што ће ученицима бити омогућено да стичу знања из области ликовне културе, савладавају технолошке поступке ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума и да упознају законитости и елементе ликовног језика; 2. давањем (стварањем) путем подстицања ученика да се изражавају у оквиру ликовних активности и остварују резултате (увек на вишем нивоу култивисање и јачање ликовне осетљивости).</p>	<p><b>36</b></p>

**ПРЕДМЕТ МУЗИЧКА КУЛТУРА**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСО ВА
<p><b>Циљ</b> наставе музичке културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да -уознају музичке културе кроз обраду тема повезаних са музиком различитих епоха - развију музикалност и креативност - негују смисао за заједничко и индивидуално музицирање у свим облицима васпитно-образовног рада са ученицима</p>	<p>-певање и свирање, по слуху и из нотног текста; песме и теме из познатих композиција - упознавање музичке праисторије, античке епохе, средњег века, ренесансе, барока и класицизма кроз сагледавање друштвене функције музике, видова музицирања, карактеристичних жанрова и инструмената епохе, као и најистакнутијих стваралачких личности - утврђивање појмова из основа музичке писмености - обрада мелодијског мола, обрада акорда на главним ступњевима, појам каденце -обрда мешовитих тактова -појмови:мелодија, ритам, метар, темпо, динамика, хармонија, полифонија,</p>	<p><b>УПОЗНАВАЊЕ МУЗИКЕ РАЗЛИЧИТИХ ЕПОХА И ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</b> (праисторија, античка епоха,средњи век, ренесанса, барок,класицизам, музика натлу Србије)</p> <p>МК.1.3.1. МК.1.3.2. МК.3.3.1. МК.1.1.1. МК.1.1.2. МК.2.1.1. МК.3.1.1. МК.3.1.2 МК.1.1.2. МК.2.1.2. МК.3.2.1</p> <p><b>ОСНОВЕ МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ</b></p> <p>МК.1.3.1. МК.1.3.2. МК.3.3.1. МК.1.1.1. МК.1.1.2. МК.2.1.1. МК.3.1.1. МК.3.1.2.</p> <p><b>СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ</b> МК.1.4.4. МК.3.4.1.</p>	<p>Основни принцип у остваривању циљева и задатака треба да буде активно учешће ученика на часу.При томе на једном часу треба обухватити различита подручја предвиђена за тај разред и комбиновати разне методе у настави.</p> <p>Настава музичке културе остварује се кроз: -стицање знања о музици; -певање, свирање и стицање основа музичке писмености; -слушање музике; -дечје музичко стваралаштво.</p> <p>Групним и појединачним певањем или свирањем развија се интересовање ученика да активно учествују у музичком животу своје средине.</p>	<p><b>36</b></p>

	хомофонија, фактура.	МК.3.4.2.		
--	-------------------------	-----------	--	--

### ПРЕДМЕТ ИСТОРИЈА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМ А	БР. ЧАСОВ А
<p><b>Циљ</b> наставе историје јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и развијање историјске свести и хуманистичко образовање ученика. Настава историје треба да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса, као и развијању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика.</p>	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-усвоје појам нови век и стекну знања о основним одликама тог историјског периода</li> <li>-стекну знања о историји најзначајнијих европских држава у новом веку</li> <li>- стекну знања о положају српског народа под турском, хабзбуршком и млетачком влашћу</li> <li>- о настанку и развоју модерних српских држава до међународног признања независности 1878. године</li> <li>- упознају културна и научно-технолошка достигнућа Европе и света у новом веку</li> <li>-стекну знања о знаменитим личностима новог века</li> <li>-развију истраживачку радозналост и критички однос према историјским изворима</li> <li>- стекну знања о развоју грађанских слобода и права током новог века</li> </ul>	<p>УСПОН ЕВРОПЕ ИС 1.1.1.;1.1.4.; 1.1.5.; 1.1.6.; 1.1.8.; 1.1.9.;1.1.10; 1.2.1.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.2.7.2.1.1.; 2.1.3., 2.1.6.; 2.2.1.; 2.2.2.; 2.2.3.; 3.1.1.; 3.1.2.; 3.1.6.; 3.2.1.; 3.2.3.; 3.2.5.;</p> <p>СРПСКИ НАРОД ПОД СТРАНОМ ВЛАШЋУ ОД XVI ДО XVIII ВЕКА ИС 1.1.5.; 1.1.7.;1.1.9.; 1.1.10., 1.2.1.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.2.5., 1.2.7.; 2.1.1.; 2.1.2.; 2.1.5.; 2.2.1., 2.2.2.; 2.2.5.3.1.1.; 3.1.2.; 3.1.3., 3.1.5.; 3.1.6.; 3.2.1.; 3.2.3.; 3.2.4.; 3.2.5.; 3.2.6.</p> <p>ДОБА РЕВОЛУЦИЈА ИС 1.1.4., 1.1.5.; 1.1.6.; 1.1.8.; 1.1.9.; 1.1.10.; 1.2.1.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.2.5.; 1.2.7.2.1.1.; 2.1.3.; 2.1.4.; 2.1.6., 2.2.1.; 2.2.2.; 2.2.3.; 2.2.4.; 3.1.1.; 3.1.2.; 3.1.3., 3.1.5.; 3.1.6.; 3.2.1.; 3.2.4.; 3.2.5.;</p> <p>НОВОВЕКОВНЕ СРПСКЕ ДРЖАВЕ СРБИЈА И ЦРНА ГОРА ИС 1.1.5.;1.1.6., 1.1.7.; 1.1.9.; 1.1.10., 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.;1.2.4.; 1.2.7.2.1.1.; 2.1.2.; 2.1.4.; 2.1.5.; 2.1.6.; 2.2.1.; 2.2.2.; 2.2.3.; 2.2.4.; 2.2.5.3.1.1.; 3.1.2.; 3.1.3.; 3.1.4.; 3.1.5.; 3.1.6.; 3.2.1.; 3.2.3.; 3.2.4.; 3.2.5.; 3.2.7.</p> <p>СРПСКИ НАРОД ПОД СТРАНОМ ВЛАШЋУ ОД КРАЈА XVIII ВЕКА ДО СЕРДАМДЕСЕТИХ ГОДИНА XIX ВЕКА ИС 1.1.5.;1.1.6., 1.1.7.; 1.1.9.; 1.1.10., 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.;1.2.4.; 1.2.7.2.1.1.; 2.1.2.; 2.1.4.; 2.1.5.; 2.1.6.; 2.2.1.; 2.2.2.; 2.2.3.; 2.2.4.; 2.2.5.3.1.1.; 3.1.2.; 3.1.3.; 3.1.4.; 3.1.5.; 3.1.6.; 3.2.1.; 3.2.3.; 3.2.4.; 3.2.5.; 3.2.7.</p>	<p>-уважити вредност активних и интерактивних метода</p> <p>- пожељно је програм допунити садржајима из локалне прошлости</p> <p>- наставне садржаје потребно је представити као причу богату детаљима и информацијама</p> <p>- питања наставника и ученика</p> <p>- коришћење историјских текстова,, карата и других извора историјских података</p>	72

--	--	--	--	--

## ПРЕДМЕТ ГЕОГРАФИЈА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАС ОВА
<p><b>Циљ</b> наставе географије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају и разумеју географске објекте, појаве, процесе и законитости у простору, њихове узрочно-последичне везе и односе, развију географску писменост и географски начин мишљења, свести и одговорног односа према завичају, држави, континенту и свету као целини и толерантног става према различитим народима, њиховим културама и начину живота.</p>	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- стекну знања о битним природногеографским и друштвеногеографским одликама ваневропских континената, њихових регија и појединих држава</li> <li>- се оспособе за праћење и разумевање економских и друштвених активности и промена у савременом свету и њиховом доприносу општем развоју и напредку човечанства</li> <li>- упознају регионалне разлике и комплементарност савременог света</li> <li>- разумеју проблеме у савременом свету</li> <li>- упознају различите културе, религије и државе</li> <li>- развију национални идентитет и упознају значај толеранције у мултиетичким срединама</li> <li>- проширују знања из картографије</li> <li>- оспособе се за самостално коришћење географске литературе.</li> </ul>	<p style="text-align: center;"><b>УВОД</b> (1)</p> <p style="text-align: center;"><b>ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АЗИЈЕ (21)</b> ГЕ.1.4.2., ГЕ.2.4.2., ГЕ.2.1.2., ГЕ.2.1.4., ГЕ.3.4.2., ГЕ.3.4.3.</p> <p style="text-align: center;"><b>ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АФРИКЕ (14)</b> ГЕ.1.4.2., ГЕ.2.4.2., ГЕ.2.1.2., ГЕ.2.1.4., ГЕ.3.4.2., ГЕ.3.4.3.</p> <p style="text-align: center;"><b>ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ (3)</b> ГЕ.1.4.2., ГЕ.2.4.2., ГЕ.2.1.2., ГЕ.2.1.4., ГЕ.3.4.2., ГЕ.3.4.3.</p> <p style="text-align: center;"><b>ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ (9)</b></p> <p style="text-align: center;"><b>ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АУСТРАЛИЈЕ И ОКЕАНИЈЕ (6)</b> ГЕ.1.4.2., ГЕ.2.4.2., ГЕ.2.1.2., ГЕ.2.1.4., ГЕ.3.4.2., ГЕ.3.4.3.</p> <p style="text-align: center;"><b>ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ (4)</b> ГЕ.1.4.2., ГЕ.2.4.2., ГЕ.2.1.2., ГЕ.2.1.4., ГЕ.3.4.2., ГЕ.3.4.3.</p> <p style="text-align: center;"><b>СВЕТ КАО ЦЕЛИНА (2)</b></p>	<p>Слобода и креативност наставника испољиће се кроз самостално планирање и одређивање типова часова, као и избора наставних метода, техника, активности, дидактичких средстава и помагала. Корелација географије са другим наставним предметима представља поступак који је неопходно спроводити у настави. Коришћење географских карата је неопходно и обавезно на свим часовима.</p>	<b>72</b>



ПРЕДМЕТ **ФИЗИКА**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧА СОВА
<p><b>Циљ</b> наставе физике јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне природне законе, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закокона у свакодневном животу и раду.</p>	<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- разликује физичке величине које су одређене само бројном вредношћу од оних које су дефинисане интезитетом, правцем и смером</li> <li>- користи , на нивоу примене, основне законе механике- Њутнове законе</li> <li>- стекне појам о гравитацији и разликује силе теже од тежине тела</li> <li>- упозна силу трења</li> <li>- разуме да је рад силе једнак промени енергије и на нивоу примене користи трансформацију енергије у рад и обрнуто</li> <li>- на нивоу примене користи законе одржања</li> <li>- прави разлику између температуре и топлоте</li> <li>- уме да рукује мерним инструментима</li> <li>- користи јединице Међународног система за одговарајуће физичке величине</li> </ul>	<p><b>СИЛА И КРЕТАЊЕ</b> (9+14+2) ФИ 1,7,1 ФИ 1,7,2 ФИ 2,2,1 ФИ 2,2,2 ФИ 2,4,1 ФИ 2,4,3 ФИ 2,6,1 ФИ 2,6,2 ФИ 2,7,1 ФИ 2,7,2 ФИ 3,2,1 ФИ 3,4,1</p> <p><b>КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ . СИЛЕ ТРЕЊА</b> (4+6+2) ФИ 1,2,1 ФИ 1,7,1 ФИ 1,7,2 ФИ 2,1,2 ФИ 2,4,3 ФИ 2,6,1 ФИ 2,6,2</p> <p><b>РАВНОТЕЖА ТЕЛА</b> (5+5+1) ФИ 1,4,5 ФИ 1,7,1 ФИ 1,7,2 ФИ 2,1,1 ФИ 2,1,2 ФИ 2,1,3 ФИ 2,1,4 ФИ 2,1,5 ФИ 2,4,3 ФИ 2,6,1 ФИ 2,6,2 ФИ 3,1,1 ФИ 3,1,2</p> <p><b>МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА</b> (6+7+2) ФИ 1,5,2 ФИ 1,7,1 ФИ 1,7,2 ФИ 2,4,1 ФИ 2,4,3 ФИ 2,5,2 ФИ 2,5,3 ФИ 2,6,1 ФИ 2,6,1 ФИ 2,6,2 ФИ 3,5,1</p> <p><b>ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ</b> (3+5+1) ФИ 1,4,1 ФИ 1,4,2 ФИ 1,4,3 ФИ 1,4,6 ФИ 1,5,1 ФИ 1,7,1; ФИ 2,4,3 ФИ 2,5,1 ФИ 2,5,4 ФИ 2,5,5 ФИ 2,6,1 ФИ 2,6,2 ФИ 3,5,2</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-увођење једноставних експеримената</li> <li>-поступност</li> <li>- очигледност</li> <li>- индуктивни приступ (од појединачног ка општем)</li> <li>-повезаност наставних садржаја</li> <li>- излагање садржаја уз демонстрационе огледе</li> <li>- решавање квалитативних и квантитативних задатака</li> <li>- лабораторијске вежбе</li> <li>-континуирано праћење рада ученика</li> </ul>	72

**ПРЕДМЕТ МАТЕМАТИКА**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА А	БР. ЧАС-ОВА
<p><b>Циљ</b> наставе математике у основној школи јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и законитости у природи и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, да представља основу за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.</p>	<p><b>Ученике треба оспособити да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- схвате појам квадрата рационалног броја и квадратног корена</li> <li>- умеју да одреде приближну вредност броја <math>\sqrt{a}</math> (<math>a \in \mathbb{Q}, a &gt; 0</math>)</li> <li>- схватају реалне бројеве као дужинске мере, односно као тачке на бројевној правој одређене дужима које представљају такву меру</li> <li>- упознају појам степена и операције са степенима</li> <li>- изводе основне рачунске операције с полиномима, као и друге идентичне трансформације ових израза</li> <li>- упознају правоугли координатни систем и његову примену</li> <li>- упознају директну и обрнуту пропорционалност и практичне примене</li> <li>- знају Питагорину теорему и њену примену</li> <li>- познају најважнија својства многоугла и круга; умеју да конструишу</li> <li>- знају најважније обрасце у вези са многоуглом и кругом и да умеју да их примене у одговарајућим задацима</li> <li>- схвате појам размере дужи и својства пропорције</li> <li>- умеју да реше текстуалне задатке</li> <li>- користе елементе дедуктивног закључивања</li> </ul>	<p><b>РЕАЛНИ БРОЈЕВИ</b></p> <p>(16; 7+9)</p> <p>МА.1.1.1. МА.1.1.3. МА.1.1.4. МА.1.2.1. МА.2.1.1. МА.2.1.2. МА.2.1.4. МА.2.2.2. МА.2.4.3. МА.3.1.1. МА.3.1.3. МА.3.2.2. МА.3.4.2.</p> <p><b>ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА</b></p> <p>(16; 5+11)</p> <p>МА.1.3.2. МА.2.3.2. МА.3.3.2. МА.3.2.2.</p> <p><b>ЦЕЛИ И РАЦИОНАЛНИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ</b></p> <p>(46; 19+27)</p> <p>МА.1.2.2. МА.1.2.3. МА.2.2.3. МА.2.2.5. МА.3.2.3. МА.3.2.2.</p> <p><b>МНОГОУГАО</b></p> <p>(13; 5+8)</p> <p>МА.1.3.2. МА.2.3.2. МА.3.3.2.</p> <p><b>ЗАВИСНЕ ВЕЛИЧИНЕ И ЊИХОВО ГРАФИЧКО ПРЕДСТАВЉАЊЕ</b></p> <p>(20; 7+13)</p> <p>МА.1.5.1. МА.1.5.2. МА.1.5.3. МА.1.2.4. МА.1.5.4. МА.2.2.4. МА.2.5.1. МА.2.5.2. МА.2.5.3. МА.2.5.4. МА.2.4.2. МА.3.5.1. МА.3.5.2. МА.3.5.3. МА.3.5.4. МА.3.2.4.</p> <p><b>КРУГ</b></p> <p>(15; 6+9)</p> <p>МА.1.3.3. МА.2.3.3. МА.3.3.3.</p> <p><b>СЛИЧНОСТ</b></p> <p>(10; 4+6)</p> <p>МА.1.3.1. МА.1.3.2.</p>	<p>Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних метода наставе и учења те кроз све програмске целине доследно осигурати да најмање трећина наставе буде организована употребом ових метода. Најмање у трећини случајева користити задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемјских ситуација а приликом оцењивања обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани.</p>	144



ПРЕДМЕТ БИОЛОГИЈА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВ А
<p><b>Циљ</b> наставе биологије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да усвајањем образовно- васпитних садржаја стекну основна знања о грађи и функционисању човечијег организма, развију здравствену културу, хигијенске навике и схвате значај репродуктивног здравља. Изучавањем биологије код ученика треба развијати одређене квалитете живота, навике, запажања, способности критичког мишљења, објективно и логичко расуђивање као и хумане односе међу половима.</p>	<p><b>Ученици треба да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-науче основне податке о развоју људске врсте, етапе у развоју савременог човека и еволутивни положај човека данас</li> <li>- стекну знања о грађи ћелија и ткива и повезаности органа и органских система у организам као целину</li> <li>- упознају основну грађу и улогу коже</li> <li>- упознају облик и грађу костију и мишића</li> <li>- грађу и функцију нервног система и чула</li> <li>- грађу и функцију жлезда са унутрашњим лучењем и њихову повезаност са нервним системом</li> <li>- грађу и функцију система органа за варење</li> <li>- грађу и функцију система органа за дисање</li> <li>- грађу и функцију система и органа за циркулацију</li> <li>- грађу и функцију система органа за излучивање и њихов значај за промет материја</li> <li>- грађу и функцију система органа за размножавање, фазе у полном сазревању човека и биолошку регулацију процеса везаних за пол</li> <li>-упознају најчешћа обољења и повреде органских система човека</li> <li>-науче основна правила пружања прве помоћи</li> <li>- развију неопходне хигијенске навике</li> <li>-схвате значај здравствене културе и репродуктивног здравља</li> <li>- схвате значај и улогу породице у развоју, опстанку, напредку људског друштва као и</li> </ul>	<p><b>ПОРЕКЛО И РАЗВОЈ ЉУДСКЕ ВРСТЕ</b> (4)</p> <p>БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5 БИ.2.3.6. БИ.3.3.5 БИ.3.3.6.</p> <p><b>ГРАЂА ЧОВЕЧИЈЕГ ТЕЛА</b> (59)</p> <p>БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.1.2.5. БИ.1.3.2 БИ.1.3.3. БИ.1.3.8 БИ.2.2.1. БИ.2.2.2. БИ.2.2.4. БИ.2.5.2. БИ.2.5.3. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.5. БИ.3.3.4 БИ.3.5.4 БИ.3.5.5</p> <p><b>РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЉЕ</b> (9)</p> <p>БИ.1.5.10 БИ.1.5.11. БИ.1.5.12. БИ.2.5.5 БИ.3.5.4. БИ.3.5.6</p>	<p>Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних метода наставе и учења те кроз све програмске целине доследно осигурати да најмање трећина наставе буде организована употребом ових метода.</p> <p>Најмање у трећини случајева користити задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемјских ситуација а приликом оцењивања обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани. Приликом израде планова рада треба предвидети 60% часова за обраду новог градива и 40% за друге типове часа.</p>	72

	последнице њеног нарушавања.			
--	---------------------------------	--	--	--

ПРЕДМЕТ: **ХЕМИЈА**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧА СОВА
<ul style="list-style-type: none"> <li>- развијање функционалне хемијске писмености</li> <li>- разумевање промена и појава у природи на основу знања хемијских појмова, теорија, модела</li> <li>- коришћење хемијски термина, симбола, формула, једначина</li> <li>- способност за извођење једноставних хемијских истраживања</li> <li>- решавање теоријских и експерименталних проблема</li> <li>- развијање логичког и апстрактног мишљења, критичког става</li> <li>- способност за коришћење различитих извора</li> <li>- свест о важности одговорног односа према животној средини</li> <li>- позитиван став према учењу хемије</li> <li>- развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- омогућавање ученицима да разумеју предмет изучавања хемије и научни метод којим се у хемији долази до сазнања</li> <li>- омогућавање да ученици сагледају значај хемије у свакодневном животу</li> <li>- оспособљавање ученика да се користе хемијским језиком</li> <li>- демонстрациони огледи или они који ученици сами изводе</li> <li>- експерименти</li> <li>- оспособљавање ученика за извођење једноставних истраживања</li> <li>- стварање ситуација у којима ће ученици примењивати знање хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу</li> <li>- омогућавање ученицима да кроз једноставна израчунавања разумеју квантитативни аспект хемијских промена и његову практичну примену</li> </ul>	<p><b>ХЕМИЈА И ЊЕН ЗНАЧАЈ</b> (3) ХЕ.1.1.1. ХЕ.1.1.2 ХЕ.1.1.3</p> <p><b>ОСНОВНИ ХЕМИЈСКИ ПОЈМОВИ</b> (14) ХЕ.1.6.1 ХЕ.1.1.10 ХЕ.1.1.12 ХЕ.2.6.1 ХЕ.2.6.2. ХЕ.3.1.6</p> <p><b>СТРУКТУРА СУПСТАНЦЕ</b> (31)</p> <p>а) Атом и структура атома (16) ХЕ.1.1.4 ХЕ.1.1.5 ХЕ.1.1.6 ХЕ.2.1.1 ХЕ.2.1.9 ХЕ.3.1.2 ХЕ.3.1.4</p> <p>б) Основне честице које изграђују супстанце: атоми, молекули, јони (15)</p> <p><b>ХОМОГЕНЕ СМЕШЕ-РАСТВОРИ</b> (9) ХЕ.1.1.7 ХЕ.2.1.3 ХЕ.3.1.3</p> <p><b>ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ИЗРАЧУНАВАЊА</b> (17) ХЕ.1.1.6 ХЕ.2.1.8 ХЕ.3.1.9</p>	<p>Специфичност учења хемије огледа се у потреби да се хемијски појмови разматрају на три нивоа: макро нивоу, микро нивоу и симболичком нивоу. Ученицима треба омогућавати ситуације у којима ће промене које макроскопски опажају у огледима тумачити на нивоу честица које изграђују супстанцу и записивати коришћењем хемијских симбола, формула и хемијских једначина. Формирање хемијских појмова требало би да буде резултат истраживачког приступа. Активности: посматрање, анализирање, формулисање претпоставки, планирање огледа, извођење огледа, бележење резултата, формулисање објашњења, извођење закључака, дискутовање, претраживање литературе и Интернета, припремање извештаја, сређивање радног места, прављење наставних средстава, решавање рачунских задатака.</p>	<b>72</b>

--	--	--	--	--

**ПРЕДМЕТ- ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b></p> <p>наставе техничког и информатичког образовања у основној школи јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку технолошку и информатичку писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересовано-ст за предметне садржаје, као и да се упознају са техничко-технолошки развијеним окружењем, развију техничко мишљење, техничку културу, радне вештине и културу рада.</p>	<p><b>Ученици треба да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-комуницирају на језику технике</li> <li>- користе рачунар у прикупљању, обради и презентацији информација</li> <li>- служе се мерним инструментима за мерење дужине, углова, масе, силе</li> <li>- на основу физичких, хемијских и технолошких својстава одаберу одговарајући материјал</li> <li>-препознају елементе из области машинства и да их компонују у једноставније функционалне целине</li> <li>-примењују поступке обраде материјала кроз алгоритам</li> <li>-разумеју технолошке процесе</li> <li>-правилно употребљавају стандардни прибор, алате и машине при обликовању елемената за моделе и употребна средства</li> <li>-одређују адекватне везе између елемената</li> <li>- препознају природне ресурсе</li> <li>-прилагоде динамичке конструкције енергетском претварачу</li> <li>-одаберу оптимални систем управљања за динамичке конструкције</li> <li>- одаберу једноставнији програм за управљање рачунаром</li> <li>- примењују мере и средства за личну заштиту на раду</li> <li>- знају мере заштите и потребе за обнову и унапређење животног окружења</li> <li>- на основу стечених знања правилно одаберу будућу професију.</li> </ul>	<p align="center"><b>УВОД У МАШИНСКУ ТЕХНИКУ</b> (2)</p> <p align="center"><b>ТЕХНИЧКО ЦРТАЊЕ У МАШИНСТВУ</b> (8)</p> <p align="center"><b>ИНФОРМАТИЧКЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ</b> (14)</p> <p align="center"><b>МАТЕРИЈАЛИ</b> (2)</p> <p align="center"><b>МЕРЕЊЕ И КОНТРОЛА</b> (2)</p> <p align="center"><b>ТЕХНОЛОГИЈА ОБРАДЕ МАТЕРИЈАЛА</b> (4)</p> <p align="center"><b>МАШИНЕ И МЕХАНИЗМИ</b> (16)</p> <p align="center"><b>РОБОТИКА</b> (2)</p> <p align="center"><b>ЕНЕРГЕТИКА</b> (6)</p> <p align="center"><b>КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ-</b></p>	<p>-обрада материјала је средство а не циљ у настави техничког и информатичког образовања</p> <p>-наставне садржаје остварити на спојеним часовима, блок од два часа</p> <p>- стална сарадња са наставницима физике, математике, хемије, биологије, ликовне културе и др.</p> <p>- приликом конкретизације појединих садржаја узимати у обзир специфичност средине</p> <p>- када постоје услови посетити музеје технике, сајмове, производне и техничке објекте или приказивати филмове и мултимедијалне програме у којима је заступљена ова проблематика</p> <p>- користити све облике рада на часовима</p>	<b>72</b>

		МОДУЛИ (16)		
--	--	----------------	--	--

**ПРЕДМЕТ- ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b> физичког васпитања је да разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.</p>	<p>- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела - развој и усавршавање моторичких способности - стицање моторичких умења, која су као садржаји утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање - усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања - формирање морално- вољних квалитета личности - оспособљавање ученика да стечена знања, умења и навике користе у свакодневним условима живота и рада - стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.</p>	<p align="center"><b>АТЛЕТИКА</b></p> <p>ФВ.1.1.3. ФВ.1.1.10 ФВ.2.1.3. ФВ.2.1.8. ФВ.3.1.3. ФВ.3.1.5</p> <p align="center"><b>ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ</b></p> <p>ФВ.1.1.11 . ФВ.1.1.18 ФВ.3.1.6. ФВ.3.1.14.</p> <p align="center"><b>ОДБОЈКА</b></p> <p>ФВ.1.1.1, ФВ.1.1.2 ФВ.2.1.1, ФВ.2.1.2 ФВ . 3 . 1 . 1 , ФВ . 3 . 1 . 2</p> <p align="center"><b>РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА, ПЛЕС И НАРОДНЕ ИГРЕ</b></p> <p>ФВ.1.1.19 ФВ.2.1.17. ФВ.2.1.18. ФВ.3.1.15. ФВ.3.1.16.</p>	<p>-Програмска концепција физичког васпитања у основној школи заснива се на јединству часовних, ванчасовних и ваншколских организационих облика рада, као основне претпоставке за остављање циља физичког васпитања. -програм се оставља кроз следеће фазе: утврђивање стања; одређивање радних задатака за појединце и групе ученика; утврђивање средстава и метода за остављање радних задатака; остваривање васпитних задатака; праћење и вредновање ефеката рада; оцењивање. -Ученицима, који услед ослабљеног здравља, самањених физичких или функционалних способности и лошег држања тела и телесних деформитета, не могу да прате обавезни програм, обезбеђен је корективно-педагошки рад који се реализује у сарадњи за одговарајућом здравственом установом -Програмски задаци остављају се, осим на редовним часовима, и кроз ванчасовне и ваншколске организационе облике рада као што су: крос, слободне активности, такмичења, приредбе и јавни наступи.. .</p>	<p><b>72</b></p>

# ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

## ПРЕДМЕТ- ВЕРСКА НАСТАВА-ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот (будућу димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету.</b></p>	<p><b>Ученици треба да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-запазе да природа не постоји без личности</li> <li>-науче да личност у Богу претходи природи у онтолошком смислу</li> <li>- уоче да у стварном свету људска природа предходи човеку као личности у онтолошком смислу</li> <li>- запазе да се код створених бића тј. код људи слобода може изразити и као негација, што није случај у Богу</li> <li>- запазе да је слобода Божија онтолошка тј. да се изражава само као љубав према другој личности</li> <li>- запазе разлику између иконографског приказивања Св. Тројице у православној и римокатоличкој цркви.</li> </ul>	<p style="text-align: center;">УВОД (1)</p> <p style="text-align: center;">БОГ У КОГА ХРИШЋАНИ ВЕРУЈУ ЈЕСТЕ СВ. ТРОЈИЦА:ОТАЦ, СИН И СВЕТИ ДУХ</p> <p style="text-align: center;">УЗРОК БОЖИЈЕГ ПОСТОЈАЊА ЈЕ ОТАЦ</p> <p style="text-align: center;">ХРИШЋАНСКА ОНТОЛОГИЈА</p> <p style="text-align: center;">АНТРОПОЛОШКЕ ПОСЛЕДИЦЕ ВЕРЕ У СВ. ТРОЈИЦУ</p> <p style="text-align: center;">КРОЗ ЛИТУРГИЈУ СЕ ПОЈАВЉУЈЕ СВ. ТРОЈИЦА</p> <p style="text-align: center;">СВ. ТРОЈИЦА У ПРАВОСЛАВНОЈ ИКОНОГРАФИЈИ</p>	<p>- детаљно изложити православно учење о Богу као Св. Тројици, а затим и саму структуру Литургије.</p> <p>- за остваривање програма треба користити Св. писмо Старог и Новог завета, литургијско искуство откривења Бога, литургијски начин постојања човека, као и помоћну литературу.</p>	<p><b>36</b></p>

**ПРЕДМЕТ- ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР. ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b> наставе грађанског васпитања јесте да ученици стекну сазнања, формирају ставове, развију вештине и усвоје вредности које су предпоставка за компетентан, одговоран и ангажован живот у демократском друштву.</p>	<p><b>Ученици треба да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- разумеју значења кључних појмова који се односе на грађанина, државу и власт</li> <li>- схвате историјски развој грађанских права и слобода</li> <li>- се упознају са карактеристика-ма одговорног и активног грађанина</li> <li>- разумеју место и улогу детета као грађанина у друштву</li> <li>- разумеју однос између грађанских права појединца и општег добра</li> <li>- се упознају са начинима развијања грађанске одговорности</li> <li>- разумеју волонтерски покрет и значај волонтерских акција</li> <li>- буду подстицани да се ангажују у различитим иницијативама и акцијама</li> <li>- разумеју значај иницијативе за постизање промена у друштвеној заједници</li> <li>-разумеју неопходност постојања власти</li> <li>-се упознају са концептом ограничене власти</li> </ul>	<p align="center">УВОД (2)</p> <p align="center">ГРАЂАНИН (19)</p> <p align="center">ДРЖАВА И ВЛАСТ (7)</p> <p align="center">ЂАЧКИ ПАРЛАМЕНТ И ИНИЦИЈАТИВА (5)</p> <p align="center">ЗАВРШНИ ДЕО (3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-дискусија</li> <li>- аргументовање</li> <li>- дебата</li> <li>-анализа случаја</li> <li>- поређење и покретање иницијативе</li> <li>- разноврсни материјал</li> <li>- волонтерска активност</li> <li>- веза са Ђачким парламентом</li> </ul>	<p><b>36</b></p>



	-се упознају са институцијом Бачког парламента			
--	--	--	--	--

## ПРЕДМЕТ- ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК-ТРЕЋА ГОДИНА УЧЕЊА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ наставе страног језика у основном образовању</b></p> <p><b>Циљ наставе страног језика</b> јесте да осигура да сви ученици стекну базичку језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда обраовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика</p>	<p>-развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских вредности</p> <p>-стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу уз уважавање различитости</p> <p>-ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му у једноставној писменој и усменој комуникацији омогућити да се споразумева са људима из других земаља</p> <p>-ученик треба да усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи</p> <p><b>Стандарди:</b> разумевање говора, разумевање писаног текста, усмено изражавање, писано изражавање, интеракција, знања о језику.</p>	<p>1. Изговор и бележење акцентованих и редукованих самогласника.</p> <p>Изговори бележење сугласничких група-асимилација сугласника по звучности. Појам фонетске речи.</p> <p>Основни типови интонационих конструкција у оквиру сложене реченице.</p> <p>2. Слагање субјекта и именског предиката.</p> <p>3. Основни појмови о значењу и употреби глаголског вида и система глаголских времена.</p> <p>4. Употреба садашњег и прошлог времена глагола</p> <p>5. Исказивање заповести</p> <p>6. Исказивање негације</p> <p>7. Исказивање начина вршења радње</p> <p>8. Исказивање временских односа</p> <p>9. Исказивање места и правца</p> <p>10. Употреба глагола кретања</p>	<p>-циљни језик употребљава се у учioniци у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери;</p> <p>-говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;</p> <p>- наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа;</p> <p>-знања ученика мере се јасно одређеним <b>релативним</b> критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;</p> <p>-настава се заснива и на социјалној интеракцији;</p> <p>-рад у учioniци и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора</p> <p>-учioniца постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;</p> <p>-наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја;</p> <p>-Вежбе слушања</p> <p>-Рад у паровима, малим и великим групама</p> <p>-уџбеници постају извори активности</p>	72

**ПРЕДМЕТ- ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ-ИЗАБРАНИ СПОРТ(ОДБОЈКА)**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВ А
<b>Циљ</b> <b>физичког</b> <b>васпита-</b> <b>ња –</b> <b>изабрани</b> <b>спорт је</b> да ученици задовоље своја интересов ања , потребе, за стицањем знања, способнос ти за бављењем спортом као интегралн им делом физичке културе и настојање да стечена знања примењуј у у животу.	-развој и одржавање моторичких способности ученика - учење и усавршавање моторних форми изабраног спорта - стицање теоријских знања у изабраном спорту - познавање правила такмичења у изабраном спорту - формирање навика за бављење изабраним спортом -социјали-зација ученика кроз изабрани спорт и неговање етичких вредности према учесницима у такмичењима -откривање даровитих и талентованих ученика за одређени спорт и њихово подстицање за бављење	<p align="center"><b>Развијање моторичких способности</b></p> <p align="center"><b>Обучавање и усавршавање технике</b></p> <p align="center"><b>Индивидуална и колективна тактика изабраног спорта</b></p> <p align="center"><b>Теоријско образовање</b></p> <p align="center"><b>Правила изабраног спорта</b></p> <p align="center"><b>Одељенска и међуодељенска такмичења</b></p> <p><i>Предлог спортова:</i></p> <p>-атлетика  -спортска  гимнастика  -ритмичка  гимнастика  -рукомет  -кошарка  -одбојка  -мали фудбал  -плес</p>	Физичко васпитање – изабрани спорт остварује се са по једним часом седмично у сваком одељењу <b>од петог до  осмог разреда  (обавезно)</b> <p>За изабрани спорт  ученици се  опредељују на  почетку школске  године.</p> <p>У сваком разреду  ученици могу да  наставе изабрани  спорт од прошле  школске године или  да изаберу другу  спортску грану.</p> <p>Изабрана спортска  грana обрађује се  током целе школске  године.</p>	<b>36</b>



	спортом			
--	---------	--	--	--

## **ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ**

### **ПРЕДМЕТ-ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО**

<b>ЦИЉ</b>	<b>ЗАДАЦИ</b>	<b>НАСТАВНИ САДРЖАЈИ</b>	<b>НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА</b>	<b>БР.ЧАСОВА</b>
<p><b>Циљ</b> наставе информатике и рачунарства јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и информатичку писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да се ученици оспособе за коришћење рачунара и стекну вештине у примени рачунара у свакодневном животу.</p>	<p>Ученици треба да се:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- оспособе за примену рачунара у области информација и комуникација</li> <li>- упознају са опасностима на Интернету и начинима заштите од њих</li> <li>- упознају са основама програма за снимање и обраду звука</li> <li>- упознају са основама програма за снимање и обраду видео записа</li> <li>- оспособе за израду мултимедијалних презентација</li> <li>- оспособе за писање једноставних програма</li> <li>- упознају са основама програма за цртање и графички дизајн</li> <li>- упознају са образовним софтвером.</li> </ul>	<p><b>ИНТЕРНЕТ</b> (6)</p> <p><b>ОБРАДА ЗВУКА</b> (4)</p> <p><b>ОБРАДА ВИДЕО ЗАПИСА</b> (6)</p> <p><b>ИЗРАДА ПРЕЗЕНТА- ЦИЈА</b> (10)</p> <p><b>ИЗБОРНИ МОДУЛИ</b> (10)</p>	<p>- оцена је бројчана и не улази у просек</p> <p>- активне и интерактивне методе</p> <p>- групе од 15 до 20 ученика</p> <p>- на једном рачунару највише два ученика</p> <p>- програмске садржаје остваривати првенствено кроз вежбе и рад на рачунару</p>	<p><b>36</b></p>

## 5.1.4.ПРОГРАМ ЗА VIII РАЗРЕД ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

### ПРЕДМЕТ СРПСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧА СОВА
<p><b>Циљ</b> наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине и саремене уметности. српске и светске баштине.</p>	<p>- даље овладавање знањима из граматике, стилистике, лексикологије, историје књижевног језика, дијалектологије; - развијање позитивног односа према дијалектима, као и потребе да се усваја, негује и развија књижевни језик; - даље усвајање ортоепске, ортографске, граматичке, лексичке и стилске норме српског језика; - развијање критичког односа према језику и садржини текстова из свакодневног живота; - развијање осетљивости на манипулацију језиком; - формирање критеријума за самосталан избор, анализу и процену уметничких дела приступачних овом узрасту; - систематизација знања о књижевнотеоријским појмовима; - овладавање расправом као обликом усменог и писменог изражавања; - обнављање и систематизовање знања из свих подручја.</p>	<p style="text-align: center;"><b>ЈЕЗИК</b> <b>Грамматика, Правопис</b> <b>Ортоепија</b> CJ.1.2.1. CJ.1.2.7. CJ.1.2.8. CJ.3.2.5. CJ.1.2.6. CJ.2.2.5. CJ.3.2.5.CJ.1.3.1. CJ.1.3.2. CJ.1.3.3. CJ. 1.3.4. CJ.1.3.5. CJ.1.3.6.CJ .1.3.7. CJ. 1.3.8. CJ 1.3.9. CJ. 1.3.10.CJ.1.3.11 CJ.1.3.17. CJ.1.3.18. CJ.1.3.19. CJ.1.3.20. CJ.13.21.CJ2.3.1. CJ.2.3.2. CJ.2.3.3. CJ. 2.3.4. CJ.2.3.5. CJ.2.3.6. CJ.2.3.7. CJ.2.3.8. CJ. 3.3.1. CJ. 3.3.2. CJ. 3.3.3 CJ. 3.3.4. CJ.3.3.5. CJ. 3.3.6.</p> <p style="text-align: center;"><b>КЊИЖЕВНОСТ</b> <b>Лектира</b> <b>Тумачење текста</b> <b>Књижевнотеоријски појмови</b> <b>Функционални појмови</b> <b>Читање</b> CJ. 1.1.1. CJ.1.1.5. CJ.1.1.6. CJ.1.1.7. CJ.2.1.1.CJ.2.1.4. CJ.3.1.2CJ.1.4.1 J.1.4.2 CJ.1.4.2 CJ.1.4.3. CJ.1.4.4 CJ.1.4.5 CJ.1.4.7.CJ. 2.4.1 CJ.2.4.4. CJ.2.4.6. CJ.2.4.7.CJ.3.4.1. CJ.3.4.2.CJ.3.4.6. CJ.3.4.7.</p> <p style="text-align: center;"><b>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</b> <b>Основни облици усменог и писменог</b></p>	<p><b>Језик</b> -ученицима се језик представља и тумачи као систем. -Поступност се обезбеђује самим избором и распоредом наставних садржаја -Селективност се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. -садржаје из акцентологије не треба обрађивати као посебне наставне јединице -Правопис се савлађује путем систематских вежбања, -подстицање самосталног осамостаљивања ученика -континуирано повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом; -повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста; -побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама; -неговати више облике знања и умења- примењивост и стваралаштво <b>Језичка култура:</b> лексичке и морфолошке вежбе, семантичке вежбе, синтаксичке вежбе, подстицање ученика на литерарно стваралаштво</p>	136

		<b>изражавања</b> CJ.1.1.3 CJ.1.1.8. CJ.2.1.2. CJ.2.1.3. CJ.2.1.5. CJ.2.1.6. CJ.2.1.7. CJ.3.1.3. CJ.3.1.4. CJ.1.2.1. CJ.1.2.2. CJ.1.2.3. CJ.1.2.4. CJ.1.2.5. CJ.1.2.7. CJ.1.2.8. CJ.1.2.9. CJ.2.2.1. CJ.2.2.3. CJ.2.2.4. CJ.2.2.5. CJ.3.2.1. CJ.3.2.2. CJ3.2.3. CJ3.2.4. CJ3.2.5. CJ 1.3.12 CJ.1.3.13 CJ.1.3.14 CJ 1.3.15 CJ.1.3.16. CJ.3.3.7. CJ.3.3.8. CJ.2.3.9. CJ.2.3.10. CJ.2.3.11		
--	--	--	--	--

## ПРЕДМЕТ ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР. ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b> наставе страног језика јесте да осигура да сви ученици стекну базичку језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.</p>	<p>-развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских вредности  -стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу уз уважавање различитости  -ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му у једноставној писменој и усменој комуникацији омогућити да се споразумева са људима из других земаља  -ученик треба да усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи  <b>Стандарди:</b>  разумевање говора, разумевање писаног текста, усмено изражавање, писано изражавање, интеракција,</p>	<p><b>КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ</b>  -Представљање себе и других  -Поздрављање  -Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама)  -Разумевање и давање једноставних упутстава и команди  -Постављање и одговарање на питања  -Молбе и изрази захвалности  -Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности  -Изражавање допадања/недопадања  -Изражавање физичких сензација и потреба  -Именовање активности (у вези са темама)  -Исказивање просторних односа, релација и величина (<i>Идем, долазим из..., Лево, десно, горе, доле...</i>)  -Давање и тражење информација о себи и другима  -Тражење и давање обавештења  -Описивање лица и предмета  -Изрицање забране и разговарање на забрану  -Изражавање припадања и поседовања  -Тражење и давање обавештења о времену на часовнику  -Скретање пажње  -Тражење мишљења и изражавање слагања/неслагања  -Исказивање извињења и оправдања</p>	<p>-циљни језик употребљава се у учioniци у добро осмишљеним контекстима;  -говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;  -наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа;  -настава се заснива на социјалној интеракцији, групно и индивидуално решавање проблема, потрага за информацијама из различитих извора;  -знања ученика мере се јасно одређеним <b>релативним</b> критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;  -наставник упућује ученике у законитости усменог и писменог кода и њиховог међусобног односа;  Смењивање техника и активности током часа;  - два писмена</p>	68

	<p>медијација, знања о језику.</p>	<p><b>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ</b></p> <p>Именице-рецептивної продуктивно  Придеви -рецептивної продуктивно  Предлози- рецептивної продуктивно  Глаголи  Прилози и прилошке одредбе  Бројеви  Везници  Реченичне конструкције  Идсиоматски изрази</p>	<p>здатка, по један у сваком полуугодишту.</p>	
--	------------------------------------	--	--	--

**ПРЕДМЕТ ЛИКОВНА КУЛТУРА**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b> наставе ликовне културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да подстиче и развија ученичко стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.</p>	<p>Ученици треба да се:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- оспособе да опажају и представљају: слободне композиције, визуелне метафорике, контраста, јединства и доминанте у простору, фантастике;</li> <li>- формирају навике за виши ниво културе рада, квалитет производа, културу жиота и слободног времена;</li> <li>- ликовно-визуелно описмене, развију креативне способности, припремају за ефикасно и савремено укључивање у рад односно за различита занимања.</li> </ul>	<p align="center"><b>СЛОБОДНО КОМПОНОВАЊЕ</b> (3+2) Л.К. 1.3.1. Л.К. 1.3.4. Л.К. 2.2.2 Л.К. 3.2.</p> <p align="center"><b>ВИЗУЕЛНА МЕТАФОРИКА И СПОРАЗУМЕВАЊЕ</b> (5+2) Л.К. 1.1.3. Л.К. 2.2.1 Л.К. 3.2.2</p> <p align="center"><b>КОНТРАСТ, ЈЕДИНСТВО И ДОМИНАНТА У ПРОСТОРУ</b> (10+6) Л.К. 1.2.3. Л.К. 2.2.1 Л.К. 3.2.2</p> <p align="center"><b>СЛОБОДНО КОМПОНОВАЊЕ И ФАНТАСТИКА</b> (4+2)  Л.К. 1.3.4.Л.К. 2.3.1 Л.К. 3.3.4</p>	<p>-наставник усаглашава образовно-васпитне задатке (ликовне проблеме) са интересовањима ученика;</p> <p>- метода демонстрације ради навођења ученика да уочавају, упоређују и разликују уметничка дела из различитих култура и периода;</p> <p>- анализа уметничких дела и естетско процењивање ученичких радова;</p> <p>- повезивање теорије обликовања са практичним радом;</p> <p>- корелација са другим наставним предметима.</p>	<p><b>34</b></p>

**ПРЕДМЕТ МУЗИЧКА КУЛТУРА**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСО ВА
<p><b>Циљ</b> наставе музичке културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да -уознају музичке културе кроз обраду тема повезаних са музиком различитих епоха</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- развију музикалност и креативност</li> <li>- негују смисао за заједничко и индивидуално музицирање у свим облицима васпитно-образовног рада са ученицима</li> </ul>	<p>Ученик уме да :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- препозна основне елементе музичке писмености;</li> <li>- музичких инструмената;</li> <li>- историјско- стилских периода;</li> <li>- музичких жанрова;</li> <li>- народног стваралаштва;</li> </ul> <p>Ученик уме да анализира повезаност:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајности;</li> <li>- структуре и драматургије одређеног музичког жанра;</li> <li>- облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота;</li> <li>- зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела;</li> <li>- разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора;</li> <li>- креативно комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту;</li> <li>- препознају теме из познатих композиција, упознају музику различитих жанрова, сами стварају музику</li> </ul>	<p><b>УПОЗНАВАЊЕ МУЗИКЕ РАЗЛИЧИТИХ ЕПОХА И ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</b> (примењивати стечена знања о музици различитих епоха кроз музичке примере)</p> <p>МК.1.1.2 МК.2.1.2 МК.3.1.2. МК.3.1.3.</p> <p><b>ОСНОВЕ МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ</b> ( стечена знања из музичке културе проширивати и примењивати на примерима за певање и свирање)</p> <p>МК.2.1.1. МК.1.3.1. МК.1.3.2. МК.3.3.1.</p> <p><b>СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ</b> (подстицање музичке креативности кроз импровизацију на доступним инструментима, стварање дечјих композиција)</p> <p>МК.2.1.1. МК.1.3.1. МК.1.3.2. МК.3.3.1.</p>	<p>Основни принцип у остваривању циљева и задатака треба да буде активно учешће ученика на часу.При томе на једном часу треба обухватити различита подручја предвиђена за тај разред и комбиновати различите методе и облике рада.</p> <p>Настава музичке културе остварује се кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-стицање знања о музици;</li> <li>-певање, свирање и стицање основа музичке писмености;</li> <li>-слушање музике;</li> <li>-дечје музичко стваралаштво.</li> </ul> <p>Групним и појединачним певањем или свирањем развија се интересовање ученика да активно учествују у музичком животу своје средине.</p>	<p><b>34</b></p>

--	--	--	--	--

## ПРЕДМЕТ ИСТОРИЈА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР. ЧАСОВ А
<p><b>Циљ</b> наставе историје јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и развијање историјске свести и хуманистичко образовање ученика. Настава историје треба да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса, као и развијању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика.</p>	<p>Ученици треба да:</p> <p>текну основна знања о периоду од друге половине XIX до краја XX века;</p> <p>- стекну основна знања о историјским одликама овог периода на српском и југословенском простору као на простору европских и ваневропских држава;</p> <p>- разумеју најзначајније политичке идеје од друге половине XIX до краја XX века;</p> <p>- стекну основна знања о знаменитим личностима из овог периода;</p> <p>- се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима у овом периоду историје;</p> <p>- разумеју да национална историја представља саставни део опште историје;</p> <p>- развију истраживачки дух и критички однос према прошлости;</p> <p>- разумеју узроке и последице најважнијих историјских појава;</p> <p>- овладају вештином коришћења историјских карата;</p> <p>- науче да повезују различите историјске садржаје;</p> <p>- поседују свест о повезаности појава из прошлости и садашњости.</p>	<p style="text-align: center;"><b>СВЕТ У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX И ПОЧЕТКОМ XX ВЕКА</b></p> <p>ИС 1.1.5.; 1.1.6.; 1.1.8.; 1.1.9.; 1.1.10.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.2.7.; 1.2.8.</p> <p>2.1.1.; 2.1.2.; 2.1.3.; 2.1.4.; 2.1.6.; 2.2.1.; 2.2.2.; 2.2.3.; 2.2.4.; 2.2.5.; 3.1.1.; 3.1.2.; 3.1.4.; 3.1.5.; 3.2.1.; 3.2.2.; 3.2.4.; 3.2.5.; 3.2.7.</p> <p style="text-align: center;"><b>СРБИЈА, ЦРНА ГОРА И СРБИ У ХАБЗБУРШКОМ И ОМАНСКОМ ЦАРСТВУ ОД БЕРЛИНСКОГ КОНГРЕСА ДО ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА</b></p> <p>ИС 1.1.6.; 1.1.7.; 1.1.8.; 1.1.9.; 1.1.10.; 1.2.1.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.2.7.; 1.2.8.</p> <p>2.1.1.; 2.1.2.; 2.1.3.; 2.1.4.; 2.1.5.; 2.1.6.; 2.2.1.; 2.2.2.; 2.2.4.; 2.2.5.; 3.1.2.; 3.1.3.; 3.1.4.; 3.1.5.; 3.1.6.; 3.2.1.; 3.2.2.; 3.2.4.; 3.2.5.; 3.2.6.; 3.2.7.</p> <p style="text-align: center;"><b>САВРЕМЕНО ДОБА</b> (Први светски рат и револуције у Русији и Европи, Србија и Црна Гора у Првом светском рату, свет између Првог и Другог светског рата, југословенска краљевина, Други светски рат- тотални рат, Југославија у Другом светском рату, свет после Другог светског рата, Југославија после Другог светског рата)</p> <p>ИС 1.1.6.; 1.1.7.; 1.1.8.; 1.1.9.; 1.1.10.; 1.2.1.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.2.7.; 1.2.8.</p> <p>2.1.1.; 2.1.2.; 2.1.3.; 2.1.4.; 2.1.5.; 2.1.6.; 2.2.1.; 2.2.2.; 2.2.4.; 2.2.5.; 3.1.2.; 3.1.3.; 3.1.4.; 3.1.5.; 3.1.6.; 3.2.1.; 3.2.2.; 3.2.4.; 3.2.5.; 3.2.6.; 3.2.7.</p>	<p>- пожељно је програм допунити садржајима из локалне прошлости</p> <p>- наставне садржаје потребно је представити као причу богату детаљима и информацијама</p> <p>- питања наставника и ученика</p> <p>- коришћење историјских текстова,, карата и других извора историјских података</p> <p>- сарадња са наставницима других предмета</p>	<b>68</b>



# ПРЕДМЕТ ГЕОГРАФИЈА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР. ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b> наставе географије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да ученицима пружи знања и објашњења о савременим географским појавама, објектима и процесима на територији Републике Србије. Настава географије ће ученицима омогућити разумевање основних физичко-географских одлика наше земље и упознавање сложених друштвено-економских процеса и промена, како у нашој држави, тако и на Балканском полуострву, Европи и свету као целини.</p>	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- одређују, повезују и схватају значај географског положаја своје земље на Балкану, у Европи и у свету;</li> <li>- стекну основна знања о природно- географским и друштвено- економским одликама Србије, њеним природним лепотама и културном наслеђу;</li> <li>- примењују стечена знања у сакодневном животу, како би Са разумевањем могли да прате друштвено- географске појаве, процесе, и односе на простору наше земље, на Балкану, у Европи и у свету;</li> <li>- познају својства географских објеката, појава и процеса у крају у коме живе и повезују појаве и процесе на регионалном и националном нивоу;</li> <li>- развијају способности поезија знања из географије са знањима из сродних наставних предмета;</li> <li>- схватају потребу личног учешћа у заштити, обнови и унапређивању квалитета животне средине и значај очувања природе и природних ресурса;</li> <li>- поседују осећања социјалне припадности и привржености сопственој нацији и култури;</li> <li>- развијају сарадњу и солидарност између припадника различитих социјалних, етичких и културних група;</li> <li>- подржавају међународну интеграцију наше земље;</li> <li>- користе различите изворе информација;</li> <li>- осматрају, мере, анализирају, интервјуишу, скицирају и прикупљају податке;</li> <li>- овлађу техникама групног рада и групног одлучивања;</li> <li>- буду оспособљени за континуирано образовање и самообразовање</li> </ul>	<p>УВОД У ПРОГРАМСКЕ САДРЖАЈЕ (1)</p> <p>ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА СРБИЈЕ (2) ГЕ.1.4.1., ГЕ.2.4.1., ГЕ.2.1.4. ГЕ.3.4.1.</p> <p>ПРИРОДНЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ (26) ГЕ.1.4.1., ГЕ.2.1.2., ГЕ.2.1.3., ГЕ.2.1.4 ГЕ.2.4.1., ГЕ.2.4.2., ГЕ.3.4.1., ГЕ.3.4.2</p> <p>САНОВНИ-ШТВО И НАСЕЉА СРБИЈЕ (9) ГЕ.1.3.1., ГЕ.1.4.1., ГЕ.2.1.4., ГЕ.2.4.1 ГЕ.3.3.2., ГЕ.3.3.1.</p> <p>ПРИВРЕДА СРБИЈЕ (13) ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2., ГЕ.1.4.1., ГЕ.2.4.1., ГЕ.2.4.2., ГЕ.3.3.1., ГЕ.3.4.1.</p> <p>ЗАВИЧАЈНА ГЕОГРАФИЈА (6) ГЕ.1.1.1., ГЕ.1.1.3., ГЕ.2.1.1., ГЕ.2.1.4 ГЕ.2.4.1., ГЕ.3.1.1., ГЕ.3.3.1., ГЕ.3.3.2 .</p> <p>СРБИ ВАН ГРАНИЦА СРБИЈЕ (6) ГЕ.1.3.1., ГЕ.1.4.1., ГЕ.2.1.4., ГЕ.2.4.1 ГЕ.3.3.2., ГЕ.3.3.1.</p> <p>СРБИЈА У САВРЕМЕНИМ ИНТЕГРАЦИЈ-СКИМ ПРОЦЕСИМА (3) ГЕ.1.3.1., ГЕ.2.3.1., ГЕ.2.3.2., ГЕ.3.3.1 .</p> <p>ГОДИШЊА СИСТЕМАТИЗАЦИЈА НАСТАВНОГ ГРАДИВА (2)</p>	<p>- корелација са другим наставним предметима;</p> <p>- избегавање сувопарног набрајања обиља бројчаних података;</p> <p>- кратка истраживања;</p> <p>- наставник сам одређује број часова за усвајање, вежбање, понављање, утврђивање и проверавање предвиђених садржаја.</p>	68



**ПРЕДМЕТ ФИЗИКА**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСО ВА
<p><b>Циљ</b> наставе физике јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне природне законе, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.</p>	<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- разликује физичке величине које су одређене само бројном вредношћу од оних које су дефинисане интезитетом, правцем и смером</li> <li>- уме да слаже и разлаже силу, јачину електричног поља..</li> <li>- разликује различите врсте кретања и да зна њихове карактеристике;</li> <li>- зна основне карактеристике звука и светлости;</li> <li>- зна да је брзина светлости у вакуму највећа постојећа брзина у природи;</li> <li>- разуме да је рад силе једнак промени енергије и на нивоу примене користи трансформацију енергије у рад и обрнуто;</li> <li>- примењује законе одржања;</li> <li>- зна услове за настанак струје и омов закон;</li> <li>- праи разлику између температуре и топлоте;</li> <li>- уме да рукује мерним инструментима;</li> <li>- користи јединице међународног система СИ за одговарајуће физичке величине.</li> </ul>	<p><b>ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ</b> (4+3+1) ФИ 1,2,1 ФИ 1,7,1 ФИ 1,7,2</p> <p>ФИ 2,2,3 ФИ 3,2,2 ФИ 3,2,3</p> <p>ФИ 3,2,4 ФИ 3,2,5 ФИ 3,2,6</p> <p><b>СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ</b> (7+6+2) ФИ 1,2,1</p> <p><b>ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ</b> (5+5+0) ФИ 1,7,1 ФИ 1,7,2 ФИ 2,1,1</p> <p><b>ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</b> (8+8+3) ФИ 1,3,1 ФИ 1,3,2 ФИ 1,4,1, ФИ 1,4,2 ФИ 1,7,1 ФИ 1,7,2 ФИ 2,3,1 ФИ 2,3,2 ФИ 2,3,3 ФИ 2,3,4 ФИ 2,3,5 ФИ 2,3,6 ФИ 2,4,1 ФИ 2,4,3 ФИ 3,3,1</p> <p><b>МАГНЕТНО ПОЉЕ</b> (4+2+0) ФИ 2,1,2</p> <p><b>ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ</b> (5+3+0)</p> <p><b>ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ</b> (2+0)</p>	<p>-увођење једноставних експеримената</p> <p>-поступност</p> <p>- очигледност</p> <p>- индуктивни приступ (од појединачног ка општем)</p> <p>-повезаност наставних садржаја (вертикално)</p> <p>- излагање садржаја уз демонстрационе огледе</p> <p>- решавање квалитативних и квантитативних задатака</p> <p>- лабораторијске вежбе</p> <p>-континуирано праћење рада ученика</p>	<p><b>68</b></p>

**ПРЕДМЕТ МАТЕМАТИКА**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМ А	БР. ЧАС-ОВА
<p><b>Циљ</b> наставе математике у основној школи јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да оспособи ученике да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и законитости у природи и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, да представља основу за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.</p>	<p><b>Ученике треба оспособити да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- умеју да решавају линеарне једначине и системе линеарних једначина с једном и две непознате на основу еквивалентних трансформација, као и да решења тумаче графички;</li> <li>- одговарајуће текстуалне задатке изразе математичким језиком и реше их користећи једначине;</li> <li>- уоче функционалне зависности и да их показују на различите начине тј. Да схвате појам функције и њеног графика;</li> <li>- овладају појмом функције упознавањем линеарне функције и њених својстава, тако да могу да цртају и читају разне графике и линеарне функције;</li> <li>- умеју да тумаче податке представљене различитим дијаграмима и табелама;</li> <li>- умеју да састављају табеле и цртају одговарајуће графиконе- дијаграме разних стања, појава и процеса; умеју да израчунају медијану и да је користе;</li> <li>- схвате међусобне односе тачака, правих иј равни у простору;</li> <li>- науче најбитније чињенице о пројекцијама на раван;</li> <li>- науче елементе и својства геометријских тела; умеју да цртају мреже и израчунавају површину и запремину тела;</li> <li>- примењују знања о геометријским телима у пракси, повезујући садржаје математике и других области;</li> <li>- примењују елементе дедуктивног закључавања</li> </ul>	<p><b>СЛИЧНОСТ ТРОУГЛОВА</b> (3+5) МА.1.3.1. МА.1.3.2. МА.3.3.6.</p> <p><b>ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН</b> (6+6) МА.1.3.1. МА.1.3.2.</p> <p><b>ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ</b> (6+12) МА.1.2.1.МА.1.2.3.МА.2.2.1.МА.2.2.3. МА.2.2.5.МА.3.2.1.МА.3.2.5.МА.3.2.3.</p> <p><b>ПРИЗМА</b> (6+8) МА.1.3.4.МА.1.3.2.МА.1.3.6.МА.2.3.4. МА.2.3.2.МА.3.3.4.</p> <p><b>ПИРАМИДА</b> (6+10) МА.1.3.2.МА.2.3.4.МА.3.3.4.</p> <p><b>ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА</b> (5+7) МА.1.2.4.МА.1.5.3.МА.2.5.1.МА.3.5.1.</p> <p><b>ГРАФИЧКО ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОДАТАКА</b> (4+4) МА.1.5.3.МА.1.5.2.МА.2.5.2.МА.2.5.3. МА.3.5.2.МА.3.5.3.</p> <p><b>СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ</b> (6+6) МА.1.2.1.МА.1.2.3.МА.2.2.1.МА.2.2.3. МА.2.2.5.МА.3.2.1.МА.3.2.5.МА.3.2.3.</p> <p><b>ВАЉАК</b> (4+6) МА.1.3.3.МА.1.3.5.МА.2.3.5.МА.3.3.5.</p> <p><b>КУПА</b> (4+8) МА.1.3.3.МА.1.3.5.МА.2.3.5.МА.3.3.5.</p> <p><b>ЛОПТА</b> (3+3) МА.1.3.3.МА.1.3.5.МА.2.3.5.МА.3.3.5</p>	<p>Неопходно је да се осмишљеним планирањем наставе изврши понављање и повезивање градива настаних садржаја из претходних разред и текућег градива, при чему посебну пажњу треба обратити на усвојене стандарде постигнућа ученика на крају обавезног образовања.</p> <p>Потребно је повезати наставне садржаје предмета математика са наставним садржајима других предмета у сарадњи са колегама који предају те предмете.</p>	136

# ПРЕДМЕТ БИОЛОГИЈА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧА СОВА
<p><b>Циљ</b> наставе биологије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да усвајањем образовно- васпитних садржаја стекну основна знања, вештине и умења из области екологије и заштите животне средине, уз примену концепта одрживог развоја.</p>	<p><b>Ученици треба да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- упознају појам биолошке разноврсности и њен значај за опстанак и еволуцију живота на Земљи;</li> <li>- науче и схвате ниво организације живог света у природи;</li> <li>-упознају предмет истраживања екологије и њен значај;</li> <li>- упознају компоненте жиотне средине;</li> <li>- упознају еколошке факторе и њихов значај за живи свет;</li> <li>- схвате основне односе исхране и повезаностживих бића у ланцима исхране;</li> <li>- схвате узајамне односе живих бића и животне средине и динамику односа материје и енергије;</li> <li>- схвате значај еколошке равнотеже за одржавање екосистема;</li> <li>- упознају основне типове екосистема и животне услове у њима;</li> <li>- стекну знања у вези са изворима и последицама угрожавања животне средине- екосистема;</li> <li>- упознају глобалне последице загаживања животне средине;</li> <li>- упознају појам и концепцију одрживог развоја;</li> <li>- разумеју улогу и значај личног ангажовања у заштити животне средине;</li> <li>-упознају природне ресурсе, њихову ограниченост и значај рационалног коришћења;</li> <li>- изграде ставове, развију знања и умења неопходна за заштиту животне средине и допринос одрживом развоју;</li> <li>- развију еколошку, здравствену и културу живљења.</li> </ul>	<p style="text-align: center;">УВОД</p> <p>БИ.1.1.5. БИ.1.3.8. БИ.1.3.10. БИ.2.3.5. БИ.2.4.1. БИ.3.1.5 БИ.3.4.1.</p> <p style="text-align: center;">ЕКОЛОГИЈА И ЖИВОТНА СРЕДИНА</p> <p>БИ.1.2.5 БИ.1.2.7. БИ.1.4.3 БИ.2.4.5. БИ.2.4.4. БИ.2.4.9 БИ.2.4.7. БИ.3.4.2. БИ.3.4.3. БИ.3.4.4. БИ.3.4.5.</p> <p style="text-align: center;">УГРОЖАВА-ЊЕ, ЗАШТИТА И УНАПРЕЂИ-ВАЊЕ ЕКОСИСТЕ-МА - ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ</p> <p>БИ.1.4.5. БИ.1.4.6. БИ.1.4.7 БИ.2.4.8. БИ,2.4.9. БИ.3.4.6. БИ.3.4.7. БИ.3.2.6. БИ.3.2.7.</p> <p style="text-align: center;">ГЛОБАЛНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВА-ЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ</p> <p>БИ.1.4.5. БИ.1.4.6. БИ.1.4.7 БИ.2.4.8. БИ,2.4.9. БИ.3.4.6. БИ.3.4.7. БИ.3.2.6. БИ.3.2.7.</p> <p style="text-align: center;">ЖИВОТНА СРЕДИНА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ</p> <p>БИ.1.5.1. БИ.1.5.3. БИ.1.5.4. БИ.2.5.1. БИ.2.5.4. БИ.3.5.1</p> <p style="text-align: center;">ЖИВОТНА СРЕДИНА, ЗРАВЉЕ И КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА</p> <p>БИ.1.5.1. БИ.1.5.3. БИ.1.5.4. БИ.2.5.1. БИ.2.5.4. БИ.3.5.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- активан приступ усмерен практичној реализацији заштите животне средине;</li> <li>- примена интерактивне наставе ;</li> <li>- употреба различитих наставних метода и информацион их технологија;</li> <li>- 60% часова обраде, 40% других типова часова.</li> </ul>	<b>68</b>

ПРЕДМЕТ: ХЕМИЈА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР. ЧАС ОВА
<ul style="list-style-type: none"> <li>- развијање функционалне хемијске писмености;</li> <li>- разумевање промена и појава у природи на основу знања хемијских појмова, теорија, модела, закона;</li> <li>- коришћење хемијски термина, симбола, формула, једначина;</li> <li>- способност за извођење једноставних хемијских истраживања;</li> <li>- решавање теоријских и експерименталних проблема;</li> <li>- развијање логичког и апстрактног и критичког мишљења;</li> <li>- способност за коришћење различитих извора;</li> <li>- свест о важности одговорног односа према животној средини;</li> <li>- позитиван став према учењу хемије;</li> <li>- развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- старање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе хемије сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе хемије буду у пуној мери реализовани;</li> <li>- омогућавање ученицима да разумеју предмет изучавања хемије;</li> <li>- омогућавање ученицима да сагледају значај хемије у свакодневном животу, за развој различитих технологија и развој друштва уопште;</li> <li>- омогућавање ученицима да разумеју научни метод којим се у хемији долази до сазнања;</li> <li>- оспособљавање ученика да користе језик хемије као науке;</li> <li>- сазнања на основу демонстрационих огледа или огледа које самостално изводе;</li> <li>- развијање експерименталних вештина;</li> <li>- извођење једноставних истраживања;</li> <li>- решавање теоријских и експерименталних проблема;</li> <li>- примењивање знања из хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу;</li> <li>- омогућавање ученицима да кроз једноставна израчунавања разумеју квантитативни аспект хемијских промена и њихову практичну примену.</li> </ul>	<p><b>НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ НЕМЕТАЛА И КИСЕЛИНЕ (13)</b>            ХЕ.1.2.1. ХЕ.1.2.2 ХЕ.1.2.3 ХЕ.1.2.5            ХЕ.1.2.7 ХЕ.1.2.8 ХЕ.2.14 ХЕ.2.2.1 ХЕ.2.2.2 ХЕ.3.2.2 ХЕ.3.2.3</p> <p><b>МЕТАЛИ, ОКСИДИ МЕТАЛА И ХИДРОКСИДИ (БАЗЕ) (8)</b>            ХЕ.1.2.1 ХЕ.1.2.2 ХЕ.1.2.3 ХЕ.1.2.5 ХЕ.1.2.7 ХЕ.1.2.8 ХЕ.2.2.1 ХЕ.2.2.2 ХЕ.3.2.2</p> <p><b>СОЛИ (5)</b>            ХЕ.1.2.5 ХЕ.1.2.6 ХЕ.2.2.1</p> <p><b>ЕЛЕКТРОЛИТИ-ЧКА ДИСОЦИЈАЦИЈА КИСЕЛИНА, ХИДРОКСИДА И СОЛИ (3)</b>            ХЕ.1.2.5 ХЕ.1.2.6 ХЕ.2.2.1</p> <p><b>УВОД У ОРГАНСКУ ХЕМИЈУ (2)</b>            ХЕ.1.3.1 ХЕ.1.3.2 ХЕ.2.1.2 ХЕ.2.3.1 ХЕ.3.3.1 ХЕ.3.3.3</p> <p><b>УГЉОВОДОНИЦИ (12)</b>            ХЕ.1.3.1 ХЕ.1.3.2 ХЕ.1.3.3 ХЕ.2.1.4 ХЕ.3.3.1 ХЕ.3.3.3</p> <p><b>ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ (12)</b>            ХЕ.1.4.1 ХЕ.1.4.2 ХЕ.2.4.1 ХЕ.3.4.1 ХЕ.3.4.2</p> <p><b>БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА (12)</b>            ХЕ.1.4.1 ХЕ.1.4.2 ХЕ.2.4.1 ХЕ.3.4.1 ХЕ.3.4.2</p> <p><b>ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (4)</b>            ХЕ.1.1.2.ХЕ.2.1.2 ХЕ.3.1.3</p>	<p>Специфичност учења хемије огледа се у потреби да се хемијски појмови разматрају на три нивоа: макро нивоу, микро нивоу и симболичком нивоу. Значајно је планирати ситуације у којима се промене које се макроскопски опажају у огледима тумаче на нивоу честица које изграђују супстанцу и то представља помоћу хемијских симбола, формула и хемијских једначина. Формирање хемијских појмова требало би да буде резултат истраживачког приступа. Активности: посматрање, анализирање, формулисање претпоставки, планирање огледа, извођење огледа, бележење резултата, формулисање објашњења, извођење закључака, дискутовање, претраживање литературе и Интернета, припремање извештаја, сређивање радног места, прављење наставних средстава, решавање рачунских зада..</p>	68

**ПРЕДМЕТ- ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВ А
<b>Циљ</b> наставе техничког и информатичког образовања у основној школи јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку техничку и информатичку писменост и да напредују ка реализацији одређених Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересовано -ст за предметне садржаје, као и да се упознају са техничко- технолошки развијеним окружењем, развију техничко мишљење, техничку културу, радне вештине и културу рада.	<b>Ученици треба да:</b> - прошире знања о основним командама оперативног система; -прошире знања о коришћењу интернета и електронске поште; - прошире знања о коришћењу основних програма за обраду текста, табела и слике; - обуче се за припрему презентација; - упознају подсистеме електро- енергетског система; - на основу стечених знања правилно одаберу будућу професију; - стекну појам о дистрибуцији електричне енергије; - упознају електроинсталациони материјал и елементе према стандардима наведених електроматеријала; - упознају основне електротехничке симболе; - науче да читају електротехничке шеме, а једноставније да користе у практичном раду; - стекну основна практична знања и умења у састављању електричних струјних кола; - упознају основне делове електротермичких и електродинамичких апарата и уређаја у домаћинству; - науче да правилно користе електричне уређаје и апарате; - упознају основне електронске елементе; - науче симболе и шеме у електроници; - схвате принципе рада телекомуникационих и аудиовизуелних уређаја у домаћинству; - развијају конструкторске способности израдом и склапањем модела електротехничких и електронских уређаја и апарата према одговарајућим шемама.	<b>ИНФОРМАТИЧКЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ</b> (16)  <b>ЕЛЕКТРОТЕХНИ- ЧКИ МАТЕРИЈАЛИ И ИНСТАЛАЦИЈЕ</b> (10)  <b>ЕЛЕКТРИЧНЕ МАШИНЕ И УРЕЂАЈИ</b> (14)  <b>ДИГИТАЛНА ЕЛЕКТРОНИКА</b> (12)  <b>ОД ИДЕЈЕ ДО РЕАЛИЗАЦИЈЕ- МОДУЛИ</b> (16)	- тема "Информатичке технологије" прилагођена условима школе; - индивидуални приступ; - корелација са садржајима из физике; - практичан рад; - експеримент; - истраживање; - моделовање; - индивидуализација и диференцијација наставе.	<b>68</b>

**ПРЕДМЕТ- ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b> физичког васпитања је да разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.</p>	<p>- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела - развој и усавршавање моторичких способности - стицање моторичких умења, која су као садржаји утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање - усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања - формирање морално- вољних квалитета личности - оспособљавање ученика да стечена знања, умења и навике користе у свакодневним условима живота и рада - стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.</p>	<p align="center"><b>АТЛЕТИКА</b></p> <p>ФВ.1.1.3 ФВ.1.1.10 ФВ.2.1.3 ФВ.2.1.8. ФВ.3.1.3 ФВ.3.1.5</p> <p align="center"><b>ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ</b></p> <p>ФВ.1.1.11 ФВ.1.1.18 ФВ.3.1.6. ФВ.3.1.14.</p> <p align="center"><b>ОДБОЈКА</b></p> <p>ФВ.1.1.1, ФВ.1.1.2 ФВ.2.1.1, ФВ.2.1.2 ФВ.3.1.1.1, ФВ.3.1.1.2</p> <p align="center"><b>РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА, ПЛЕС И НАРОДНЕ ИГРЕ</b></p> <p>ФВ.1.1.19 , ФВ.1.1.20., ФВ.1.1.21., ФВ.2.1.17., ФВ.2.1.18. ФВ.2.1.19, ФВ.3.1.15., ФВ.3.1.16., ФВ.3.1.17.</p>	<p>-Програмска концепција физичког васпитања у основној школи заснива се на јединству часовних, ванчасовних и ваншколских организационих облика рада, као основне претпоставке за оставривање циља физичког васпитања. -програм се оставрује кроз следеће фазе: утврђивање стања; одређивање радних задатака за појединце и групе ученика; утврђивање средстава и метода за оставривање радних задатака; остваривање васпитних задатака; праћење и вредновање ефеката рада; оцењивање. -Ученицима, који услед ослабљеног здравља, самањених физичких или функционалних способности и лошег држања тела и телесних деформитета, не могу да прате обавезни програм, обезбеђен је корективно-педагошки рад који се реализује у сарадњи за одговарајућом здравстеном установом -Програмски задаци оставрују се, осим на редовним часовима, и кроз ванчасовне и ваншколске организационе облике рада као што су: крос, слободне активности, такмичења, приредбе и јавни наступи... .</p>	<p><b>68</b></p>



**ПРЕДМЕТ- ВЕРСКА НАСТАВА-ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот (будућу димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету.</b></p>	<p><b>Ученици треба да:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- стекну сест о томе да је личност заједница слободе с другом личношћу;</li> <li>- буду свесни разлике између природе и личности;</li> <li>- запазе да је личност носилац постојања природе;</li> <li>- уоче да у хришћанској онтологији нема сукоба и искључивости између једног и многих.</li> </ul>	<p>Учење о личности на основу православне триадологије.</p> <p>Разлика између природе и личности у Богу.</p> <p>Онтолошке последице православне триадологије по човека и сторени свет.</p> <p>Човек као личност.</p> <p>Сједињење тварне и нетварне природе у једној личности Христовој.</p> <p>Обожење створене природе у Христовој личности.</p> <p>Црква као тело Христово.</p> <p>Будуће царство Божије као узрок цркве.</p> <p>Сетост и царство Божије у православној иконографији.</p>	<p>Посебно истицање следећих елемената:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- да је метафизичко начело постојања Бог, односно да истинско биће треба тражити у Богу који је Св. Тројица;</li> <li>- да је онтолошко начело на основу православног учења о Богу као Св. Тројици личност, а не природа;</li> <li>- да је личност заједница слободе са другом личношћу;</li> <li>- да је човек створен као личност и да је позван да постоји на начин на који постоји Св. Тројица ако жели да превазиђе ограничења своје природе, што се остварује у Христу, односно у Литургији.</li> </ul>	<p><b>34</b></p>

**ПРЕДМЕТ- ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ**

<b>ЦИЉ</b>	<b>ЗАДАЦИ</b>	<b>НАСТАВНИ САДРЖАЈИ</b>	<b>НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА</b>	<b>БР.ЧАСОВА</b>
<p><b>Циљ</b> наставе грађанског васпитања јесте да ученици стекну сазнања , формирају ставове, развију вештине и усвоје вредности које су претпоставка за успешан, одговоран и ангажован живот у демократском друштву.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- разумевање концепта универзалности права детета;</li> <li>- стицање знања о узроцима различитог степена остварености права детета;</li> <li>- критички однос према појавама злоупотребе детета;</li> <li>- упознавање са условима за остваривање најбољег интереса детета;</li> <li>- упознавање са улогом и значајем међународних као и институција у Србији које се баве унапређивањем положаја деце;</li> <li>- упознавање са законоданим оквиром чији је циљ заштита интереса деце;</li> <li>- разумевање места улоге и одговорности државе , друштва, породице и детета у унапређивању положаја деце;</li> <li>- разумевање улоге и значаја медија у друштву;</li> <li>- унапређивање вештина критичког разматрања информација добијених преко медија;</li> <li>- упознавање улоге медија у креирању слике детета у друштву.</li> </ul>	<p align="center"><b>УВОД</b> (2)</p> <p align="center"><b>ДЕЦА У САВРЕМЕ- НОМ СВЕТУ</b> (18)</p> <p align="center"><b>МЕДИЈИ У САВРЕМЕ- НОМ ДРУШТВУ</b> (11)</p> <p align="center"><b>ЗАВРШНИ ДЕО</b> (3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- дискусија</li> <li>- аргументовање</li> <li>- дебата</li> <li>- анализа случаја</li> <li>- поређење и покретање иницијативе</li> <li>- рад у групама и паровима;</li> <li>- разноврсни материјал.</li> </ul>	<p><b>34</b></p>



ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b> наставе страног језика јесте да осигура да сви ученици стекну базичку језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда обраовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика</p>	<p>-развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских вредности -стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу уз уважавање различитости -ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му у једноставној писменој и усменој комуникацији омогућити да се споразумева са људима из других земаља -ученик треба да усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи <b>Стандарди:</b> разумевање говора, разумевање писаног текста, усмено изражавање, писано изражавање, интеракција, знања о језику.</p>	<p>1. Именица, заменица, члан 2. Придеви, предлози, партикуле. 3. Глагол 4. Фраза и реченица</p>	<p>-циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; -битно је значење језичке поруке; -говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; -наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа; -знања ученика мере се јасно одређеним <b>релативним</b> критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; -настава се заснива и на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора -учионица постаје - наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја; -вежбе слушања -рад у паровима, малим и великим групама -мануелне активности; -игре; -певање у групи; -мини пројекти; -цртање по диктату; -превођење исказа у гест и геста у исказ; -увођење деље књижевности и транспотовање у друге медије; -писмено изражавање.</p>	68

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b> <b>физичког</b> <b>васпитања –</b> <b>изабрани</b> <b>спорт</b> је да ученици задовоље своја интересовања, потребе, за стицањем знања, способности за бављењем спортом као интегралним делом физичке културе и настојање да стечена знања примењују у животу.</p>	<p>-развој и одржавање моторичких способности ученика - учење и усавршавање моторних форми изабраног спорта - стицање теоријских знања у изабраном спорту - познавање правила такмичења у изабраном спорту - формирање навика за бављење изабраним спортом -социјализација ученика кроз изабрани спорт и неговање етичких вредности према учесницима у такмичењима -откривање даровитих и талентованих ученика за одређени спорт и њихово подстицање за бављење спортом</p>	<p><b>Развијање моторичких способности</b></p> <p><b>Обучавање и усавршавање технике</b></p> <p><b>Индивидуална и колективна тактика изабраног спорта</b></p> <p><b>Теоријско образовање</b></p> <p><b>Правила изабраног спорта</b></p> <p><b>Одељенска и међуодељенска такмичења</b></p> <p><i>Предлог спортова:</i></p> <p>-атлетика -гимнастика -ритмичка гимнастика -рукомет -кошарка -одбојка -мали фудбал -плес</p>	<p>Физичко васпитање – изабрани спорт остварује се са по једним часом седмично у сваком одељењу <b>од петог до осмог разреда (обавезно)</b></p> <p>За изабрани спорт ученици се опредељују на почетку школске године.</p> <p>У сваком разреду ученици могу да наставе изабрани спорт од прошле школске године или да изаберу другу спортску грану.</p> <p>Изабрана спортска грана обрађује се током целе школске године.</p>	<p><b>34</b></p>

# ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

## ПРЕДМЕТ-ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p><b>Циљ</b> наставе информатике и рачунарства јесте да се ученици оспособе за коришћење рачунара и стекну вештине у примени рачунара у свакодневном животу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- упознавање ученика са применом рачунара у области табеларних прорачуна и изради графикана;</li> <li>- упознавање ученика са фазама израде проблемских задатака на рачунару;</li> <li>- упознавање ученика са основама језика за израду једноставних презентација на мрежи;</li> <li>- упознавање ученика са могућностима специјализованих програма за израду презентација на мрежи;</li> <li>- оспособљавање ученика за самосталну израду пројеката применом рачунарских технологија.</li> </ul>	<p>ТАБЕЛАРНИ ПРОРАЧУНИ (10)</p> <p>ИЗБОРНИ МОДУЛИ (10)</p> <p>ИЗРАДА САМОСТАЛНОГ ПРОЈЕКТА (14)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>-групе од 15 до 20 ученика;</li> <li>- на једном рачунару највише два ученика;</li> <li>-програмске садржаје остваривати првенствено кроз вежбе и рад на рачунару;</li> <li>- неки садржаји се морају тематски понављати кроз више разреда ( теме које се тичу интернета, прављење и обрада мултимедијалних садржаја, као и њихово уклапање у функционалну целину кроз пројектне задатке).</li> </ul>	<p><b>34</b></p>

## 6. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

Допунска настава организоваће се за ученике који из одређених разлога заостају у редовном процесу.

Допунски рад је обавезан за ученика којег је на то упутио предметни наставник или одељењско веће.

Часови ће се организовати према сачињеном распореду са флексибилним временом трајања. Садржаји за допунску наставу биће пажљиво одабрани. Избегаваће се фронтални облик рада због чијег недостатка у оквиру редовне наставе допунски рад се и организује.

Часови допунске наставе не смеју бити поновљени часови предавања или испитивања ученика, већ часови на којима ће се наставник приближити сваком поједином ученику и на којима ће им добро објаснити и поједноставити све што им није јасно.

У допунском раду мора бити наглашена васпитна компонента, оспособљавање ученика за активно учење, изграђивање радних навика и осећања личне одговорности у раду, као и мотивисање ученика за рад и постизање резултата.

У погледу организације ове активности посебна пажња ће се усмерити на следеће:

- ученици ће се благовремено укључивати у допунску наставу, перманентно ће се мотивисати, пратити и вредновати резултати њиховог рада
- водиће се документација о напредовању ученика
- примењиваће се принцип индивидуализације и диференцијације наставних садржаја, организоваће се групни рад
- пажљиво ће се одабирати методе и средства рада, као и садржаји у складу са потребама ученика
- организоваће се сарадња и чешћи индивидуални контакт са родитељима ових ученика.

Допунска настава организоваће се за ученике који заостају у савладавању програмских садржаја. Број ученика у групи не може бити већи од 12. Примењују се облици рада: групни, у пару и индивидуални.

Допунски рад се одвија једном недељно са по једним часом, при чему се ученицима који теже савладавају градиво омогућава да, сходно својим могућностима, усвоје једноставније и мање захтевне садржаје. Предмете и број ученика за овај облик наставе одређиваће сваки предметни наставник и учитељ у току школске године, зависно од потреба ученика

Планови допунске наставе су саставни део Годишњег плана рада.

### **ПЛАН РАДА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ** **ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК**

Годишњи фонд часова: 36

V разред: 12 часова

VI разред: 12 часова

VII разред: 12 часова

### **ПЛАН РАДА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ**

#### **ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК**

Током школске 2018/2019. године планира се одржавање допунске настава из италијанског језика уколико се такав вид рада током године покаже као потребан. Допунска настава се

планира за ученике , шестог и седмог разреда. Допунска настава ће се одржавати само уколико ученици покажу жељу и заинтересованост да похађају допунску наставу. Обзиром на број часова у редовној настави и број предмета допунске наставе који ученици неизоставно треба да похађају ради полагања мале матуре, може да се деси да обавезност допунске наставе и из италијанског језика постане контрапродуктивна. Минимум знања може да се постигне у оквиру редовне наставе.

## УКУПНО

12

### VI РАЗРЕД

**Циљ допунске наставе италијанског језика** је да се ученик оспособи да разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и активностима на часу, савлада технике читања познате језичке грађе, да издваја основне информације из краћег прилагођеног текста (ко, шта, где, када) Јачање мотивације ученика за упознавање страног језика.

#### ИСХОДИ

Ученик треба да чита краће текстове уз помоћ наставника, одговара на питања, уме да искаже основне податке о себи, да познаје основна правила ортографије и графије, схвата значај познавања језика, Ученик учествује у раду, чита краће текстове, претежно учествује у изрази домаћих задатака, одговара на питања, даје основне информације о себи;

### ШЕСТИ РАЗРЕД:

(увежбавање читања, увежбавање једноставног усменог изражавања, вежбање писања речи, основне граматичка правила одговарање на једноставна питања)

Редн и број	Назив наставне јединице
1	Verbi essere i avere
2	In bocca al lupo, ragazzi!
3	Presente dei verbi regolari
4	Futuro
5	Andiamo al cinema tridimensionale!
6	Abbiamo i nuovi vicini
7	A Carnevale ogni scherzo vale
8	Voglio un gelato
9	Facciamo le decorazioni di Pasqua
10	Sul campo da tennis
11	Quanto è bella l'estate
12	Passato prossimo
<b>УКУПНО</b>	
<b>12</b>	

### VII РАЗРЕД

**Циљ допунске наставе италијанског језика** је да се ученик оспособи да разуме упутства наставника, краће усмене текстове на већ обрађене и новоуведене теме у вези са свакодневним животом, окружењем и узрасно специфичним интересовањима. Ученика оспособити да разуме општи садржај и важне информације из писаног текста и суштину поруке текстова, да основне информације о себи и свом окружењу. Јачање мотивације ученика за упознавање страног језика.

## ИСХОДИ

Ученик чита и делимично разуме краћи текст, одговара на питања, даје основне информације о себи, ради редовно домаће задатке и похађа допунску наставу, разуме и реагује на усмени текст у вези са предвиђеним темама.

### СЕДМИ РАЗРЕД:

(увежбавање читања, основна граматичка правила, одговарање на питања)

Редни број	Назив наставне јединице	
1	Come eravamo da bambini	
2	Come eravamo da bambini	
3	Come eravamo da bambini	
4	Facciamo il detective	
5	Facciamo il detective	
6	Facciamo il detective	
7	Che facciamo dopo la scuola?	
8	Che facciamo dopo la scuola?	
9	Che facciamo dopo la scuola?	
10	Andiamo in Italia	
11	Andiamo in Italia	
12	Andiamo in Italia	
УКУПНО		12

### План извођења допунске наставе из Биологије школска 2018/ 2019. година

За извођење допунске наставе у школској 2018 / 2019. години планирано је 36 часова. У зависности од тога са каквим се проблемима буду суочавали ученици током савладавања градива направиће се и одабир тема за допунску наставу. Планира се извођење допунске наставе у 5. и 6. разреду

Наставне теме за 5.разред :

1. Грађа биљне и животињске ћелије, сличности и разлике
2. Животни процеси биљака ( дисање, фотосинтеза, транспирација )
3. Разноврсност царства биљака

Наставне теме за 6.разред су :

1. Сунђери и дупљари
2. Црви
3. Мекушци
4. Зглавкари
5. Бодљокошци

Наставник биологије  
Гордана Бабић

VI РАЗРЕД  
 1.КРЕТАЊЕ  
 2.МЕРЕЊЕ  
 3.МАСА И ГУСТИНА  
 4.ПРИТИСАК  
 5.СИЛА

VII РАЗРЕД  
 1.СИЛА И КРЕТАЊЕ  
 2.ГРАВИТАЦИЈА  
 3.РАВНОТЕЖА  
 4.РАД И ЕНЕРГИЈА  
 5.ТОПЛОТА

VII РАЗРЕД  
 1.ПЕРИОДИЧНО КРЕТАЊЕ  
 2.СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ  
 3.ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ  
 4.ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА  
 5.МАГНЕТНО ПОЉЕ

НАСТАВНИК ФИЗИКЕ : ЈУДИТ ХУН

## План допунске наставе

**Школске 2018/ 2019. година**

### ДОПУНСКА НАСТАВА(2. разред)

Допунска настава организује се за ученике којима нису успели у редовној настави да потпуно савладају наставно садржаје из појединих предмета. За њих се организује допунски рад како би могли даљено нормално напредовати у редовној настави.

Овај облик рада организује се за ученике којима остају у раду из српског језика, математике а по потреби и из других предмета. Учесће ученика и време реализације зависи од потреба ученика.

Редни број	Садржај програма		Време реализације
1.	Српски језик	Граматика – реченице	Октобар
2.	Математика	Сабирање и одузимање двоцифреног и једноцифреног броја са прелазом преко десетице	
3.	Српски језик	Читање природним гласом и нормалним темпом	
4.	Математика	Сабирање и одузимање двоцифрених бројева са прелазом преко десетице	
5.	Српски језик	Радња и вршилац радње	Новембар
6.	Математика	Задаци са две операције	
7.	Српски језик	Писање великог слова	
8.	Математика	Сабирање и одузимање	

	ика		
9.	Српскиј език	Правилан изговор и писање изјавне, упитне, узвичне, потврдне и одричне реченице	Децембар
10.	Математи ка	Сабирање и одузимање	
11.	Српскиј език	Причање на основу датих речи	
12.	Математи ка	Једначине са сабирањем и одузимањем	
13.	Српскиј език	Вежба читања	Јануар
14.	Математи ка	Множење и дељење	
15.	Српскиј език	Учење штампаних словалатинице	Фебруар
16.	Математи ка	Множење и дељење	
17.	Српскиј език	Читање и писање другог писма	
18.	Математи ка	Множење и дељење	
19.	Српскиј език	Читање и писање другог писма	Март
20.	Математи ка	Множење и дељење	
21.	Српскиј език	Читање и писање другог писма	
22.	Математи ка	Множење и дељење	
23.	Српскиј език	Именице и глаголи	Април
24.	Математи ка	Множење и дељење	
25.	Српскиј език	Именице, глаголи, речиза именовање особине предмета	
26.	Математи ка	Таблично множење и дељење	Мај
27.	Српскиј език	Вежба причања и препричавања	
28.	Математи ка	Редослед операција	
29.	Српскиј език	Вежба читања – латиница	
30.	Математи ка	Једначине	Јун

## План допунске наставе

Школске 2018/ 2019. година

Разред: III

Број планираних часова у току недеље: Један

### ПРЕДМЕТ- СРПСКИ ЈЕЗИК

Септембар

1. Понављање градива другог разреда
2. Понављање градива другог разреда

Октобар



1. Богаћење речника
2. Препис реченица , текста

### **Новембар**

1. Читање
2. Слика - слово ( ћирилица – латиница )

### **Децембар**

1. Читање
2. Састављање реченица

### **Јануар**

1. Писање по диктату

### **Фебруар**

1. Латиница - писање
2. Вежбе читања

### **Март**

1. Вежбе писања и читања
2. Вежбе писања и читања

### **Април**

1. Вежбе читања и писања
2. Вежбе читања и писања

### **Мај**

1. Вежбе читања и писања
2. Вежбе читања и писања

## **ПРЕДМЕТ- МАТЕМАТИКА**

### **Септембар**

1. Предмети у простору и односи међу њима
2. Бројеви до 100

### **Октобар**

1. Рачунске операције сабирање и одузимање
2. Рачунске операције сабирање и одузимање

### **Новембар**

1. Сабирање и одузимање - вежбање
2. Сабирање и одузимање- вежбање

### **Децембар**

1. Сабирање и одузимање са прелазом до 100
2. Сабирање и одузимање са прелазом до 100

### **Јануар**

1. Сабирање и одузимање са прелазом до 100

### **Фебруар**

1. Природни бројеви до 100
2. Појам прве стотине

### **Март**

1. Увежбавање таблице
2. Увежбавање таблице

### **Април**

1. Увежбавање четири рачунске операције
2. Увежбавање четири рачунске операције

### **Мај**

1. Увежбавање четири рачунске операције
2. Увежбавање четири рачунске операције

**ПЛАН РАДА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА IV  
ШКОЛСКЕ 2018/2019.**

**ОКТОБАР**

Читање текстова оба писма.

Реченице по значењу.

**НОВЕМБАР**

Писање реченица.

Припрема за писмени задатак.

**ДЕЦЕМБАР**

Субјекат и предикат.

Именице – појам и врсте

**ЈАНУАР**

Реченице и речи.

**ФЕБРУАР**

Правописна правила писања великог слова.

Припрема за писмени задатак.

**МАРТ**

Придеви

Састављање реченица.

**АПРИЛ**

Вежбе у писменом изражавању.

Вежбе у описивању.

**МАЈ**

Самостално састављање реченица.

Читање текстова.

**ПЛАН РАДА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ИЗ МАТЕМАТИКЕ IV  
ШКОЛСКЕ 2018/2019.**

**СЕПТЕМБАР**

Бројеви до 1000. Сабирање и одузимање до 1000.

**ОКТОБАР**

Множење и дељење бројева до 100.

Бројевивећи од хиљаде.

**НОВЕМБАР**

Упоредивање бројева већих од хиљаде

Сабирање и одузимање бројева већих од хиљаде

**ДЕЦЕМБАР**

Писање бројева до 1000000.

Писмено сабирање и одузимање бројева до 1000000 без прелаза.

**ЈАНУАР**

Писмено сабирање и одузимање бројева до 1000000 са прелазом.

**ФЕБРУАР**

Писмено множење бројева већих од хиљаде.

Писмено множење.

**МАРТ**

Дељење бројева до 1000.

Дељење бројева већих од 1000.

## **АПРИЛ**

Увежбавање сабирања и одузимања бројева до 1000000.

Увежбавање писменог множења и дељења већих од 1000.

## **МАЈ**

Задаци са две операције.

### **ПЛАН РАДА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ**

### **ПЛАН РАДА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ**

**ПРЕДМЕТ:** Енглески језик

**РАЗРЕД:** V, VI и VIII

**ШКОЛСКА ГОДИНА:** 2018-2019.

Током школске 2016-2017. године одржаваће се допунска настава из енглеског језика за ученике петог, шестог и осмог разреда. Циљ допунске наставе јесте помоћ ученицима који имају проблема у савладавању градива из овог предмета и побољшање њиховог успеха, као и помоћ у самосталном учењу и подизање самопоуздања ученицима који показују слабије резултате.

**Планирани број часова је 36**, а обрађиваће се следећи садржаји:

1. ПЕТИ РАЗРЕД: увежбавање читања, увежбавање једноставног усменог изражавања, вежбање писања речи, личне заменице, присвојни облици, have/has got, бројиве и небројиве именице, употреба чланова, основна значења предлога, much/many/a lot of, some/any/no, present simple tense, present continuous tense, past simple tense, future simple tense, бројеви
2. ШЕСТИ РАЗРЕД: увежбавање читања, увежбавање једноставног усменог изражавања, вежбање писања речи, бројиве и небројиве именице, употреба чланова, основна значења предлога, much/many/a lot of, some/any/no, present simple tense, present continuous tense, past simple tense, past continuous tense, present perfect tense, future simple tense, први кондиционал, бројеви
3. ОСМИ РАЗРЕД: увежбавање читања, увежбавање једноставног усменог изражавања, вежбање писања речи, употреба чланова, основна значења предлога, поређење придева, грађење и поређење прилога, глаголска времена, пасив, кондиционал, неуправни говор, бројеви

Допунска настава почиње почетком октобра 2016. и обично се одржава једном недељно. Број недељних часова је већи пре писмених и контролних вежби или према потребама ученика.

Кикинда, 04.09.2018.

Ивана Глигорин

ПЛАН РАДА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ИЗ МАТЕМАТИКЕ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД ШКОЛСКЕ  
2018/2019. ГОДИНЕ

<b>Време</b>	<b>Садржај рада</b>	<b>Број часова</b>
IX	Идентификација ученика путем редовне наставе и одређивање термина Скупови	2
X	Скупови тачака Дељивост бројева	1 1
XI	Највећи заједнички делилац и најмањи заједнички садржалац Угао	1 1
XII	Сабирање и одузимање углова Комплементни и суплементни углови	1 1
I	Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака	2
II	Операције са разломцима	2
III	Симетрала дужи Симетрала угла	1 1
IV	Множење и дељење разломака	2
V	Једначине у вези са множењем и дељењем разломака	2

Укупно  
18

ПЛАН РАДА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ИЗ МАТЕМАТИКЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД ШКОЛСКЕ  
2018/2019. ГОДИНЕ

Време	Садржај рада	Број часова
IX	Идентификација ученика путем редовне наставе и одређивање Термина сабирање целих бројева одузимање целих бројева	1 1
X	Збир углова у троуглу Конструкција углова	1 1
XI	Множење целих бројева Дељење целих бројева	1 1
XII	Значајне тачке троугла Сабирање рационалних бројева	1 1
I	Одузимање рационалних бројева	1
II	Сабирање и одузимање у скупу $Q$ Углови четвороугла	1 1
III	Врсте четвороуглова-особине Једноставније конструкције четвороуглова	1 1
IV	Множење рационалних бројева Дељење рационалних бројева	1 1
V	Изрази са рационалним бројевима Површина троугла и четвороугла	1 1
VI	Површина троугла и четвороугла	1

Укупно 18

ПЛАН РАДА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ИЗ МАТЕМАТИКЕ ЗА СЕДМИ РАЗРЕД ШКОЛСКЕ  
2018/2019. ГОДИНЕ

Време	Садржај рада	Број часова
IX	Идентификација ученика путем редовне наставе и одређивање Термина Квадрат рационалног броја, квадратни корен Питагорина теорема	1 1
X	Примена Питагорине теореме Множење и дељење степена истих основа	1 1
XI	Алгебарски изрази Многоугао- збир углова у многоуглу, број дијагонала	1 1
XII	Обим и површина правилног многоугла Сабирање и одузимање полинома	1 1
I	Множење полинома	1
II	Разлика квадрата, квадрат бинома Централни и периферијски угао круга	1 1
III	Обим и површина круга Растављање полинома на чиниоце	1 1
IV	Координатни систем, функција и њен график Пропорција	1 1
V	Дељење дужи у датој размери Сличност троуглова	1 1
VI	Сличност	1

Укупно 18

**ПЛАН РАДА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ИЗ МАТЕМАТИКЕ ЗА ОСМИ РАЗРЕД ШКОЛСКЕ  
2018/2019. ГОДИНЕ**

<b>Време</b>	<b>Садржај рада</b>	<b>Број часова</b>
IX	Идентификација ученика путем редовне наставе и одређивање Термина Ортогонална пројекција Линеарне једначине	1 1
X	Решавање једначина Површина призме	1 1
XI	Запремина призме Линеарне неједначине	1 1
XII	Линеарне једначине и неједначине Површина пирамиде	1 1
I	Запремина пирамиде	1
II	Линеарна функција График линеарне функције	1 1
III	Површина и запремина ваљка Решавање система једначина	1 1
IV	Решавање система једначина	2
V	Површина купе Запремина купе	1 1

Укупно 17

План израдиле наставнице : Вишња Ибрајтер, Љубица Поповић и Јелена Булатовић

**ПЛАН РАДА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ**

**План допунске наставе географије, 2018/19.**

Глобални план за пети разред (4 часа)

Наставне теме:

1. Ротација и револуција (1 час)
2. Географска карта и картографска писменост (1 час)
3. Географски омотачи -атмосфера и литосфера (2 часа)

Глобални план за шести разред (10 часова)

Наставне теме:

1. Географски омотачи- хидросфера и биосфера (1 час)
2. Опште одлике Европе са читањем географске карте (4 часа)
3. Географске регије Европе (5 часова)

Глобални план за седми разред (11 часова)

Наставне теме:

1. Опште одлике Азије (1 час)
2. Географске регије Азије (3 часа)
3. Опште одлике Африке (1 час)
4. Географске регије Африке (2 часа)
5. Опште одлике Америке (1 час)
6. Географске регије Америке (2 часа)
7. Свет као целина (1 час)

Глобални план за осми разред (10 часова)

Наставне теме:

1. Природне одлике Србије (6 часова)
2. Друштвене одлике Србије (2 часа)
3. Систематизација градива (2 часа)

Припрема за пријемни испит по потреби и интересовању ученика.

## Оријентациони план рада за допунску наставу у VII разреду

### Предмет:Српски језик

IX	1.Врсте речи
X	2.Реченични чланови 3.Безличне,пасивне реченице
XI	4.Синтагма 5.Конгруенција 6.Синтагма,конгруенција
XII	7.Падежи 8.Падежна синонимија
I	9.Кумулативне функције независних реченица



II	10.Независни напоредни односи 11.Независни напоредни односи
III	12.Глаголски облици 13.Глаголски облици
IV	14.Акценти 15.Развој словенских језика
V	16.Правопис 17.Књижевни родови и књижевне врсте
VI	18.Стилска средства

### **План рада допунске наставе из српског језика у петом разреду**

#### **СЕПТЕМБАР:**

1. Разговор о садржајима и начину рада; евидентирање ученика
2. Обнављање садржаја из граматике и правописа из четвртог разреда

#### **ОКТОБАР:**

3. Подела реченица по значењу и саставу. Субјекат и предикат као главни реченични чланови
4. Диктат (ћирилица, латиница)
5. Правопис: управни и неуправни говор
6. Тумачење епског текста: приповетка „Дјевојка цара надмудрила“
7. Независни падежи: номинатив и вокатив

#### **НОВЕМБАР:**

8. Промена придева по степену поређења
9. Интерпретација приповетке „Чича Јордан“ С. Сремца (приповедање и приповедач
10. Генитив и предлози као непромењива врста речи
11. Вежбање читања прозних текстова

#### **ДЕЦЕМБАР:**

12. Значење и употреба падежа (датив и акузатив)
13. Значење и употреба падежа (инструментал и локатив)
14. Припрема за израду Другог школског писменог задатка
15. Говорна вежба: Зимске чаролије

#### **ЈАНУАР:**

16. Изражајно читање одабраних одломака из дела о светом Сави
17. Реченица и њени делови

#### **ФЕБРУАР:**

18. Правопис: писање великог слова
19. Глаголи: глаголски род
20. Глаголи: глаголски вид

21. Инфинитив; одређивање инфинитивне основе

**МАРТ:**

- 22. Презент; одређивање презентске основе
- 23. Радни глаголски придев; перфекат
- 24. Футур; промена помићних глагола
- 25. Писмо најбољем другу – писмена вежба

**АПРИЛ:**

- 26. Читање обрађених књижевних текстова
- 27. Непроменљиве врсте речи
- 28. Подела реченица по саставу
- 29. Говорна вежба: Како замишљам Атлантиду
- 30. Лик Робинзона у истоименом роману Д. Дефоа; наратив и дескрипција

**МАЈ:**

- 31. Монолог и дијалог
- 32. Унутрашњи монолог
- 33. Стилске фигуре (рад на одабраним одломцима из поезије)
- 34. Јунаци Нушићевог романа „Хајдуци“

**ЈУН:**

- 35. Вест: Догодио се у мојој школи (писање састава)

Анализа протеклог

План рада допунске наставе из историје за ученике петог разреда 2018/19.

Септембар

1. Време и временске одреднице

Октобар

1. Рачунање времена

Новембар

1. Праисторија

Децембар

1. Стари исток

Јануар

1. Стара Грчка

Фебруар

1. Стари Рим

Март

1. Римска култура

Април

1. хришћанство

Мај

1. Пад Западног римског царства

Јун

1. евалуација

## 7.Програм додатне наставе

Додатна настава организоваће се за ученике који постижу изузетне резултате и испољавају висок степен интересовања у појединим наставним областима, а на основу праћења и вредновања интересовања и постигнућа ученика у појединим наставним предметима. Утврдиће се наставне области из којих ће се организовано додатна настава.

Предметни наставници учествоваће у избору ових ученика, а сви наставници морају бити упознати са тим који су то ученици који су укључени у додатни рад, а исто тако и учитељи како би могли пратити њихов даљи развој у одређеној области. У овај рад ученици ће се добровољно укључивати.

Пажња ће се посветити избору садржаја рада који ће бити одабран заједно са ученицима. Сваки наставник који ће организовати додатни рад мора имати разрађен програм, са свим битним елементима (садржај рада, време и носиоци реализације, методе и облике рада, као и праћење и вредновање). Утврдиће се и могући организациони облик рада са даровитим ученицима (израда реферата, експериментисање,... ) Распоред часова ће се сачинити заједно са ученицима са којим ће се упознати сви наставници

У организацији овог рада обратиће се пажња на следеће моменте :  
перманентно ће се пратити и бирати ученици за ову активност у складу са њиховим интересовањима и способностима,  
један ученик може бити само у једној области додатног рада,  
један ученик треба континуирано да ради у једној области,  
наставници у додатном раду појављују се као сарадници, саветници и васпитачи у најширем смислу. Они подстичу стваралаштво, самосталност, љубав за трагањем и откривањем знања које се налази ван садржаја наставног програма,  
одабираће се адекватни облици и методе рада,  
пратиће се и вредновати рад при чему похвале и награде заузимају значајно место као подстицајно средство,  
водиће се документација и вршиће се анализа остварених резултата.

Ове школске године додатно образовно - васпитни рад организоваће се из следећих области:математике,енглеског језика, италијанског језика, математике, биологије, историје. Ова активност намењена је развијању специјалних способности изузетно даровитих ученика за поједине дисциплине и области. То су ученици који у појединим предметима постижу натпросечне

резултате захваљујући својим способностима и склоностима, сазнањима и интересовањима, али који не

морају показивати такве резултате и одличан успех у осталим наставним областима.

Додатним радом не обухватају се ученици само зато што су им опште способности(интелигенција)

натпросечне или што су вредни у учењу, већ су талентовани у посебној области.

На основу анализе рада у прошлој години, констатовано је да се додатна настава мора боље организовати ради задовољења посебних захтева и интересовања ученика, развијања изразитих

способности и смисла за поједине наставне области.

Додатна настава у разредној настави

**У разредној настави овај облик рада организоваће се из математике у четвртном разреду.**

**Планови и програми додатне наставе саставни су део Годишњег плана. Рада школе.**

**Додатни рад се планира из следећих области:Математика, енглески језик, италијански језик, биологија и историја .**

**Планови и програми додатне наставе саставни су део Годишњег програма рада школе**

**ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК - ДОДАТНА НАСТАВА**

Додатна настава представља могућност за све заинтересоване ученике да додатно раде са наставником како би побољшали своје језичке компетенције. Додатна настава утиче на мотивацију ученика, али и пружа могућност заинтересованим ученицима да брже и боље савладавају програм и да стичу знања из италијанског језика и културе која нису предвиђена школским планом и програмом.

Током школске 2018/2019. године поред редовне наставе из предмета италијански језик планира се организовање и додатне наставе за ученике петих, шестих, и осмих разреда.

Наставник настоји да ученици развију све језичке компетенције:

ЈЕЗИЧКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРД	ТЕХНИКЕ
<b>Разумевање говора</b>	Ученик разуме усмене поруке на нивоу глобалног разумевања (основно обавештење из поруке), на нивоу селективног разумевања (проналажење тражене информације). Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација).	Наставник користи италијански језик Користи се аудио/видео материјал изворних говорника...
<b>Разумевање писаног текста</b>	Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове	Текстови (новински чланци, краће приче...
<b>Усмено изражавање</b>	Ученик одговара на постављена питања, сам износи усмене поруке, прича лични доживљај, садржај наративног текста, самостално или уз помоћ наставника.	Дискусија након обрађених текстова...
<b>Писано изражавање</b>	Ученик пише кратке поруке, краће саставе, писма....	У домаћим радовима или на часовима додатне наставе уз мању помоћ наставника, ученици пишу краће текстове...
<b>Интеракција</b>	Ученик остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације	На часовима додатне наставе, наставник подстиче комуникацију...
<b>Знања о језику</b>	Под знањем о језику подразумева се функционално знање, односно способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији. Препознаје основне принципе граматичке и социолонгвистичке компетенције	Ученици детаљније савладавају граматичку грађу и имају могућност припреме за такмичење према својим жељама...

## ЦИЉЕВИ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

Циљ додатне наставе италијанског језика је да се ученик оспособи да разговетно изговара гласове, посебно оне које наш језик не познаје, акцентује речи, поштује ритам и интонацију при спонтаном говору и читању, лагано присвајање морфолошких и синтаксичких структура и њихово дефинисање у оквиру граматичких правила. Јачање мотивације ученика за упознавање страног језика. Циљ додатне наставе италијанског језика је и проширивање знања и увежбавање наученог вокабулара, као и подстицање самосталног учења ученика. Важан циљ ове наставе је такође и припрема ученика за такмичење из италијанског језика. **Предвиђено је да се одржи 36 часова** додатне наставе из италијанског језика.

На часовима њима ће се реализовати следећи садржаји:

- Увежбавање обрађених лексичких структура
- Увежбавање и понављање граматичких садржаја
- Проналажење и читање литературе на италијанском језику
- Употреба рачунара и интернета у учењу италијанског језика
- Вежбања за развијање језичких вештина (читање, слушање, говор и писање)

## ИСХОДИ

Ученик треба да активно учествује у разговору и раду на часу, разуме глобално и селективно непознати текст, уме да користи речник и без претходне припреме учествује у разговору у оквиру обрађених комуникативних функција.

### Мотивација и мотивисање ученика.

Учење и успех у учењу зависи од способности и интелигенције ученика и наравно од мотивације ученика да усвоји предвиђено градиво. Наставник се труди да мотивише ученике да уче италијански језик са задовољством. Додатна настава је одлична прилика да се повећа и одржи мотивација код ученика!

**Корелација са другим наставним предметима:** српски језик, енглески језик, историја, географија, музичка и ликовна култура као и други наставни предмети

	Назив наставне јединице
1	Текст по избору ученика читање, превођење, разговор
2	Часопис по избору ученика читање, превођење,разговор
3	Увежбавање граматичке грађе (avere,essere...)
4	Текст по избору ученика читање, превођење, разговор
5	Часопис по избору ученика читање, превођење,разговор
6	Увежбавање граматичке грађе ( Presente)
7	Текст по избору ученика читање, превођење, разговор
8	Часопис по избору ученика читање, превођење,разговор
9	Увежбавање граматичке грађе (mdalni / nepravilni glagoli...)
10	Текст по избору ученика читање, превођење, разговор
11	Часопис по избору ученика читање, превођење,разговор
12	Увежбавање граматичке грађе (članovi...)
13	Текст по избору ученика читање, превођење, разговор
14	Часопис по избору ученика читање, превођење,разговор
15	Увежбавање граматичке грађе (jednina/množina imenica/prideva...)
16	Текст по избору ученика читање, превођење, разговор
17	Часопис по избору ученика читање, превођење,разговор
18	Увежбавање граматичке грађе (Passato prossimo...)
19	Текст по избору ученика читање, превођење, разговор
20	Часопис по избору ученика читање, превођење,разговор
21	Увежбавање граматичке грађе

22	Текст по избору ученика читање, превођење, разговор
23	Часопис по избору ученика читање, превођење,разговор
24	Увежбавање граматичке грађе
25	Текст по избору ученика читање, превођење, разговор
26	Часопис по избору ученика читање, превођење,разговор
27	Увежбавање граматичке грађе
28	Текст по избору ученика читање, превођење, разговор
29	Часопис по избору ученика читање, превођење,разговор
30	Увежбавање граматичке грађе
31	Текст по избору ученика читање, превођење, разговор
32	Часопис по избору ученика читање, превођење,разговор
33	Увежбавање граматичке грађе
34	Текст по избору ученика читање, превођење, разговор
35	Часопис по избору ученика читање, превођење,разговор
36	Увежбавање граматичке грађе
<b>УКУПНО</b>	
<b>36</b>	

### **Теме и ситуације по доменима употребе језика**

**Приватно** - заједничке активности и интересовања у школи и ван ње

**Јавно** - традиција и обичаји у Италији, развијање позитивног односа према животној средини

**Образовно-** тематске целине и повезаност садржаја са другим предметима;-  
сналажење у библиотеци/медиотеци- употреба информација из медија,  
упућивање на корисне сајтове са материјалом за учење италијанског језика...

#### **Типови и врсте текстова (говорних и писаних) који се користе као наставни материјал за рад на додатној настави**

ТИП ТЕКСТА:	ВРСТА ТЕКСТА:
Дескриптивни текст	кратка прича, приповетка; новински чланак, есеј; стручни/научни чланак; рекламни текст, летак; каталог; итд.
Наративни текст	бајка, басна, приповетка, новела, роман; новински чланак; извештај; дневник; хроника; приватно писмо; итд.
Информативни текст	телеграм, вест, изјава, коментар; обавештење, порука; позивница; записник; пословно писмо; оглас типа "тражи се"; рекламни текст, летак; карта (возна, биоскопска, ...); ред вожње, летења; рецепт (лекарски, кулинарски); биографија (ЦВ); библиографија; итд.
Аргументативн и текст	дискусија, дебата; реферат, семинарски, матурски, дипломски рад; стручни/научни чланак; научна расправа; новински чланак; реклама; проповед; итд.
Регулативни текст	упутства и правила (за употребу апарата, играње игара, попуњавање образаца, и сл.); уговор; закони и прописи; упозорења,

### **ПЛАН РАДА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ**

**ПРЕДМЕТ:** Енглески језик

**РАЗРЕД:** VIII

**ШКОЛСКА ГОДИНА:** 2018-2019.

Током школске 2018-2019. године поред редовне наставе из предмета енглески језик биће организована и додатна настава за ученике осмих разреда. Њен циљ је проширивање знања и увежбавање наученог вокабулара, као и подстицање самосталног учења ученика.

**Предвиђено је да се одржи 36 часова** додатне наставе из енглеског језика. На њима ће се реализовати следећи садржаји:

- Увежбавање обрађених лексичких структура
- Увежбавање и понављање граматичких садржаја
  1. Именице: сложенице, колокације, суфикси за грађење именица
  2. Придеви: поређење, суфикси и префикси за грађење придева и промену значења, сложени придеви
  3. Предлози: после придева и глагола, у изразима
  4. Глаголи: времена, пасив, модални глаголи, кондиционал, фразни глаголи
  5. Неуправни говор
  6. Чланови
  7. Прилози и прилошке одредбе: поређење, интензификатори
  8. Бројеви: основни и редни бројеви, велики бројеви, децимални бројеви, разломци, поређења, давање бројчаних процена
  9. Везници
  10. Идиоми
- Проналажење и читање литературе на енглеском језику
- Употреба рачунара и интернета у учењу енглеског језика
- Вежбања за развијање језичких вештина (читање, слушање, говор и писање)
- Обележавање Дана језика
- Обележавање Дана породице

Кикинда, 10.09.2018.

Наставник

Ивана

Глигорин

Време	Наставна тема	Бр. наст. јед.	НАСТАВ НЕ ЈЕДИ НИЦЕ	Тип часа	Наставни облици	Наставне методе	Наставна средства	Извори, литература и напомене
1.	Скуп природних бројева 6. тема	1.	Увод – занимљиви	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д	Уџбеник,	ЧМ. 16.
2.	Разломци		задаци				слике,	1
IX								м 5, 47.
3.	Мерење и мере	2.	Декадни запис	Обрада	фр,ир	в-т,и-д	фолије,	1
4.	Површина	3.	Декадни запис	Утврђивање	фр,ир	в-т,и-д	природни	м 5, 47.
5.	Запремина							1
6.	Занимљиви задаци							2
7.	Тестови							14
Укупно:								36

## ДОДАТНА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА IV разред ГЛОБАЛНИ ПЛАН

### ЦИЉ И ЗАДАЦИ ДОДАТНЕ НАСТАВЕ МАТЕМАТИКЕ

#### Циљеви и задаци:

- развијање и подстицање интереса ученика за математику,
- проширивање и продубљивање стечених знања,
- развијање способности за боље увиђање односа међу стварима и појавама,
- развијање пажње, логичког мишљења и закључивања,
- развијање математичких способности ученика,
- подстицање на самостално бављење математиком,
- подстицање ученика да развијају стваралачке способности,
- развијати упорност и стрпљење, тачности, самосталности, снажљивости у решавању нумеричких задатака и занимљивих текстуалних задатака,
- учешће на математичком такмичењу



		4.	Пребројавање бројевних скупова	Обрада	фр,ир	в-т,и-д	материјали, CD Интернет: <a href="http://www.dms.org.rs">www.dms.org.rs</a>	м 7, 47.
		5.	Пребројавање бројевних скупова	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		м 7, 47.
X		6.	Рачунске операције (изрази)	Обрада	фр,ир	в-т,и-д		м 10, 48.
		7.	Рачунске операције (изрази)	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		м 10, 48.
		8.	Нумерација	Обрада	фр,ир	в-т,и-д		м 14, 49.
		9.	Нумерација	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		м 14, 49.
		10.	Сложени задаци	Обрада	фр,ир	в-т,и-д		м 18, 49.
		11.	Задаци са школског такмичења за 4. Разред	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		<a href="http://www.dms.org.rs">www.dms.org.rs</a>
XI		12.	Задаци пресипања	Обрада	фр,ир	в-т,и-д		м 25, 52.
		13.	Задаци са школског такмичења за 4. Разред	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		<a href="http://www.dms.org.rs">www.dms.org.rs</a>
		14.	Магичне шеме	Обрада	фр,ир	в-т,и-д		м 28, 53.
		15.	Задаци са школског такмичења за 4. Разред	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		<a href="http://www.dms.org.rs">www.dms.org.rs</a>
		16.	Дешифровање	Обрада	фр,ир	в-т,и-д		м 35, 54.
		17.	Задаци са школског такмичења за 4. Разред	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		<a href="http://www.dms.org.rs">www.dms.org.rs</a>
XII		18.	Једначине – сабирање и одузимање	Обрада	фр,ир	в-т,и-д		Наст. Лист
		19.	Задаци са општинског такмичења за 4. Разред	Обрада	фр,ир	в-т,и-д		<a href="http://www.dms.org.rs">www.dms.org.rs</a>
		20.	Неједначине – сабирање и одузимање	Обрада	фр,ир	в-т,и-д		Наст. Лист
		21.	Задаци са општинског такмичења за 4. Разред	Обрада	фр,ир	в-т,и-д		<a href="http://www.dms.org.rs">www.dms.org.rs</a>
		22.	Мерење и мере	Обрада	фр,ир	в-т,и-д		Наст. Лист
		23.	Задаци са општинског такмичења за 4. Разред	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		<a href="http://www.dms.org.rs">www.dms.org.rs</a>
I		24.	Квадрат и правоугаоник	Обрада	фр,ир	в-т,и-д		м 38, 54.
		25.	Задаци са општинског такмичења за	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		<a href="http://www.dms.org.rs">www.dms.org.rs</a>
II	3. и 7. тема							
III	4. тема							
IV	7. тема							

Време	Наставна тема	Бр. нас. јед.	НАСТАВНИ Е ЈЕДИНИЦЕ	Тип часа	Наставни облици	Наставне методе	Наставна средства	Извори, литератур и напомене
III	2. и 7. тема	26.	Разломци	Обрада	фр,ир	в-т,и-д	Уџбеник, слике, фолије, природни материјали, CD	Наст. лист
		27.	Задаци са општинског такмичења за 4. Разред	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		<a href="http://www.dms.org.rs">www.dms.org.rs</a>
IV	1. и 7. тема	28.	Пребројавање	Обрада	фр,ир	в-т,и-д		м 42, 56.
		29.	Пребројавање	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		м 42, 56.
V	7. тема	30.	Тестови – први ниво	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		м 77.
		31.	Тестови – први ниво	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		м 77.
		32.	Тестови – други ниво	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		м 79.
		33.	Тестови – други ниво	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		м 79.
		34.	Тестови – трећи ниво	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		м 81.
VI	6. тема	35.	Занимљиви задаци	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		м 81.
		36.	Занимљиви задаци	утврђивање	фр,ир	в-т,и-д		м 57.

Литература:

1. Математичарење, за ученике 4. разреда основне школе, Београд: Пчелица, 2008.
2. Божић, Р. (2009), Занимљиви задаци из математике за 3. и 4. разред, Београд
3. Тестови са математичких такмичења које организује МПС, школско, општинско, окружно, Београд: [www.dms.org.rs](http://www.dms.org.rs)

## МАТЕМАТИКА ОСМИ РАЗРЕД

Време	Садржај рада	Број часова
IX	Тачка, права, раван	2
X	Једначине са апсолутним вредностима Призма-одабрани задаци	2 2
XI	Неједначине - одабрани задаци Неједначине са апсолутним вредностима	2 2
XII	Пирамида- површина, запремина, пресеци	2

	Диофантове једначине	2
I	Задаци са ранијих школских и општинских такмичења	4
II	Површина и запремина сложених геометријских тела Примена једначина	2 2
III	Системи једначина -одабрани задаци Задаци са ранијих окружних такмичења	2 4
IV	Решавање задатака са ранијих "Архимедесових такмичења"	4
V	Анализа задатака са "Архимедесовог такмичења"	2
		укупно 34

#### МАТЕМАТИКА СЕДМИ РАЗРЕД

Време	Садржај рада	Број часова
IX	Реални бројеви, ирационални бројеви -одабрани задаци	4
X	Питагорина теорема и њене примене	4
XI	Алгебарски изрази -одабрани задаци Многоугао -одабрани задаци	2 2
XII	Многоугао -одабрани задаци Делјивост бројева, прости бројеви	2 2
I	Полиноми-одабрани задаци	2
II	Полиноми-одабрани задаци	4
III	Круг-одабрани задаци Задаци са ранијих школских и општинских такмичења	2 2
IV	Решавање задатака са ранијих "Архимедесових такмичења"	2

	Задаци са ранијих окружних такмичења	2
V	Решавање задатака са ранијих "Архимедесових такмичења"	2
	Сличност-одабрани задаци	2
VI	Сличност-одабрани задаци	2
		укупно 36

### ДОДАТНА НАСТАВА ИЗ БИОЛОГИЈЕ ЗА 6. РАЗРЕД ШКОЛСКА 2018 / 2019. ГОДИНА

Наставне теме:

1. Биодиверзитет.
2. Класификација у царства, сличности и разлике.
3. Празићотиње, микроскопирање праживићотиња.
4. Паразитске праживићотиње, начин преношења, мере превенције.
5. Настанак и развој животиња, теорије о настанку, преглед главних група.
6. Сунђери.
7. Дупљари.
8. Пљоснати црви, анализа литературе и тестова.
9. Ваљкасти црви, анализа литературе и тестова.
10. Чланковити црви, анализа литературе и тестова.
11. Мекушци, камуфлажа, одбрана од непријатеља.
12. Зглавкари – ракови.
13. Пауколики зглавкари.
14. Крпељи, мере заштите, обољења која преносе на људе.
15. Социјални нсеки.
16. Зглавкари – анализа литературе, израда школске збирке.
17. Бодљокошци.
18. Бескичмењаци.
19. Дисекција рибе, практичан рад.
20. Разноврсност риба, анализа литературе.
21. Водоземци, разноврсност водоземаца, анализа литературе.
22. Гмизавци, разноврсност, диносауруси, анализа литературе.
23. Птице, полни диморфизам, анализа литературе и тестова.
24. Сисари, разноврсност сисара.
25. Упоредни преглед кичмењака и порекла група.
26. Фактори угрожавања и значај заштите животиња.
27. Суживот људи и животиња и одговоран однос човека према њима.
28. Живот на Земљи, геолошка доба, анализа литературе.
29. Докази еволуције.
30. Лик и дело Чарлса Дарвина.

Садржаји додатне наставе прате садржаје редовне наставе, али је предвиђена њихова интензивнија обрада. Постоји могућност одабира занимљивијих тема и израда реферата, панорама и ПП презентација, као и извођење практичних вежби, теренски рад и посета изложбама.

Број часова додатне наставе у 6. разреду за школску 2018 / 2019. годину зависиће од интересовања и склоности које буду показивали ученици током школске године.

## ДОДАТНА НАСТАВА ИЗ БИОЛОГИЈЕ ЗА 7. РАЗРЕД ШКОЛСКА 2018 / 2019. ГОДИНА

Наставне теме :

1. Организација ћелије.
2. Деоба ћелије.
3. Посматрање фаза деобе ћелије на трајном микроскопском препарату.
4. Врсте и грађа ткива.
5. Микроскопирање ткива.
6. Грађа и функција коже.
7. Обољења и нега коже.
8. Скелетни систем (грађа, функција, посматрање модела).
9. Мишићни систем човека.
10. Нега и обољења органа за кретање.
11. Грађа и функција нервног система.
12. Посматрање модела мозга.
13. Ендокрине жлезде (повезаност са нервним системом, поремећаји у раду).
14. Систем чулних органа човека (грађа, функција, обољења, нега).
15. Посматрање модела ока и чула слуха и равнотеже.
16. Варење хране и принципи правилне исхране (израда паноя, реферата).
17. Поремећаји исхране гојазност, анорексија, булимија.
18. Систем органа за дисање (плућно и ћелијско дисање). Дондерсов оглед
19. Обољења и нега органа за дисање, дувански дим и здравље (израда паноя).
20. Систем органа за циркулацију.
21. Посматрање модела срца, дисекција срца.
22. Обољења, повреде срца и крвних судова, прва помоћ.
23. Грађа и функција бубрега, посматрање модела бубрега, дисекција бубрега
24. Грађа и функција органа за размножавање.
25. Наследност код човека

Садржаји додатне наставе прате садржаје редовне наставе, али је предвиђена интензивнија обрада појединих тема. Постоји могућност одабира занимљивијих тема и израда реферата, паноя и ПП презентација, извођење практичних вежби, посета одређеним здравственим установама и сарадња са патронажном службом и општинском организацијом Црвеног крста.

Број часова додатне наставе у 7. разреду за школску 2018 / 2019. годину зависиће од интересовања и склоности које буду показивали ученици током школске године.

Наставник биологије Гордана

Бабић

## 8.ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

### Приредбе и прославе:

Активност	Носиоци реализације	Време
Пријем првака	Учитељи и ученици 4 разреда	Јун
Дечија недеља	Секције, одељенске заједнице, Ћачки парламент	Октобар
Месец старих особа	Одељенске заједнице нижих разреда, Ћачки парламент	Октобар
Свети Сава	Секције, одељенске заједнице	Јануар
Дан језика	Одељ. Старешине,предметни наставници,педагог, медијатекар,директор,родитељ	Октобар
Дан породице	Одељ. Старешине,предметни наставници,педагог, медијатекар,директор,родитељ	Мај
Дан амбасаде	Одељ. Старешине,предметни наставници,педагог, медијатекар,директор,родитељ	Мај
Дан школе	Руководиоци секција,тим за културне активности	Мај
Завршна свечаност свих ученика	Руководиоци секција,библиотекар,одељ.старешине	Јун
Завршна свечаност ученика осмог разреда	Одељенске старешине осмог разреда	Мај

### Изложбе:

#### Стална изложба ликовне секције у школи

Тематска изложба за дан школе,Дана породице, Дана језика, поводом обележавања Светог Саве.

Приредбе и изложбе биће отворене за грађанство, а путем медија шира заједница биће упозната са културним активностима школе (РТВ,РТС, Кикиндске новине, Сајт школе, фејсбук школе)

Поред овога у школи ће се обележавати:

- Дан сећања на српске жртве у Другом светском рату, који пада у недељу,21.октобра.
- Дан примирја у Првом светском рату, 11. Новембра.
- Свети Сава-Дан духовности, који пада у недељу ,27.јануара
- Сретење-Дан државности, , 15. и 16. фебруар
- Дан сећања на жртве холокауста, геноцида и других жртава фашизма у Другом светском рату, који пада у 22.априла,
- Дан Победе, 9.маја 2019

### Посете и сусрети:

- Кикиндском Народном позоришту
- Позоришту Лане у Кикинди
- Представама гостујућих позоришта(само ако се представе изводе у салама позоришта)
- Посете биоскопским представама у Новом Саду
- Градској библиотеци

- Сусрети са пусцима, глумцима
- Организовање и посета књижевним вечерима

## 10. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ

Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције, школа у оквиру школског програма, реализује и програм школског спорта, којим су обухваћени сви ученици.

Циљ програма јесте да разноврсним и систематским моторичким активностима допринесе интегралном развоју личности ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци:

- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела
- развој и усавршавање моторичких способности
- стицање моторичких умења која су као садржаји утврђени програмом и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање
- формирање морално-вољних квалитета личности
- оспособљавање ученика да стечена знања, умења и навике користе у свакодневним условима живота и рада
- стицање и развијање свести о потреби здравља и заштити природе и човекове средине

### ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ

- усмерени развој моторичких способности
- усмерено стицање и усавршавање моторичких умења и навика
- примена стечених знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру и такмичења)
- задовољавање социјалних потреба за потврђивањем, групним поистовећивањем итд.
- естетско изражавање кретањем и доживљавање естетских вредности
- усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика

АКТИВНОСТ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ
Сарадња са школским клубовима	Сарадња на релацији школа-школа	Током школске године	Наставник физичког васпитања
Упућивање ученика на коришћење бесплатних садржаја Кикиндског рекреативног центра	У сарадњи са спортско-рекреативним центром	Током школске године	Наставник физичког васпитања
Одлазак на значајније спортске	Учешће, самостални одлазак до локације	Током целе школске године	Наставник физичког васпитања

манифестације	уз сагласност родитеља		
Школска и општинска такмичења у рукомету	учешће	У складу са календаром школских и спортских такмичења Савеза за Школски спорт	Наставник физичког васпитања
Школско и општинско такмичење у кошарци	учешће	У складу са календаром школских и спортских такмичења Савеза за Школски спорт	Наставник физичког васпитања, учитељи
Школско и општинско такмичење у одбојци	учешће	У складу са календаром школских и спортских такмичења Савеза за Школски спорт	Наставник физичког васпитања,
Школско и општинско такмичење у фудбалу	учешће	У складу са календаром школских и спортских такмичења Савеза за Школски спорт	Наставници физичког васпитања, учитељи
Школско и општинско такмичење у атлетици	учешће	У складу са календаром школских и спортских такмичења Савеза за Школски спорт	Наставници физичког васпитања
„Трка за срећније детињство“	Пријава за трку сваког ученика понаособ, самостални одлазак до локације уз сагласност родитеља	Септембар	Наставници физичког васпитања, одељенске старешине, учитељи
Ролеријада	Пријава за трку сваког учесника понаособ, самосталан одлазак до локације уз сагласност родитеља	септембар	Наставници физичког васпитања и учитељи
Дечији маратон	Пријава за трку сваког учесника понаособ, самосталан одлазак до локације уз сагласност родитеља	септембар	Наставници физичког



Ученици који се пласирају, учествоваће на окружним и вишим нивоима такмичења.

## 10. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Програм је саставни део Годишњег програма рад школе.

Полазећи од чл. 46.став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр. 62/03,64/03,58/04,62/04,79/05 и 101/05 ) којим се каже да је:  
У УСТАНОВИ ЗАБРАЊЕНО ФИЗИЧКО НАСИЉЕ

И ВРЕЂАЊЕ ЛИЧНОСТИ ДЕЦЕ, УЧЕНИКА И ЗАПОСЛЕНИХ ,

Стручни тим је именован директор школе.

Стручни тим чине :

- Биљана Шимон, директор
- Љиљана Гаврилов, педагог
- Милана Псодоров, секретар
- Ана Ковачевић
- Нада Поповић, проф. раз. наставе
- Љубиша Француски, проф. раз. наставе

### I

#### ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Основни принципи на којима је заснован ПРОГРАМ :

1. право на живот , опстанак и развој
2. најбољи интерес детета
3. недискриминација
4. учешће деце

У процесу заштите ученика , неопходно је обезбедити поверљивост података и заштиту права на приватност. Полазећи од става да се свако насиље над ученицима може спречити , важно је да се у школи креира клима у којој се :

- **учи , развија и негује** култура понашања и уважавања личности
- **не толерише** насиље
- **не ћути** у вези са насиљем
- **развија** одговорност свих
- сви који имају сазнање о насиљу обавезују **на поступање.**

### Општи циљ Програма

је унапређивање квалитета живота ученика применом :

- мера превенције за стварање безбедне средине за живот и рад ученика
- мера интервенције у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање у школи.

### Специфични циљеви у превенцији

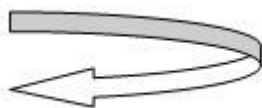
- Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања.
- Укључивање свих интересних група (ученици, наставници, стручни сарадници, директор , родитељи , ваннаставно особље ,локална заједница ) у доношењу и развијању програма превенције.

- Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад установе за препознавање насиља, злостављања и занемаривања.
- Дефинисање процедура и поступака за заштиту од насиља и реаговања у ситуацијама насиља.
- Информисање свих укључених у живот и рад установе о процедурама и поступцима за заштиту од насиља и реаговање у ситуацијама насиља.
- Унапређивање компетенције наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља, локалне заједнице за уочавање и решавање проблема насиља, злостављања и занемаривања.

### Специфични циљеви у интервенцији

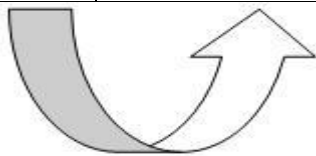
- Спровођење поступака и процедура реаговања у ситуацијама насиља.
- Успостављање система ефикасне заштите деце у случајевима насиља.
- Стално праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности програма заштите.
- Ублажавање и отклањање последица насиља и реинтеграција ученика у заједницу вршњака у живот установе.
- Саветодавни рад са ученицима који трпе насиље, који врше насиље и који су посматрачи насиља.

### Задаци у области превенције и интервенције



<b>ПРЕВЕНЦИЈА</b>	<b>ИНТЕРВЕНЦИЈА</b>
Упознавање са правном регулативом, Општим и Посебним протоколом, упутством о поштовању у установа образовања и васпитања и центра за социјални рад – орган старатрљства у заштити деце од насиља	Усклађена и доследна примена утврђених поступака и процедура у ситуацијама насиља Упознавање колектива
Усклађивање постојећих подзаконских аката установе	Сарадња са релевантним службама
Израда програма за заштиту ученика од насиља	Континуирано евидентирање случајева насиља
Дефинисање улога и одговорности у примени процедура и поступака	Праћење и вредновање врста и учесталости насиља, путем истраживања, запажања и провере Сарадња са центром за социјални рад
Развијање и неговање богатства различитости и културе понашања у оквиру в – о активности	
Организовање обука за ненасилну комуникацију и конструктивно решавање конфликта	Подршка деци која трпе насиље
Организовање разговора, трибина, представа, изложби о безбедности и заштити ученика од насиља	Рад са децом која врше насиље
Дефинисање правила понашања и последица кршења правила	Оснаживање деце која су посматрачи наила за конструктивно реаговање
Развијање вештина ефикасног реаговања у ситуацијама насиља	

Умрежавање свих кључних носилаца превенције насиља(савет родитеља, школски одбор, ученички парламент, наставничко веће...)	Саветодавни рад са родитељима Сарадња и пријављивање сЦентру за социјални рад
--	--



## II ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

У оквиру Програма заштите ученике од насиља, установа, у складу са специфичностима рада и окружења, планира, спроводи и прати ефекте превентивних активности. Превентивне активности треба да буду у складу са циљевима Посебног протокола и предложеним задацима.

Превентивне активности установа креира у складу са анализом стања и увидом у присутност насиља у својој средини, а на основу:

- Учесталисти инцидентних ситуација и броја пријава насиља;
- Заступљености различитих врста насиља;
- Број повреда;
- Сигурности објекта, дворишта и сл.

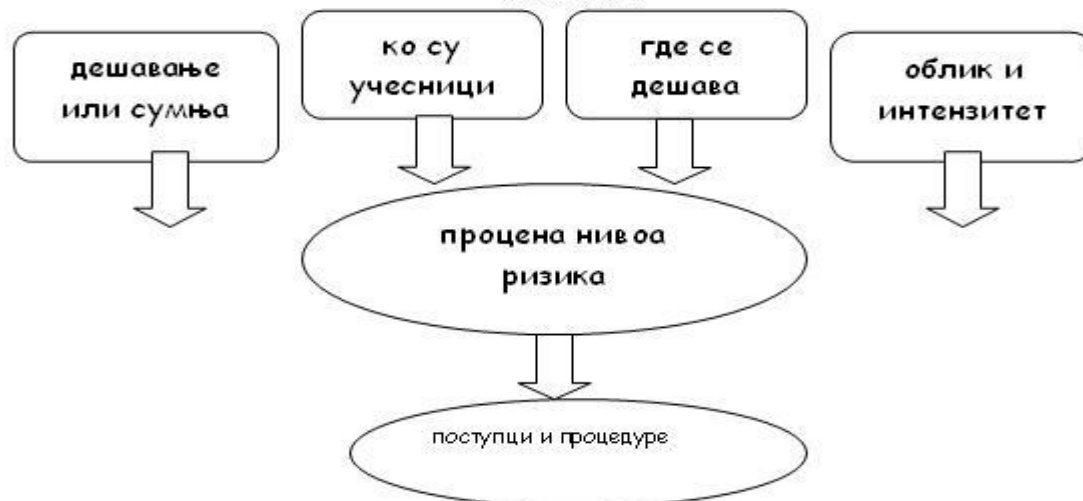
За планирање превентивних активности и анализу стања важни су:

- Процена реализованих обука за запослене и потреба даљег усавршавања;
- Број и ефекти реализованих акција које промовишу сарадњу, разумевање и помоћ;
- Степен и квалитет укључености родитеља у живот и рад установе и др.;

Предложене мере и превентивне активности на нивоу наше школе су:

- обавештавање ученика о Програму за заштиту ученика на Часовима одељењског старешинства;
- у садржаје рада ЧОС, сваког месеца испланирати по једну тему из Програма за заштиту ученика од насиља;
- у договору са одељењским старешинама издвојити ученике који дежурство могу успешно да обављају, а потом дежурне ученике припремити кроз посебну обуку за дежурство .
- у случају изостајања ученика са наставе више од 3 дана, одмах позвати родитеље, телефоном или писменим позивом.Предлог Тима је да евиденцију о правдању таквих часова уведемо у Дневнику рада у рубрику «Напомена», са датумом доласка родитеља и броја оправданих часова.

**ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ  
ПРОЦЕДУРЕ И ПОСТУПЦИ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ У ЗАШТИТИ ДЕЦЕ ОД  
НАСИЉА**



У складу са проценом нивоа ризика и законском регулативом, доноси се одлука о начину реаговања:

- *Случај се решава у установи;*
- *Случај решава установа у сарадњи са другим релеванстним установама;*
- *Случај се прослеђује надлежним, службама;*

**СВАКА ОСОБА КОЈА ИМА САЗНАЊЕ О НАСИЉУ, ЗЛОСТАВЉАЊУ И ЗАНеМАРИВАЊУ  
ОБАВЕЗНА ЈЕ ДА РЕАГУЈЕ.**

Кораци у интервенцији су обавезујући и садржани су у следећем:

1. **Сазнање о насиљу** - откривање је први корак у заштити ученика од насиља. Оно се у установи најчешће одвија на два начина:

- опажањем или добијањем информације да је насиље у току;
- сумњом да се насиље дешава на основу:
  - препознавања спољашњих знакова или специфичног понашања ученика и породице, или
  - путем поверавања, непосредно – од стране самог ученика и/или посредно – од стране треће особе (вршњака, родитеља, старатеља...).

2. **Прекидање, заустављање насиља** - свака одрасла особа која има сазнање о насиљу (дежурни наставник, учитељ/васпитач/разредни старешина, предметни наставник, сваки запослени у установи) у обавези је да реагује тако што ће прекинути насиље или позвати помоћ (уколико процени да самостално не може да прекине насиље).

3. **Смиривање ситуације** подразумева обезбеђивање сигурности за ученика, раздвајање, разговор са актерима...

4. **Консултације** се остварују непосредно по појави сумње и/или по стицању информација о насиљу. Обављају се у оквиру установе:

- са колегом;
- са Тимом за заштиту ученика од насиља;
- са психологом, педагогом, директором и школским полицајцем.

У зависности од сложености ситуације, консултације се могу обавити и са службама изван установе:

- са надлежном службом локалног центра за социјални рад;
- специјализованом службом локалне здравствене установе.

Консултације су важне да би се :

- разјасниле околности и на прави начин анализирале чињенице;
- проценио ниво ризика;
- направио план заштите;
- избегла конфузија и спречиле некоординисане акције, које могу водити поновном проживљавању искуства жртве.

У консултацијама треба:

- изнети детаљан, објективан опис насиља, без процена и тумачења, водећи рачуна о приватности детета/ученика и других учесника у насиљу;
- одредити улоге, задатке и одговорности у установи;
- идентификовати улогу, задатке и професионалну одговорност других учесника/стручњака;
- донети одлуку о начину реаговања и праћења.

**ВАЖНО:** Приликом консултација са колегама унутар и/или изван установе обавезно је поштовати принцип поверљивости, као и принцип заштите најбољег интереса детета/ученика.

5. Након откривања насиља и обављених консултација са релевантним стручњацима и/или институцијама, могуће је, у зависности од тежине, предузети следеће акције:

- предузимање неопходних мера на нивоу установе (информисање родитеља о насиљу или особе од поверења у случајевима сумње на насиље у породици, договор о заштитним мерама према ученицима, предузимање законских мера и организовање посебних програма оснаживања деце/ученика за конструктивно поступање у ситуацијама насиља);
- по потреби укључивање надлежних служби:
  - здравствену службу;
  - Министарство унутрашњих послова, у случајевима када је детету потребна физичка заштита или када постоји сумња да је учињено кривично дело;
  - Центар за социјални рад у року од три наредна радна дана од дана дешавања насиља.

*Подношење пријаве надлежној служби обавеза је директора установе. Пријава се подноси у усменој и писаној форми. Пријава садржи податке о ученику и породици, који су у том моменту познати, и разлоге за упућивање.*

*Пре пријаве потребно је обавити разговор са родитељима, осим ако тим установе процени да ће тиме бити угрожена безбедност ученика.*

**ВАЖНО:** У образовно-васпитном систему нема места за истрагу и доказивање злостављања и занемаривања. Ти задаци су у надлежности других система.

## 6. Праћење ефеката предузетих мера

Тим за заштиту ученика је у обавези да, у сарадњи са запосленим у установи и релевантним установама, прати ефекте предузетих заштитних мера.

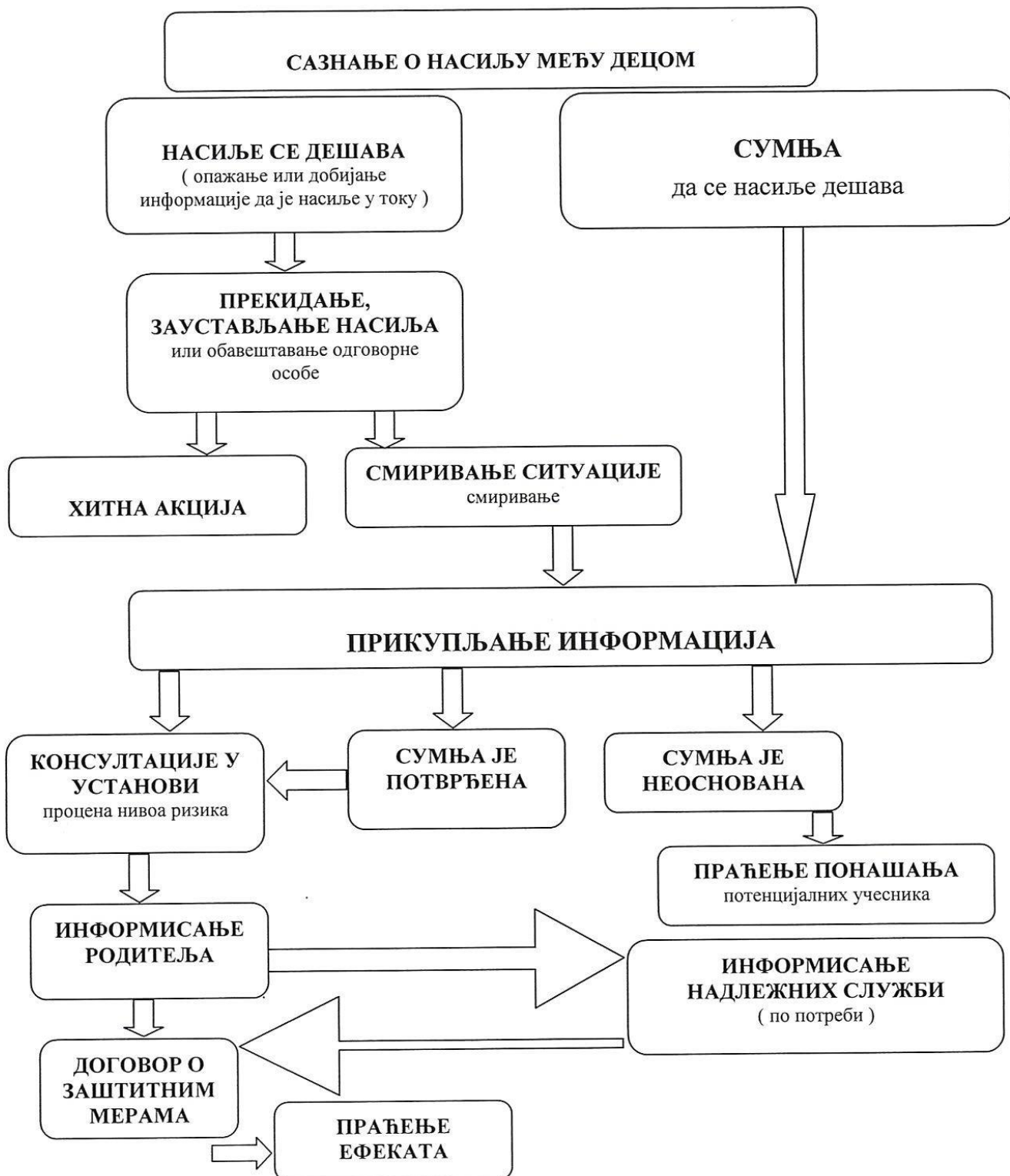
У оквиру мера заштите планирају се и активности којима ће се обезбедити реинтеграција или поновно укључивање свих учесника насиља у заједницу установе и њихов

даљи безбедан и квалитетан живот и рад у установи. План реинтеграције ће зависити од фактора као што су: врста и тежина насилног чина, последице насиља по појединца и колектив, број учесника и сл.

Праћење и вредновање предузетих активности условљава планирање новог циклуса Програма заштите деце/ученика од насиља.

### III

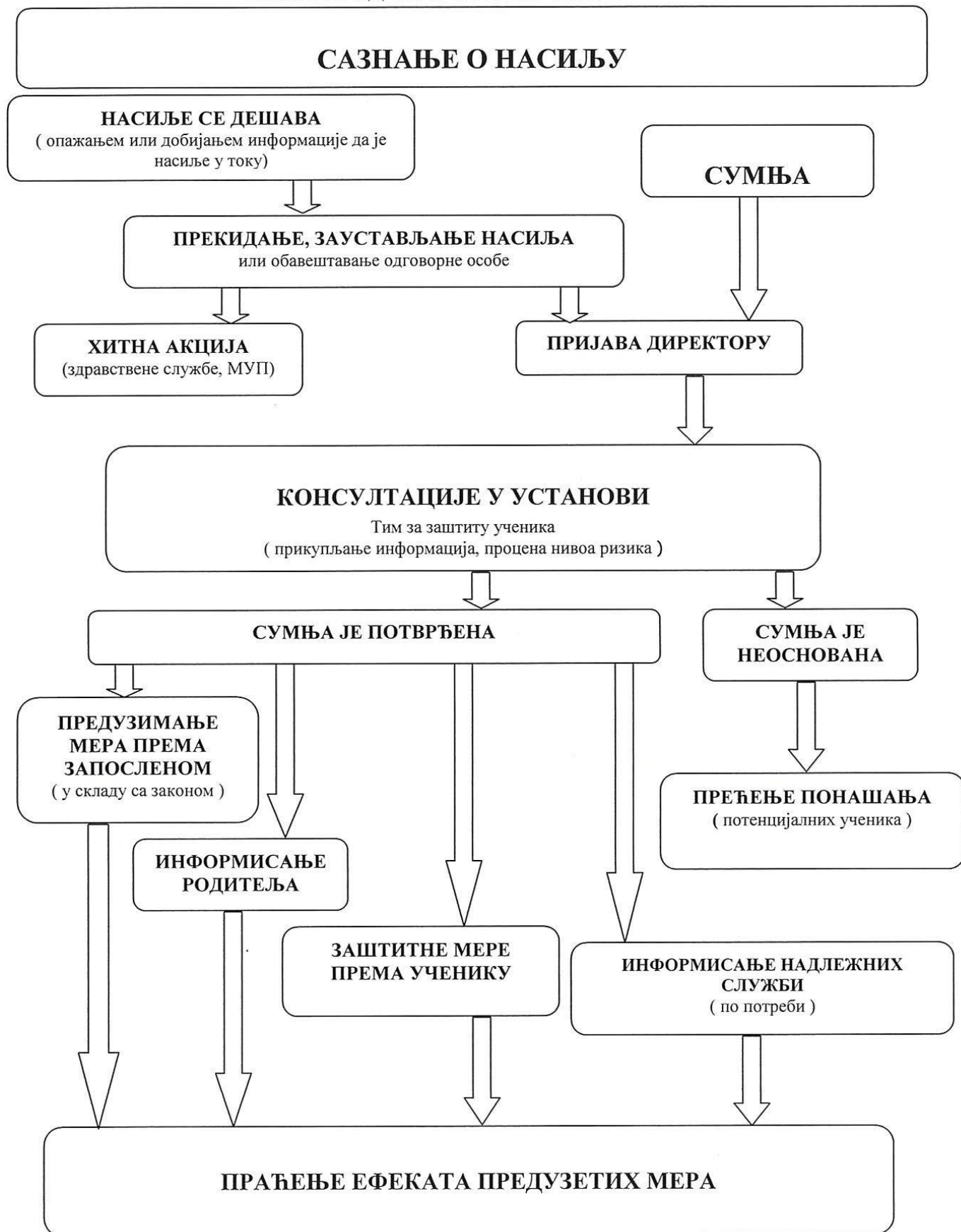
## НАСИЉЕ МЕЂУ УЧЕНИЦИМА





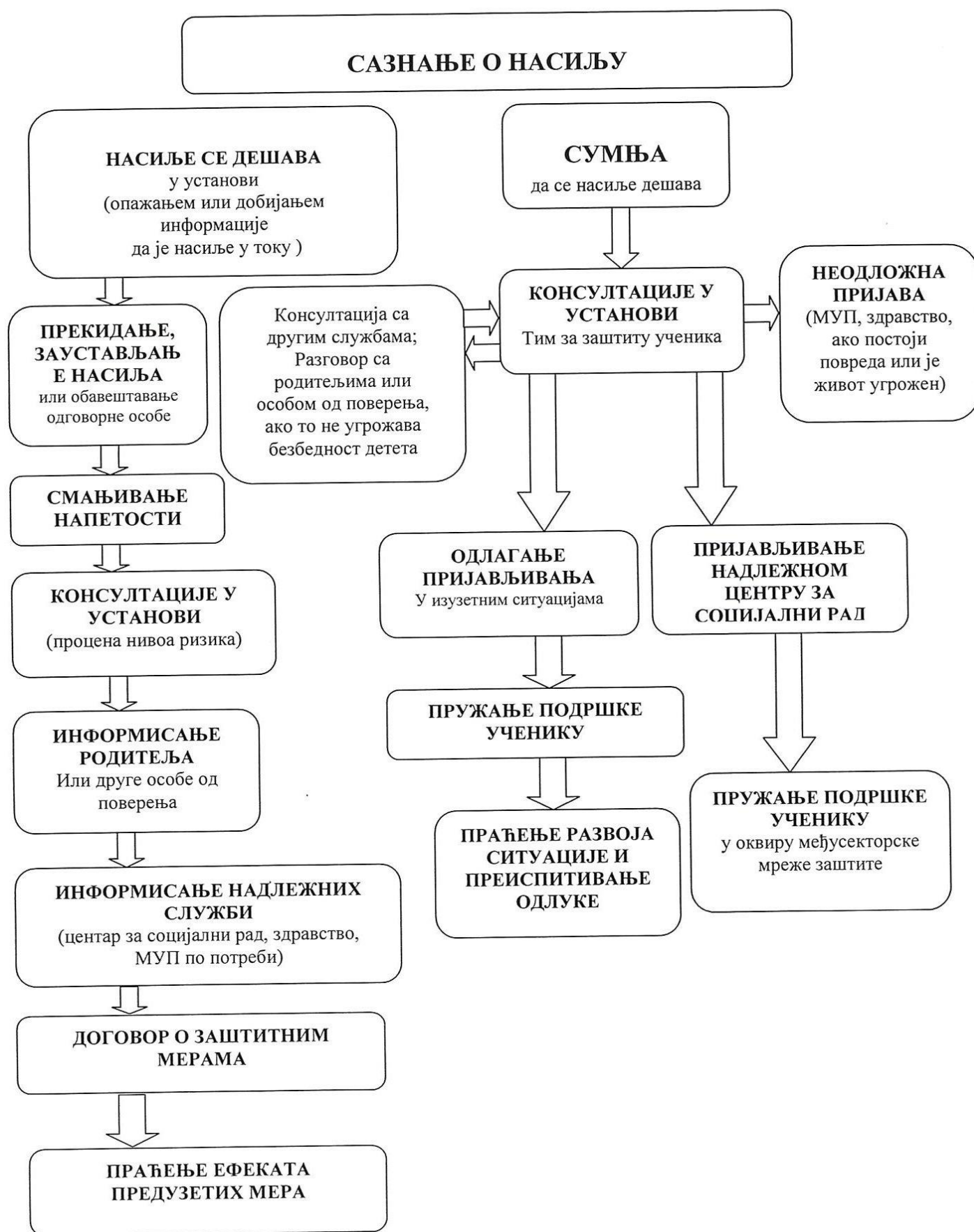
#### IV

### НАСИЉЕ ОД СТРАНЕ ЗАПОСЛЕНИХ У ШКОЛИ





# НАСИЉЕ ОД СТРАНЕ ОДРАСЛЕ ОСОБЕ КОЈА НИЈЕ ЗАПОСЛЕНА У УСАНОВИ



ЗАДАЦИ ЧЛАНОВА ТИМА ЗА ЗАШТИТУ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА

- учествовање у обуци за заштиту ученика од насиља , злостављања и занемаривања;
- информисање и пружање основне обуке за све запослене у установи са циљем стицања минимума знања и вештина неопходних за превенцију , препознавање, процену и реаговање на појаву насиља, злостављања и занемаривања ученика;
- упознавање ученика, родитеља/старатеља и локалне заједнице са Општим протоколом за заштиту ученика од злостављања и занемаривања и Посебним протоколом;
- координирање израде и реализације програма заштите ученика од насиља ( превентивне и интервентне активности );
- организовање консултације у установи и процена нивоа ризика за безбедност ученика;
- праћење и процена ефеката предузетих мера у заштити ученика;
- сарађивање са релевантним установама;
- припремање плана наступа установе пред јавношћу и медијима;
- евидентирање појаве насиља;
- прикупљање документације;
- извештавање стручних тела и органа управљања;

### ЕВИДЕНЦИЈА И ДОКУМЕНТАЦИЈА

- Запослени у установи су дужни да воде евиденцију о појавама насиља у књизи дежурства, одељењској свесци, али и зависно где се догађај десио.
- У случају било какавог облика насиља, сваки наставник и запослени може још у своју личну евиденцију, да унесе све битне елементе неког догађаја – кад се десио догађај, где, ко је био присутан; Детаљи су важни ради објективног описа, без процена и тумачења, као и даљег рада свих нас у процедури заштите деце од насиља.

У посебну одељењску свеску коју смо увели за свако одељење предметне наставе, наставити водити евиденцију, али уз напомену о предузетим мерама које је обавио предметни наставник, а посебно о предузетим мерама које је обавио одељењски старешина.

## 11. ПРОГРАМ ПРИМЕНЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ПРАВИМА ДЕТЕТА

Циљ програма је упознавање ученика са Конвенцијом о правима детета и начину њене примене у свакодневним ситуацијама.

При реализацији радионица наставници ће се користити приручником "Како можемо заједно" који је издао Покрајински омбудсман.

Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
Упознавање са Конвенцијом о правима детета, Буквар о дејчјих права	ЧОС	Одељењске старешине	септембар
Дан за дејчја права- израда плаката на тему Дејчјих права	ЧОС	Одељењске старешине	Дејчја недеља
Радионице у петом разреду "Предрасуде и стереотипи", "Права и одговорности"	ЧОС	Одељењске старешине, педагог	Новембар
Радионице у шестом разреду "Заштита деце од занемаривања, злоупотребе и злостављања", "Образовање свима"	ЧОС	Одељењске старешине, педагог	Новембар

## 12.ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

Основни принципи по којима се одвија рад ученика у оквиру слободних активности су добровољност и интересовање ученика.Принцип добровољности огледа се у самосталном опредељивању ученика за оне облике делатности којима највише одговарају њиховим склоностима, способностима и испољеним интересовањима. Овај принцип подразумева и слободу у промени активности после дужег или краћег временског периода, као и самосталан избор за наредни период.Уважавање принципа важно је и са становишта општег и професионалног развоја ученика, посебно због тога што слободан избор активности омогућава ученицима да се што боље опробују у оним склоностима и способностима које могу да задовоље њихову радозналост и пронађу оне активности које највише одговарају њиховим потребама и реалнијим могућностима. За успешнији рад слободних активности школа ће континуирано сарађивати са родитељима, друштвеном средином и др.

Активно учествовање ученика у слободним активностима доприноси васпитању младих за активан живот и рад и обогаћује свет детињства разноврсним сазнањима из разних области живота, доприноси правилном схватању и прихватању моралних вредности

У слободне активности ученика укључују се ученици од првог до осмог разреда стим да се стални облици организују од четвртог до осмог разреда. Од првог до трећег разреда слободне активности се организују као повремене интересне активности у оквиру одељења или разреда. Ове слободне активности имају интегративни и информативни карактер, где се ученици испробавају у разноврсним жељама и активностима.

Ученици ће се у рад укључивати добровољно, сами предлагати секције у којима би волели да раде, а наставник ће их организовати уколико постоје реалне могућности за то.

Слободне активности се организују у ваннаставно време. У оквиру истих слободних активности се организују у ваннаставно време. У оквиру истих слободних активности окупљају се ученици различитог узраста, при чему се врши подела на групе. Руководилац слободних активности је одговоран за рад секције. Свака секција организује избор руководства, доноси програм рада, утврђује временску реализацију садржаја програма и задужује чланове и сараднике за реализацију истих. Ученици активно учествују у планирању и програмирању садржаја, метода и поступака.

У школи ће радити следеће секције:

Ред.бр.	Назив секције	руководилац	Број часова
1	Програмирање	Јелена Булатовић	36
2.	Математика	Љубица Поповић	36
3.	Математика	Вишња Ибрајтер	36
4.	Забавна математика	Марија Јерковић	36
5.	Шареница	Јадранка Стојков	36

6.	Музичарења	Сандра Богдановић	36
7.	Креативна радионица	Драгица Симић	36
8.	литерарна	Весна Милошев	36
9.	математичарење	Љиља Вуковић	36
10.	Драмска	Предраг Недин	36
11.	рецитаторска	Ружица Недин	36
12.	Лего	Добрислава Ружић	36
13.	Одбојка	Дара Белош	36
14.	Гимнастика, рукомет	Горан Ристић	36
15.	Мали еколози	Нада Поповић	36
16.	рецитаторска	Ксенија Петровић	36
17.	оркестар	Љубиша Француски	36
18.	хор	Дејана Красин	36
19.	Метеоролошка	Биљана Радујко Јудит Хун	36
20.	Спортска	Зоран Драгин Илија Арађански	36
21.	саобраћајна	Милан Драгосавац	36
22.	шареница	Весна Белош	36
23.	ликовна	Данијела Драгин	36

24.	историјска	Милосава Михајловић	36
25.	Језичко-културна	Марија Војиновић	36
26.	енглески	Ивана Глигорин	36
27.	Роботика	Кристијана Кукић	36
28.	немачки	Катарина Торњански	36
29.	драмска	Ана Ковачевић	36
30.	итерарна	Јована Бандић	36
31.	Хемијски огледи	Милана Тифенбах Лела Станчић	36

Планови рада секција:

Облик образовно васпитног рада	БИОЛОШКА СЕКЦИЈА Гордана Бабић	
Разред	5, 7, 8	
Редни број	ТЕМЕ	Број часова
1.	Израда блога секције	4
2.	Такмичење ученика у презентацији радова на тему Национални паркови Србије	2
3.	Организација и извођење угледног часа Бум трас час у сарадњи са наставником хемије	4
4.	Сарадња са Патронажном службом и Црврим крстом	2
5.	Извођење практичних вежби, обука за рад са микроскопом и бинокуларном лупом	6
6.	Изокренута учионица	2
7.	Изложбе, посете, екскурзије	4
8.	Израде мапа ума	4
9.	Таблице исхране, пирамиде исхране	2
10.	Замена улога наставник-ученик	2
11.	Решавање ребуса, укрштеница, осмосмерки са биолошким појмовима и израда истих	4
	Укупан број часова	36
	на годишњем нивоу	

Облик образовно-васпитног рада		<u><b>ДРАМСКА СЕКЦИЈА</b></u>	
разред : II		Руководилац секције: Предраг Недин	
р.бр.	Теме		Број часова за тему
1.	Дикција		3
2.	Покрет		3
3.	Рад на тексту – читајуће пробе		5
4.	Рад на представи		19
5.	Генерална проба		1
6.	Извођење представе		5
	Свега часова:		<b>36</b>
Облик образовно-васпитног рада		<u><b>„МАЛИ ЕКОЛОЗИ“</b></u>	
разред		<b>II – Нада Поповић</b>	
р.бр.	Теме		Број часова за тему
1.	Обележавање еколошких датума		10
2.	Сове утине-обележје Кикинде		4
3.	Рециклажа		8
4.	Актуелне и занимљиве еколошке теме		14
Ред. Број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ Гимнастика-Горан Ристић		
1.	Вежбе на справама  Техника- вежби на справама  Такмичења, појединачно, групно и колективно		

**Наставни предмет: ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ- СЕКЦИЈА**

Ред. Број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	Број часова по теми	Број часова за	
			обраду	Остале типове часова
1.	<b>РУКОМЕТ</b>  Техника  Додавање лопте из различитих положаја и ставова. Додавање лопте напред из различитих ставова. Додавање лопте			

	Тактика			
--	---------	--	--	--

**Наставни предмет: ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ- СЕКЦИЈА Дара Белош**

Ред. Број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	Број часова по теми	Број часова за	
			обраду	Остале типове часова
1.	<b>Одбојка</b>  Техника  Додавање лопте из различитих положаја и ставова. Додавање лопте напред из различитих ставова. Додавање лопте  Тактика			

Облик образовно-васпитног рада		Секција из страних језика	
Разред		Пети/шести/седми/осми	
Редниброј	Теме	Број часова за тему	
1.	Уређење кабинета и школског ходника	4	
2.	Обележавање Дана европских језика	4	
3.	Учешће у обележавању Дана породице	4	
4.	Промовисање учења страног језика кроз активности као што је рецитовање поезије, читање одломака из познатих књижевних дела или извођење популарних песама на страним језицима	4	
5.	Покретање Фејсбук странице где би се приказивале активности ученика на овој секцији	4	
6.	Радионице посвећене анализи познатих књижевних дела написаних на италијанском, немачком и енглеском језику	4	
7.	Гледање познатих филмова на страним језицима и њихова анализа	4	

8.	Израда ПП или видео презентација са општом тематиком (Куће, Празници, Храна, Будућност, Наука и технологија, Занимања људи, Љубав и поверење, Медији, Филмови, Спорт, Здравље)	4
9.	Празници и обичаји у различитим земљама	4
<b>Укупан број часова на годишњем нивоу</b>		<b>36</b>

СЕКЦИЈА		<b><u>ЗАБАВНА МАТЕМАТИКА</u></b>
разред		<b>II- Марија Јерковић</b>
р.бр.	Теме	Број часова за тему
1.	ДОГОВОР О НАЧИНУ РАДА И ИЗБОР ЗАДАТАКА	2
2.	САБИРАЊЕ И ОДУЗИМАЊЕ ДО 100 Задаци са допуном	3
3.	ТЕКСТУАЛНИ ЗАДАЦИ СА САБИРАЊЕМ И ОДУЗИМАЊЕМ	7
4.	МАГИЧНИ КВАДРАТИ И МАТЕМАТИЧКЕ УКРШТЕНИЦЕ	7
5.	ЈЕДНАЧИНЕ СА САБИРАЊЕМ И ОДУЗИМАЊЕМ	3
6.	ЗАДАЦИ ЗА МАТЕМАТИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ „КЕНГУР“ И „МИСЛИША“	7
7.	ЛОГИЧКИ ЗАДАЦИ	3
8.	ЗАБАВНА МАТЕМАТИКА	4
Облик васпитно образовног рада		Секција
Разред: V; VI; VII i VIII		Ликовна секција –Смиљана Којић Брандић
Редн и број	Теме	Број часова за тему
1.	Упознавање са планом и програмом рада секције	1
2.	Сликање на тему „ Дани лудаје“	2
3.	Цртање на тему „Дани сова“	4
4.	Израда маски од природних материјала	3
5.	Моделовање – техника: пластелин	2
6.	Моделовање- техника: глина	4
7.	Моделовање – техника: рециклирани материјали	3
8.	Цртање – техника: пастел	2
9.	Цртање- техника: угљен	2
10.	Сликање- техника: акварел	3
11.	Сликање- техника: темпере	3
12.	Сликање- техника: колаж	2
13.	Сликање- техника: комбиновани материјали	2



14.	Сликање – техника: витраж	3
Укупан број на годишњем нивоу		<b>36</b>

Облик образовно-васпитног рада		<b><u>РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА</u></b>
разред : I - IV		Руководилац секције: Ксенија Петровић
р.бр.	Теме	Број часова за тему
1.	Вежбе изражајног говора	5
2.	Слушање изражајног рецитовања	5
3.	Припрема рецитатора за такмичење	18
4.	Такмичења (школско, градско,...)	6
5.	Анализа рада секције	2
Свега часова:		<b>36</b>
Облик образовно-васпитног рада		<b><u>РОБОТИКА</u></b>
разред		V - VIII- Кристијана Кукић
р.бр.	Теме	Број часова за тему
1.	Рачунарство	14
2.	Роботика	16
Облик образовно-васпитног рада		<b><u>ЛЕГО Лига</u></b>
Разред		VI, VII, VIII-Добрислава Ружић
р.бр.	Теме	Број часова за тему
1.	Формирање тима за учешће на Лего лиги	1
2.	Упознавање са темом изазова Лего лиге, сезона 2018.	2
3.	Избор, планирање и реализација Пројекта	10
4.	Рад на визуелном идентитету тима	2
5.	Јачање тимског духа	4
6.	Избор мисија за игру са роботом	1
7.	Конструисање робота	10
8.	Програмирање робота	10
9.	Увежбавање пуштања робота	4
10.	Рад на презентацији пројекта	1
11.	Укупно	45
Облик образовно-васпитног рада		<b>Математичка секција</b>
Разред		<b>6-Љубица Поповић</b>
Р.бр.	Теме	Број часова за тему
1.	Цели бројеви- одабрани задаци	3
2.	Троугао ( углови, значајне тачке, однос страница и углова , примена ставова подударности)	6
3.	Дирихлеов принцип	2

4.	Једначине са апсолутним вредностима	2
5.	Четвороугао ( углови, основна својства )	2
6.	Рационални бројеви – одабрани задаци	2
7.	Одабрани конструктивни задаци о троуглу	2
8.	Површина троугла и четвороугла	1
9.	Логичко –комбинаторни задаци	2
10.	Припрема за математичка такмичења – општинско, окружно, „Кенгур“, „Мислиша“, Архимедесов турнир	4
		<b>26</b>

Облик образовно-васпитног рада		Математичка секција-Љубица Поповић
Разред		6,7,8
Р.бр.	Теме	Број часова за тему
1.	Припрема радионице зашколску манифестацију „Дани породице“	3
2.	Радионица „StringArt“	3
3.	Математичке игре и друге математичке занимљивости	2
4.	Израда панора математичког садржаја	2
		<b>10</b>
Облик образовно-васпитног рада		Литерарна секција
		Весна Милошев
едни рој	ТЕМЕ	рој часова за тему
.	Организовање и планирање рада секције	
.	Занимљиви догађаји – усмено и писмено	
.	Говорне и писмене вежбе – филм и портретисање	
.	Поезија и ученички састави о јесени	
.	Говорне и писмене вежбе:Лични успеси ; Описи зиме	

.	Књижевни конкурси	
.	Прикази позоришних представа и биографије писаца	
.	Сећања на драге људе и предмете	
.	Идеје за школске паное	
0.	Анализа састава: Прича мог детињства	
1.	Лексичке вежбе	
2.	Књижевни квиз	
3.	Драматизација прозних текстова	
4.		
УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА НА ГОДИШЊЕМ НИВОУ		36
Облик образовно-васпитног рада	Ликовна секција	
Разред	V и VI- Биљана Недомачки	
р.бр.	Теме	Број часова за тему
1.	Цртање и сликање различитим техникама	6
2.	Припремање школских изложби и других манифестација	12
3.	Естетско уређивање школе и њене околине	4
4.	Креативни кутак	6
5.	Мозаик	4
6.	Домаће радиности	4
Укупан број часова на годишњем нивоу		36
Облик образовно-васпитног рада	<b><u>РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА</u></b>	
разред : V , VI	Руководилац секције: Ружица Недин	
р.бр.	Теме	Број часова за тему
1.	Вежбе изражајног говора	5
2.	Слушање изражајног рецитовања	5
3.	Припрема рецитатора за такмичење	18
4.	Такмичења (школско, градско,...)	6
5.	Анализа рада секције	2

	Свега часова:		36
Облик образовно-васпитног рада		<u>Назив секције Италијански језик</u>	
разред		Драгица Симић	
р.бр.	Теме		Број часова за тему
1.	Giornata europea delle lingue		2
2.	Il cinema italiano		3
3.	Conosciamo l'Italia-tecnologia		2
4.	Le città italiane		3
5.	Le feste italiane		3
6.	Natale con i tuoi, Pasqua con chi vuoi!		2
7.	Il Carnevale di Venezia		3
8.	Facciamoci le maschere da soli!		3
9.	A Carnevale ogni scherzo vale!		3
10.	La Pasqua		3
11.	Il mondo dei libri		2
12.	Cosa leggere?		2
13.	San Valentino		3
14.	Italiaquiz		2
Укупан број часова на годишњем нивоу			36
Редни Број	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	Време одржавања	Корелација
1. 2. 3. 4.	Упознавање са радом секције , временом одржавања Прављење зидних новина са њиховим именима Прича о нули и јединици Сами смишљамо задатке	ОКТОБАР	Ликовна секција
5. 6. 7. 8.	Забавни и шаљиви задаци Римске цифре Премештање палидрваца Кратак драмски текст о Римљанима	НОВЕМБАР	Драмска секција
9.	Решавање	ДЕЦЕМБАР	

10. 11.	задатака методом дужи Решавање задатака методом дужи Магични квадрати		
12. 13. 14.	Прорада задатака из математичких листова Дешифровање Задачи са школских такмичења	ЈАНУАР	
15. 16. 17.	Задачи са школских такмичења Задачи са општинских такмичења Задачи са општинских такмичења	ФЕБРУАР	
18, 19 ,20, 21.	Прорада МИСЛИША задатака	МАРТ	
22. 23. 24. 25.	Зидне новине , резултати такмичења Редослед рачунских операција Правоугаоник и квадрат Сабирање и одузимање – изрази	АПРИЛ	Ликовна секција , литерална секција
26. 27. 28. 29.	Планирање посете предавањима за младе математичаре Множење и дељење Једначине и неједначине Анализа рада секције	МАЈ	
30.	Дружење са старијим	ЈУН	

	ученицима који су имали успеха на математичким такмичењима		
Облик образовно-васпитног рада	ДРАМСКА СЕКЦИЈА ШКОЛСКА 2018/2019. ГОДИНА		Наставник: Ана Ковачевић
Разред	V, VI, VII		
Бр.	ТЕМЕ	Бр. часова за тему	
1.	Аудиција; упознавање	2	
2.	Говорне вежбе (брзалице, рецитације)	1	
3.	Вежбе за кретање по сцени, игре улога	2	
4.	Вежбе импровизације и имитације	3	
5.	Читајућа проба („Пепељуга“, „Екскурзија“)	2	
6.	Подела улога, читајућа проба	7	
7.	Владање текстом, вежбе изговора, интонација	5	
8.	Мимика, гест, покрет	4	
9.	Певање, свирање, играње	1	
10.	Посета позоришту	1	
11.	Израда костима и сценографије	4	
12.	Припрема за премијеру	1	
13.	Премијера и евалуација	3	
	Укупан број часова на годишњем нивоу	36	
Облик образовно-васпитног рада:		ЛИКОВНА СЕКЦИЈА Данијела Драгин	
Разред:		4.	
р.бр.	Теме:	Број часова за тему	
1.	УВОД У ЛИКОВНУ УМЕТНОСТ	2	
2.	ЦРТАЊЕ	7	
3.	СЛИКАРСТВО	7	
4.	ВАЈАЊЕ	6	
5.	ПРИМЕЊЕНА УМЕТНОСТ	6	
6.	ГРАФИКА	4	
7.	САВРЕМЕНЕ ВИЗУЕЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ	4	
		Укупно:	36
Облик образовно-васпитног рада		<u>НАЗИВ СЕКЦИЈА</u>	

Разред 6.,7.,8.		Метеролошка секција Биљана Радујко, Јудит Хун
р.бр.	Теме	Број часова за тему
1.	Упознавање са радом метеоролошке секције	2
2.	Метеоролошке појаве	2
3.	Метеоролошки инструменти	2
4.	Очитавање метеоролошких инструмената	20
5.	Графички приказ мерених резултата, израда пано	4
6.	Посета метеролошке станице	4
7.	Занимљивости у свету метерологије	2

Облик васпитно образовног рада		САОБРАЋАЈНА СЕКЦИЈА
Разред		V/1
R. broj	Теме	Број часо- ва за тему
1.	Основни појмови у саобраћају. Решавање теста	1
2.	Укључивање возија у саобраћај. Решавање теста	1
3.	Кретање возила по путу. Насилничка вожња. Решавање теста	1
4.	Брзина. Решавање теста	1
5.	Скретање. Решавање теста	1
6.	Првенство пролаза. Решавање теста	1
7.	Саобраћај на раскрсници. Решавање теста	1
8.	Полукружно окретање. Решавање теста	1
9.	Мимоилажење. Решавање теста	1
10.	Претицање и обилажење. Решавање теста	1
11.	Звучни и светлосни знаци упозорења. Решавање теста	1
12.	Заустављање и паркирање. Решавање теста	1
13.	Вучење возила. Решавање теста	1
14.	Употреба светла у саобраћају. Решавање теста	1
15.	Одстојање између возила. Решавање теста	1
16.	Саобраћај трамваја и других возила на шинама. Решавање теста	1
17.	Саобраћај трактором и другим радним машинама. Решавање теста	1
18.	Саобраћај бицикла, mopеда и мотоцикла. Решавање теста	1
19.	Кретање пешака. Решавање теста	1
20.	Саобраћај на прелазу пута преко железничке приге. Решавање теста	1
21.	Саобраћај на аутопуту и мотопуту. Решавање теста	1
22.	Возила под пратњом. Решавање теста	1
23.	Возила са првенством пролаза. Употр. жутог светла. Решавање теста	1
24.	Превоз терета на возилу. Решавање теста	1
25.	Превоз лица на возилу. Решавање теста	1
26.	Пробна вожња. Решавање теста	1
27.	Саобраћајна сигнализација. Решавање теста	1
28.	Саобраћајни знаци. Решавање теста	1

29.	Семафори. Решавање теста	1
30.	Светлосне ознаке на коловозу. Решавање теста	1
31.	Ознаке на коловозу и тротоару. Решавање теста	1
32.	Пешачка зона, зона успореног саобраћаја, зона 30 и зона школе.Тест	1
33.	Саобраћајац. Решавање теста	1
34.	Вожња бицикла на саобраћајном полигону	1
35.	Вожња бицикла на саобраћајном полигону	1
36.	Анализа рада секције	1
<b>Укупан број часова на годишњем нивоу</b>		<b>36</b>

Облик образовно-васпитног рада:		СПОРТСКА СЕКЦИЈА
Разред:		3. и 4. Разред Зоран Драгин
р.бр.	Теме:	Број часова за тему:
1.	Додавање лопте ногом; Вођење лопте ногом; Штафетне игре	6
2.	Примање лопте; Ударци лопте(волеј, пуном, спољном страном стопала)	6
3.	Дриблинг; Финта (лажни ударци, прескакање лопте )	6
4.	Усавршавање технике; Игра са суђењем	6
5.	Усавршавање тактике; Игра са суђењем	6
6.	Такмичење „Лига будућих шампиона“	6
Укупно:		36

Поред секција реализоваће се и ваннаставне активности у 5 и 6 разреду и то: цртање, сликање, вајање, народна традиција са 36 часова недељно .

## ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ

(1 час недељно, 36 часова годишње)

### Циљ и задаци

**Циљ** васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

### Задаци:

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;



- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

### **Оперативни задаци**

Ученици треба да:

- развијају ликовно-естетски сензибилитет за спонтани ритам бојених мрља, линија, текстуру, светлину, боју и чулну осетљивост и осећајност за визуелно споразумевање и свет уобразиље у ликовним делима;
- покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло-тамно, облик-боја, простор, композиција;
- посматрају и естетски доживљавају дела ликовних уметности;
- развијају љубав према ликовном наслеђу;
- се оспособе за стваралачко преношење визуелно-ликовних искустава у природно-друштвено научна подручја и тако развију интересовање за оплемењивање и заштиту природе и смисао за унапређивање културе живљења;
- развијају свест да ће знања користити у даљој професионалној оријентацији и унапређивању опште културе.
- развијају стваралачки однос према околини и веће компетенције визуелног мишљења;
- развијају осетљивост за проблеме у коришћењу ликовно-техничких средстава.

Структура:	1. Садржаји програма 2. Креативност 3. Медијуми
------------	---

## **САДРЖАЈИ ПРОГРАМА**

### **ЦРТАЊЕ**

Тачка, линија и смер (3)  
Слободан ритам маса и волумена, бојених мрља, линија, светлина (2)  
Компоновање основних тродимензионалних облика (3)  
Компоновање више ритмичких целина у простору (употребни предмети) (3)  
Естетско процењивање (1)

## СЛИКАЊЕ

Хроматски и ахроматске скуп (2)  
Интензивне (јарке, чисте) боје и боје ослабљеног интензитета (замућене боје) (2)  
Топле и хладне боје (2)  
Визуелно споразумевање (3)  
Пантомима, говор тела (1)  
Амбијент - сценски простор (1) .  
Амбијент - сценски простор (1)  
Тактилне вредности површине и облика (2)  
Чврста и мека форма (2)  
Моделовање геометријских и неправилних форми (2)  
Конвексна и конкавна форма (2)  
Односи маса и волумена (2)  
Естетска анализа (2)

## НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Програмски садржаји омогућавају препознавање и развој даровитости ученика и њихових индивидуалних способности и постепено увођење ученика у област професионалне оријентације.

### Остваривање садржаја:

Садржаје програма ликовне културе треба остварити:

1. примањем (учењем), тако што ће ученицима бити омогућено да стичу знања из области ликовне културе, савладавају технолошке поступке ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума и да упознају законитости и елементе ликовног језика;
2. давањем (стварањем) путем подстицања ученика да се изражавају у оквиру ликовних активности и остварују резултате (увек на вишем нивоу култивисања и јачања ликовне осетљивости).

Цртање  
Сликање  
Графика  
Вајање  
Примењена графика  
Керамика

## ХОР И ОРКЕСТАР

(1 час недељно, 36 часова годишње)

### **Циљ и задаци**

Општи циљ наставе *хор и оркестар* је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

### **Задаци:**

- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музике;
- подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности;
- припремање програма за културну и јавну делатност школе;
- упознавање занимања музичке струке.

### **Оперативни задаци**

Ученици треба да:

- певају по слуху и из нотног текста песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске);
- упознају основне појмове из музичке писмености;
- упознају музичке дела уз основне информације о делу и композитору;
- развијају стваралачке способности.

## **САДРЖАЈИ ПРОГРАМА**

ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ

## **НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА**

У програму предмета истакнуто место има слушање музичких дела и активно музицирање (певање и свирање). Основе музичке писмености и музичко-теоретски појмови у оваквом приступу планирани су у функцији бољег разумевања музике и музичког дела.

Основни принцип у остваривању циљева и задатака треба да буде активно учешће ученика на часу. Настава изборног предмета остварује се кроз:

- певање, свирање и основе музичке писмености;
- слушање музике;
- дејче музичко стваралаштво.

Групним и појединачним певањем или свирањем развија се способност ученика да активно учествују у музичком животу своје средине.

### *Полазна опредељења при конципирању програма изборног предмета*

Слушање музике

Основе музичке писмености

Певање песама по слуху и из нотног текста

Свирање

Музичко стваралаштво

Дидактичко-методичка упутства

Препоручени садржаји овог наставног предмета ученицима треба да пруже знања и информације како би разумели, пратили, разликовали, доживљавали и што боље процењивали музичке вредности.

За успешну реализацију наставе музичке културе неопходно је остварити основни предуслов: кабинет са наставним и очигледним средствима

Садржаји музичке културе треба да пруже ученицима довољно знања и обавештености која ће им омогућити да разликују стварне вредности и квалитете у свету музике која их окружује у свакодневном животу од оних садржаја које не развијају њихов укус и не доприносе њиховом естетском васпитању.

Усвајање знања ученика зависи од организације часа, који мора бити добро планиран, осмишљен и занимљив. Ученик треба да буде активан на часу, а час музичке културе треба да буде доживљај за ученике. .

Домаће писмене задатке или писане тестове, контролне задатке, реферате не треба задавати ни у једном разреду.

Наставу треба увек повезивати са другим предметима, музичким животом друштвене средине и учествовати на такмичењима и музичким приредбама.

### **ЗАХТЕВИ ПРОГРАМА ПО АКТИВНОСТИМА**

Извођење музике

Свирање

Слушање музике

Музичко стваралаштво

Праћење и вредновање ученика

Да би се остварио процес праћења напредовања и степена постигнућа ученика у настави изборног предмета, неопходно је да наставник претходно упозна и идентификује музичке способности сваког ученика.

За ову ваннаставну активност у 6 разреду одређује се 1 час недељно, односно 36 часова годишње.

### **13. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ**

Циљ професионалне оријентације (у даљем тексту ПО) у основној Школи је развијање спремности ученика да стичу знања и искуства о себи, свету рада, да доносе реалне одлуке у погледу свог даљег образовања и опредељивања свесних шта она значе за каснија образовна и професионална опредељења, као и за успех у раду. Програм ПО за ову школску годину обухвата ученике од првог до осмог разреда и на тај начин их континуирано и систематски упознаје са светом рада, својим способностима и оспособљава их за самостално одабирање будуће школе, а самим тим и занимања. Овај програм се остварује у сарадњи са Центром за тржиште рада у Кикинди, који омогућава набавку најактуелнијег материјала из области ПО.

ПО је интегрални део образовања и васпитања и оствариће се у свим облицима васпитног рада (наставне и ваннаставне активности), у посебним облицима рада као што су: предавања, разговори, изложбе, праћење радио и ТВ емисија о разним занимањима, израда литерарних, ликовних и техничких радова на тему ПО. Сви учесници у наставном процесу (учитељи, наставници, психолог и педагог) учествују у реализацији програма ПО.

#### **Задаци професионалне оријентације у I-III разреду са оквирним програмским садржајима**

- упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја;
- сагледавање израженијих физичких недостатака, тежих урођених и хроничних обољења које треба имати у виду за благовремено пружање помоћи једном броју ученика у усмеравању њиховог професионалног развоја;
- стицање основних знања и појмова о раду и занимањима;
- сазнавање и уочавање основних карактеристика занимања у школи, породици....;
- уочавање сличности и разлика међу појединим занимањима и поступно сагледавање принципа поделе рада;
- развијање ставова о вредности људског рада;
- на основу стечених знања о раду и појединим занимањима, постепено увиђање да су све употребне ствари из непосредног искуства и резултат људског рада (почев од свеске, клупе, табле, хране, одеће,...);
- развијање индивидуалне потребе за радом;
- формирање радних навика, вештина и развој особина личности најнепосредније везаних за рад;
- пружање помоћи родитељима у подстицању и усмеравању професионалног развоја своје деце;
- узајемне информације о понашању и развоју деце, као и евентуалним проблемима који се јављају у појединим развојним аспектима;
- подстицање у кругу породице, разговор о занимањима којима се баве родитељи.

#### **Задаци професионалне оријентације у IV-VI разреду са оквирним програмским садржајима**

- упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја; праћење физичко-физиолошког развоја и здравственог стања ученика и предузимање мера да се њихов

професионални развој одвија у складу са карактеристикама свих аспеката личности;

- праћење развоја професионалних интереса ученика, сагледавање степена њихове усклађености са општим, а нарочити са посебним способностима, особинама личности и образовним постигнућима;
- проширивање знања и појмова о раду и занимањима;
- формирање ставова о вредностима људског рада;
- формирање радних навика, вештина, развој особина личности најнепосредније везане за рад;
- подстицање испивачког понашања према себи и свету рада и занимања;
- пружање помоћи родитељима у подстицању и усмеравању професионалног развоја своје деце;
- подстицање родитеља да код своје деце реално сагледају здравствене и физичко-физиолошке индикације за бављење одређеним занимањима и да им у складу са тим пружају помоћ у правилном планирању професионалног развија;
- указивање родитељима на потребу подстицања деце да се баве различитим активностима како би се испробале способности и интересовања и како би реално сагледали себе.

#### **Задаци професионалне оријентације у VII-VIII разреду са оквирним програмским садржајем**

- упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја;
- праћење карактеристика физичко-физиолошког развоја и здравственог стања ученика, утврђивање њихове усклађености са испољеним интересовањима;
- утврђивање професионалних интересовања и сагледавање њихове усклађености са индивидуалним могућностима ученика;
- проширивање знања и појма о свету рада и занимања;
- потпуније сагледавање фактора од којих зависи продуктивност рада, пре свега радних способности, одговарајућих особина личности, мотивације за рад и стручне оспособљености;
- поступно сазнавање општих информација о подручјима рада чији се кадрови оспособљавају у средњим школама;
- детаљно упознавање занимања за које испољавају посебна интересовања: подручје рада којима припадају периферна занимања, природа рада, средства и услови рада, физичко-физиолошки,
- здравствени, психолошки и образовни захтеви и кадровске потребе за тим занимањима;
- детаљно испитивање интелектуалних способности особина личности и професионалних интереса ради стварања основе за професионално саветовање ученика;
- упознавање организационе структуре и програма средњег образовања;
- подстицање испитивачког понашања према себи и свету рада;
- оспособљавање ученика за планирање властитог професионалног развоја и доношење зрелих и реалних професионалних одлука;
- пружање саветодавне помоћи;

- пружање помоћи родитељима у подстицању и усмеравању професионалног развоја своје деце;
- остваривање сарадње са родитељима ради размене искустава и запажања о израженим посебним способностима и интересовањима ученика и предузимање мера за њихово подстицање и развој;
- указивање родитељима на потребу да својој деци стварају услове да се баве различитим активностима;
- омогућавање ученицима да што реалније и непосредније упознају себе, свет рада и занимања и систем средњег образовања;
- сарадња са Националном службом за запошљавање у Кикинди ради пружања потпуније стручне помоћи, а пре свега онима који имају проблема у свом професионалном развоју;
- сарадња са средњим Школама ради потпунијег и непосреднијег упознавања образовних профила који се у њима изучавају, наставних планова и програма, услова критеријума при упису.
- Сарадња са Центром за стручно усавршавање у Кикинди који је координатор пројекта „ ПО на прелазу у средњу школу“.

## **14. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ**

Не каже се узалуд да је највеће богатство здравље. Баш зато се и здрав човек сматра срећним човеком. Само здрав човек је психички и физички способан за рад. Да би млади били здрави и срећнији, да би научили да цене и чувају здравље, они о томе морају више да знају. У циљу њиховог просвећивања Школа даје свој допринос Програмом здравствене превенције.

Циљеви овог Програма су:

- стицање знања, формирање ставова и понашања ученика у вези са здрављем и здравим начином живота и развојем хуманизације односа међу људима;
- унапређење хигијенских и радних услова у Школи и елиминисање утицаја који штетно делују на здравље;
- остваривање активног односа и узајамне сарадње Школе, породице и заједнице на развоју, заштити и унапређењу здравља ученика.

### **. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ И ПРОМОЦИЈА ЗДРАВИХ СТИЛОВА ЖИВОТА**

Циљ који школа треба да освари у спречавању употребе психоактивних супстанци, појаве васпитно-запуштеног, девијантног и деликвентног понашања, да код ученика развија позитиван, активан однос према здравом начину живота, формира потребу за чувањем и унапређивањем менталног и физичког здравља и формира свест о штетном дејству психоактивних супстанци на њихово ментално и физичко здравље, да утиче на младе да стичу знања и формирају негативан однос према њима и неприхватљивом понашању и развијају механизме одбране који ће им помоћи да се супротставе различитим искушењима.

## **15. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ**

Социјална заштита је скуп програма који умањују последице друштвено признатих ризика, као што су болест, незапосленост, старост, инвалидитет итд. У те програме спадају различита материјална давања (пензије, надокнаде за незапослене, социјална помоћ и др.) и услуге (за старе, децу, породицу итд.).

Служба социјалне заштите обавља стручне, превентивне, техничке и административне послове везане за социјалну функцију Установе. У том смислу сачињава Годишњи програм свога рада, прати законске промене и предлаже решења за остваривање социјалне функције Установе, превентивно и по потреби се директно укључује у решавање социјалних потреба и проблема деце, породице и запослених у Установи.

АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	РЕАЛИЗАТОРИ
Избор ученика за бесплатну ужину-сарадња са локалном самоуправом	Август- септембар	Одељењске старешине
Утврђивање ученика у хранитељским породицама	Август- септембар	Одељењске старешине
Сарадња са центром за социјални рад- праћење ученика из хранитељских породица и социјално осетљивих група	Током године	Директор, педагог, одељењске старешине
Акција друг- другу	Октобар	Одељењске старешине
Сарадња са Црвеним крстом	Током године	Директор, педагог, одељењске старешине

## 16. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита и унапређење животне средине има за циљ стицање знања о друштвеним, природним, привредним и техничким појавама и токовима који преображавају, обогаћују или угрожавају животну средину.

### Васпитни задаци су:

- развијање позитивног односа према природи и природом и радом створеним вредностима,
- оплемењивање уже и шире средине,
- стицање знања о биолошким, физичким, хемијским, историјским, географским, производно – техничким обележјима природе и насељене средине,
- стицање одговарајућих знања и формирање правилног односа према уређивању школе, насеља, култивисању расада и неговању паркова,
- уређење школског дворишта и одржавање спомен – обележја.

### Васпитање за хуманизацију односа међу људима и половима има задатке:

- васпитање ученика за једнако вредновање способности и резултата рада оба пола, ради сузбијања предрасуда о инфериорности једног пола,
- изграђивање свести о природном односу човека према човеку,
- развијање другарских осећања, међусобног уважавања и поштовања друге личности,
- упознавање са улогом љубави и полности у животу човека,
- свакодневно дружење са вршњацима, међусобно помагање и одређено одрицање ради пружања могућности да се и други оствари у раду и игри,
- учење да се пажљиво и до краја саслуша други,
- развијање потребе за учешћем у акцијама солидарности,
- стицање навика пажљивог односа према млађим друговима, старијим и немоћним особама.

У реализацију овог програма, поред одељенских старешина, предметних



наставника, руководиоца секција, стручних сарадника укључени су и сарадници Вршњачког тима.

Еколошка заштити и естетско уређење човекове животне средине, има све већи значај у данашње време када природа трпи разне штетне утицаје. Још у овом узрасту деце треба их ангажовати на очувању природних и радом стечених вредности, на обезбеђивању еколошке равнотеже. Од великог је значаја да ученици схвате повезаност и зависност човека и природе, како би будући нараштаји живели у здравој животној средини.

Разноврсни садржаји естетског и хигијенског уређења школе ангажују ученике, наставно и остало особље Школе на систематски рад на оплемењивању и хуманизацији школског простора и живота у образовно- васпитним установама.

Остваривање активности има за циљ подстицање ученика да чувају, негују и стално унапређују естетске, еколошке и хигијенске вредности у школи.

Школа има задатак да:

- ствара што боље услове за боравак ученика у школи,
- обезбеди услове за несметан психички и физички развој ученика и развија свест о потребама очувања здравља сталним бављењем спортом и другим облицима рекреације,
- формира и развија навику културног понашања и опхођења и способност за доживљавање естетских вредности,
- развија хуманији однос међу људима уз међусобно уважавање и поштовање достојанства личности,
- формира и развија правилан однос према природи, културним, историјским и другим дигрима као и свест о потреби заштите, чувања и унапређивања животне средине,
- подстиче и развија код ученика потребу за унапређивање радне средине и културе рада, као и потребу за естетским уређењем околине.

Циљ:

- омогућавање и подстицање естетских, еколошких и хигијенских опажања, разумевања и поступања у процесу стваралачког живљења.

Задаци:

- стварање услова за реализацију естетских, еколошких и хигијенских као и културних потреба у школи и социокултурној средини,
- развијање сензибилитета у духу етноестетике и обичаја у сопственој средини,
- развијање критеријума за вредновање естетских, еколошких и хигијенских вредности,
- развијање свести код ученика о значају естетике, екологије и хигијене у свакодневном животу
- развијање одговорности за очување уметничког наслеђа, културне баштине, екологије и хигијене у животном амбијенту,
- подстицање индивидуалног деловања ученика и наставника у развоју естетске, еколошке и хигијенске свести.

## I АКЦИЈА НА УРЕЂЕЊУ ШКОЛСКЕ СРЕДИНЕ И СЛОБОДАН ШКОЛСКИ ПРОСТОР

1. Уређење простора за спорт и физичку културу
2. Уређење просторије за извођење ваннаставних активности
3. Редовно одржавње чистоће дворишта

## II УРЕЂЕЊЕ И ОДРЖАВАЊЕ ШКОЛСКЕ ЗГРАДЕ

1. Одржавање чистоће, зидова, подова
2. Одржавање чистоће школског намештаја (клубе, столице, табле)
3. Редовно проветравање просторија
4. Одржавање и садња цвећа
5. Одржавање личне хигијене
6. Организовање предавања о штетности пушења, алкохола и дроге

## III АКЦИЈА НА ЗАШТИТИ И УНАПРЕЂИВАЊУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

1. Неговање и чување паркова и засада у месту
2. Акција“Нахранимо птице“
3. Спречавање оштећења јавних и стамбених зграда, забрањују писање по њима
4. Одржавање споменика културе
5. Организовање научних скупова, предавања, нарочито професори биологије о овој проблематици
6. Скупљање и презентовање фото – документација

## 17. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Сарадња са локалном самоуправом - локалном влашћу – финансирање школских програма, адаптације школских објеката, набавке опреме и наставних средстава, учешће ученика и наставника на манифестацијама у организацији локалне самоуправе

*Носиоци послова: Школски одбор, директор, Савет родитеља, учитељи и наставници*

Облици активности	Начин реализације	Носиоци реализације
Приредбе, смотре, научне трибине, радне акције ..	Међусобна помоћ школе и локалне средине у реализацији наведених активности	Наставници, ученици, родитељи, представници локалне средине
Сарадња са представницима локалне самоуправе у циљу реализације Развојног плана школе	Остваривање контакта са надлежним за поправку спортских терена, зграде школе помоћ у опремању простора за извођење ваннаставних активности, помоћ у набави савремених наставних средстава	Директор, актив за Развојно планирање, локална самоуправа
Укључивање представнике локалне самоуправе у рад тимова школе	Активно укључивање у реализацију програма	Директор, локална самоуправа, тимови

## 18. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

## *Помоћ родитељима у остваривању васпитне функције породице*

1. Прикупљање података о индивидуалним карактеристикама развоја ученика, интересовањима и потребама, упознавање породичних прилика и услова рада ученика кроз индивидуалне, групне и одељењске родитељске састанке, разговоре, анкете, обиласке ученичких домова.

*Носиоци послова:* одељењске старешине, предметни наставници, педагог, директор.

*Време реализације:* током школске године;

- Информисање родитеља о резултатима учења ученика, владању ученика, основним смерницама и циљевима школе, структурирању одељења 1. разреда, изборним програмима у школи, правилима понашања, акцијама и манифестацијама у школи, условима уписа у средње школе и помоћи родитеља при томе, кроз индивидуалне разговоре и разредне родитељске састанке.

*Носиоци послова:* одељењске старешине, предметни наставници

*Време реализације:* током школске године.

- Реализација бар 4 родитељска састанка
- Међусобна подршка родитеља ученика са сметњама у развоју
- *Носиоци послова:* родитељи, стручни сарадници, ТИМ за инклузију, одељенске старешине
- *Време реализације:* током школске године;
- Упознавање родитеља ученика 8. разреда са могућностима њихове деце, њиховим жељама као и могућностима за упис у средње школе

*Носиоци послова:* школски психолог, одељењске старешине, директор;

*време реализације:* друго полугодиште;

- Коришћење собе за родитеље као просторије за разговор са родитељима,

*Носиоци послова:* учитељи, разредне старешине, наставници;

*Време реализације:* током школске године

## *Сарадња са родитељима на остваривању приоритетних задатака рада школе*

1. Укључивање родитеља као партнера у остваривање приоритетних задатака рада школе (упознавање Савета родитеља са приоритетним задацима, упознавање родитеља на родитељским састанцима, укључивање родитеља у трибине, у рад одељенских заједница, програм професионалне оријентације, школске акције и манифестације)

Активно учешће родитеља у обележавању Дана породице

*Носиоци послова:* директор, стручни сарадници, председници Савета родитеља, одељенске старешине.

*Време реализације:* септембар и током школске године

2. Упознавање родитеља са активностима у школи на омогућавању квалитетног образовања за све (инклузија и индивидуални образовни планови)

*Носиоци послова:* Стручни тим за инклузивно образовање, директор

*Време реализације:* током године

- a. Сарадња родитеља са Ученичким парламентом – пружање подршке и помоћи родитеља у остваривању циљева и задатака рада парламента.

*Носиоци послова:* наставник задужен за рад Ученичког парламента, председници Савета родитеља, директор, стручни сарадници

*Време реализације:* током школске године

На основу чл. 48 Закона о основном образовању и васпитању, ради праћења успешности програма сарадње са породицом, школа ће организовати анкетирање родитеља, односно старатеља, у погледу задовољства програмом сарадње са породицом и у погледу њихових сугестија за наредно полугодиште.

## 19. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Правилник о програму за остваривање екскурзије у првом и другом циклусу основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 7/2010), утврђује програм за остваривање екскурзија у првом и другом циклусу основног образовања и васпитања, односно уређује циљ и задатке програма за остваривање екскурзија, садржај програма, као и упутство за остваривање екскурзија. поменутим правилником, међутим, није ближе прописана процедура и поступак организације и реализације екскурзије.

Школа може да планира и организује екскурзију као ваннаставну активност. Програм екскурзија је саставни део школског програма и годишњег плана рада школе. При томе, школски програм и програм васпитног рада припремају одговарајући стручни органи установе, о предлогу се прибавља мишљење савета родитеља, а даље програм доноси орган управљања.

За сваку од екскурзија сачињава се посебан план и програм са циљевима и задацима а за реализацију наставе у природи и посебан план наставних и ваннаставних активности.

**Настава у природи** је факултативни , организациони облик наставе која се најчешће изводи у природи, комбиновањем наставе и учење са одмором , забавом и спортско рекреативним садржајем. Циљ наставе у природи је да повезује теорију са практичним образовањем. Задаци наставе у природи су оспособљавање ученика да самостално и под вођством наставника стичу нова и проширују раније стечена здања; упознавање биљног и животињског света у природи, као и развијање љубави и свести о њеном очувању ; упознавање културно историских знаменитости , обичаја и занимања људи и других карактеристика краја у коме ученици бораве; развијање другарства и толеранције , изграђивање еколошких навика и схватање значаја здравља и здравих стилова живота.

Циљ	Образовно-васпитни задаци	Обухват ученика	Носиоци активности	Време трајања	Техничка организација и начин финансирања
-----	---------------------------	-----------------	--------------------	---------------	---

Савлађивање и усвајање дела наставног програма непосредним упознавањем појава и односа у природној и друштвеној средини ,упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе,као и рекреативно-здравствени опоравак ученика.	-упознавање културно-историјског наслеђа -упознавање знаменитости града -развијање позитивног односа према националним,културним и естетским вредностима -развијање позитивних социјалних односа -упознавање начина живота и рада -упознавање географских одлика краја -упознавање културно-историјског наслеђа града	Ученици од првог до четвртог разреда	-директор  -одељењске старешине:	Једнодневна	Након јавне набавке мале вредности, финансирање од стране родитеља
--	---	--------------------------------------	--	-------------	--

### План екскурзија и школе у природи

Екскурзије				Школа у природи		скијање	
Раз.	Маршута	време	трајање	место	Време		
I	Келебија, Суботица ,Палић	Мај,јун	1 дан				
II	Катаи Салаш, мали Иђош	Мај,јун	1 дан	златибор	7 дана,мај		
III	Нови Сад,Петроварадин	Мај,јун	1 дан				
IV	Београд	Мај,јун	1 дан	Златибор	7 дана, мај		
V	Келебија	Мај,јун	1				
VI	Засавица, Сремска Митровица	Мај,јун	1			Злати бор,7 дана	Децембар јануар
VII	Аранђеловац Источна Србија	Мај октобар	1 2				
VIII	Аранђеловац Источна Србија	Мај октобар	1 2				

## 20.ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Циљ:

Развијање културе читања код ученика и њихово оспособљавање за самостално коришћење и проналажење потребне књижевне и некњижевне крађе.

#### Задаци:

- развијање потреба, навика и интересовања за коришћење библиотечке грађе,
- подстицање стваралачких потенцијала ученика коришћењем одговарајуће информацијске грађе,
- учествовање у остављању програма образовно-васпитног рада Школе,
- набављање библиотечке грађе и њихова физичка обрада, инвентарисање, класификација, сигнирање и каталогизација,
- вођење прописане евиденције и документације о раду школске библиотеке,
- заштита библиотечке грађе и њихова периодична ревизија.

#### ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ РАДА

- израђивање годишњег, месечног и оперативних планова рада,
- планирање и програмирање рада ученицима у библиотеци,
- припремање програма рада библиотечке секције,
- планирање набавке литературе и периодичних публикација за ученике, наставнике и сараднике.

#### ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНА ДЕЛАТНОСТ

##### рад с ученицима:

- упознавање са радом школске библиотеке, њеним фондом и мрежом библиотека,
- упознавање с врстама библиотечке грађе и оспособљавање за њено самостално коришћење,
- упознавање с пословима библиотекара,
- пружање помоћи при избору литературе и друге грађе,
- остваривање програма образовно-васпитног рада ученицима у школској библиотеци,
- формирање навика за самостално налажење потребних информација и развијање читалачких способности,
- развијање навика за чување, заштиту и руковање књижном и некњижном грађом,
- развијање метода самосталног рада за коришћење књижног и некњижног материјала,
- укључивање у рад библиотечке секције и пружање помоћи у остваривању њеног програма рада,
- остваривање сусрета с познатим личностима, писцимаа и другим јавним и културним радницима.

##### Сарадња са наставницима и стручним сарадницима

- припремање годишњег плана за обраду лектире,
- коришћење књижно-библиотечке грађе за наставнике и стручне сараднике,
- планирање набавке књижне и некњижне грађе,
- сарадња са наставницима разредне наставе и предметне наставе о оспособљавању ученика за самостално коришћење књижне и некњижне грађе у одељењу и школској библиотеци,
- припремање књижне и некњижне грађе и других материјала за потребе редовне, додатне и допунске наставе, слободних активности и других облика образовно-васпитног рада.

#### БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНА ДЕЛАТНОСТ

- систематско информисање корисника о новим књигама, листовима и часописима,
- припремање библиографије за поједине предмете из области образовно-васпитног рада,
- евидентирање учесталости коришћења ученичког и наставно-сарадничког фонда,
- вођење библиотечких послова: инвентарисање, класификација, сигнирање, каталогизације и др.

#### КУЛТУРНА И ЈАВНА ДЕЛАТНОСТ

- припремање и организовање културних, такмичарских и сабирних акција (књижевне трибине, сусрети, разговори, акција “Месец дана књиге”, прикупљање књига, завичајне грађе, такмичења, конкурси, читалачка значка и др.),
- остваривање сардње са организацијама и установама у области културе, које се организовано баве саа радом деце и омладине (културно-уметничка друштва, центри за културу, народне библиотеке и друго),
- сарађивање с новинско-издавачким кућама, радио.телевизијским центрима, позоришним и филмским кућама и сл.,

#### СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

- праћење педагошке литературе, периодике, стручних рецензија и приказа,
- праћење стручне литературе и периодике и периодике из области библиотекарства,
- учествовање на седницама стручних и других органа Школе,
- учествовање на седницама и стручним саветовањима за школске библиотекар-медијатекаре,
- сарађивање са народним и другим библиотекама и савезима библиотечких радника региона и република.

## 21. ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАЊЕ И ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН

АКТИВНОСТИ	УЧЕСНИЦИ	ОДГОВОРНА ОСОБА	ВРЕМЕ
Упознавање Наставничког већа, Савета родитеља, Школског одбора, родитеља са ИО и потребом за израду ИОП-а	Директор, стручни тим за ИО	Директор	август септембар
Рад тима за ИО (иденти-фикација деце, сагласност родитеља, формирање тима за индивидуални ОП)	Тим за ИО, учитељи, родитељи, наставници	Учитељи, наставници, тим за ИО	септембар, октобар
Израда ИОП-а	Тим за ИОП	Тим за ИОП- учитељ, наставник, педагог	октобар, новембар
Усвајање ИОП-а од стране педагошког колегијума	Стручни тим за ИО, Педагошки колегијум	Директор	Новембар
Примена плана	Учитељ, наставник	Учитељ, наставник	3 месеца
Евалуација	Стручни тим за ИО, директор	Стручни тим, директор	

Бог поверљивости и заштите података ИОП овде неће бити приложени а налазе се код предметних наставника и педагога школе. Навешћемо само број ученика који раде по индивидуалном образовном плану.

разред	Σ ученика по ИОП-у	Σ по ИОП-1	Σ по ИОП-у 2
I			
II	5	5	
III	3	2	1
IV	2	2	
V	5	4	1
VI	2	2	



VII	2	2	
VIII	5	4	1

## 22. Рад са мигрантима

Од прошле школске године у редован образовни систем укључени су и деца мигранти, тражиоци азила. У овој школској години укључено је 7 ученика ( 6 ученика је из Авганистана и 1 ученик из Ирана. Распооређени су по следећим одељењима.

Први разред 1 ученик

Други разред 5 ученика

Четврти разред 1 ученика

Основни циљ у раду са овом децом јесте јачање психосоцијалних способности и развијање осећања прихваћености.

## 23. ПРОГРАМ РАДА ЂАЧКОГ ПАРЛАМЕНТА

Ђачки парламент чине по два представника ученика из сваког одељења седмог и осмог разреда. За рад Ђачког парламента задужене су наставница Вишња Ибрајтер и педагог Љиљана Гаврилов.

Редни број	Садржај рада	Време реализације
1	Конституисање Одбора заједнице ученика	X
2	Организовање такмичења у уређењу учионица и успеха	IX
3	Упознавање са извештајем о раду школе за протеклу школску годину	X
4	Упознавање са оперативним планом рада школе	X
5	Анализа различитих истраживања	Током године
6	Покретање и прихватање одрешених акција и манифестација на нивоу школе (прославе, смотре, такмичења, сусрети, посете, акције солидарности)	Током године
7	Разматрање успеха и владања на класификационим периодима	XI, I, IV, VI
8	Разматрање приговора на оцене који су упућени стручним органима и директору школе	VI
9	Сарадња са другим школама, МЗ и другим институцијама и организацијама	Током године
10	Разматрање рада ученичких организација, секција и сл	Стално
11	Разматрање реализације развојног и акционог плана и давање сугестија	Током године
12.	Раад у клубу пријатељства-учешће у реализацији пројекта МАДАД 2	Сепембар, децембар
13.	Присуствовање седницама Наставничког већа без права одлучивања	Током године



## 24.МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Сарадња са Српском гимназијом „Доситеј Обрадовић“ Темишвар, Румунија

Активност	Место реализације	Начин и време	Носиоц
Потписивање протокола	школе	октобар	Љ.Гаврилов В.Жупунски
Израда пројеката за сваку активност	школе	Током године	Љ.Гаврилов В.Жупунски
Пројекат:Обичаји код Срба	„Доситеј Обрадовић“ Темишвар	Октобар, новембар	Љ.Гаврилов В.Жупунски Учитељи и по 20 ђака
Обележавање“Дана породице“	„Ђура Јакшић“ Киkinда	мај	Љ.Гаврилов В.Жупунски Учитељи и по 20 ђака и исто толико родитеља
Учешће на међународном симпозијуму	„Доситеј Обрадовић“ Темишвар  „Силвија Кармен“ Темишвар	новембар	Љ.Гаврилов И заинтересовани
Реализација пројектне наставе“Децији вашар“	„Доситеј Обрадовић“ Темишвар „Ђура Јакшић“ Киkinда	Децембар,јун	Љиљана Гаврилов Весна Белош Биљана Радујко
Размена наставних материјала путем интернета	Доситеј Обрадовић“ Темишвар „Ђура Јакшић“ Киkinда	Током године	Сви заинтересовани наставници
Реализација огледних часова	Темишвар	Током године	Сви заинтересовани наставници, који су умали огледне часове у нашој школи

План нам је да остваримо сарадњу са „Банатским коледом“ и педагошком гимназијом“Силвија Кармен у Темишвару,већ су успостављени контакти.

У школи ће радити и тим којем ће основни задатак бити проналажење могућности за нове међународне сарадње кроз различите облике.

## 25.ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Програм безбедности и здрављу на раду донет је на основу Правилника о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика школе.

Старање о безбедности и заштити ученика је обавеза свих запослених радника Школе.

У циљу заштите и безбедности ученика, Школа предузима следеће мере:

1. свакодневна сарадња са државним органима и органима јединице локалне самоуправе;
2. дежурство наставника и помоћно-техничког особља;
3. осигурање ученика;
4. обезбеђивање свих елемената заштите од пожара, поплава, удара грома и других елементарних непогода које могу угрозити безбедност ученика Школе;
5. друге мере у циљу заштите и безбедности ученика, утврђене Законом и општим актом Школе.

У поступку прописивања и извршавања мера заштите и безбедности ученика Школа сарађује са:

1. Одељењем за друштвене делатности општине-
2. Министарством просвете;
3. Министарством саобраћаја и телекомуникација;
4. Министарством унутрашњих послова ;
6. Центром за социјални рад општине .

## **26.САРАДЊА СА ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ**

### **Сарадња са општином**

Школа води уредну евиденцију о редовном похађању наставе свих уписаних ученика, као и евиденцију о деци доспелој за упис у први разред, по списковима које добија од надлежног органа.

Уколико ученик дуже од 3 дана не похађа наставу, а Школа не може да успостави контакт с родитељима или старатељима ученика, са насталом ситуацијом упознаће се Центар за социјални рад, у циљу предузимања законских мера и спречавања ситуације у којој би се ученик налазио без заштите и надзора.

Школа ажурира спискове деце доспеле за упис у први разред и доставља их општини чиме се остварује увид у број уписане деце сваке школске године.

Школа ће од надлежних органа општине тражити осветљавање школског дворишта и околних улица у циљу веће безбедности ученика с обзиром на касно окончавање наставе у поподневној смени.

Школа ће захтевати од ресорних служби општине (комуналне, грађевинске, санитарне...) благовремено деловање: размештање контејнера, уклањање смећа и разног отпада, асфалтирање и обезбеђење тротоара дуж школског дворишта.

Такође неопходна је сарадња у вези рада са мигрантима.

## **26.1. Сарадња с Министарством просвете**

У сарадњи с Министарством просвете, Школа се стара да сви облици васпитно-образовног рада теку без застоја и проблема, да свеукупни односи учесника наставног процеса буду такви да ученици Школе буду заштићени од свих облика дискриминације и насиља. Такође интензивна је сарадња у укључивању миграната у редовну наставу (обуке, давање упутстава, конференције...)

## **26.2. Сарадња с Министарством унутрашњих послова**

Овај вид сарадње одвија се првенствено путем сарадње са школским полицајцем као и редовним обиласком Школе и околине патрола ПС Кикинда, ради контролисања услова за несметан рад Школе и спречавања настанка потенцијалних проблема.

Школа, такође, остварује и сарадњу са надлежним инспекторима службе за малолетничку делинквенцију, којима се пријављује свака ситуација у Школи или у понашању ученика која може довести до делинквентног понашања, како би се спречила на време и тиме остварила безбедност других ученика Школе.

У време ваннаставних активности везаних за Школу (екскурзије, излети, рекреативна настава и сл.), Школа је у обавези да благовремено пријави свако путовање ученика, како би радници МУП-а обавили преглед ангажованих аутобуса и старали се о безбедности ученика за време трајања путовања.

Од надлежних органа Управе саобраћајне полиције Школа ће тражити да се обезбеди појачана контрола саобраћајница у околини Школе, а у сарадњи с њима Школа ће серијом предавања и приказивања филмова о понашању деце у саобраћају и познавању саобраћајних прописа подизати ниво образовања ученика у овом смислу.

Наставиће се са реализацијом пројекта Министарства унутрашњих послова и Министарства просвете под називом „Основи безбедности деце“ за ученике четвртог и шестог разреда. Предавања ће реализовати обучени полицијски службеници опште надлежности, полицијски службеници криминалистичке полиције, полицијски службеници саобраћајне полиције и припадници ватрогасно-спасилачких јединица.

Циљ овог пројекта је, да се ученицима пружи могућност да се упознају са радом полиције, безбедоносним ризицима и претњама које угрожавају младе и начина за остваривање безбедоносне самозаштите.

Програм ће се спроводити у току целе школске 2018/2019. године у свим одељењима четвртог и шестог разреда, на једном часу разредне наставе и обухвата осам наставних јединица:

### **Полицијски службеници опште надлежности реализоваће наставу из тема:**

„Полиција у служби грађана“ за ученике 4. и 6. разреда

„Насиље као негативна друштвена појава“ за ученике 4. разреда

**Полицијски службеници криминалистичке полиције реализоваће наставу из тема:**

„Насиље као негативна друштвена појава“ за ученике 6. разреда

„Превенција и заштита деце од злоупотребе опојних дрога и алкохола за ученике 4. и 6. разреда

„Безбедно коришћење интернета и друштвених мрежа“ за 4. и 6. разред

„Превенција и заштита деце од трговине људима“ за ученике 4. и 6. Разреда

**Полицијски службеници саобраћајне полиције реализоваће наставу из теме**

„Безбедно учешће деце у саобраћају“

**Припадници ватрогасно-спасилачких јединица реализоваће наставу из тема:**

„Заштита од пожара“ за ученике 4. и 6. Разреда

„Заштита од техничко-технолошких опасности и природних непогода“ за ученике 4. и 6. разреда

Са Министарством просвете, науке и технолошког развоја усаглашено је да представници школа својим месечним плановима рада одреде часове разредне наставе у одељењима четвртих и шестих разреда.

С обзиром да програм предвиђа доста активности, мишљења смо да је потребно кренути са реализацијом пројекта одмах, почетком школске године.

У складу са тим, планирати термине до 24.09.2018. године, а како би се почело са реализацијом програма од 01.10.2018. године.

Поред тога, Министарство Унутрашњих послова и Министарство просвете, науке и технолошког развоја донели су одлуку да се у школској 2018/2019. години програм „Основи безбедности деце“ реализује и за ученике првог разреда основних школа из укупно 3 теме:

**1 „Шта ради полиција „ и „Заједно против насиља“**

**2. „Безбедност деце у саобраћају“**

**3. Заштита од опасних материја и природних непогода“**

Имајући у виду специфичност реализације програма у привм разредима, планирано је да се извођење наставе реализује у свим одељењима првог разреда на једном од часова разредне наставе према следећем:

1. Полицијски службеници полиције опште надлежности реализоваће наставу из теме „Шта ради полиција „ и „Заједно против насиља“ - у новембру и децембру;

2. Полицијски службеници саобраћајне полиције реализоваће наставу из теме „Безбедност деце у саобраћају“ почетком другог полугодишта - у фебруару и марту;

3. Припадници ватрогасно –спасилачких јединица реализоваће наставу из теме „Заштита од опасних материја и природних непогода“ - у априлу и мају;

Полицијски службеници ће након реализације сваког часа попуњавати извештај о одржаном часу који ће верификовати учитељ/разредни старешина својим потписом, а полицијски службеници ће одржавање часа верификовати у школском дневнику.

За организацију и реализацију свих наведених активности је задужена координатор пројекта полицијски службеник Одељења полиције самостални полицијски инспектор Љиљана Батански, ( контакт тел 066-88-92-385) . О свим детаљима везаним за реализацију програма и планираним терминима биће више речи на првом следећем активу директора.

### **26.3.Сарадња с Центром за социјални рад**

Педагошко-психолошка служба Школе, у сарадњи са одељењским старешином, остварује увид у породичне прилике, кад уочи промене у понашању и учењу ученика и у случају констатације да постоји недовољна брига и надзор у породици, обраћа се Центру за социјални рад (Тим за малолетничку делинквенцију и разводе и Тим за децу без родитељског старања), у циљу предузимања мера ради пружања помоћи ученику.

Даље ће се поступати по упутству о поступању установе образовања и васпитања и центра за социјални рад – органа старатељства у заштити деце од насиља(Министарство просвете, науке и технолошког развоја, број 611-00-419/2018-04, 03.04.2018.,Београд

## **27. ПРАВИЛА ПОНАШАЊА У УСТАНОВИ И ШКОЛИ**

У установи се негују односи међусобног разумевања и уважавања личности деце, ученика, запослених и родитеља.

Запослени имају обавезу да својим радом и укупним понашањем доприносе развијању позитивне атмосфере у установи.

Понашање у установи и односи деце, ученика, запослених и родитеља уређују се правилима понашања у установи.

У установи су забрањене активности којима се угрожавају, омаловажавају, дискриминишу или издвајају лица, односно групе лица, по основу: расне, националне, етничке, језичке, верске или полне припадности, физичких и психичких својстава, сметњи у развоју и инвалидитета, здравственог стања, узраста, социјалног и културног порекла, имовног стања, односно политичког опредељења и подстицање или неспречавање таквих активности, као и по другим основима утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.У установи је забрањено: физичко, психичко и социјално насиље; злостављање и занемаривање деце и ученика; физичко кажњавање и вређање личности, односно сексуална злоупотреба деце и ученика или запослених.

## **28.ДЕЖУРСТВО У ШКОЛИ**

Дежурство у Школи изводе дежурни наставници, главни дежурни наставник и помоћно-техничко особље, у складу с процесом наставе.

Дежурство почиње 20 минута пре почетка наставе, а завршава се 15 минута након завршетка последњег часа.

Школа ради у ДВЕ смене и у свакој смени има најмање ЈЕДАН дежурни наставник. Наставник дежура у дворишту, и у холу.

Дежурни наставник обавезан је да на дежурство дође 20 минута пре почетка наставе и води рачуна о благовременом почетку наставе. У случају недоласка неког наставника у Школу, обавештава Директора Школе, како би се предузеле мере за обезбеђивање замене. Координира рад осталих наставника, решава евентуалне конфликте међу ученицима и брине о њиховој општој безбедности у Школи. Све промене уписује у књигу дежурства и о томе обавештава директора Школе.

Дежурни наставник обавезан је да на дежурство дођу 20 минута пре почетка наставе, да се јави директору, обавља дежурство у Школе предвиђеном распоредом, о свим уоченим променама обавештавају директора, извршавају његове налоге и омогућују безбедан улазак и излазак ученика из Школе.

У периоду лепог времена, дежурни наставник, за време великог одмора заједно са ученицима излазе у двориште и старају се о одржавању реда приликом изласка и уласка ученика у школску зграду.

Сви наставници на крају сваког часа, односно наставе, напуштају учионицу (кабинет) тек пошто из ње испрате све ученике.

Наставник који организује допунски час или неке друге активности, дужан је да брине о боравку ученика од почетка до краја ових активности.

Директор школе одговоран је за израду распореда дежурства и контролу његовог извршавања.

Помоћно-техничко особље помаже у раду дежурним наставницима, дежура на свом радном месту и не удаљава се без дозволе директора или дежурног наставника. У сарадњи с дежурним наставницима проверава разлоге доласка страних лица у Школу и прати њихово кретање у школској згради.

Помоћно-техничко особље дужно је да се стара о томе да за време трајања часа улазна врата Школе буду закључана или под сталним надзором, да дозволи улазак лицима чији је долазак у Школу најављен, а улазак осталима тек по одобрењу директора.

## **29. ПОСТУПАК И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И БЕЗБЕДНОСТИ УЧЕНИКА У ШКОЛСКОМ ОБЈЕКТУ**

Школа је у обавези да обезбеди услове за безбедност ученика, док бораве у објекту Школе и то:

1. заштиту од пожара, поплаве, грома и сл. – одржавањем инсталација у исправном стању, постављањем одговарајуће сигнализације за случај евакуисања при наступању опасности и др.
2. безбедност за време извођења наставе,
3. обезбеђивање сталног дежурства наставника и ученика, за време док ученици бораве у школском објекту.



У циљу заштите и безбедности ученика, за време боравка у објектима Школе, за време учествовања на школским екскурзијама или излетима, ученицима се најстроже забрањује ношење и доношење оружја, предмета којима се могу другима нанети повреде или нарушити здравље, као и доношење и употреба алкохола и других наркотичких средстава.

Школа обезбеђује и предузима мере заштите и безбедности ученика и за време извођења школских екскурзија и излета, о чему се стара вођа пута (екскурзије или излета) кога решењем одређује директор Школе и наставник који је задужен за одређено одељење, односно ученике који учествују у извођењу школске екскурзије или излета које организује Школа.

Ради остваривања оптималне безбедности ученика обавеза Школе је да при извођењу школске екскурзије или излета, ангажује најпоузданијег извођача, како би се у што већој мери обезбедила заштита и безбедност ученика Школе, који учествују на истим.

У циљу заштите деце и запослених, у Школи се спроводе мере заштите од пожара предвиђене законом, а које подразумевају обезбеђеност Школе довољним бројем ватрогасних апарата, обуку запослених за руковање њима и понашање у случају опасности и, у сарадњи са Управом противпожарне полиције и Ватрогасним друштвом, редовну контролу обучености запослених.

Сви запослени у Школи упознати су са одредбама Правилника о заштити од пожара и обавезни су да га примењују.

Школа је у обавези да врши редовну контролу громобранске инсталације од стране овлашћених организација и да поседује уредну документацију о томе.

Евентуалне недостатке отклањаће у најкраћем могућем року.

Школа је у обавези да у непосредној близини школе и школског дворишта контролише уличну расвету и одмах јави Електродистрибуцији да отклони недостатке.

Домар Школе је одговоран за то да сва водоводна инсталација функционише нормално, па је у том циљу обавезан да у најкраћем могућем року отклања мање кварове на водоводним инсталацијама. За санирање већих кварова ће се постарати, у сарадњи са директором и секретаром Школе, да се ангажује одговарајућа служба.

#### **А) Мере и поступак заштите која се тиче здравствене безбедности ученика**

У циљу спровођења здравствене безбедности ученика у Школи Школа је дужна да:

- обезбеди свакодневно одржавање хигијене свих школских просторија (учионица, ходника, тоалета, сале за физичко васпитање), као и школског дворишта,
- спроводи редовне систематске прегледе запослених,
- обучава запослене за указивање прве помоћи и обезбеди опремљено сандуче за прву помоћ које ће се поставити на видном месту,
- постави корпе за отпатке по школској згради и у дворишту зграде,

- забрани свим запосленим пушење по школским ходницима и просторима у којима се налазе ученици.

Техничко особље је дужно да послове који се односе на одржавање чистоће школске зграде и дворишта обавља свакодневно.

Наставно особље је дужно да васпитно утиче на ђаке како би својим понашањем омогућили спровођење ових мера заштите.

Ученици су дужни да брину о чистоћи учионица (да бацају отпатке само у канте за смеће, брину о цвећу у учионици, да не жврљају по зидовима Школе и школских просторија). Ученицима је изричито забрањено пушење у школском простору и дворишту.

#### **Б) Мере и поступак заштите која се тиче физичке безбедности ученика**

У циљу спровођења физичке безбедности ученика обавеза Школе је да обезбеди сталну сарадњу са МУП-ом како би се деца заштитила од агресивних група и појединаца.

Дужност школе је и да обезбеди сарадњу с комуналним службама Града како би се обезбедили:

- адекватно осветљење у околини школе,
- заштита деце од паса луталица,
- довољан број контејнера у околини школе.

Техничко особље је дужно да за време одмора дежура у ходницима и да као и сви запослени, благовремено пријави свако понашање које је у супротности са овим Правилником.

Наставно особље је дужно да васпитно утиче на ђаке, да својим понашањем не угрожава своју и туђу физичку сигурност, да своја дежурства у школској згради и на дворишту редовно обављају по утврђеном распореду, и да благовремено предузму неопходне мере за свако понашање које је у супротности са овим Правилником.

Ученици су дужни:

- да се понашају у складу с правилима пристојног понашања и међусобног уважавања,
- да се пажљиво крећу по ходницима (да не трче, не спуштају се низ гелендер, да не учествују у тучама нити да их својим понашањем изазивају).

#### **В) Мере и поступак заштите која се тиче ментално-хигијенске безбедности ученика**

У циљу спровођења ментално-хигијенске безбедности ученика у Школи:

Стручни сарадници:

- сарађују са децом, родитељима, наставницима, Центром за социјални рад, здравственим установама и другим институцијама у решавању случајева када је дете физички, емоционално или социјално угрожено,



- информишу ученике, родитеље, наставнике о ризицима и мерама у циљу заштите од болести зависности кроз организована предавања, радионице, трибине и друге облике сарадње,
- код ученика развијају осећања за међусобно уважавање, поштовање.

Родитељи су дужни да благовремено обавесте разредног старешину уколико код детета, или у породици, постоје поремећаји у понашању.

Наставници су дужни да прате понашање ученика и ако уоче да ученици имају проблеме које не могу сами да реше, обрате се разредном старешини или психологу школе.

## **ОСИГУРАЊЕ УЧЕНИКА**

Школа је у обавези да на почетку сваке школске године упозна родитеље са могућношћу осигурања ученика од последица несрећног случаја (незгоде) које се могу евентуално десити и са условима под којима се врши осигурање.

Школа је такође у обавези да, уколико постоји заинтересованост родитеља, буде посредник између њих и осигуравајуће организације, како би родитељ, уплатом премије осигурања, омогућио свом детету заштиту од свих ризика у свакодневном животу (у Школи, код куће, на путу, екскурзији, летовању и сл).

Школа ће на Савету родитеља упознати родитеље с понудама о осигурању које су стигле у Школу и посредоваће између њих и осигуравајуће компаније за коју се они одреде.

## **30. ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАНОВИ**

Број ученика по разредима који ће се образовати по индивидуалном образовном плану.

разред	$\Sigma$ ученика по ИОП-у	$\Sigma$ по ИОП-1	$\Sigma$ по ИОП-у 2
I			
II	5	5	
III	3	2	1
IV	2	2	
V	5	4	1
VI	2	2	
VII	2	2	
VIII	5	4	1

Индивидуални образовни план са измењеним садржајем израђени су по добијању решења интерресорне комисије .Помоћ у овој области имаћемо од дефектолога из ОШ“6. октобар“

Евалуација остварености индивидуалних образовних планова вршиће се на крају сваког полугодишта и по потреби вршиће се њихова ревизија.

Закон о основама система образовања и васпитања РС (ЗОСОВ) утврђује и прописује: Право на образовање и једнакост (члан 6)

„Сви грађани РС су једнаки у остваривању права на образовање и васпитање, без обзира на пол, расу, националну, верску и језичку припадност, социјално и културно

порок, имовно стање, узраст, физичку и психичку конституцију, сметње у развоју и инвалидитет, политичко опредељење или другу личну особину.“

Могућност образовања по ИОП-у редовним школама (члан68)

„Основне и средње школе, поред школског програма могу да остварују и: индивидуални образовни план (ИОП) за ученике и одрасле са сметњама у развоју...”

„ИОП је основни инструмент и документ којим се регулише и обезбеђује прилагођавање школе и наставе образовним потребама детета и ученика који (из било ког разлога) нису могли да се уклопе у постојећи васпитно-образовни процес или школски програм. ИОП представља писани документ установе, који дефинише и садржи све компоненте које су потребне за квалитетно образовање конкретног детета или ученика, а то су:

- лични подаци и педагошки профил детета/ученика
- процена потреба за подршком (врста/мере и сврха подршки)
- план активности са дефинисаним областима, циљевима/исходима, корацима и њиховим трајањем и учесталошћу, као и начином процене постигнућа
- сагласност родитеља/старатеља на ИОП

„Инклузија је процес решавања и реаговања на разноврсност потреба свих ученика кроз све веће учествовање у учењу, културама и заједницама и све мању искључивост у оквиру образовања и из њега. Он обухвата промене и измене садржаја, приступа, структура и стратегија, са заједничком визијом која обухвата сву децу одговарајућег старосне доби и са убеђењем да је редовни образовни систем одговоран за образовање све деце.“

Основна начела су да

- сва деца могу да уче и имају право на образовање и васпитање
- деца најбоље уче у природној вршњачкој групи
- наставници и школе треба да прилагоде начин рада тако да излазе у сусрет образовним потребама деце
- некој деци, због сметњи у развоју и инвалидитета, специфичних тешкоћа у учењу или животу у социјално нестимулативној средини потребна је додатна подршка у образовању

ИОП-и су саставни део Школског плана рада, а целокупна заведена документација због обимности води се и чува посебно.

## **31. ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА**

Евалуација програма вршиће се кроз три фазе: припремну, оперативну и верификативну фазу. Ове фазе ће се реализовати кроз:

- седнице Одељењских већа,
- седнице Наставничког већа,
- применом низова задатака објективног типа, усмена испитивања
- присуствовање настави (саветници, директор, стручни сарадник),
- сарадња са родитељима,
- сарадња са локалном средином

Кикинда, 1. јул 2018. године

Директор

председник Школског одбора

МП

